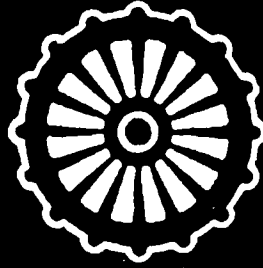

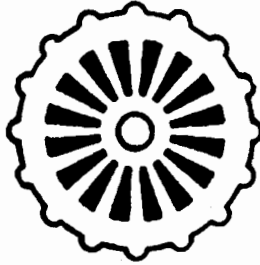
බුද්ධජයන්තී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 25

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

සුත්‍රනිපාතය

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 25

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

19 වන ග්‍රන්ථය

සුත්‍ර නිපාතය

ලඬිකා බෞද්ධ මණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන්
දෙමටගොඩ පධානසරවිභාරාධිපති
භාෂානතරවිශාරද ශාත්‍රාවායඪී
රාජකීය පණ්ඩිත

පරවාහාර සිරි පඤ්ඤානන්ද, භික්ෂු

කොළඹ නවකෝරළයේ ප්‍රධාන නායක සභාවේ විභාගයේ
විසින් සපයන ලද සිංහල පරිවර්තනය

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ මහතෙරවරුන්ගේ
පාඨසංගොධන පුද්ගල සංස්කරණයෙන් යුක්තයි.

ශ්‍රී ලඬිකා ජනරජය මගින් ප්‍රකාශිතයි.

මු: ව: 2550

ක්‍රි: ව: 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 25

The Nineteenth Book in the
Suttanta-Pitaka
Khuddaka-Nikāya (2)

19

SUTTANIPĀTO

With the Sinhala translation by

The Venerable Pandita
Paravāhera Siri Paññānanda

The Chief Sangha Nāyake Thero, B.A. of
Nine Korales of Colombo

සුභානන්ඩිටකෙ
මුද්දකනිකායො
සුභනනිපාතො

සුත්‍රානන්ඩිටකයෙහි.
කුදුගන්ධයෙහි
සුත්‍රනිපාතය

ප මු න
CONTENTS

සංකාරක නිවේදනය	ix
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	xi
සංඥාපනය	xiii
සංකේත නිරූපණය	xvii
පාළි භෝධිය	xix
විසය සූචි	xxi
පෙළ හා පරිච්ඡිතය	2-353
භාජාදිපාද සූචි	355-373
සංඥානාම සූචි	375-377
විශේෂ පදනුකකමණිකා	379-400

සංස්කාරක නිවේදනය

සම්බුද්ධපරිනිව්චිණයෙන් දෙදහස්පන්සියවසක් පිරීම හිමිකී කොට ගෙන ථෙරීය බුද්ධධර්මය ව්‍යාප්තව පවත්නා රටවල බෞද්ධජනතාව විසින් එම බුද්ධජයන්තීය විශේෂ උත්සව සහිත ව පවත්වාලීමට විධිවිධාන යෙදූ අතර අප සිංහලද්වීපයෙහි එකල පැවැති ලඛ්‍යාරජය මගින් බුද්ධජයන්ති උත්සවය ඉතා උත්කෘෂ්ටව පවත්වාලුව මැනැවැයි සලකා ඒ සඳහා කටයුතු සංවිධානය පිණිස 1954 ඔක්තෝබර් මස 12 වැනිදින තත්කාලීන අග්‍රාමාත්‍යවර සර් ජෝන් කොතලාවල මැතිතුමන් විසින් ලඛ්‍යාබෞද්ධමණඛලය පිහිටුවන ලද්දේය.

බුද්ධජයන්ති අනුචාරණය සඳහා ඒ ලඛ්‍යාබෞද්ධමණඛලය මගින් යොජිත වූ කායභයන් අතුරෙහි අතීතයින් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ද එහෙත් ඉතා දුෂ්කර වූ ද කඩව්‍යය වූයේ ත්‍රිපිටක පාඨපත්තන වූ සියලු ග්‍රන්ථයන් සිංහල-භාෂායෙන් පරිවර්තන කොට මුද්‍රණය කරවාලීම ය. ග්‍රන්ථපරිවර්තනය සඳහා පත්කරනලද මහතෙරවරුන් අතුරෙහි සුක්කතිපාත පරිවර්තනය ජවරන-ලද්දේ රාජකීය පණ්ඩිත පරවාහුර සිරි පඤ්ඤනඤ නායකසථවීරයන් වහන්සේට යැ. උන්වහන්සේ සාධකීය අධිකාරය යථාකාලයෙහි නිමහම් කළ බව ප්‍රකාශ කළ යුතු ය.

සුත්‍රනිපාතය බුද්ධජයනති ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලායෙහි පස්විසිවන ග්‍රන්ථය ද සුත්‍රානන්තපිටකාගත එකුන්විසිවැනි ග්‍රන්ථය ද වේ. ධර්ම තෙයින් ද අතීත තෙයින් ද ගම්භීර වූ සුත්‍රනිපාතව්‍යාචාරානාය දුෂ්කර වූයෙකි. එහි වඩාත් නැඹුරු වූ අටස්ක වර්ගයෙහි සුත්‍ර සොළොස යැ, පාරායන වර්ගයෙහි සුත්‍ර සොළොස යැ, බන්ධනවිසාණ සුත්‍ර යැ යන තෙතීස් සුත්‍රයනට අගසව සැරියුත් මහරහතුන් වහන්සේ විසින් ග්‍රාවකපාරමිඤ්ඤානායෙහි සිට නිදේශය වදරන ලද්දේ කුදුගත් සහියෙහි වෙනම ග්‍රන්ථයක් ලෙස සධ්‍යතීයට නැඹී ඇත. නිදේශය පාළියෙහි උද්දිෂ්ට වූ තෙතීස් සුත්‍රයන්ගේ පරිවර්තනය අප විසින් නිමවන ලද වැ මුද්‍රණයෙන් පළවූයේ ද වෙයි.

සුත්‍රනිපාතය මුද්‍රණ අවසාරවට පැමිණ වර්තමාන ත්‍රිපිටක සමපාදක මණඛලයේ ශාස්ත්‍රාගමධර මහතෙරවරුන්ගේ මහත් පරිශ්‍රමයෙන් විරාගත දෙසසාන බැහැර කිරීමෙන් පාඨගොධනය හා පරිවර්තන සංස්කරණය ද සිදුකරන ලද්දේය. ආදියෙහි මැ ත්‍රිපිටකමණඛලය විසින් සමමත වූ පරිදි පරිවර්තක නායකසථවීරයන් වහන්සේ විසින් ආදාන වූ අක්ෂරවිනාසය

මෙහි තබන ලද බව ද කියැයුතු ය. ග්‍රන්ථවලින් ඉක්මනින් ගිවිසීම කරවාලීම සඳහා දවරයෙහි මද වේදකයකු; නො ලැබ ක්‍රියා කරන සම්පාදකමණ්ඩලයේ නියුක්ත වූ තෙරවරුන්ට මෙහි දී ප්‍රශංසා කළයුතු ව ඇත.

තවද ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ ගරු අග්‍රාමාත්‍යවර සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක උත්තමාව විසින් පලකරන ප්‍රසාදය හා අනුග්‍රහය ද, එසේ ම ගරු සංස්කෘතික ඇමතිතුමාණන් ප්‍රමුඛ එම අධිකාරියේ සියලු පින්වතුන්ගේ අනුග්‍රහය ද, දෙහිවල කීසර මුද්‍රණාලයාධිකාරීතුමා ප්‍රමුඛ සෙවකමණ්ඩලයේ උද්‍යෝගය ද, සිංහල පරිවහන සහිත සූත්‍රාපාතය මෙසේ බොධිමහාපනයා අතට පමුණුවාලීමට උපකාර වූ බව කෘතඥතා පූර්වක ව සඳහන් කරමිහ.

සඳුවක ලොකයාට හිත පිණිස පවත්නා අතිපරිශුද්ධ ත්‍රිපිටක පයඝාප්තිය ව්‍යාප්ත කරවාලීමෙහි යත්න දරන සියලු පින්වත්හු සුඛිත වෙත්වා'යි ආශංසනය කරමිහ.

මේවගට ශාසනෝදයකාරී;

ලබුගම ලඩකානඤ්ඤ සථවිර
ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක

1977 පෙබරවාරි මස 25 වැනි දින
ත්‍රිපිටක කායඝාලය,
මහානායක, වාරිකාරාමය,
115, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක:

අභ්‍යමහාපණ්ඩිත බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහා සථවිරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති:

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මීයයෙහි (භික්ෂු විඛේවද්‍යාලයෙහි) අධිපති ත්‍රිපිටකවාගීඤ්චාරාචාර්ය, කෝදුගොඩ ශ්‍රී ඥානාලොක දක්ෂිණ ලඛ්‍යායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රච්චන්දය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාචාර්ය, ත්‍රිපිටක වාගීඤ්ච, රාජකීය පණ්ඩිත ලබුගම ශ්‍රී ලඛ්‍යානන්ද-කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රිධර්ම මහා සංඝසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

ශාන්තපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දුල්ලේ සිරි පඤ්ඤාලොක - ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රිධර්ම මහාසංඝසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ශාන්තපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේදිකාවේ සිරි අනෝමදස්සී බටහිර දිශායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

හිඟුලේ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සිරි සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ, තිඹිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීය පණ්ඩිත, කරදන පඤ්ඤාලඛාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධානසංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සංඥාපනය

අප භාග්‍යවන් බුදුරජාණන් වහන්සේ සාරාසංඛ්‍යාකල්පලක්ෂ්‍යකින් පෙර දීපධාරපාදමූලයෙහි නියත විවරණ ලත් තැන් පටන් කසුල් සමාසම්බුදුන් දක්වා සුවිසි බුදුන් හමුදෙසි විවරණයිරි ලබමින් වීඨිනකරාත්මභාවයෙහි සිට සමතිස් පැරැමි නිෂ්ඨාවට පමුණුවා තුසි-පුරයෙහි ඉපද එහි ආයුපමණින් දිවසිරි වළඳා එයින් සැවැ ආකාරාජකුලයෙහි ඉපද අනුක්‍රමයෙන් මහබිනික්මන් කොට බොධිමූල වජ්‍රාසනයෙහි වැඩහිඳ සමාක්සමොධිසමධිගමය කොට දම්සක් පවත්වා දෙවිමිනිස්නට හිත පිණිස තුන්සසුන් පිහිටුවා පන්සාලිය වසක් මුළුල්ලෙහි සුවාසුදහසක් දහමකද පවත්වා නිරූපයියේෂ නිර්වාණ ධාතුයෙන් පිරිනිවි කල්හි-

මහාකාශ්‍යපාදි මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රථම මහාධම්පතිගීති දවසාවට පැමිණ පිටකාදි වශයෙන් සියලු ධර්ම සංඛ්‍යානාවට නභාලුහ. එහි සුත්‍රානකපිටකය 'දීඝ, මජ්ඣිම, සංයුත්ත, අභිකුක්කර, බුද්ධක' යන ආගම හෙවත් නිකාය පසට බෙදී ඇත. දීඝාදි සතර ආගමයෙහි නො බැසගත් 'බුද්ධකපාය, ධම්මපද, උදනා'දි දේශනාපාළිය සංගායනා කොට බුද්ධක ග්‍රන්ථයන්ගේ සංග්‍රහය වූයෙන් 'බුද්ධකනිකාය' නමැයි තැබුහ. ප්‍රඤ්ඤා වූ තෙල 'සුත්තනිපාත'ය කුදුගත්සහියෙහි පස්වැනි ග්‍රන්ථය වේ.

සියගණන් ගාථායෙන් සමාකීණ වූ ශාස්තෘශාසනනවාඩයෙහි ගෙයා-වෙය්‍යාකරණාධාන දෙකින් ලක්ෂිත වූ තෙල තනනි සංග්‍රහය කුමක් හෙයින් 'සුත්තනිපාත' නම් වී යැ යත්: ආත්මාඤ්ච පරාඤ්චි භේද වූ වෙනෙය්‍යහිත සංඛ්‍යාත අඤ්චාතය ප්‍රකාශ කරන හෙයින් ද (අඤ්චානං ඉවනතො) වෛනෙය ජනායාගේ අධ්‍යායෙට - වරිතයට අනුරූප කොට වදල හෙයින් ද (සුදුට්ඨනතො) වී ආදි ශසාය එල උපදවන්නා සේ හිතාඤ්ච ප්‍රසව කරන හෙයින් ද (සවනතො) දෙනගෙන් කිරි දෙවන්නා සේ උපායසමපනනයහට හිතාවහ හෙයින් ද (සුදුනතො) ප්‍රතිපනනයන් මැනැවින් රක්නා හෙයින් ද (සුත්තාණං) වඩුවාට දැරිනුල සෙයින් විඤ්ඤානට ප්‍රමාණ වන හෙයින් හෝ හුයෙන් ගෙතුණු ලේ නො වීසි-රෙන්නා සේ පාළියෙන් ගෙතුණු අඤ්චෝ නො වීසිරෙන් නුඹි සුත්‍ර සදාශ හෙයින් ද (සුත්තසභාගතො) උරගසුත්‍රාදි ධර්ම 'සුත්ත' යි ප්‍රකාශ කරන ලද වෙයි. මෙ කී ලක්ෂණ ඇති උරග සුත්‍රාදි පිඬහිස සුත්‍රානක වූ සුත්‍රයන් හිපාතනය කොට - සංග්‍රහ කොට සංගීත වූ ග්‍රන්ථය ධම්මපද උදනාදිය සෙයින් අන්‍යසංඥ නිමිත්තක් නැතියෙන් සංගීතිකාරක මහතෙරවරුන් විසින් 'සුත්තනිපාත' නාමයෙන් ම තබන ලද්දේය.

තෙල 'සුක්කතිපාත'ය වර්ගයෙන් උරගවග්ග, චූලවග්ග, මහාවග්ග, අට්ඨකචග්ග, පාරායනවග්ග, යි වර්ග පසෙක් ඇත්තේ වෙයි, සූත්‍ර හෙයින් උරගවර්ගයෙහි සූත්‍ර දෙළොසෙක් ද, චූලවර්ගයෙහි තුදුසෙක් ද, මහාවර්ගයෙහි දෙළොසෙක් ද, අට්ඨකචවර්ගයෙහි සොළොසෙක් ද, පාරායනවර්ගයෙහි සොළොසෙක් දැයි සමස්තත්තු සූත්‍ර කෙනෙක් වෙති. එහි උරගසූත්‍රය ආදීම වෙයි. පයඝාතීප්‍රමාණයෙන් සූත්‍රනිපාතය අටබණවරෙකි. අක්ඛණ්ඩපාද ඇති ගාථා දෙසිය පනසෙක් බණවරක් වනුයෙන් සූත්‍රනිපාතය සුසැටදහසක් පමණ අක්ඛණ්ඩයෙන් ප්‍රතිමණ්ඩිත වේ.

සූත්‍රනිපාත පාළියෙහි සංගෘහීත වූ පද්‍ය (ගාථා) සංඛ්‍යාව එක්දහස් එකසියසූපනසෙකි (1154) මේ ගාථා අතුරෙහි දේශනාපාළියෙහි කලාතුරෙකින් දක්නට ලැබෙන අතිජගතිජන්දයෙහි ලා ගැණෙන ගාථා සච්ඡෙදයෙක් නාලක-වස්ථුගාථා තුළ දක්නට ලැබේ. මේ ලක්ෂණ ඇති ගාථා ජාතක-පාළියෙහි කිසි තැනෙක දක්ක හැකි ය.

සූත්‍රනිපාතය වූ කලී ඒ ඒ දේශනාපාත්‍රයන්ගේ වශයෙන් වෛනෙය-ජන අධ්‍යායයානුරූප කොට වදළ ගමිතීර වූ අජීව්‍යඤ්ඤානයන්ගෙන් සැදුම් ලත් සූත්‍රයෙන් පරිපූණී වෙයි. එහෙයින් ම අග්‍රශ්‍රාවක සච්ඡෙදකල්ප ශාරීපුත්‍ර මහරහතුන් වහන්සේ සූත්‍රනිපාතයෙහි එන අට්ඨකචග්ග සූත්‍ර සොළොස යැ, පාරායනවග්ග සූත්‍ර සොළොස යැ, බග්ගවීසාණ සූත්‍ර යැ යන තෙතිස් සූත්‍රයන් උදෙසාපද වශයෙන් තබා අජීවිභාවනචාරයෙන් නිදෙස වදළහ. (මහානිදෙස-සංඤ්ජනාය ද බලන්න.) එසේ මැ 'නෙක්ඛිපා කරණ පෙටකොපදෙස' දෙක්කිදු ධර්මානාය විභාග කරනු සඳහා අට්ඨකචග්ගය, පාරායනවග්ගය සූත්‍ර බෙහෙවින් කිදර්ශිත වෙයි.

තවද ධම්මභාණ්ඩාගාරික ආනන්ද තෙරණුවන් විසින් විවාළ ප්‍රශ්නාසක් සඳහා අර්භත් මාර්-ඵලසමාධිය විහාර කරන බුදුරජාණන් වහන්සේ කිකඬගුහාර දෙවදුකවර්ගයෙහි "ආනන්දයෙහි මෙ කරුණ සඳහා මා විසින් පාරායනයෙහි පුණ්ණකප්‍රශ්නයෙහි ලා තෙල ප්‍රකාශ කරනලදු"යි (ඉද- ව පන මෙතං ආනන්ද සන්ධාය භාසිතං පාරායනෙ පුණ්ණකපසෙකං) පාරායන-පුණ්ණක සූත්‍රයෙහි එන "සඛ්ඛාය ලොකණීං පරොවරානි" යනාදි ගය නිදර්ශිත කොට වදළහ. එසේ ම ධම්මසෙනෙවී සැරියුත් මහතෙරණුවන්ට අර්භත්ඵලවිමොක්ෂය දක්වාලීම සඳහා යට කී දේවදුකවර්ගයේ ශාරීපුත්‍ර-සූත්‍රයෙහි දී පාරායන උදයසූත්‍රය නිදර්ශිත කරමින් "පහනං කාමච්ඡන්දනං" යනාදි දෙගය වදළහ. එහි 'කාමච්ඡන්දනං' යන පදය අඬගුහාර භාණකයන්ගේ වාචනාමාර්ගයෙහි 'කාමසඤ්ඤානං' යි එයි. අජීයෙන් සම සම වේ. මේ බලත් මැ සුක්කතිපාත පාළියෙහි සංගෘහීත වූ සූත්‍රධර්ම-යන්ගේ පරමගාමිතීයඝ්‍රීය වටහාගත හැකි ය.

මේ ද සැලැකියැ යුත්තෙකි; සූත්‍රනිපාතයෙහි සංගෘහිත වූ 'මෙක, රතන, මධ්‍යල' සූත්‍ර බුද්ධකපායයෙහි ද සංග්‍රහ වී ඇත. සසුන් වදනා කුලදරුවනට මුලින් මැ පුහුණුකරවාලී යැ යුතු සරණගමන, දසසිකකා ආදී දහම් කොටස් නඟාගෙන බුද්ධකාලයෙහි සිට මැ බුද්ධකපායය සමමත වැ තුබුබව සිතියැ හෙයි. එහි නික්ෂේපක්‍රමය අටුවායෙහි ඇත. සංගීතිකාරක-යන් විසිනුදු එය බුද්ධකග්‍රන්ථයක් යේ ගෙන කුදුගත්සභියේ පළමුවන ගත සෙයින් සංගීත විය. යළි සුඤ්ඤානිපාතයෙහි බැසගැනීමට නිසිව සිටී හෙයින් එහිදු නියතසානායෙහි සංග්‍රහ කරනලද වෙයි. එසේ මැ 'සෙල' සූත්‍රය මැදුම්සභී යැ සභභාලියැයුතු මධ්‍යමප්‍රමාණ සූත්‍රයක් වූයෙන් එහි මජ්ඣිමනිකායෙහි ලා සංගීත විය. යළි සෙලසූත්‍රයෙහි බැසගෙන සිටී ධර්මපරියාය සලකා සූත්‍රනිපාතයෙහි ද සංග්‍රහ කළබව කියැයුතු ය.

තවද, අශෝකාධිරාජයන් විසින් භික්ෂු භික්ෂුණී උපාසක උපාසිකාවෝ නිතර අසත් නම්, ධරත් නම් මැනැවැයි "භාබු" ශීලා ලිපියෙහි දක්වාලූ, 'මුනිගාථා' මොනෙයා (නාලක) සූත්‍ර, උපතිසුපඤ්ඤා (සාරිපුඤ්ඤා සූත්‍ර) රාහුලොවාද' යන ධර්මපරියායයෝ මේ සූත්‍රනිපාතයෙහි සංග්‍රහ වෙති, මෙසේ බුදුන් දවස පටන් සූත්‍රනිපාතය ප්‍රශස්ත වූ බව සැලැකිය යුත්තේ යි.

සූත්‍රනිපාතාගත ධර්මානතරයන්ගේ ගැඹුරුබව හෙතු කොට ගෙන මැ අගසවු සැරියුත් මහරහතුන් වහන්සේ විසින් යට දක්වූ තෙතිය සූත්‍රයනට වදළ නිදෙදස ද, අඵකථාවායභී බුද්ධසෝභා මහතෙරණුවන් විසින් ලියනලද 'පරමසුපඤ්ඤා' නම් අටුවාව ද, පුරාණ ආවායභීවරයකු විසින් අටවක-වඤ්ඤාදී කිසි සූත්‍ර කෙනකුත්ව ලියනලද ව්‍යාඛ්‍යානාය ද සූත්‍රනිපාතාර්ථව-බෝධයට වහල් වෙයි. එසේම පරවාහැර සිරිපඤ්ඤානඤ්ඤා නායක සභිවරයන්ගේ මේ සූත්‍රනිපාත සිංහලානුවාදය ද බෞද්ධජනතාවගේ ධර්මවබෝධය පිණිස වෙතී සිතමහ.

මේවගට ශාසනෝදයකාරී
ලබ්‍රහම ලඩකානඤ්ඤා සභිවර

බු: ව: 2520
ක්‍රි: ව: 1977, පෙබරවාරි 25 දින
මොල්ලිගොඩ,
ප්‍රච්චනෝදය පිරිවෙත්තිදී ය.

සංකේත නිරූපණය

සී මු. 1, සිංහලාකාර මුද්‍රණය, මු: ව: 2484

සීමු. 2, සිංහලාකාර මුද්‍රණය - හේවාචිතාරණ,

මජ්ඣිමනිකායා සංගීති මුද්‍රණය,

සං. කායාකාර මුද්‍රණය,

ප. පරමසුචරිතා, සුඤ්ඤානිපාත අටුවා

PTS. Pali Text Society, Suttanipata

පාළි හෝඩිය
THE PALI ALPHABET
IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

ආ ආඪ ඉ ඊ උ උඹ ඵ ඹ

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඳṅa			
චca	ඡcca	ජja	ඣjha	ඤṅa			
ටṭa	ඨṭha	ඳḍa	ඵḍha	ණṇa			
තta	ථtha	දda	ධdha	නna			
පpa	ඵpha	ඞba	භbha	මma			
යya	රra	ලla	චva	ඝsa	හha	ළḷa	ංm
කka	කාkā	කීki	කීkī	කුku	කූkū	කෙke	කොko
ඛkha	ඛාkhā	ඛීkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhe	ඛොkho
ගga	ගාgā	ගීgi	ගීgī	ගුgu	ගූgū	ගෙge	ගොgo

CONJUNCT - CONSONANTS

කකkka	ඤඤṅṅā	භtra	මම්mpha
කඛkkha	ණණṇa	ඳḍdda	ඹ ,mba
කඃkya	ඤචṅca	ඳධddha	ඹඹmbha
ඡ්chri	ඤජ, ඡcca	ඳḍdra	මම්mma
කචkva	ඤජ, ඡcca	ඳච, චdva	ඹඹmbha
ඛඃkhya	ඤඣඡjha	ඳධdhva	යය, යyya
චඃkhva	චචṭṭa	නතnta	ය්‍යyha
ය්‍යggga	චච, චṭṭha	නචntha	ලලla
ඟඃggha	චචddda	නඳnda	ලාlya
ඳඃṅka	චචddha	නඳndha	ලාlha
ඉඃgrā	ණණṇṇa	නනanna	චචwha
ඛචඃkhva	ණචṭṭa	නචnhha	සසssa
ඛචඃṅga	ණචḍḍha	පචppa	සමsma
ඛචඃṅgha	ණච, ṅda	පචppha	සචsva
චචcca	නතnta	ඛචbbba	චචhma
චඡcca	නචttha	ඛචbbhha	චචhva
ඡ්ඡjja	නචtva	චbra	චචḷha
ඡඣjjha		චmpa	

ඤ ච ඡ ජ ඣ ඤ ඦ ට

සුභතතිපාන

විසය සූචි

1. උරගවගෙහා 2—67

1— 1.	උරග සුඤ්ඤා	6— 11
1— 2.	ධනිය සුඤ්ඤා	12— 23
1— 3.	බහුභවිසාණ සුඤ්ඤා	22— 29
1— 4.	කසිභාරදොඤ්ඤා	„	28— 31
1— 5.	චූඤ්ඤා	„	30— 37
1— 6.	පරාභව	„	36— 43
1— 7.	වසල	„	44— 47
1— 8.	මෙඤ්ඤා	„	46— 55
1— 9.	භෙමවන	„	54— 61
1—10.	ආලවක	„	54— 61
1—11.	විජය	„	60— 63
1—12.	මුනි	„	62— 67

2. චූලවගෙහා 68— 121

2— 1.	රතන සුඤ්ඤා	68— 73
2— 2.	ආමග්ඤ්ඤා	„	74— 77
2— 3.	භීරි	„	78— 79
2— 4.	මධ්‍යල	„	80— 83
2— 5.	සූචිලොම	„	82— 85
2— 6.	කපිල	„	84— 87
2— 7.	ත්‍රිභවණධර්මක	86— 95
2— 8.	ධම්ම (නාවෝ)	94— 97
2— 9.	කිංසල සුඤ්ඤා	96— 99
2—10.	උඤ්ඤා	„	98—101
2—11.	රාහුල	„	100—103
2—12.	නිග්‍රොධකප (වංශීස) සුඤ්ඤා	102—107
2—13.	සමාපරිකාපතිය	„	108—113
2—14.	ධම්මක	„	112—121

විසය සූචි

3. මහාවග්ගො 122—241

3— 1.	පබ්බජ්ජා සුඤ්ඤා	122—125
3— 2.	පධාන	„	126—131
3— 3.	සුභාසිත	„	130—133
3— 4.	සුඤ්ඤිකභාරආචාර (පුරලාස) සුඤ්ඤා	132—143
3— 5.	මාස	සුඤ්ඤා	144—151
3— 6.	සභිය	„	152—167
3— 7.	සෙල	„	166—181
3— 8.	සලල	„	182—185
3— 9.	වාසෙඛ්ඤා	„	186—201
3—10.	කොකාලික	„	200—213
3—11.	නාලක	„	212—223
3—12.	අභිනානුපසසනා	„	224—241

4. අට්ඨකචග්ගො 242—305

4— 1.	කාම	සුඤ්ඤා	242—243
4— 2.	ගුහට්ඨක	„	244—247
4— 3.	දුට්ඨට්ඨක	„	246—249
4— 4.	සුඤ්ඤට්ඨක	„	248—253
4— 5.	පරමට්ඨක	„	252—255
4— 6.	ජරා	„	254—259
4— 7.	තිස්සමෙකෙතයා	„	258—261
4— 8.	පසුර	„	260—265
4— 9.	මාගඤ්ඤිය	„	264—269
4—10.	පුරාහෙද	„	268—273
4—11.	කලහවිවාද	„	272—277
4—12.	චූලවිදුහ	„	278—283
4— 13.	මහාවිදුහ	„	282—289
4—14.	කුචට්ඨක	„	288—295
4—15.	අනන්දණ්ඩ	„	294—299
4—16.	යාරිපුත්ත	„	300—305

විසය සූචි

5. පාරායනවග්ගො 306—353

	පාරායනවස්ථුභාජා	306—315
5—1.	අජිත සුඛං	316—317
5—2.	කීසංමෙකෙයො සුඛං	318—319
5—3.	පුණ්ණක සුඛං	318—321
5—4.	මෙත්තො	„	320—325
5—5.	ධොතක	„	324—227
5—6.	උපසිච්ච	„	328—331
5—7.	නඤ්ඤ	„	330—333
5—8.	හෙමක	„	334—335
5—9.	තොදෙයො	„	334—337
5—10.	කපප	„	336—337
5—11.	ඡතුකණ්ණි	„	338—339
5—12.	භද්‍රාචුච්ච	„	338—341
5—13.	උදය	„	340—343
5—14.	පොසාල	„	342—343
5—15.	මොසරාජ	„	344—345
5—16.	පිඬුනිය	„	344—347
	පාරයනවස්ථුනිභාජා	345—349
	පාරායනානුගීති භාජා	348—353

බුදුදහමිනිකායෙ
සුභතනිපාතො

බුද්ධකතියාසෙ සුභතනිපාතො

නමොතසස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධසස

උරගචගෙගා

1 -- 1

උරගසුතතං

- 1 යො¹ උප්පත්තං චිනෙති කොධං වීසටං සප්පවීසංච ඔසධෙහි,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං² පුරාණං.
- 2 යො රාගමුද්ච්ඡීද් අසෙසං හිසපුප්ථං³ච සරොරුහං වීගයහ,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.
- 3 යො තණ්හමුද්ච්ඡීද් අසෙසං සරිතං සීසසරං වියොසධිකා,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.
- 4 යො මානමුද්ධධි අසෙසං නළසෙතුං³ච සුදුබලං මහොසො,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.
- 5 යො නාජ්ඣගමා භවෙසු සාරං විචිතං පුප්ථමිච³ උදුබ්බරෙසු,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.

1. යොචෙ-සා.

2. ජිණ්ණ මිච්චං - මජ්ඣ.

3. පුප්ථමිචා - සිමු2, මජ්ඣ.

- 6 යසනතරතො න සන්ති කොපා ඉති භවාභවතං ව චිතිවයොසා,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 7 යසා විතකකා විච්චිතා අජඤ්ඤාං සුචිකපපිතා අසෙසා,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 8 යො නාවලියාරී න පවලියාරී සබ්බං අවටගමා ඉමං පපඤ්ඤාං,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 9 යො නාවලියාරී න පවලියාරී සබ්බං විතථමිදන්ති ඤ්ඤා¹ ලොකෙ,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 10 යො නාවලියාරී න පවලියාරී සබ්බං විතථමිදන්ති විතලොහො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 11 යො නාවලියාරී න පවලියාරී සබ්බං විතථමිදන්ති විතරාහො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 12 යො නාවලියාරී න පවලියාරී සබ්බං විතථමිදන්ති විතදෙසො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 13 යො නාවලියාරී න පවලියාරී සබ්බං විතථමිදන්ති විතමොහො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 14 යසානුසයා න සන්ති කෙච්චි මූලා අකුසලා සමුහතාසෙ,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.

1. ඤ්ඤා - මග්ගං, සංඝං, ඉ. ස.

- 15 යසස දරථඡා න සනතී කෙචී ඔරං ආගමනාය පචචයාසෙ,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජී ඡණ්ණමීච තචං පුරාණං.
- 16 යසස වනථඡා න සනතී කෙචී විනිබ්ඤ්ඤාය¹ භවාය භෙතුකප්පා,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජී ඡණ්ණමීච තචං පුරාණං.
- 17 යො නීචිරණෙ පභාය පඤ්ඤා අනීසො නිඡණ්ණකථංකථො වීසලො,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජී ඡණ්ණමීච තචං පුරාණං.

උරගසුඤ්ඤා නිට්ඨං.

1 - 2

ධනියසුඤ්ඤා

- 18 පකෙකාදනො දුඤ්ඤාරො භමඤ්ඤී (ඉති ධනියො ගොපො)
අනුඤ්ඤීරෙ මහියා සමානවාසො,
ජනනා කුචී ආභිනො ‘හිනි
අථ වෙ පසුඤ්ඤා පචසා දෙච.
- 19 අකෙකාධනො විගතබ්බො භමඤ්ඤී (ඉති භගවා)
අනුඤ්ඤීරෙ මහියෙකරකතීවාසො,
විචො කුචී නිබ්බුතො ‘හිනි
අථ වෙ පසුඤ්ඤා පචසා දෙච.
- 20 අකකමකසා න චිජ්ජරෙ (ඉති ධනියො ගොපො)
කපෙච්ඡ රුඤ්ඤානිණෙ වරනතී ගාවො,
චුච්ඤ්ඤි සහෙයසුමාගතං
අථ වෙ පසුඤ්ඤා පචසා දෙච.
- 21 බද්ධා භී² භීසි සුසංඛිතා (ඉති භගවා)
නිඡණ්ණො පාරගතො වීනෙය්‍ය ඔසං,
අකො භීසියා න චිජ්ජති
අථ වෙ පසුඤ්ඤා පචසා දෙච.

1. විනි බද්ධාය - 8ඉ 1.
2. බද්ධා - 8ඉ 2.

- 22 ගොපී මම අසඤ්චා අලොලා (ඉති ධනියො ගොපො)
දීඝරක්ඛං සංවාසියා මනාපා,
තස්සා න සුඤ්ඤාමි කිඤ්ඤි පාපං
අථ වෙ පඤ්ඤාසි පවස්ස දෙව,
- 23 වික්ඛං මම අසඤ්චං විචුක්ඛං (ඉති භගවා)
දීඝරක්ඛං පරිභාවිතං සුදුක්ඛං,
පාපං පන මෙ න විජ්ජති
අථ වෙ පඤ්ඤාසි පවස්ස දෙව.
- 24 අක්ඛවේතනාභතොභමසී (ඉති ධනියො ගොපො)
පුක්ඛා ව මෙ සමානියා අරොගා,
තෙසං න සුඤ්ඤාමි කිඤ්ඤි පාපං
අථ වෙ පඤ්ඤාසි පවස්ස දෙව.
- 25 නාභං භතකො'සී කසාවි (ඉති භගවා)
නිබ්බිවෙසින වරාමි සබ්බලොකෙ,
අපො භතියා'න විජ්ජති
අථ වෙ පඤ්ඤාසි පවස්ස දෙව.
- 26 අසී වසා අසී ධෙත්තූපා (ඉති ධනියො ගොපො)
ගොධරණියො පච්චෙණියොපි අසී,
උසභොපි ගවමපතීධ අසී
අථ වෙ පඤ්ඤාසි පවස්ස දෙව.
- 27 නසී වසා නසී ධෙත්තූපා (ඉති භගවා)
ගොධරණියො පච්චෙණියොපි නසී,
උසභොපි ගවමපතීධ නසී
අථ වෙ පඤ්ඤාසි පවස්ස දෙව.
- 28 බිලා නිධානා අසමපච්චෙධි (ඉති ධනියො ගොපො)
දමා මුඤ්ඤමයා නවා සුසංඝානා,
න හි සක්ඛිනී ධෙත්තූපාපි ජෙතඤ්ඤා
අථ වෙ පඤ්ඤාසි පවස්ස දෙව.

1. වරියා—ඉ

- 29 උසභොරිව ඡේනි¹ බන්ධනානි (ඉති හගවා)
නාගො පුතීලතං ව දුළඨිනි,²
නාහං පුත උපෙසං ගඛ්ඨසෙය්‍යං
අථ වෙ පක්ඛයසී පවසා දෙව.

- 30 නීනනඤ්ච ඵලඤ්ච පුරයනො
මහාමෙසො පාවසී තාවදෙව,
සුනිා දෙවසා වසානො
ඉමමක්ඛං ධනියො අභාසථ.

- 31 ලාභො වත නො අනසානො
යෙ මයං හගවනං අඤ්ඤාම,
සරණං තං උපෙම වනඤ්ච
සක්ඛා නො හොති තුවං මහාමුනි.

- 32 ගොපී ව අහඤ්ච අසඬවා
බ්‍රහ්මචරියං සුගතෙ වරාමසෙ,
ජාතිමරණසා පාරගා
දුක්ඛසාන්තකරා හවාමසෙ.

- 33 නන්දනී පුතෙතභි පුත්තීමා (ඉති මාරො පාපිමා)
ගොමිකො ගොති තථෙව නන්දනී,
උපධිති නරසා නන්දනා
න හී යො නන්දනී යො නිරුපධි.

- 34 යොවති පුතෙතභි පුත්තීමා (ඉති හගවා)
ගොමිකො ගොති තථෙව යොවති,
උපධිති නරසා යොවනා
න හී යො යොවති යො නිරුපධිති.

ධනියසුභතං නිවසීතං.

1. ඡේනි - යා, PTS.
2. පුතීලතං පද්‍යඨිනි - යා,

බග්ගවිසාණ සුතකං

- 35 සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං.
අවිභෙදයං අඤ්ඤතරමි තෙසං,
න පුක්කම්චෙජ්ජයා කුතො සභායං
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 36 සංසග්ගජාතස්ස භවන්තී සෙනහා
සෙනහත්ථයං දුක්ඛමීදං පහොති,
ආදීනවං සෙනහජං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 37 මිකෙහ සුභජෙජ අනුකමංමානො
භාජෙති අස්ථං පටිබද්ධවිනෙහො,
එතං භයං සත්ථවෙ පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 38 වංසො විසාලො ව යථා විසනෙහා
පුකෙහසු දුරෙසු ව යා අපෙඛා,¹
වංසකළීරොව² අසජ්ජමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 39 මිගො අරඤ්ඤමහි යථා අබද්ධො³
යෙනි වජ්ජකං ගච්ඡති ගොවරාය,
විඤ්ඤා නරො සෙරිතං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 40 ආමනනනා හොති සභායමරේක්ඛි
වාසෙ යානෙ ගමනෙ වාරිකාය,
අනභිජ්ඣිතං සෙරිතං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 41 ටිට්ඨා රතී හොති සභායමරේක්ඛි
පුකෙහසු ව චීපුලං හොති පෙමං,
පියවිපසයොගඤ්ඤ ජීග්ඤ්ඤමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.

1. අපෙක්ඛා - ප.
2. වංසකළීරොව - මජ්ඣං. වංසකළීරොව - PTS
3. අබද්ධො - සං. PTS.

- 42 වාතුදුද්‍රව්‍ය අපව්‍යව්‍ය ව හොති
සන්තප්පමානො ඉතරිතරෙන,
පරිසසයානං සහිතා අජමිච්චි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිතසූත්‍රය.
- 43 දුස්සංඝාතො පඤ්ඤානාදි එකෙ
අපො ගහවිසා සරමාවසනා,
අපොසසුකොකො පරපුකොසු හුඤ්ඤානාදි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිතසූත්‍රය.
- 44 ඔරොපඤ්ඤානාදි ගිච්චි වා ඤ්ඤානාදි
සංසිතපකොකො යථා කොච්චොරො,
ජෙඤ්ඤානාදි වීරො ගිච්චිඤ්ඤානාදි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිතසූත්‍රය.
- 45 සචෙ උභෙච නිපකං සභායං
සද්ධිං වරං සාධුච්චාරි ධීරං,
අභිභුයා සඤ්ඤානාදි පරිසසයානාදි
වරෙයා තෙනත්තමනො සතීමා.
- 46 නො චෙ උභෙච නිපකං සභායං
සද්ධිං වරං සාධුච්චාරි ධීරං,
රාජා'ව රච්චං විජිතං පභායං
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිතසූත්‍රය.
- 47 අද්ධා පසංසාම සභායසම්පදං
සෙට්ඨා සමාසෙච්චිතඤ්ඤානාදි සභායා,
එතෙ අඋද්ධා අනවජ්ජහොච්චි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිතසූත්‍රය.
- 48 දීඤ්ඤානාදි සුච්චි ඤ්ඤානාදි පහසරානාදි
කම්මාරපුකොකො සුච්චිඤ්ඤානාදි,
සඤ්ඤානාදි දුච්චි භුජස්චි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිතසූත්‍රය.
- 49 එවං දුඤ්ඤානාදි සභා මමසං
වාචාච්චොරො අභිසජ්ජනා වා,
එතං භයං ආයතීං පෙකම්මානො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිතසූත්‍රය.

- 50 කාමා හි චිත්‍රා මධුරා මනෝරමා
වීරුපරුපෙන මචේතනී විඤ්ඤා,
ආදීනවං කාමගුණෙසු දිසවා
එකො වරෙ බහුමුඛකාව්‍ය.
- 51 රතී ව ගණේඛා ව උපද්‍රවො ව
රොගො ව සලොකුභි භයකුභි මේතං,
එතං භයං කාමගුණෙසු දිසවා
එකො වරෙ බහුමුඛකාව්‍ය.
- 52 සීතකුභි උණකුභි බුදුං පිපාසං
වාතාතපෙ ධිංසසිරිංසපෙ ව,
සබ්බාති පෙනානි අභිසංඝවිත්වා
එකො වරෙ බහුමුඛකාව්‍ය.
- 53 නාගො ව යුරානි විවජ්ජිත්වා
සංඝාතබ්බො පදුමී උළාරො,
යථාහිරන්තං විහරෙ අරඤ්ඤෙ
එකො වරෙ බහුමුඛකාව්‍ය.
- 54 අච්චානතං සඤ්ඤාකාරතස්ස
යං එසසයෙ සාමධිකං විමුත්තං,
ආදීවච්චනුස්ස වචො නිසමම
එකො වරෙ බහුමුඛකාව්‍ය.
- 55 දිට්ඨිවිසුකානි උපානිවනො
පනොනා නියාමං පටිලඤ්ඤාමග්ගො,
උපනතකුණො'ම්හි අනඤ්ඤානෙයො
එකො වරෙ බහුමුඛකාව්‍ය.
- 56 නිලොලොපො නිකකුභො නිපපිපාසො
නිමමකො නිඤ්ඤාකසාවමොහො,
නිරාසයො සබ්බලොකෙ භවිත්වා
එකො වරෙ බහුමුඛකාව්‍ය.
- 57 පාපසභායං පරිවජ්ජයෙථ
අනඤ්ඤාසීං විසමෙ නිවිට්ඨං,
සයං න සෙවෙ පසුතං පමන්තං
එකො වරෙ බහුමුඛකාව්‍ය.

- 58 බහුසුඤ්ඤානං ධම්මධරං භජෙථ
 මිත්තං උළාරං පටිභානවත්තං,
 අඤ්ඤාය අත්ථානී වීනෙයා කඝිං.
 එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.

- 59 ඛිංචිං රතීං කාමසුඤ්ඤානං ලොකෙ
 අනලංකරිත්වා අනපෙක්ඛමානො,
 වීභුසනධ්මානා වීරතො සම්මව්වාදී
 එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.

- 60 පුඤ්ඤානං දුරං පිනරඤ්ඤානං මාතරං
 ධනානි ධඤ්ඤානි ව බන්ධවානි,
 භික්ඛාන කාමානි යථොධිකානි
 එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.

- 61 සංඛ්ඛො එයො පරික්ඛමෙත්ථ සොධං
 අපාසාදෙ දුක්ඛාමපථිසොයා,
 ගලො¹ එයො ඉති ඤ්ඤානං මුතීමා²
 එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.

- 62 සන්දුලධිත්වාන සංයොජනානි
 ජාලමෙහත්වා සලිලච්චුවාරී,
 අග්ගීව දඩ්ඨං අනිවක්ඛමානො
 එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.

- 63 ඔකඛික්ඛ වනඤ්ඤානං ව පාදලොලො
 ගුහනිත්ථො රක්ඛිතමානසානො,
 අනවසසුතො අපරිධය්ඤමානො
 එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.

- 64 ඔභාරධිමා ගිහීවා ඤ්ඤානානි
 සඤ්ජනනපතො³ යථාපාරිජනෙහා,
 කාසායවජෙත්වා අභිනික්ඛමිත්වා
 එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.

1. ගලො - පිඬු 2. ගඤ්ඤානං - සා,
 2. මුතීමා - සා
 3. සඤ්ජනනපතො - සා-PTS,

- 65 රසෙසු ගෙධං අකරං අලොලො
අනඤ්ඤපොසී සපදනවාරී,
කුලෙ කුලෙ අසට්ඨිඤ්ඤා
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.
- 66 පහාය පඤ්ඤාවරණානී වෙතසො
උපකම්මෙසෙ ව්‍යපනුජජ සබ්බං,
අනිසසිතො ඡෙත්වා සොභද්දෙසං
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.
- 67 විපිට්ඨිකත්තාන සුඛං දුබ්ඤ්ඤා
පුබ්බව ව සොමනසසද්දෙමනසං,
ලඤ්ඤානුපෙකං සමථං විසුඤ්ඤා
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.
- 68 ආරඤ්ඤාවිරියො පරමත්ථපකතීයා
අලිතවිකොභා අකුසිතවුත්ති,
දඤ්ඤානිකකමො ථාම බ්‍රහ්මපනො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.
- 69 පටිසලලානං කුමාරමරිඤ්ඤාමානො
ධම්මෙසු නිවං අනුධම්මවාරී,
ආදීනවං සමමසිතා භවෙසු
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.
- 70 තණ්හකකයං පත්ථයං අපමනො
අනෙලමුගො සුතවා සනිමා,
සකිංතධම්මො නියතො පධානවා
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.
- 71 සිහො ව සද්දෙසු අසත්තසනො
වානො ව ජාලමි අසජාමානො,
පදුමංව තොයෙන අලිප්පමානො¹
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකපෙසා.

1. අලිප්පමානො - සීඉ - 1, 2.

- 72 සීහො යථා දුධබලී පසඤඤා
රාජා මීඤ්ඤාං දුඤ්ඤාඤ්ඤාචාරී,
සෙවෙච්ච පනතානි¹ සෙනාසනානි
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 73 මෙඤ්ඤාං උපෙකඛං කරුණං විමුඤ්ඤානි.
ආසෙවමානො චුදිතඤ්ඤා කාලෙ,
සබ්බෙත ලොකෙන අචිරුඤ්ඤාමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 74 රාගඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා පභාස මොභං
සන්දුළුසිඤ්ඤා සංයොජනානි,
අසනතසං ජීවිතසංඛයඤ්ඤා
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 75 භජනී සෙවනී ච කාරණජථා
භිකකාරණා දුලලභා අජ්ජමිඤ්ඤා,
අනතච්චපඤ්ඤා අසුචි මනුසසා
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.

බග්ගවිසාණසුඤ්ඤානං නිවර්තනං.

1--4

කසීභාරද්වාරජසුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා මගධෙසු විහරති දකඛිණාගිරිසමී. එකනාළායං බ්‍රාහ්මණභාමෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන කසීභාරද්වාරජසුඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණසු පඤ්ඤාමඤ්ඤානි නඛනලසතානි පසුඤ්ඤානි භොනති වසකාලෙ.

අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පඤ්ඤාචරිතොදය යෙන කසීභාරද්වාරජසුඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණසු කල්මණො තෙත්ථසංකමී. තෙන ඛො පන සමයෙන කසීභාරද්වාරජසුඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණසු පරිවෙසනාවනනති, අථ ඛො භගවා යෙන පරිවෙසනා තෙත්ථසංකමී, උපසංකමීත්වා එකමණං අච්චාසී, අඤ්ඤා ඛො කසීභාරද්වාරජසුඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං පිණ්ඩාසං ධීතං. දිස්වාන භගවන්තං එතද්වොච:

1. පහරාගී - 89 - 1-2,

අභං ඛො සමණ කසාමී ව වපාමී ව කසිකා ව වපිකා ව භුඤ්ජාමී
කම්මෙ සමණ කසසසු ව වපසසු ව කසිකා ව වපිකා ව භුඤ්ජාමී සුඤ්ඤානං.
අභමි ඛො බ්‍රාහ්මණ කසාමී ව වපාමී ව කසිකා ව වපිකා ව භුඤ්ජාමීති.

න ඛො පන මයං පසාම ගොතමසස යුගං වා නාඛලං වා ඵාලං වා
පාවනං වා බලිවද්දෙ වා, අඵ ඵ පන භවං ගොතමො ඵවමාහ: අභමි ඛො
බ්‍රාහ්මණ කසාමී ව වපාමී ව කසිකා ව වපිකා ව භුඤ්ජාමීති, අඵ ඛො
කසීභාරදාජො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං භාරාය අජ්ඣායාමි:

76 කසසකො පට්ඨානාසී න ව පසාම තෙ කසි,
කසිං නො ඉඤ්ඤො බ්‍රුහි යථා ජානෙමු තෙ කසිං.

77 සද්ධා බීජං තපො වුට්ඨී පඤ්ඤා මෙ යුගනඛලං,
භීරි ඊසා මනො යොත්තං සති මෙ ඵාලපාවනං.

78 කායගුණො චච්ඡිකො ආහාරෙ උදරෙ යකො.
සඵලං කරොමී භිද්දනං සොරඵලං මෙ පමොවනං.

79 චීරියං මෙ ධුරධොරණං යොගඤ්ඤොධිවිභානං,
ගච්ඡති අනිවක්කන්තං යඤ්ඤානං න සොචති.

80 ඵවමෙසා කසිකධ්‍යා සා හොති අමතපඵලා
ඵතං කසිං කසීකාන සබ්බදුකඛා පමුච්ඡතිති.

අඵ ඛො කසීභාරදාජො බ්‍රාහ්මණො මහතියා කංසපාතියා පායාසං
විබෙච්ඡිකා භගවකො උපනාමෙසී, භුඤ්ජාමු භවං ගොතමො පායාසං
කසසකො භවං යං භි භවං ගොතමො අමතඵලං කසිං කසනීති.

81 ගාථාභිගීතං මෙ අභොජනෙය්‍යං
 සමපසන්නං බ්‍රාහ්මණං නෙසධම්මො
 ගාථාභිගීතං පනුදන්ති බුද්ධා
 ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණං චුත්තිරෙය්‍යා,

82 අභෙඤ්ඤාන ව කෙවලිනං මහෙසී.
 ඛිණ්ණාසවං කුක්කුච්ච චූපසන්නං,
 අනෙකන පානෙන උපට්ඨහස්ස
 ධෙත්තං හි තං පුඤ්ඤපෙට්ඨස්ස හොතීති

අථ කස්‍ය වාහං හො ගොතම ඉමං පායාසං දමතීති,

න ඛවාහං තං බ්‍රාහ්මණං පසාඪී සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ සසමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය යස්ස සො පායාසො භුක්තො සමමා පරිණාමං ගටෙජ්ජාය අඤ්ඤානු තථාගතස්ස වා තථාගත-සාවකස්ස වා, තෙන හි නිං බ්‍රාහ්මණං තං පායාසං අප්පහරිතෙ වා ජට්ඨෙති, අප්පාණකෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙතීති,

අථ ඛො කසීභාරදොරො බ්‍රාහ්මණො තං පායාසං අප්පාණකෙ උදකෙ ඔපිලාපෙසී. අථ ඛො සො පායාසො උදකෙ පකඛිත්තො විච්චිට්ඨායති විච්චිට්ඨායති සන්ඤ්ඤාපායති සමපඤ්ඤාපායති, සෙය්‍යථාපි නාම ඵාලො දිවසසන්නෙහො උදකෙ පකඛිත්තො විච්චිට්ඨායති විච්චිට්ඨායති සන්ඤ්ඤාපායති සමපඤ්ඤාපායති, එවමෙව සො පායාසො උදකෙ පකඛිත්තො විච්චිට්ඨායති විච්චිට්ඨායති සන්ඤ්ඤාපායති සමපඤ්ඤාපායති,

අථ ඛො කසීභාරදොරො බ්‍රාහ්මණො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජාතො යෙන හගවා තෙනුපසධ්දකඪී උපසධ්දකඪී නිං හගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිනිං හගච්ඤ්ඤා එතදවොච:

අභික්ඛන්තං හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතම සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නිකකුජ්ජන්තං වා උකකුජ්ජෙය්‍ය පටිච්ජන්තං වා විචරෙය්‍ය බ්‍රිලාසං වා මහ්තං ආච්චෙක්ඛාය අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වකු-මනෙතො රූපානි දකඛිතතීති, එවමෙව. හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියා-යෙන ධම්මො පකාසිතො එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ජාමී ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසධ්දකඪා, ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පඤ්ඤා, ලභෙය්‍යං උපසමපදන්ති.

අලුත් බො කසිභාරදායකය බුදුන්ගේ භවතො සන්නිකේ පබ්බජජ. අලුත් උපසම්පදා, දවිරුපසම්පන්නො බො පනායසමා භාරදායකො එකො වුපකට්ඨො අසමනො ආනාඨී පඤ්ඤානො විහරනො න විරසෙස ව යසකපාය කුලපුත්තා සමමදෙව අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති.

තදනුකාරං බුභමවරියපරියොසානං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකප්පා උපසම්පජ්ඣ වීභාසී. ඛිණා ජාති වුසිතං බුභමවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්කමායාති අබ්භඤ්ඤාසී අඤ්ඤාතරොව බො පනායසමා භාරදායකො අරහතං අහොසීති.

කසිභාරදායකය නිවේදන.

1--5

වුද්දසුතතං

83 පුට්ඨාඨී මුභිං පහුතපඤ්ඤාං (ඉති වුද්දෙ කමමාරපුත්තො) බුද්ධා ධම්මසාඨීං වීතතණ්ණං දීපදුක්ඛමං සාරපිනං පවරං කති ලොකෙ සමණා තදිඛිඤ බුභි.

84 වතුරො සමණා න පඤ්ඤාමඤ්ඤී (වුද්දති භගවා) තෙ තෙ ආචිකරොඨී සකඛිපුට්ඨො. මහෙඤ්ඤො මහෙදෙසකො ව මහෙ ජීවති යො ව¹ මහෙදුසී.

85 කං මහෙජිනං වදන්ති බුද්ධා (ඉති වුද්දෙ කමමාරපුත්තො) මහෙකඛාඨී කථං අතුලොසා හොති, මහෙ ජීවති මෙ බුභි පුට්ඨො අථ මෙ ආචිකරොඨී මහෙදුසී.

1. නො 0-සීඉ, 2

- 86 යො තිණ්ණකථං කථො වීසලො
නිබ්බානාභිරතො අනානුභිදො,
ලොකස්ස සදෙවකස්ස ජනතා
තාදිං මග්ගථිතං වදන්ති බුද්ධා.
- 87 පරමං පරමනඤ්ඤා යොධි ඤාණං
අකාමිකං විහරති ඉධෙව ධම්මො,
තං කම්මච්ඡිදං මුනිං අනෙජං
දුතියං භික්ඛුනමාහු මග්ගදෙසිං.
- 88 යො ධම්මපදෙ සුදෙසිතෙ
මග්ගෙ ජීවති සඤ්ඤාතො සනීමා,
අනවජ්ජපදනි සෙවමානො
තනියං භික්ඛුනමාහු මග්ගථිවී.
- 89 ඡදනං කඤ්ඤානු සුඤ්ඤානං
පසාදං කුලදුසකො පගම්හො,
මායාවී අසඤ්ඤාතො පලාපො
පතිරුපෙන වරං ස මග්ගදුසි.
- 90 එතෙ ව පටිච්ඡන්ති යො ගහට්ඨො
සුතවා අරියසාවතො සපඤ්ඤා
සබ්බෙ තෙ තාදිසාති ඤාණං
ඉති දීඨවා න භාපෙති තස්ස සද්ධා.
කථං භි දුට්ඨෙන අසම්පදංඨං
සුද්ධං අසුද්ධෙන සමං කරෙය්‍යාති.

වුඤ්ඤානං නිවර්තනං

1 -- 6

පරාභවසුතතං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙනවනෙ
අනාපටිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ අප්ථං බො අඤ්ඤතරා දෙවතා අභිකක්ඛනාය
රතනියා අභිකක්ඛනවණ්ණා කෙවලකප්පං ජෙනවනං ඔභාසෙසුඤා යෙන
භගවා තෙනුපසඤ්ඤාං උපසඤ්ඤාං භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනං
අට්ඨාසී. එකමනං ධීතා බො සා දෙවතා භගවතං භාටාය අඤ්ඤාසී.

- 91 පරාභවනං පුරිසං මයං පුච්ඡාම ගොතමං,
භගවනං පුට්ඨමාගමම කිං පරාභවතො මුඛං.
- 92 සුච්ඡානො භවං හොති සුච්ඡානො පරාභවො,
ධම්මකාමො භවං හොති ධම්මදෙසසී පරාභවො.
- 93 ඉති හෙතං චිජානාම පඨමො සො පරාභවො,
දුතියං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 94 අසනකසා පියා හොනති සනෙත න කුරුතෙ පියං,
අසනං ධම්මං රොචෙති තං පරාභවතො මුඛං.
- 95 ඉති හෙතං චිජානාම දුතියො සො පරාභවො,
තතියං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 96 නිදදසීලී සභාසීලී අනුට්ඨාතා ව යො නරො,
අලසො කොඨපඤ්ඤාණො තං පරාභවතො මුඛං.
- 97 ඉති හෙතං චිජානාම තතියො සො පරාභවො,
චතුස්සං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 98 යො මාතරං වා පිතරං වා ජිණ්ණකං ගතයොධ්ධනං,
පහු සනෙතා න භරති තං පරාභවතො මුඛං.
- 99 ඉති හෙතං චිජානාම චතුස්සො සො පරාභවො,
පඤ්ඤමං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 100 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා අඤ්ඤං වාපි වණ්ඨධකං
මුසාවාදෙන වඤ්ඤෙති තං පරාභවතො මුඛං.

- 101 ඉති හෙතං විජානාම පඤ්චමො සො පරාභවො,
ඡට්ඨමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 102 පඤ්ඤවිනො පුරිසො සහිරසෙඤ්ඤ සහොඡනො,
එකො භුඤ්ජති සාදුති තං පරාභවතො මුඛං.
- 103 ඉති හෙතං විජානාම ඡට්ඨමො සො පරාභවො,
සත්තමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 104 ජාතිස්ඤ්ඤා ධනස්ඤ්ඤා ගොක්ඛස්ඤ්ඤා ච යො නරො
සඤ්ඤතිං අනිමඤ්ඤති තං පරාභවතො මුඛං.
- 105 ඉති හෙතං විජානාම සත්තමො සො පරාභවො,
අට්ඨමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං,
- 106 ඉතිධුනො සුරාධුනො අකඛධුනො ච යො නරො,
ලඬං ලඬං විනාසෙති තං පරාභවතො මුඛං.
- 107 ඉති හෙතං විජානාම අට්ඨමො සො පරාභවො,
නවමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 108 සෙහි දරෙහසනකුට්ඨො වෙසියාසු පදිසති,
දිසති පරදරෙසු තං පරාභවතො මුඛං.
- 109 ඉති හෙතං විජානාම නවමො සො පරාභවො,
දසමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 110 අතීතයොඛිඛතො පොසො ආනෙති තිඛරුස්සකිං,
තසා ඉසා න සුපති තං පරාභවතො මුඛං.
- 111 ඉති හෙතං විජානාම දසමො සො පරාභවො,
එකාදසමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං,

- 112 ඉක්කිසොඤ්ඤාං විකිරණං පුරිසං වාපි තාදිසං,
ඉක්කරියඤ්ඤාං යාපෙති තං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 113 ඉති හෙතං චජානාම ඵකාදසමො සො පරාභවො,
ආදාසමං හගවා බුද්ධිං කිං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 114 අපපභොගො මහාතණේතා ධනතියෙ ජායතෙ කුලෙ,
සොධ රජං පඤ්ඤාති තං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 115 ඵතෙ පරාභවෙ ලොකෙ පණ්ඩිතො සමචෙක්ඛිය,
අරියො දසසනසමපනතො ස ලොකං හජතෙ සිවන්ති.

පරාභව සුඤ්ඤාං භිට්ඨිතා.

1 -- 7

වසල සුඤ්ඤා

ඵවං මෙ සුඤ්ඤාං ඵකං සමයං හගවා සාවකියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකසස ආරාමෙ, අඵ ඛො හගවා පුට්ඨනභ සමයං නිවාසෙඤ්ඤා
පක්ඛවිචරං ආදය සාවකියං පිණ්ඩිය පාවිසී. තෙන ඛො පන සමයෙන
අගභික භාරදාජසස බ්‍රාහ්මණසස නිවෙසනෙ අඤ්ඤ පජ්ජලිතො හොති ආහුති
පක්ඛනිතා. අඵ ඛො හගවා සාවකියං සපදනං පිණ්ඩියචරමානො යෙන
අඤ්ඤභාරදාජසස බ්‍රාහ්මණසස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. අද්දසා ඛො
අඤ්ඤභාරදාජො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං දුරතො'ව ආහව්ජන්තං. දිසවාන
හගවන්තං ඵතදවොච: තත්‍රෙව වුණ්ඤක තත්‍රෙව සමඤ්ඤක තත්‍රෙව වසලක:
තිට්ඨාහීති.

ඵවං වුඤ්ඤා හගවා අගභිකභාරදාජං බ්‍රාහ්මණං ඵතදවොච:
ජානාසී පනාඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ වසලං වා වසලකරණෙ වා ධමමෙති,

නඛවාහං හො ගොතම ජානාමී වසලං වා වසලකරණෙ වා ධමමෙ.
සාධු මෙ හවං ගොතමො තථා ධමමං දෙසෙතු යථාහං ජානෙය්‍යං වසලං වා
වසලකරණෙ වා ධමමෙති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුඤ්ඤානි සාධුකං මනසි කරොහි භාසිසාමීති.
එවං භොති ඛො අඤ්ඤානභාරඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චසෙසාසී,
භගවා එතදවොච:

116 කොධනො උපනාහී ව පාපමකඛී ව යො නරො,
විපනනදිට්ඨි මායාචී තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

117 එකජං වා දවීජං වාපි යොධ පාණානි හිංසති,
යස පාණෙ දයා නත්ථී තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

118 යො හත්ථී පරිරුජ්ඣති ගාමානි නිගමානි ව,
නිග්ගාහකො සමඤ්ඤාතො තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති,

119 ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤා යං පරෙසං මමාධිතං,
චේය්‍යා ආදින්නං ආදියති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

120 යො හවෙ ඉණමාදය චුජ්ජමානො පලායති,
න හි තෙ ඉණමඤ්ඤිති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

121 යො චෙ කිඤ්ඤිකඛකමානා පඤ්ඤාං විජනං ජනං,
හත්ථවා කිඤ්ඤිකඛමාදෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

122 යො අත්තභෙතු පරභෙතු ධනභෙතු ව යො නරො.
සකඛිපුට්ඨො මුසා බ්‍රුති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

123 යො ඤාතිනං සධානං වා දුරෙසු පතිදිසසති,
සහසා සමිට්ඨො වා තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

124 යො මාතරං වා පිතරං වා ජීණ්ණකං ගතයොධධිතං,
පහු සතො න භරති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

- 125 යො මාතරං වා පිතරං වා භාතරං භගිනිං සසුං,
භනනී රොසෙති වාචාය තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 126 යො අත්ථං පුච්ඡිතො සතො අනත්ථමනුසාසති,
පටිච්ඡකෙතන මනෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 127 යො කත්ථා පාපකං කම්මං මා මං ජඤ්ඤාති ඉච්ඡති,
යො පටිච්ඡන්තකම්මනො තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 128 යො වෙ පරකුලං ගන්තො භුක්වාන සුවිභොජනං,
ආගතං න පටිපුජෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 129 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා අඤ්ඤා වාපි වණ්ඛකං,
මුසාවාදෙන වඤ්ඤති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 130 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා භත්තකාලෙ උපට්ඨිතෙ,
රොසෙති වාචා න ච දෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 131 අසතං යොධ පබ්බුති මොහෙන පළිගුණධීනො,
කිඤ්ඤිකං නිජීගිංසානො තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 132 යො චන්තානං සමුක්කංසෙ පරඤ්ඤා මච්ඡානති,
නිභීතො සෙන මානෙන තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 133 රොසකො කදරියො ච පාපිවෙජා මච්ඡරී සධො,
අහිරිතො අනොත්තාපී තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 134 යො බුද්ධං පරිභාසති අථ වා තස්ස සාවකං,
පරිබ්බාරං ගහට්ඨං වා තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 135 යො වෙ අනරහා සතො අරහං පටිච්ඡානති,
වොරො සමුභමකෙ ලොකෙ එස ඛො වසලාධමො.
එතෙ ඛො වසලා වුත්ථා මයා වො යෙ පකාසිතා.

136 න ජව්වා වසලො හොති න ජව්වා හොති බ්‍රාහ්මණො,
කම්මනා වසලො හොති කම්මනා හොති බ්‍රාහ්මණො.

137 තදමිනාපි ජානාථ යථා මෙදං නිදසසනං,
වණ්ඩාලපුඤ්ඤා යොපාකො මාතඛේයා ඉති විසසුභො,

138 සො යසං පරමං පඤ්ඤා මාතඛේයා යං සුදුලලහං,
ආගඤ්ජුං තසසුපට්ඨානං බ්‍හ්ග්විසා බ්‍රාහ්මණා බ්‍රහු.

139 සො දෙවයානමාරුයහ විරජං සො මහාපථං,
කාමරාගං විරාජේනා බ්‍රහ්මලොකුපගො අහු.

140 න නං ජාති නිවාරෙසි බ්‍රහ්මලොකුපපතියා,
අරකියකකුලෙ ජාතා බ්‍රාහ්මණා මත්තබ්බුතො.

141 තෙ ව පාපෙසු කමෙසු අභිණ්ඤාමුපදිසසරෙ,
දිට්ඨව ධම්මෙ භාරයහා සම්පරායෙ ව දුග්ගතීං,
න තෙ ජාති නිවාරෙති දුග්ගච්චි ගරහාය වා.

142 න ජව්වා වසලො හොති න ජව්වා හොති බ්‍රාහ්මණො,
කම්මනා වසලො හොති කම්මනා හොති බ්‍රාහ්මණො.

එවං වුඤ්ඤා අභිකභාරආරො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච්චි:

අභිකභතං හො ගොතම, අභිකභතං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි
හො ගොතම, තිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය පට්ඨව්‍යතං වා විචරෙය්‍ය
මුග්ගසා වා මග්ගං ආවිකේය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජේජානං ධාරෙය්‍ය
වකඛුමනො රූපානි දකඛිනතීති. එවුමෙවු හොතා ගොතමෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එයාහං හවන්තං ගොතමං
සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඤ්ඤා. උපාසකං මං හවං
ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ඩුපෙනං සරණං ගතනාහි.

වසලසුභතං නිවර්තං.

මෙතනසුතතං

143 කරණිය මත්කුසලෙන යං තං සත්තං පදං අභියමෙවච
සකෙතා උජ්ච ච සුජ්ච ච සුවචො වසා චුද්ද අනනිමානි.

144 සතකුසසකො ච සුභරො ච අපකිච්චො ච සප්පඤ්ඤකචුච්චි,
සනනිඤ්ඤො ච නිපකො ච අපගඛෙතා කුලෙසු අනනුගිඤ්ඤො,

145 න ච බුද්ධං සමාවරෙ කිඤ්චී යෙන විඤ්ඤා පරෙ උපවදෙය්‍යං,
සුඛිනො චා ඛෙමිනො භොනතු සබ්බෙ සත්තා භවනතු
සුඛිතත්තා

146 යෙ කෙච්චි පාණගුතඤ්චී තසා චා ථාවරා චා අනවසෙසා,
දීසා චා යෙ මහත්තා චා මජ්ඣමා රසසකාණුකචුල්ලා.

147 දිට්ඨා චා යෙ ච අදදිට්ඨා යෙ ච දුරෙ වසනති අවිදුරෙ,
භුතා චා සමකච්චෙසී චා සබ්බෙ සත්තා භවනතු සුඛිතත්තා.

- 148 න පරො පථං නිකුඛෙඛථ නාතිමඤ්ඤථ කඤ්චි නං කඤ්චි
 බ්‍යාරොසනා පටිසසඤ්ඤා නාඤ්ඤමඤ්ඤසා දුක්ඛමිච්ඡයා.
- 149 මාතා යථා නියං පුත්තං ආයුසා එකපුත්තමනුරකෙඛ,
 එවමපි සබ්බභූතෙසු මානසං භාවයෙ අපරිමාණං
- 150 මෙත්තඤ්ච සබ්බලොකස්මිං මානසං භාවයෙ අපරිමාණං,
 උද්ධං අධො ච තිරියඤ්ච අසම්බාධං අවෙරං අසපතනං,
- 151 තිට්ඨං චිරං නිසිඤ්ඤො චා සයානො චා යාව තස්ස
 විගතමිද්දො
 එතං සතීං අධිට්ඨොයා බ්‍රහ්මමෙතං විහාරං ඉධමාහු,
- 152 දිට්ඨිඤ්ච අනුපගමම සීලවා දස්සනෙන සම්පනෙතා,
 කාමෙසු විනෙයා ගෙධං න හි ජාතු ගබ්හසෙයාං පුනරෙතීඤ්.

මෙත්තසුභතං නිට්ඨිතං.

1 - 9

හෙමච්චතසුභතං

- 153 අජ්ජ ප ණණරසො උපොසථො (ඉති සාතාගිරො යසෙඛා)
 දිව්‍යා රතනි උපට්ඨිතා
 අනොමනාමං සාඤ්චරං
 හඤ්ජසාමා ගෝතමිං
- 154 කච්චි මනො සුපණ්ඨිතො (ඉති හෙමච්චතො යසෙඛා)
 සබ්බභූතෙසු නාදිනො,
 කච්චි ඉට්ඨෙඤ් අනිට්ඨෙ ච
 සංකප්පසා චසිකතා.

155 මනො වසස සුපණ්හිනො (ඉති සාතාගිරො යකෙඛා)
සබ්බභුතෙසු තාදිනො,
අරො ඉට්ඨි අනිට්ඨි ව
සඬකපපාසා වසීකතා.

156 කච්චි අදිනනං තාදියති (ඉති හෙමච්චනො යකෙඛා)
කච්චි පාණෙසු සඤ්ඤානො,
කච්චි ආරා පමාදමා
කච්චි කුඤ්ඤානං න රිඤ්ඤාති.

157 න සො අදිනනං ආදියති (ඉති සාතාගිරො යකෙඛා)
අරො පාණෙසු සඤ්ඤානො,
අරො ආරා පමාදමා
බුද්ධො කුඤ්ඤානං න රිඤ්ඤාති.

158 කච්චි මුසා න භණ්ති (ඉති හෙමච්චනො යකෙඛා)
කච්චි න ඛිණ්ඩාසප්පො,¹
කච්චි වෙහුතියං නාහ
කච්චි සමථං න භාසති.

159 මුසා ච සො න භණ්ති (ඉති සාතාගිරො යකෙඛා)
අරො න ඛිණ්ඩාසප්පො,¹
අරො වෙහුතියං නාහ
මනතා අක්ඛං සො භාසති.

160 කච්චි න රජජති කාමෙසු (ඉති හෙමච්චනො යකෙඛා)
කච්චි වික්ඛං අනාවච්චං,
කච්චි මොහං අතිකකතො²
කච්චි ධර්මෙසු වකඛුමා.

161 න සො රජජති කාමෙසු (ඉති සාතාගිරො යකෙඛා)
අරො වික්ඛං අනාවච්චං,
සබ්බමොහං අතිකකතො
බුද්ධො ධර්මෙසු වකඛුමා.

1. න ඛිණ්ඩාසප්පො - සිමු 2, නාඛිණ්ඩාසප්පො - සු.
2. අතිකකතො - සිමු 2.

- 162 කච්චි විජජාය සමපනො (ඉති හෙමවනො යකො)
 - කච්චි සංසුඤ්චාරණො,¹
 - කච්චිසා ආසවා ධීණා
 - කච්චි නඤ්චි පුනබ්භවො.

- 163 විජජාය වෙව සමපනො (ඉති සාකාගිරො යකො)
 - අපො සංසුඤ්චාරණො,¹
 - සබ්බසා ආසවා ධීණා
 - නඤ්චි තසා පුනබ්භවො.

- 164 සමපනං මුනිනො විතං කමමනා වාසපෙත ව
 - විජජාවරණසමපනං ධමමනො නං පසංසයි. *

- 165 සමපනං මුනිනො විතං කමමනා වාසපෙත ව,
 - විජජාවරණසමපනං ධමමනො අනුමොදයි. *

- 166 සමපනං මුනිනො විතං කමමනා වාසපෙත ව,
 - විජජාවරණසමපනං හඤ්ච පසාම ගොතමං. *

- 167 එඤ්චරිතං කිසං වීරං² අපාහාරං අලොලුපං,
 - මුනිං වනඤ්චි ක්කායනං එභි පසාම ගොතමං.

- 168 සීහංවෙකචරං නාගං කාමෙසු අනපෙකචිනං,
 - උපසංකමම පුච්චාම මච්චුපාසා පමොවනං.

- 169 අකකාතාරං පච්චකාරං සබ්බධම්මාන පාරගුං,
 - බුඤ්චං වෙරහයාඤ්චිතං මයං පුච්චාම ගොතමං.

- 170 කිසචීං ලොකො සමුපපනො (ඉති හෙමවනො යකො)
 - කිසචීං කුබ්බති සඤ්චවං.
 - කිසස ලොකො උපාදය
 - කිසචීං ලොකො විහඤ්චති.

1. සංසුඤ්චාරණො පිඬු 2,
 * සාම පොඤ්චන නඤ්චි,

2. වීරං පිඬු 2.

- 171 ජසු ලොකො සමුපානො (හෙමච්ඤානී භගවා)
ජසු ඤාබ්බි සඤ්ඤා,
ජනනමෙව උපාදය
ජසු ලොකො විහංගුකි.
- 172 කතමං තං උපාදනං යඤ්ඤා ලොකො විහංගුකි,
නියානං පුඤ්ඤා ඉති කමං දුක්ඛා පමුච්චති.
- 173 පඤ්ඤා කාමගුණා ලොකෙ මනො ජට්ඨා පමොදිතා,
එඤ්ඤා විරාජෙතා එවං දුක්ඛා පමුච්චති.
- 174 එතං ලොකස්ස නියානං අකාමං වො යමා තමං,
එතං වො අභමකාමී එවං දුක්ඛා පමුච්චති.
- 175 කො සුඤ්ඤා තරති ඔසං කො සුඤ්ඤා තරති අභංගං,
අභංගං අනාලංකො කො ගමභීරං න සීදති.
- 176 සඤ්ඤා සීලසමුපානො පඤ්ඤා වා සුභමානිතො,
අභංගං විනා ඔසං තරති දුක්ඛං.¹
- 177 චිරතො කාමසංගුණා සඤ්ඤා සංයාජනානිගො,
නතදී භව පටිඤ්ඤා සො ගමභීරං න සීදති.
- 178 ගමභීරපඤ්ඤා නිපුණස්සදසං,
අකිංචනං කාමභවෙ අසංඝං,
තං පසංච සඤ්ඤා විපමුඤ්ඤා
දිට්ඨො පථො කමමානං මහෙසි.

1. දුක්ඛං - ඉච්ඡ 2.

- 179 අනොමනාමං නිපුණසුඤ්ඤානං
 පඤ්ඤාදදං කාමාලයෙ අසකං
 තං පසඤ්ඤා සමුදායං සුමෙධං
 අරියෙ පථෙ කමමානං මහෙසිං.
- 180 සුද්දිට්ඨං වත නො අජ්ඣ සුප්පභාතං සුචුට්ඨිකං,¹
 යං අඤ්ඤාම සමුදායං ඔසති ණණමනාසවං.
- 181 ඉමෙ දසසතා යකඛා ඉඤ්ඤානො යසසිනො,
 සුඤ්ඤානං සරණං යනති නං නො සසා අනුක්කරො.
- 182 තෙ මයං විචරිකාම භාමා භාමං නගා නගං,
 නමසමානා සමුදායං ධම්මසං ව සුධම්මතනති.

හෙමවතසුඤ්ඤානං නිවර්තනං.

1-10

ආලවකසුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා ආලවකං විභරති ආලවකසුඤ්ඤානං භවතො අථ ඛො ආලවකො යකෙඛා යෙන භගවා තෙනුපසංකම්, උපසංකම්ඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච: නිකම්ම සමණාති.

සාධාචුසොති භගවා නිකම්මී,
පවිස සමණාති,
සාධාචුසොති භගවා පාවිසී,

දුතියමි ඛො ආලවකො යකෙඛා භගවන්තං එතදවොච. නිකම්ම සමණාති,

සාධාචුසොති භගවා නිකම්මී,
පවිස සමණාති,
සාධාචුසොති භගවා පාවිසී,

1. සුඤ්ඤානං - පිටු 2.

තනියමයි බො ආලවකො යකො හගවනො එතදවොව: නිකම සමඤ්ඤානි,

සාධාවුසොති හගවා නිකමි,
පටිස සමඤ්ඤානි,
සාධාවුසොති හගවා පටිසි,

වතු කමයි බො ආලවකො යකො හගවනො එතදවොව: නිකම සමඤ්ඤානි,

නට්ඨානං තං ආවුසො නිකමිසාමි යං තෙ කරණියං තං කුරුමිති,

පඤ්ඤා තං සමඤ්ඤා පුච්ඡිසාමි, සවෙ මෙ න ව්‍යාකරිසසයි විනං වා තෙ බිසිසාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙසාමි, පාදෙසු වා ගහෙතො පාරගඛනය බිසිසාමිති,

නට්ඨානං තං ආවුසො පසාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුඤ්ඤානෙ සසමඤ්ඤානමණියා පජාය සදෙවමනුසාය යො මෙ විනං වා බිසෙයා හදයං වා ඵාලෙයා පාදෙසු වා ගහෙතො පාරගඛනය බිසෙයා, අපි ව කං ආවුසො පුච්ඡ, යඤ්ඤාසිති.

අථ බො ආලවකො යකො හගවනො ගාථාය අජ්ඣතාසි:

183 කිං සුධ විනං පුරිසසා සෙට්ඨං
කිං සු පුච්ඡණණං¹ සුඛමාවහාති,
කිංසු හවෙ සාදුතරං² රසානං
කථං ජීවිං ජීවිතමාහු සෙට්ඨං.

184 සද්ධිධ විනං පුරිසසා සෙට්ඨං
ධම්මො සුච්ඡණණං සුඛමාවහාති
සච්චං හවෙ සාදුතරං රසානං
පඤ්ඤාජීවිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨං.

185 කථං සු තරති ඔසං කථං සු තරති අණණවං,
කථං සු දුකං අච්චති කථං සු පරිසුජ්ඣති.

1. පුච්ඡණණං පිටු 2,
2. සාදුතරං - පු, සා.
3. ජීවිතමාහු - පු.

- 186 සද්ධාය තරතී ඔසං අපමාදෙන අණණවං,
වීරියෙන දුක්ඛමච්චති¹ පඤ්ඤාය පරිසුඤ්ඤති.

- 187 කථං සු ලභනෙ පඤ්ඤං කථං සු විඤ්ඤෙ ධනං,
කථං සු කීර්තීං පපෙසාති කථං මිත්තානි ගජ්ඣති.
අසමා ලොකා පරං ලොකං කථං පෙවච න සොවති.

- 188 සද්දහානො අරහතං ධම්මං නිබ්බානපඤ්ඤාය,
සුඤ්ඤාය ලභනෙ පඤ්ඤං අපමනො විචක්ඛණො.

- 189 පතිරුපකාරී ධුරවා උට්ඨාතා විඤ්ඤෙ ධනං,
සවෙචන කීර්තීං පපෙසාති දදං මිත්තානි ගජ්ඣති.

- 190 යසෙසනෙ චතුරො ධම්මා සද්ධස්ස සරමෙසිනො,
සචං ධම්මො ධීති වාගො ස වෙ පෙවච න සොවති.

- 191 ඉධික අඤ්ඤාපි පුච්ඡස්ස පුච්ඡ සමණබ්‍රාහ්මණො,
යදි සචවා දමා වාගා ඛන්තාහිතොයා විජ්ඣති.

- 192 කථං නු දුභි පුච්ඡස්සං පුච්ඡ සමණබ්‍රාහ්මණො,
සො හං අජ්ජ පජානාමී යො වඤ්ඤො සමපරාධිකො.

- 193 අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො වාසායා' ළවිමාගමී,
සො හං අජ්ජ පජානාමී යජ්ඣ දිත්තං මහස්ථලං.

- 194 යො අහං විවරියාමී ගාමා ගාමං පුරාපුරං,
නාමස්සමානො සම්බුද්ධං ධම්මස්ස ව සුධම්මතන්තී.

1. දුක්ඛං අවෙච ති - පිඤ්ඤ 2.

එවං වුඤ්ඤා ආලවකො යකොඛා භගවතාං එතදවොච. අභිකක්ඛනං හො ගොතම, අභිකක්ඛනං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය පච්චජනනං වා විචරෙය්‍ය මුලුභසස වා මග්ගා ආවිකේඛියා අනුකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය චකක්ඛුමනො රූපානි දකඛිකඛීනී, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාභං භගවතාං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ඤා භිකක්ඛුසම්ඛාඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

ආලවකසුඛනං නිධීතං.

1 - 11

විජයසුඛනං

- 195 වරං වා යදි වා තිට්ඨං නිසිනොතො උද වා සයං,
සම්මිඤ්ඤති පසාරෙති එසා කායසස ඉ ඤ්ඤනා.
- 196 අට්ඨි නභාරු සංයුතො තචමංසාවලෙපනො,
ජවියා කායො පච්චජනොතො යථාභූතං න දීසති.
- 197 අනනපුරොදරපුරො යකපෙළසස වජ්ජිනො,
භද්දසස පපථාසසස චකකසස පිභකසස ව.
- 198 සිඛ්ඛාණිකාය ඛෙළසස සෙදසස මෙදසස ව,
ලොභිතසස ලසිකාය පිභතසස ව වසාය ව.
- 199 අථසස නචභි සොතෙභි අසුචී සචති සබ්බද,
අකඛිමභා අකඛිගුථකො ක ණණ්ණභා ක ණණ්ණගුථකො.
- 200 සිඛ්ඛාණිකා ව නාසානො මුඛෙන වමතේ කද,
පිඤ්ඤා සෙම්භඤ්ඤා වමති කායමභා සෙදජලිකා.
- 201 අථසස සුසිරං සීසං මසුලුඛිතසස පුරිතං,
සුභතො නං මඤ්ඤති බාලො අච්ඡාය පුරතඛිතො.

- 202 යදව සො මනො සෙති උද්භුමානො විනීලකො,
අපවිද්ධො සුසානස්ථිං අනපෙක්ඛා භොතති ඤාතයො.
- 203 බාදන්ති නං සුවාණා ව සිගාලා ව වකා කිථී,
කාකා ගිජ්ඣා ව බාදන්ති යෙ වඤ්ඤා සන්ති පාණිනො.
- 204 සුඤ්ඤාන චුද්ධවචනං භික්ඛු පඤ්ඤාණවා ඉධ,
සො ඛො නං පරිජානාති යථාභූතං භි පසස්ති.
- 205 යථා ඉදං තථා එතං යථා එතං තථා ඉදං,
අජ්ඣන්තස්ඤ්ඤා ඛභිද්ධා ව කායෙ ඡඤ්ඤං වීරාජයෙ.
- 206 ඡඤ්ඤාගච්චිරනො සො භික්ඛු පඤ්ඤාණවා ඉධ,
අජ්ඣගා අමතං සන්තිං නිබ්බානං¹පද මච්චුතං.
- 207 දිපාදකො යං අසුචි දුග්ගාජො පරිභීරති,²
නානා කුණප පරිපුරො වීසඤ්ඤා තතො තතො.
- 208 එතාදියෙන කායෙන යො මඤ්ඤා උණණමෙනවෙ,
පරං වා අවජානෙයා කිමඤ්ඤානු අදස්සනාති.

විජයසුඤ්ඤා නිර්විතං.

1-12

මුනි සුඤ්ඤා

- 209 සඤ්ඤාතො භයං ජාතං නිකෙතා ජායතෙ රජො,
අතිකෙතමසස්ථිං එතං වෙ මුනිදස්සනං.
- 210 යො ජාතමුච්ඡිජ්ජ න රොපයෙයා
ජායතමසස නානුපවෙවෙජ,
තමාහු එකං මුනිනං වරතං
අද්දකම් සො සන්තිපදං මහෙසී.

1. නිබ්බානං-3.

2. පරිජානං-3.

- 211 සඤ්ඤාන වචනානි පභාසා ඛිජ්ජං.
සිනෙහ මසස නානුපපච්චෙවජ්,
ස වෙ මුනි ජාතිමයනන්දසී
තකකං පභාසා න උපෙති සඤ්ඤං.
- 212 අඤ්ඤාස සඤ්ඤානි නිවෙසනානි
අනිකාමයං අඤ්ඤානරභිපිනෙසා,
ස වෙ මුනි චිතභෙදො අභිදේධා
නායුභති පාරගතො හි භොති.
- 213 සඤ්ඤානිභුං සඤ්ඤානිභුං සුමෙධං.
සඤ්ඤානි ධම්මෙසු අනුපලිභං,
සඤ්ඤානි ඤජ්ඣං තණ්හකම්මෙව චම්භං
තං වාපි ධීරා මුනිං³ වෙදයන්ති.
- 214 පඤ්ඤානං සිලවතුපපනං
සමාහිතං කුමාරතං සනිමං,
සඤ්ඤානම්භං අභිලං අනාසවං
තං වාපි ධීරා මුනිං³ වෙදයන්ති.
- 215 එකං වරතං මුනිං අපමනං
නිජ්ජපසංසාසු අවෙධමානං,
සිහංව සඤ්ඤාන අසනසනං
වානංව ජාලමහි අසජ්ජමානං,
පදුමං ව නොයෙන අලිප්පමානං
නෙතාරම්මඤ්ඤානම්භං නොයං
තං වාපි ධීරා මුනිං³ වෙදයන්ති.
- 216 යො ගාහණෙ ඵලෙභ්භාවාහිජායති
යසම් පරෙ වාචාපරියනං වදන්ති,
තං චිතරාගං සුසමාහිතිජ්ජියං
තං වාපි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.

1. මුනි-චේත.
2. චේතනා-සි. යනං

- 217 යො වෙ ධීතඤ්ඤා තසරංච උජ්ජුං
 ජිගුච්ඡති කමෙමහි පාපකෙහි,
 වීමංසමානො වීසමං සමඤ්ඤා
 තං වා පි ධීරා මුනීං වෙදයනතී.
- 218 යො සඤ්ඤා තඤ්ඤා න කරොති පාපං
 දහරො ච මජ්ඣිමො ව¹ මුනී යතඤ්ඤා,
 අරොසනෙය්‍යො යො න රොසෙති කඤ්ඤා
 තං වාපි ධීරා මුනීං වෙදයනතී.
- 219 යදඤ්ඤා මජ්ඣිමො සෙසතො වා
 පිණ්ඩං ලහෙථ පරදතතුපච්චි,
 නාලං චුතුං නොපි තිපච්චවාදී
 තං වාපි ධීරා මුනීං වෙදයනතී.
- 220 මුනීං වරතතං වීරතං මෙචුනසමා
 යො යොධධනෙන උපනිබ්ඡකිතෙ කචචි,
 මදසමාද්‍ය වීරතං වීපපමුඤ්ඤා
 තං වාපි ධීරා මුනීං වෙදයනතී.
- 221 අඤ්ඤාය ලොකං පරමඤ්ඤාසී
 ඔසං සමුද්දං අතිතරිය තාදීං,
 තං ජිනනගඤ්ඤා අසිතං අනාසවං
 තං වාපි ධීරා මුනීං වෙදයනතී.
- 222 අසමා චුහො දුරවිනාරචුඤ්ඤානො
 ගිහී දුරපොසී අමමො ච සුඤ්ඤානො,
 පරපාණරොධාය ගිහී අසඤ්ඤානො
 නිචං මුනී රතඤ්ඤා පාණිනො යතො.
- 223 සිඛි යථා නිලගීවො වීභඤ්ඤාමො
 භංසඤ්ඤා නොපෙති ජවං ඤදවනං,
 ඵවං ගිහී නානුකරොති හිතඤ්ඤානො
 මුනීනො වීචිකාසය වනමහි ක්‍රියායතොති.

මුනිසුඛතං නිවසීතං
 උරගවග්ගො පඨමො

තඤ්ඤාදනං:

උරගො ධනියො වෙච වීසාණඤ්ඤා තථා කසී,
 චුඤ්ඤා පරාභවො වෙච වසලො මෙකභාවනා.
 යාතාගිරො ආලවකො වීජයො ච තථා මුනී,
 ආදාසෙතාති සුඛනාති උරගවග්ගොති චුචචති,

1. මකේජාව-පී-යා

2. චූලචගෙහා

2-1

රතනසුතනං

- 224 යානීධි භූතානි සමාගතානි
භූමානි වා යානි ච අනනලිකේඛ,
සමබ්බව භූතා සුමනා භවනතු
අපොපි සකකචච සුඡනතු භාසිතං.
- 225 තසමා හි භූතා නිසාමෙච සබ්බෙ
මෙඝනං කරොථ මානුසියා පජාය,
දීවා ච රතනා ච භරතී යෙ බලී.
තසමා හි නෙ රකඛථ අපචකතා.
- 226 යං කිඤ්චි වීතනං ඉධ වා හුරං වා
සග්ගෙසු වා යං රතනං පඤ්ඤං,
න නො සමං අපී තථාගතෙන
ඉදමපි බුද්ධෙ රතනං පඤ්ඤං
ඵතෙන සචේතන සුවඤ්ඤි භොතු.
- 227 බයං වීරාගං අමතං පඤ්ඤං
යදර්ශනා සකායමුනී සමාහිතො,
න තෙන ධම්මෙන සමඤ්ඤි කිඤ්චි
ඉදමපි ධම්මෙ රතනං පඤ්ඤං
ඵතෙන සචේතන සුවඤ්ඤි භොතු.
- 228 යං බුද්ධාසචේඤා පරිවණණඤ්ඤි සුවි.
සමාධි මානනතරිකඤ්ඤමාහු,
සමාධිනා තෙන සමො න විජ්ජති
ඉදමපි ධම්මෙ රතනං පඤ්ඤං
ඵතෙන සචේතන සුවඤ්ඤි භොතු.
- 229 යෙ පුග්ගලා අට්ඨසතං පසඤා
විතාරි උතානි යුගානි භොතනී,
තෙ දකඤ්ඤොයා සුගතසා සාවකා
ඵතෙසු දිනනානි මහපථලානි,
ඉදමපි සබ්බෙ රතනං පඤ්ඤං
ඵතෙන සචේතන සුවඤ්ඤි භොතු.

230 යෙ සුපපයුඤ්ඤා මනසා දලෙඤන
 නිකකාමිනො ගොතම සාසනමභි
 තෙ පඤ්ඤානා අමතං වීඨයහ
 ලදා මුඛා නිඛුනිං භුඤ්ජමානා
 ඉදමපි සඛෙඤ රතනං පඤ්ඤං
 එතෙන සචෙචන සුවඤ්ඤි හොතු.

231 යථිඤ්ඤා පඤ්ඤාසිකො සියා
 චතුරභි වාතෙභි අසමපකමපියො,
 තපුපමං සපපුරිසං වදමී
 යො අරියසචචානි අචෙචච පසසති,
 ඉදමපි සඛෙඤ රතනං පඤ්ඤං
 එතෙන සචෙචන සුවඤ්ඤි හොතු.

232 යෙ අරියසචචානි විභාවයනඤ්ඤි
 ගමභිරපකෙඤ්ඤන සුදෙසිතානි
 කිඤ්ඤාපි තෙ හොනඤ්ඤි භුසපමඤ්ඤා
 න තෙ හවං අධයමං ආදියනඤ්ඤි,
 ඉදමපි සඛෙඤ රතනං පඤ්ඤං
 එතෙන සචෙචන සුවඤ්ඤි හොතු.

233 සභාවසස දසනසමපදය
 තයසසු ධමමා ජභිතා හවනඤ්ඤි,
 සකකායදිට්ඨි විචිකිච්ඡිතඤ්ඤා
 සීලබ්බතං වාපි යදඤ්ඤි කිඤ්ඤි,
 චතුරපායෙභි ච විපමුඤ්ඤා
 ජ වාභියානානි අභබ්බො කාතුං
 ඉදමපි සඛෙඤ රතනං පඤ්ඤං
 එතෙන සචෙචන සුවඤ්ඤි හොතු.

234 කිඤ්ඤාපි යො කමමං කරොති පාපකං
 කායෙන වාචා උද චෙතසා වා
 අභබ්බො යො තසස පටිච්ඡාදය
 අභබ්බතා දිට්ඨපදසස පුඤ්ඤා,
 ඉදමපි සඛෙඤ රතනං පඤ්ඤං
 එතෙන සචෙචන සුවඤ්ඤි හොතු.

- 235 වනසභගුලෙඛෙ යථා ජුඤ්ඤිතග්ගෙ
ගිමහානමාසෙ පයමසථීං ගිමේඛ,
කපුපමං ධම්මවරං අදෙසඨී
තිබ්බානගාමීං පරමං භීතාය,
ඉද්ධි ඛුද්ධං රතනං පඤ්ඤං
ඵනෙන සචේතන සුවඤ්ඤී හොතු.
- 236 වරො වරඤ්ඤෙ වරදෙ වරාභරො
අනුඤ්ඤාතො ධම්මවරං අදෙසඨී
ඉද්ධි ඛුද්ධං රතනං පඤ්ඤං
ඵනෙන සචේතන සුවඤ්ඤී හොතු.
- 237 ධීණං පුරාණං නවං නඤ්ඤී සමභවං
වීරඤ්ඤාචරිතා ආයතීකෙ භවසථීං,
තෙ ධීණඤ්ඤා අවීරුලභිවජ්ජ
තිබ්බානගී ඨීරා යථායමපදීපො,
ඉද්ධි සඤ්ඤං රතනං පඤ්ඤං
ඵනෙන සචේතන සුවඤ්ඤී හොතු.
- 238 යානීධ භුතානී සමාගතානී
භුතොති වා යානී ව අඤ්ඤාලිකෙඛ,
කපාගතං දෙවමනුසසපුඤ්ඤිතං
ඛුද්ධං නමසසාම සුවඤ්ඤී හොතු.
- 239 යානීධ භුතානී සමාගතානී
භුතොති වා යානී ව අඤ්ඤාලිකෙඛ,
කපාගතං දෙවමනුසසපුඤ්ඤිතං
ධම්මං නමසසාම සුවඤ්ඤී හොතු.
- 240 යානීධ භුතානී සමාගතානී
භුතොති වා යානී ව අඤ්ඤාලිකෙඛ,
කපාගතං දෙවමනුසසපුඤ්ඤිතං
සඤ්ඤං නමසසාම සුවඤ්ඤී හොතු.

රතනසුඤ්ඤානං නිවර්තනං.

ආමගනධසුතකං

- 241 සාමාකච්චිභුලකච්චනකානි ච
පක්කපඵලං මුලපඵලං ගච්චපඵලං,
ධමුචෙන ලඝුං සතමසාමානා¹
න කාමකාමා අලිකං භණන්ති,
- 242 යදසාමානො සුකතං සුනිච්චිතං
ඵරෙහි දිනතං පයතං පඤ්ඤං,
සාලිනමනතං පටිභුඤ්ඤාමානො
යො භුඤ්ඤති කසප ආමගනං.
- 243 න ආමගනෙධා මම කපඵතීති
ඉච්චෙවි කං භාසයි මුභමබ්ඤ්ඤි,
සාලිනමනතං පටිභුඤ්ඤාමානො
සකුන්තමංසෙහි සුසංඛෙතහි,
සුච්ඡාමී තං කසප එතමකං
කථංපකාරො තච ආමගනෙධා.
- 244 ජාණාතිපානො ආධරෙදබ්ඤ්ඤනං
ඵෙයාං මුසාවාදො නිකතී වඤ්චනානි,
අපඤ්ඤනකුඤ්ඤං පරදරසෙවනා
ඵසාමගනෙධා න හි මංසභොජනං.
- 245 යෙ ඉධ කාමෙසු අසඤ්ඤානා ජනා
රසෙසු හිඝ්ඤා අසුච්චිකමීසසිතා,²
නාඤ්ඤිච්චි වීසමා දුරන්තයා
ඵසාමගනෙධා න හි මංසභොජනං.
- 246 යෙ මුඛසා දුරුණා පිච්චිමංසිකා,
මිත්තඤ්ඤො නිකකරුණා තිමානිනො
අදනසීලා න ච දෙනතී කසපි
ඵසාමගනෙධා න හි මංසභොජනං.

1. සතමසමානා හි P.T.S. සතමසමානා-සා.
2. අසුච්චිකමීසසිතං-ම

247 කොටො මදෙ ඵමෙතා පච්චුට්ඨාපනා ව
මායා උසුයා භසසමුසසයො ව,
මානාතිමානො ව අසබ්බි සඤ්චො
ඵසාමගඤ්ඤා න හි මංසගොපනං.

248 යෙ පාපසීලා ඉණ්ණසාතසුචකා
චොභාරකුටා ඉධ පාටිරුපිකා
නරාධමා යෙ'ධ කරොන්තී කීඛ්ඛිසං
ඵසාමගඤ්ඤා න හි මංසගොපනං.

249 යෙ ඉධ ජාණෙසු අසඤ්ඤා ජනා
පරෙසමා'දය විභෙසමුසයුතා,
දුස්සීලලුද්ද ඵරුයා අනාදරා
ඵසාමගඤ්ඤා න හි මංසගොපනං.

250 ඵනෙසු ගිඤ්ඤා ඵිරුඤ්ඤාතිපාතිනො
නිච්චුයුතා පෙට්ඨ තමං වජන්තී යෙ,
ජතන්තී සත්තා නිරයං අවංසිරා
ඵසාමගඤ්ඤා න හි මංසගොපනං.

251 න මච්චමංසං නානාසකඤ්ඤා
න නඤ්ඤා න මුණ්ණිකං ජටාපලලං
බරාජනාති නාඤ්ඤාසසුභසෙවනා වා
යෙ වාපි ලොකෙ අමරා බහු තපා
මනනා'හුතී යඤ්ඤාමුතූපවෙසනා
සොධෙත්තී මච්චං අඵ්ඵිණ්ණකඛං.

252 සොනෙසු ගුණෙහි විදිතින්ද්‍රියො වරෙ
ධමෙම ධීතො අජ්චමඤ්ඤො රතො,
සඤ්ඤාතිගො සබ්බදුස්සබ්බභීතො
න ලිප්පතී¹ දිට්ඨසුනෙසු ධීරො.

1. ඊළෙඤ්ඤා.

- 253 ඉවෙවනමස්සං භගවා පුනපුනාං
අක්ඛාසී නා¹ වෙදසී මනනසාරගු,
චිත්තාභි ගාථාභි මුනිපකාසසී
නිරාමගකො අසිනො දුරන්තයො.
- 254 සුඤ්ඤානානුච්ඡේදනා සුභාසිතං පදං
නිරාමගකං සබ්බදුක්ඛාපනුදනං,
නිවමනො වජ්ඣි තථාගතස්ස
තස්සෙව පබ්බජ්ජමරොච්ඡිසාති.

ආමග්ගසූත්තං නිවසීතං.

2 - 3

හිරිසුඤ්ඤානං

- 255 හිරිං තරන්තං විජිගුච්ඡමානං
සබ්බා භමස්මි² ඉති භාසමානං,
සයහානි කමමානි අනාදියන්තං
නෙ සො මමන්ති ඉති තං විජ්ඣණං.
- 256 අනන්ධයං පියං වාවං යො මිත්තෙසු පකුබ්බති,
අකරොන්තං භාසමානං පරිජානන්ති පණ්ණිතා.
- 257 න සො මිත්තො යො සද අසමත්තො
හෙද සඤ්ඤි රන්ධමෙවානුපස්සී,
යස්මිණ්ණෙ සෙති උරසීව පුත්තො
ස වෙ මිත්තො සො පරෙහි අහෙජෙජා
- 258 පාමුජ්ජකරණං ධානං පසංසාවහනං සුඛං,
ඵලානිසංයො භාවෙති වහන්තො පොරිසං ධුරං.
- 259 පච්චෙකරසං පිත්වා රසං උපසමස්ස ව,
නිඤ්ඤො හොති නිසාපො ධම්මපිති රසං පිබන්ති.

හිරිසුඤ්ඤානං නිවසීතං.

1. තං-ඉ.

2. සවාහමස්මි-මජ්ඣං.

මධ්‍යලඝුතන

එවි. මෙ සුතන: එතං සමයං හඟවා සාවතීයං වීහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසය ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤතරා දෙවතා අභිකක්කනාය රතතීයා අභිකක්කනවණණං කෙවලකසං ජෙතවනං ඔභාසෙඤා යෙන හඟවා තෙනුපසඛකථී, උපසඛකථීඤා හඟවනං අභිවාදෙඤා එකමනං අවධාසි, එකමනං ධීතා ඛො සා දෙවතා හඟවනං ආථාය අජකඛාසි.

260 බහු දෙවා මනුසසා ව ලිඛලානි අවිත්‍රසු,
ආකඛිමානා සොභානං බුභි මධ්‍යලඝුතනම.

261 අසෙවනා ව බාලානං පණ්ඩිතානඤ්ඤ සෙවනා,
පුජා ව පුජනීයානං එතං මධ්‍යලඝුතනම.

262 පතීරුපදෙසවාසො ව පුඛෙඛි ව කතපුඤ්ඤතා,
අත්තසමමාපණ්ඩි ව එතං මධ්‍යලඝුතනම.

263 බාහුසවචඤ්ඤ සිසංඤ්ඤ වීතයො ව සුසිකඛිතො,
සුභාසිතා ව යා වාචා එතං මධ්‍යලඝුතනම.

264 මාතාපිතු උපවිධානං පුත්තදරසස සුඛගමනා,
අනාකුලා ව කමමනතා එතං මධ්‍යලඝුතනම.

265 දුතඤ්ඤ ධම්මවරීයා ව ඤාතකානඤ්ඤ සඛගමනො,
අනවජජානි කමමානි එතං මධ්‍යලඝුතනම.

266 ආරති වීරති පාපා මජ්ජපානා ව සඤ්ඤමො,
අපමාදෙ ව ධමෙච්ඡු එතං මධ්‍යලඝුතනම.

267 ආරවො ව නිවාතො ව සනතුච්ඡි ව කතඤ්ඤතො,
කාලෙත ධමෙසවණං එතං මධ්‍යලඝුතනම.

- 268 බන්ධන ව සොව්වසයනා සමණානඤ්ච දසසනං,
කාලෙන ධම්මසාකච්ඡා එතං මධ්‍යමයුග්ගමං.
- 269 තපො ව බ්‍රහ්මචරියඤ්ච අරියසච්චානදසසනං,
නිබ්බානසඤ්චිකිරියා ව එතං මධ්‍යමයුග්ගමං.
- 270 චුද්‍රව්‍යස ලොකධම්මෙහි විඤ්ඤා යසන න කම්පනි,
අසොකං විච්ඡං ඛෙමං එතං මධ්‍යමයුග්ගමං.
- 271 එතාදිසානි කඤ්ඤාන සබ්බස්ම ඵපරාච්ඡිනා,
සබ්බස්ම සොස්මිං ගච්ඡන්ති තං තෙසං මධ්‍යමයුග්ගමනං.

මධ්‍යමයුග්ග නිවේදන.

2 - 5

සුච්චොම සුඤ්ඤාන

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා ගයායං වීහරති ටංකිතමඤ්ඤා සුච්චොමසා යනඤ්ඤා භවතො. තෙන ඛො පන සමයෙන ඛරො ව යඤ්ඤා සුච්චොමො ව යඤ්ඤා භගවතො අවිදුරෙ අභිකක්ඛමන්ති.

අථ ඛො ඛරො යඤ්ඤා සුච්චොමං යඤ්ඤා එතදචොච; එසො සමණොති: නොසො සමණො සමණකො එසො. යාව ජානාමී යදි වා සො සමණො යදි වා සමණකොති.

අථ ඛො සුච්චොමො යඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමි භගවතො කායං උපනාමෙසි.

අථ ඛො භගවා කායං අපනාමෙසි,

අථ ඛො සුච්චොමො යඤ්ඤා භගවතං එතදචොච,

භායසි මං සමණානි.

නට්ඨාභතං ආචුචොසා භායාමි, අපි ව තෙ සමඵසො පාපකොති.

පඤ්ඤා තං සමණ පුඤ්ඤාමී සචෙ මෙ න ව්‍යාකරිසසසි විඤ්ඤා ච, නෙ ඛිඤ්ඤාමී හදයං වා තෙ එලෙසාමී පාදෙසු වා ගහෙතො පාරගඤ්ඤාය ඛිඤ්ඤාමිති.

න ඛවාහං තං ආවුසො පසාථී, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුභමකෙ සසුමණ්ඩ්‍රාභමණීයා පජාය සදෙවමනුසාය යො මෙ විඤ්ඤා
වා බ්‍රහ්මඤ්ඤා හදයං වා ඵාලොයා පාදෙසු වා ගහෙක්ඛා පාරගඛාය බ්‍රහ්මඤ්ඤා,
අපි ව ඤා ආවුසො පුච්ඡ සදකඛාසීති.

අපි බො සුච්චෝලො යකොඛා හගවන්තං ගාථාය අජකඛාසීති:

272 රාගො ව දෙසො ව කුතොනිදනා
අරතී රතී ලොමහංසො කුතොජා,
කුතො සමුඛාය මනොවිතකකා
කුමාරකා ධම්මථිවොසසජනතී.

273 රාගො ව දෙසො ව ඉතොනිදනා
අරතී රතී ලොමහංසො ඉතොජා,
ඉතො සමුඛාය මනො විතකකා
කුමාරකා ධම්මථිවොසසජනතී.

274 සොහජා අකසමභුතා නිග්‍රොධසෙසව ඛජච්ඡා,
පුච්ඡ විසන්තා කාමෙසු මාලුචා'ව විතකා වතො.

275 යෙ නං පජානන්ති යතො නිදනං
තෙ නං විතොදෙත්තී සුඤ්ඤාඨී යකඛ,
තෙ දුක්ඛං ඔසමීචං තරන්තී
අනිඤ්ඤාපුබ්බං අපුනඛ්භවායානී.

සුච්චෝලසුඤ්ඤානං නිට්ඨිතං.

2 - 6

කපිලසුඤ්ඤානං

276 ධම්මචරියං බ්‍රහ්මචරියං ඵතදහු වසුඤ්ඤාමං,
පබ්බජිතොපි වෙ භොති අභාරසො අනභාරියං.

277 යො වෙ මුඛරජානිකො විභෙසාභිරතො මගො,
ජීවිතං තස පාපියො රජං වධෙඨති අකතතො.

- 278 කලහාභීරතො භික්ඛු වොහධමෙවන ආවටො,
අකුබන්ධෙ න ජානාති ධම්මා බුද්දෙධන දෙසිතං.
- 279 විහෙසං භාවිතකතානං අවිජජාය පුරකකිනො,
සංකිලෙසං න ජානාති මග්ගං නිරයගාමීතං.
- 280 වීතිපාතං සමාපනෙතා ගඛතා ගඛතං තමා තමං,
සට්ඨෙ තාදීසකො භික්ඛු පෙච්ච දුකඛං නිගච්ඡති.
- 281 ගුරුකුපො යථා අසු සමපුණ්ණො ගණවසිකිකො,
යො ච ඵවරුපො අසු දුබ්බියොධො භි සාඛගණො.
- 282 යං ඵවරුපං ජානාථ භික්ඛවො ගෙහනිසිකං,
පාපිච්ඡං පාපසඛකප්පං පාපආචාරගොචරං.
- 283 සබ්බෙ සමග්ගා භුක්ඛාන අභිනිබ්බිජ්ජයාථ නං,
කාරණඛවං¹ නිද්ධමථ කසම්බුං වාපකසථං.
- 284 තතො පලාපෙ වාහෙථ අසසමණෙ සමණමානීනො,
නිද්ධමීත්ථාන පාපිච්ඡං පාපආචාරගොචරො.
- 285 සුඤ්ඤා සුද්දොභි සංවාසං කප්පයවෙහා පතීසකතා,
තතො සමග්ගා නිපකා දුකඛසකතං කරිසසථාති.

කපිලසුතං නිට්ඨිතං.

2 - 7

බ්‍රාහ්මණධම්මික සුතතං

ඵචං මෙ සුතං: ඵකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකසය ආරාමෙ. අථ ඛො සම්බහුලා කොඥලකා බ්‍රාහ්මණ-
මහාසාළා ජීණ්ණො වුඤ්ඤා මහජුකා අඤ්ඤා වයො අනුප්පකතා යෙන
හගවා තෙනුපසඛකමීංසු, උපසඛකමීත්ථා හගවතා සඤ්ඤා සුච්චොදිංසු,
සුච්චොදනීයං කථං සාරානීයං වීතියාරෙත්ථා ඵකමතතං නිසීදිංසු, ඵක
මතතං නිසීතතා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණමහාසාළා හගවතතං ඵතදවොචුං:

1. කාරණධංව - ණා.
2. ධම්මෙවං - චු.

සන්ධිසාන්තී නු ඛො හො ගොතම එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණානං බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණධර්මෙති.

න ඛො බ්‍රාහ්මණා සන්ධිසාන්තී එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණානං බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණධර්මෙති.

සාධු නො හවං ගොතමො පොරාණානං බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණධර්මං භාසතු සචෙ ජොතො භොතමසා අගරුතී.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණා සුඤ්ඤානං මනසි කරොථ භාසිසාමීති.

ඵචං හො'ති ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණමහාසාළා හගචතො පච්චසෙසාසු හගචා එතදචොච:

286 ඉසයො පුබ්බකා ආසුං සංයතන්තා ත පසිනො පඤ්ඤාමගුණෙ හිතා අත්තදසුමචාරිසුං.

287 න පසු බ්‍රාහ්මණානාසුං න හිරණ්ණං න ධානීයං සජ්ඣායධනධඤ්ඤාසුං බ්‍රහ්මං තිබ්බපාලසුං.

288 යං තෙසං පකතං ආසි ආරහන්තං උපට්ඨිතං සද්ධාපකතමෙසානං දුතචෙ තදමඤ්ඤිසුං.

289 නානාරහෙහි චජෙහි සයනෙභාවසථෙහි ච චීතා ජනපද රච්ඤා තෙ නමසිංසු බ්‍රාහ්මණෙ.

290 අචජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා ආසුං අජෙය්‍යා ධම්මරකඛිතා න තෙ කොච්චි නිචාරෙසි කුලආරොසු සබ්බසො.

291 අච්චවත්තාරිසං වසානි කොමාරං බ්‍රහ්මචරියං චරිංසු තෙ විජ්ජාවරණපරියෙට්ඨිං අචරුං බ්‍රාහ්මණා පුරෙ.

292 න බ්‍රාහ්මණා අඤ්ඤාමගමුං නපි හරියං කිණිංසු තෙ සමුසෙතෙච සංචාසං සංගන්තවා සමරොචසුං.

- 293 අඤ්ඤානු නමො සමයා උතුරෙරමණිමපති
අනතරා මෙථුනං ධම්මං නාසස්ස ගච්ඡන්ති බ්‍රාහ්මණො.
- 294 බ්‍රහ්මචරියඤ්ඤා සීලඤ්ඤා අජජං මඤ්ඤං තපං
සොරචං අවිභිංසඤ්ඤා ධනනීඤ්ඤාපි අවණණස්සං.
- 295 යො නෙසං පරමො ආසී බ්‍රහ්මා දළභපරකකමො
ස වාපි මෙථුනං ධම්මං සුපිනනෙතපි නාගමො.
- 296 තසස වකතමනුසිතඛනතා ඉධෙකෙ වීඤ්ඤජාතීකා
බ්‍රහ්මචරියඤ්ඤා සීලඤ්ඤා ධනනීඤ්ඤාපි අවණණස්සං.
- 297 තණ්ඩුලං සයනං වසං සපපිතෙලඤ්ඤා යාවීය
ධම්මෙන සමොධානෙත්වා'තනො යඤ්ඤමකපපස්සං
උපට්ඨිතස්මිං යඤ්ඤස්මිං නාසස්ස ගාවො හතිංසු තෙ
- 298 යථා මාතා පිතා භාතා අඤ්ඤා වාපි ච ඤාතකා
ගාවො නො පරමා මිත්තා යාස්ස ජායන්ති ඔසධා.
- 299 අනන්ද ඛලද වෙනා වණණද සුඛද තථා
ඵතමඤ්ඤං ඤාත්වා නාසස්ස ගාවො හතිංසු තෙ.
- 300 සුබ්බමාලා මහාකායා වණණවනෙතො යසස්සිතො
බ්‍රාහ්මණො සෙහි ධම්මෙහි කිවාකිවෙඳස්ස උසස්සකා
යාව ලොකෙ අවතතිංසු සුඛමෙධිත්ථයමපරා.
- 301 තෙසං ආසී විපලොසො දිසවාන අණුතො අණු
රාජිතො ච වියාකාරං නාරියො සමලධිත්තා.
- 302 රථෙ වාජඤ්ඤාසංසුතෙතෙ සුකතෙ වික්ඛයිඛධතෙ
භිවෙසනෙ භිවෙසෙ ච විහතෙත භාගසො මිතෙ.
- 303 ගොමණ්ඩලපරිබ්බුලුභං නාරිවරගණාස්සනං
උළාරං මානුසං භොගං අභිජ්ඣාධිංසු බ්‍රාහ්මණො.

1. සමුදනෙතො - සී.ඉ 2. ඉ.

- 304 තෙ තස්ම මනෙත ගජේන්ධා ඔක්කාකං තදුපාගමිං,
පහුතධනධකොඤ්ඤි
යජස්සු බහු තෙ විතතං යජස්සු බහු තෙ ධනං.
- 305 තතො ච රාජා සඤ්ඤානො බ්‍රාහ්මණොති රථෙසහො
අසමෙධං පුරිසමෙධං සමොපාසං වාජපෙයං තිරග්ගලං
එතෙ යාගෙ යජ්ඣාන බ්‍රාහ්මණානං අද ධනං.
- 306 ගාවො සයනඤ්ඤා වස්ඤ්ඤා නාරියො සමලච්චනතා
රථෙ වාජඤ්ඤාසංයුතෙත සුකතෙ විතතසිබ්බතො.
- 307 නිවෙසනාති රමොති සුචිහතනාති භාගසො
නානාධකොඤ්ඤාසං පුරෙන්ධා බ්‍රාහ්මණානං අද ධනං.
- 308 තෙ ච තස්ම ධනං ලභ්වා සනිධිං සමරොවයුං
තෙසං ඉච්ඡාවතීණණානං තියො තණ්හා පවසිඨථ.
තෙ තස්ම මනෙත ගජේන්ධා ඔක්කාකං පුත්‍රපාගමිං.
- 309 යථා ආපො ච පඨවී තිරඤ්ඤං ධනධානියං
එවං ගාවො මත්‍රසානං පරික්ඛාරො සො හි පාණිනං
යජස්සු බහු තෙ විතතං යජස්සු බහු තෙ ධනං.
- 310 තතො ච රාජා සඤ්ඤානො බ්‍රාහ්මණොති රථෙසහො
නෙකසතසහස්සියො ගාවො යකොඤ්ඤා¹ අසාතඨී.
- 311 න පාද න විසාණෙන නාසු හිංසනතී කෙනචි
ගාවො එළකසමානා සොරතා කුමනදුහනා
තා විසාණෙ ගහෙන්ධාන රාජා සජේන සාතඨී.
- 312 තතො ච දෙවා පිතරො ඉතො අසුරරක්ඛසා
අධිමො ඉති පකකත්‍රං යං සස්මං තිපතී ගවෙ.
- 313 තයො රොගා පුරෙ ආපුං ඉච්ඡා අනසනං ජරා
පසුනඤ්ඤා සමාරමා² අධ්මානවුතිමාගමිං.
- 314 එසො අධිමො දණ්ඩානං ඔක්කනොතො පුරාණො අහු
අදුසිකායො හඤ්ඤානතී ධමො ධංසනඨී යාජතා.

1. අකොඤ්ඤා - පිඬු. 2
2. සමාරමා - පිඬු.

- 315 එවමෙසො අණුධම්මො පොරාණො වීඤ්ඤාගරහිතො
යත් එදිසකං පසානි යාජකං ගරහති ජනො.
- 316 එවං ධම්මෙ වියාපණෙක විහින්නා සුද්දාදෙසසීකා
පුටු විහින්නා ධනනියා පතිං හරිය. 'වමඤ්ඤඵ.
- 317 ධනනියා බ්‍රහ්මබ්‍රහ්මි ව යෙ වඤ්ඤා ගොතතරභවිතා
ජාතිවාදං නිරංකජවා කාමානං වසමඤ්ඤති.

එවං දුටුකො තෙ බ්‍රාහ්මණමහාසාලා හඟවිතං එතදවොච:
අභිකකතං හො ගොතමි අභිකකතං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතමි, භිකතුජ්ජනං වා උකතුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය.
මුලභසා වා මඟ්‍යං ආවිකෙඛය්‍ය, අනුකාරෙ වා කෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය
වකඛුමනො රුපානි දකඛිනනිති, එවලෙචං හොතා ගොතමෙත
අනෙකපටියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එතෙ මයං හවිතං ගොතමං.
සරණං ගව්ඡාම ධම්මඤ්ඤි භිකඛුසඛ්ඤ්ඤි, උපාසකෙ තො හවං ගොතමො
ධාරෙතු අජ්ජතඟ්‍යෙ පාණ්දපෙන සරණං ගතෙ'ති.

බ්‍රාහ්මණධර්මකසුත්තං නිවසිතං.

2 - 8

ධම්ම (නාවා) සුත්තං

- 318 යජ්ඣා හි ධම්මං පුරියො ච්ඡඤ්ඤා
ඉඤ්ඤං' ව නං දෙවතා පුජයෙය්‍ය,
යො පුජිතො තස්මිං පසතඟවිතො
බ්‍රහ්මසුතො පාතුකරොති ධම්මං.
- 319 තදබ්බිකජානාන භිසම ධිරො
ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජමානො,
වීඤ්ඤා විභාවී නිපුණො ව හොති
යො තාදිසං හජනෙ අසුමනො.
- 320 බ්‍රහ්මඤ්ඤා ඛාලං උපසෙවමානො
අනාගතත්ඤ්ඤා උසුයකඤ්ඤා,
ඉධෙව ධම්මං අවිභාවයිතා
අවිනිණ්ණකඛෙඛා මරණං උපෙති.

1. නාවාසුත්තං - පු. පිඉ. 1

- 321 යථා නරො ආපගං ඔතරිත්වා
මහොදකං¹ සලිලං සීසයොනං,
යො වුයහමානො අනුසොනගාමී
කිං යො පරෙ සකකති නාරයෙනං.
- 322 තපෙව ධම්මං අවිභාවයිත්වා
බහුසපුතානං අභිසාමයත්ථ,
සයං අජානං අවිති භූභූකඛො
කිං යො පරෙ සකකති තිජ්ඣාපෙත්ථං.
- 323 යථාපි නාවං දුලොචාරුභිත්වා
පියෙන' රිකෙනන සම්භිභිභුතො,
යො නාරයෙ තත්ථ බහුපි අඤ්ඤා
තත්ථුපායඤ්ඤා කුසලො මුතීමා.
- 324 එවමපි යො වෙදගු භාවිතතො
බහුසපුතො භොති අවෙධධම්මො,
යො ඛො පරෙ තිජ්ඣපයෙ පජානං
යොතාවධානුපතීසුපපනො.
- 325 තපමා භවෙ සපුරිසං භජෙථ
මෙධාවිතඤ්ඤාව බහුසපුතඤ්ඤාව,
අඤ්ඤාය අත්ථං පටිපජ්ජමානො
විඤ්ඤාතධම්මො යො සුඛං ලභෙමාති.

ධම්ම²සුඤ්ඤානං නිධිතං.

2-9

කිංසීලසුඤ්ඤානං

- 326 කිංසීලො කිංසමාවාරො කාභි කලොති මුභයං
නරො සමමා නිව්ච්ඤාසා උක්ඛමත්ඤ්ඤා පාපුභො.
- 327 වුද්ධාපවාසී අනුසුයානො සීයා
කාලඤ්ඤා වසා ගරුතං දසසනාය
ධම්මං කථං ඵරයිතං බණ්ණඤ්ඤා
සුභෙසාය සකකවච සුභාසිතාති.

1. මහොදිකං - සිඳු 1.
සරිතං - පු.
2. නාවා - සිඳු.

- 328 කාලොත ගවේජ ගරුනං සකාසං
ඵමං නිරුකකාං හිවානවුතති
අත්ථං ධම්මං සංයමං බ්‍රහ්මචරියං
අනුසසරෙ වෙච්ච සමාවරෙ ච.
- 329 ධම්මාරාමො ධම්මරතො
ධම්මෙ ධීතො ධම්මචිනිච්ජයඤ්ඤා,
තො වාවරෙ ධම්මසංඥසවාදං
නියෙථ තචෙජ්ඣි¹ සුභාසිතෙභී.
- 330 භසං ජපං පරිදෙවං පදෙසං
මායාකතං කුභකං ගිඤ්චිමානං,
සාරම්භකකකසකසාව ච්ච්චං²
භික්ඛා වරෙ වීතමදෙ ධීතතො
- 331 විඤ්ඤානසාරානී සුභාසිතානී
සුභකඤ්ඤා විඤ්ඤානසමාධිසාරං,
න තස ස පඤ්ඤා ච සුභකඤ්ඤා ච ධීතී
යො සාහසො හොති නරො පමනො.
- 332 ධම්මෙ ච යෙ අරියපච්චෙදිතෙ රතා
අනුභතරා තෙ වචසා මනසා කම්මනා ච
තෙ සන්තිසොරච්චසමාධිසංඝධීතා
සුභසං පඤ්ඤා ච සාරම්භකඤ්ඤා.

කිංසලසුඤ්ඤා නිවර්තනං.

2-10

උච්චාන සුභතං

- 333 උච්චානං නිසීදං තො අඤ්ඤා සුභිතෙන වො,
ආතුරානං හී කා නිද්ද සලලච්චිඤ්ඤාන රුප්පතං.
- 334 උච්චානං නිසීදං දළභං සිකච්චං සන්තියා,
මා වො පමනො විඤ්ඤා
මච්චුරාජා අමොසධීසච්චසානුගො.

1. තචෙජ්ඣි නියෙථ - සිඉ 1. මජ්ඣ.
2. කකකසං - සිඉ 1.
කකකසං - සිඉ 2.

335 යාය දෙවා මනුසා ව සිතා නිව්වනති අසීකා,
තරථෙත'විසත්තිකං. බණො වො¹ මා උපවචගා;
බණානීතා හි සොවනති නිරයමහි සමපපිතා.

336 පමාදෙ රජො පමාදෙ² පමාදනුපනිතො රජො,
අපමනෙතන විජජාය අබ්බෙහ සප්පලමනනොති.

උට්ඨානසුඤ්ඤාන නිව්විතං.

2-11

රාහුල සුඤ්ඤානං

337 කච්චි අභිණ්ඤාසංවාසා නාවජානාසි පණ්ඩිතං
උක්කාධාරො මනුසසානං කච්චි අපචිතො තයා³

338 නාභං අභිණ්ඤාසංවාසා අවජානාමි පණ්ඩිතං,
උක්කාධාරො මනුසසානං නිච්චං අපචිතො මයා.

339 පඤ්ඤාමගුණෙ හිත්වා පියරුපෙ මනොරමෙ,
සඤ්ඤාය සරා නික්ඛමු දුක්ඛසසත්තකරො භව.

340 මිනෙත භජසු කල්යාණෙ පනනඤ්ඤි⁴ සයනාසනං,
විවික්ඛං අපනනිග්ගොසං මනනඤ්ඤං හොහි හොජනෙ.

341 විචරෙ පිණ්ඩපාතෙ ව පච්චයෙ සයනාසනෙ,
ඵනෙසු තණ්හං මා කාසි මා ලොකං පුනරාගමි.

342 සංවුත්තො පාතිමොක්ඛසමිං ඉන්ද්‍රියෙසු ව පඤ්ඤි,
සති කායගතානාන්දු නිබ්බිදු බහුලො භව.

1. වෙ - සිඳු I.
2. භොද - සිඳු I.

3. තව - සනා.
4. පඤ්ඤව - සිඳු I.

343 නිමිත්තං පරිච්ඡේදනී සුභං රාගුපසංහිතං,
අසුභාය චිත්තං භාවෙහි එකඟං සුසමාහිතං.

344 අනිමිත්තඤ්ඤා භාවෙහි මානානුසයවුජ්ජන,
තතො මානාභිසමයා උපසන්තො වරිසකසීති.

ඉඤ්ඤා සුදං භගවා ආයස්මිත්තං රාහුලං ඉමාහි ගාථාහි අභිනිත්තං
ඔවදනීති.

රාහුලසුඤ්ඤානං නිවර්තනං.

2-12

නිශ්‍රෝධකපප සුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා ආලම්බිතං විභරතී අගභාලවෙ
වෙතිසෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මිත්තො වධිගීසසස උපජ්ඣා-
යො නිශ්‍රෝධකපපො නාම ථෙරො අභ්‍යාලවෙ වෙතිසෙ අචිරපරි-
නිබ්බුතො භොති.

අථ ඛො ආයස්මිත්තො වංගීසස රහොගතස්ස පටිසලීනස්ස එවං
වෙතස්සො පරිච්ඡිතස්සො උදපාදී: පරිනිබ්බුතො නු ඛො මෙ උපජ්ඣායො
උද්භු තො පරිනිබ්බුතොති.

අථ ඛො ආයස්මා වංගීසො සායනභසමයං¹ පටිසලානා වුට්ඨිතො
යෙන භගවා තෙනුපසඬකමී, උපසඬකමීකා භගවන්තං අභිවාදෙකා
එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසිකොතො ඛො ආයස්මා වංගීසො භගවන්තං
එකදවොච: ඉධ මයහං භනොත රහොගතස්ස පටිසලීනස්ස එවං
වෙතස්සො පරිච්ඡිතස්සො උදපාදී: පරිනිබ්බුතො නු ඛො මෙ උපජ්ඣායො
උද්භු තො පරිනිබ්බුතොති.

අථ ඛො ආයස්මා වධිගීසො උට්ඨායාසනා ඒකංසං විචරං කකා
යෙන භගවා තෙනඤ්ඤා පණාමෙකා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣාභාසී:

345 පුච්ඡාම සඤ්ඤාං අනොමපඤ්ඤාං
දීට්ඨව ධමෙම යො විචිකිච්ඡානං ඡෙත්තා,
අභ්‍යාලවෙ කාලමකාසී හිතඤ්ඤා
ඤ්ඤා යසස්ස අභිනිබ්බුතස්සො.

1. සායන සමයං - සීග්. 1, 2.

346 නිග්‍රොධකපො ඉති තස්ස නාම,
තයා කතං භගවා බ්‍රාහ්මණස්ස,
සො තං නමස්සං අවරි මුත්‍යපෙකෙඛා
ආරඤ්චිරියො දළහධම්මදස්සී.

347 තං සාවකං සකක¹ මයම්පි සබ්බෙ
අඤ්ඤානුමිච්ඡාම සමනන්දකඛු,
සමච්චිකිතා නො සවණාය සොතා
තිං නො සපා තිං අනුක්‍රමරොසී.

348 ඡ්ඤෙටු නො වීචිකිච්ඡං බ්‍රූහි මෙතං
පරිනිබ්බුතං වෙදය භූරිපඤ්ඤ,
මච්චෙඛිව නො භාස සමනත්චත්ඛු
සකෙකාව දෙවානං² සහසයනෙකො.

349 යෙ කෙචි ගජ්ඣා ඉධ මොහමණා,
අඤ්ඤාණපකඛා විචිකිච්ඡධානා,
තථාගතං පතා න තෙ භවන්තී
චත්ඛුං හි එතං පරමං නරානං.

350 නො චෙ හි ජාතු පුරියො කිලෙසෙ
වානො යථා අඛ්‍යාසනං වීභානෙ,
තමො වසා නිවුතො සබ්බලොකො
න ජොතිමනොපි නරා තපෙය්‍යුං.

351 ධීරා ච පජේජාතකරා භවන්තී
තං තං අභං ධීර තථෙච මඤ්ඤ,
විපස්සිතං කුමානමුපාගමමිත
පරියාසු නො ආචිකරොහි කපං.

352 බිපං ගිරං එරය වඤ්චවඤ්චං
භංසොච පඤ්ඤාන සනිකං නිකුජ්ඡං,³
බිජ්ජාසරෙන සුචිකපටිතෙන
සබ්බෙච තෙ උඤ්ඤානා සුඤ්ඤාම.

1. සකක - මජ්ඣං,
2. දෙවාන - මජ්ඣං,

3. සං. නිකුජ්ඡ - පිඬු 1.
සං. නිකු ජ - පිඬු 2,

- 353 පඤ්ඤානචරණං අපෙසං.
 භික්ඛාසහ ධොනං වදෙසුකාමී ධම්මං,
 න කාමකාරො හි පුපුජ්ජනානං
 සමෙඛයාකාරොච තථාගතානං.
- 354 සමපන්නවෙය්‍යාකරණං තවෙදං
 සමුජ්ජපඤ්ඤාසං සමුග්ගහීතං,
 අයම ඤජ්ජි පච්ඡිමො සුප්පඤ්ඤාමිතො
 මා මොහධී ජාන'මනොමපඤ්ඤා.
- 355 පරොචරං අරියධම්මං උදිඤ්ඤා
 මා මොහධී ජාන'මනොමචීරං,
 වාරිං යථා සමමනී සමමතපෙඤ්ඤා
 වාචාභිකඛ්ඛාමී සුඤ්ඤං පවසං.¹
- 356 යදඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අචාරී²
 කප්පායනො කච්චිසුඤ්ඤා නං අමොසං,
 නිබ්බාධී සො ආදු උපාදිසෙසො
 යථා වීම්බනො අහු නං සුඤ්ඤාමි.
- 357 අවෙජ්චී තණ්හං ඉධ නාමරූපෙ (ඉතී හගවා)
 තණ්හසුඤ්ඤා සොනං දීඝරතානුසධිතං,
 අනාරි ජානිමරණං අපෙසං
 ඉච්චබ්බි හගවා පඤ්ඤාපෙට්ඨො.
- 358 එස සුඤ්ඤා පඤ්ඤාමි වචො තෙ ඉසිසත්තම,
 අමොසං කීර මෙ පුඤ්ඤං න මං වඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණො.
- 359 යථාචාදී තථාකාරී අහු බුද්ධසුඤ්ඤා සාවකො,
 අච්ඡද මච්චනො ජාලං තතං මායාවිනො දණ්ණං.
- 360 අද්දස හගවා ආදිං උපාදනසුඤ්ඤා කප්පියො,
 අච්චගා වත කප්පායනො මච්චාධෙය්‍යං සුඤ්ඤාතරතඤ්ඤා.

නිග්‍රොධකප්පසුඤ්ඤානං නිවර්තං.

1. සුඤ්ඤා වසං - පු.
 2. අචරි - සමු 2

සමමාපරිබාජනීය සුතතං

- 361 පුච්ඡාමී මුතීං පහුතපඤ්ඤං
තිණණං පාරගතං පරිච්චක්ඛතං ධීතකතං,
තිකකමම සරා පනුජ්ජ කාමෙ
කථං භික්ඛු සමමා සො ලොකෙ පරිබබ්චෙජ්ජයා.
- 362 යසං මඛගලා සමුභතා (ඉතී.හගවා)
උප්පාතසුපිතා ව ලකඛණා ව,
සො මඛගලදෙසට්ඨපභීනො භික්ඛු
සමමා සො ලොකෙ පරිබබ්චෙජ්ජයා.
- 363 රාගං චිතයෙථ මානුසෙසු
දිබ්බෙසු කාමෙසු වාපි භික්ඛු,
ආතිකකමම හවං සමෙට්ඨ ධමමං.
සමමා සො ලොකෙ පරිබබ්චෙජ්ජයා.
- 364 විපිඤ්චි කඤ්ඤාන පෙසුනානී
කොධං කදරියං ජභෙයා භික්ඛු,
අනුරොධවීරොධවීපභීනො
සමමා සො ලොකෙ පරිබබ්චෙජ්ජයා.
- 365 භික්ඤාන පියඤ්ඤා දපපියඤ්ඤා
අනුපාදය අනිසීතො කුභිඤ්චී,
යංයොජනීයෙතී විපච්චුතො
සමමා සො ලොකෙ පරිබබ්චෙජ්ජයා.
- 366 න සො උපධිසු සාරමෙතී
ආදනෙසු විනෙය්‍ය ජඤ්ජරාගං,
සො අනිසීතො අනඤ්ඤනෙයො
සමමා සො ලොකෙ පරිබබ්චෙජ්ජයා.
- 367 වචසා මනසා ව කමමනා ව
අවිරුද්ධා සමමා වීදිකා ධමමං,
නිබ්බානපදුභිපඤ්ඤානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබබ්චෙජ්ජයා.

‡. මහාසමයසුත්තනකීපි පු.

- 368 යො වන්දනී මං¹ න උණුණුමෙයා
අකකුට්ඨොපි න සක්ඛියෙප භික්ඛු,
ලද්ධා පරහොජනං න මජ්ජ,
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 369 ලොහඤ්ඤා භවඤ්ඤා විපභාය
විරතො ජෙදනබ්බනානො භික්ඛු,
සො ති ණුණුකථංකථො විසලො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 370 සාරුප්පමත්තනො විදිත්වා
න ච භික්ඛු භිංසෙය්‍ය කඤ්ඤී ලොකෙ,
යථා තථීයං විදිත්වා ධම්මං
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 371 යසානුසයා න සන්තී කෙච්චි
මුලා අකුසලා සමුහතා සෙ,
සො තීරාසයො අනාසයානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 372 ආසවධිණො පභීනමානො
සබ්බං රාඝපථං උපාතිවිතො,
දනො පරිතිබ්බුතො ධීතනො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 373 සද්දො සුතවා තියාමදසී
වග්ගගතෙසු න වග්ගසාරී ධිරො,
ලොභං දෙසං විනෙය්‍ය පටිසං
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 374 සංසුඤ්ඤානො විවක්ඛව්‍යද්දො
ධම්මෙසු වසී පාරගු අනෙජො,
සඤ්ඤාතීරොධඤ්ඤාණකුසලො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.

1. මං (ඝ) සීල 1. 2.

375 අනිතෙසු අනාගතෙසු වාසි
කප්පාකීතො අනිවච සුඤ්ඤාපඤ්ඤා,
ස්ඛ්ඛායකතෙහි වීසමුඤ්ඤා
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.

376 අඤ්ඤාය පදං සමෙචච ධම්මං
විවචං දිස්වාන පහානමාසවානං,
සබ්බුපධිනං පරික්ඛයානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.

377 අඤ්ඤා හි භගවා තපෙච එතං
යො සො එවං විහාරී දනෙහා භික්ඛු,
සබ්බසංයොජනියෙ' ච විනිවර්තො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍යා'ති.

සමමාපරිබ්බාජනීයසුඤ්ඤානං නිවර්තං.

1-14

ධම්මික සුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා සාවස්ථීයං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ධම්මිකො උපාසකො පඤ්ඤාහි
උපාසකසතෙහි සඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා
භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො
ධම්මිකො උපාසකො භගවන්තං ගාථාය අජකිභාසී.

378 පුච්ඡාමි තං ගොතම භුරිපඤ්ඤා
කථංකරො සාවකො සාධු භොති,
යො වා අගාරා අනගාරමෙති
අගාරිනො වා පනුපාසකාසෙ.

379 තුවං හි ලොකස්ස සදෙවකස්ස
ගතිං පජානාසී පරායනඤ්ඤා,
න වස්ථි තුලොහා හිපුණ්ණදස්සී
තුවං හි බුද්ධිං පචරං වදන්තී.

1. සබ්බසංයොජනයොගං (මජ්ඣං).

- 380 සබ්බං කුචං ඤාණමච්චෙව ධම්මං.
පකාසෙසි සග්ගෙ අනුකම්පමානො,
විවක්ඛජ්ජෙද්ධාසි සමනත්ථකඤ්ඤා
විරොච්ඡි විමලො සබ්බලොකෙ.
- 381 ආගඤ්ඤී තෙ සන්තීකෙ නාගරාජා
ඵරාවණො නාම ජීවනාති සුඤ්ඤා,
සො පි තයා මනනධීනා අරුඤ්ඤා
සාධුති සුඤ්ඤාන පතීතරුපො.
- 382 රාජාපි තං වෙසඤ්ඤො කුචෙරො
උපෙති ධම්මං. පරිපුච්ඡමානො,
තස්සාපි තං පුච්ඡතො බුද්ධි ධීර
සො වාපි සුඤ්ඤාන පතීතරුපො.
- 383 යෙ කෙච්චි මෙ තිස්සීයා වාදසීලා
ආච්චකා වා යදී වා නිගණ්ඨා,
පඤ්ඤාය තං නාතිතරතඤ්ඤා සබ්බෙ
ධීතො චරන්තා විය සීසගාමී.
- 384 යෙ කෙච්චි මෙ බ්‍රාහ්මණා වාදසීලා
වුද්ධා වාපි බ්‍රාහ්මණා සන්තී කෙච්චි,
සබ්බෙ තස්සි අසුඤ්ඤා හවන්තී
යෙ වාපි වඤ්ඤා වාදීතො මඤ්ඤමානා.
- 385 අයං හි ධම්මො නිසුඤ්ඤො සුඤ්ඤා ච
යොයං තයා හගවා සුපපුච්ඡෙතො,
තමෙච්ච සබ්බෙ¹ සුසසුසමානා
තං නො වද පුච්ඡතො බුද්ධසෙඨ්ඨ.
- 386 සබ්බෙපි මෙ හික්ඛවො සන්තීසිත්තා
උපාසකා වාපි තපෙච්ච සොතුං,
සුඤ්ඤාන ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධි.
සුභාසිතං වාසවසෙඤ්ඤා දෙවා.
- 387 සුඤ්ඤාඵ මෙ හික්ඛවො සාවයාමී වො
ධාමං. ධුතං තඤ්ඤා ධරාඵ සග්ගෙ,
ඉරියාපඵ. පබ්බජිතානුලොමිතං
සෙවෙඵ තං අසුදස්සි මුතීමා.

1. සබ්බෙ මයං-සනා.

- 388 න වෙ විකාලෙ විචරෙය්‍ය භික්ඛු
භාමඤ්ඤා' පිණ්ඩාය චරෙය්‍ය කාලෙ,
අකාලචාරිං හි සජ්ඣතී සඬභා
තස්මා විකාලෙ න චරන්තී බුද්ධා.
- 389 රූපා ව සද්දා ව රසා ව ගන්ධා
ඵසා ව යෙ සම්මදයන්තී සනෙත,
ඵතෙසු ධම්මෙසු විනෙය්‍ය ඡන්දං
කාලෙත සො පටිසෙ පාතරාසං.
- 390 පිණ්ඩඤ්ඤා භික්ඛු සමයෙන ලද්ධා
ඵකො පටික්ඛම්ම රහො නිසීදෙ,
අජඤ්ඤාචිතතී න මනො ඛණ්ඩා
නිච්ඡාරයෙ සඬග්ගිතතභාවො.
- 391 සවෙ පි සො සලලපෙ සාවකෙන
අඤ්ඤාන වා කෙනචී භික්ඛුනා වා,
ධම්මං පණිතං තමුද්ගරෙය්‍ය
න පෙසුනං නොපි පරුපවාදං.
- 392 වාදං හි ඵකෙ පටිසෙකියන්තී
න නෙ පසංසාම පරිත්තපඤ්ඤා,
තනො තනො නෙ ඵසජ්ඣතී සඬභා
චිත්තං හි නෙ තස්ස ගමෙත්තී දුරෙ.
- 393 පිණ්ඩං විහාරං සයනාසනඤ්ඤා
ආපඤ්ඤා සඬකාචිරජුපවාහනං,
සුඤ්ඤාන ධම්මං සුගතෙන දෙසිතං
සඬභාය සෙවෙ වරපඤ්ඤාසාවකො.
- 394 තස්මා හි පිණ්ඩං සයනාසනෙ ව
ආපෙ ව සඬකාචිරජුපවාහනෙ,
ඵතෙසු ධම්මෙසු අනුපලිභො
භික්ඛු යථා පොත්ඛරෙ වාරිබිඤ්ඤා.

1. භාමෙ ව (මජ්ඣ.)

- 395 ගහඤ්චිකං පන වො වද්ඪී
යරාකරො සාවකො සාධු භොඪී,
නාහස් ලබ්භා සපරිඤ්ඤාහෙන
ඵසසතුං සො කෙවලො හික්ඛු ධම්මො.
- 396 පාණං න භානෙ න ච ඤාතයයා
න වානුජඤ්ඤා හනතං පරෙසං,
සබ්බස්ස භුතෙස්ස නිධාය දණ්ඩං
යෙ ථාවරා යෙ ච තසා සන්ති¹ලොකෙ.
- 397 තනො අදිනතං පරිච්ඡයෙයා
කිඤ්ඪී සංචී සාවකො චුජ්ඣමානො,
න භාරයෙ හරතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අදිනතං පරිච්ඡයෙයා.
- 398 අබ්‍රහ්මචරියං පරිච්ඡයෙයා
අඛයාරකාස්ස ජලිතං ච වීඤ්ඤා,
අසම්භුණ්ණෙනා පන බ්‍රහ්මචරියං
පරසෙ දුරං නාතික්කමෙයා.
- 399 සහග්ගතො වා පරිසග්ගතො වා
ඵකසෙ වෙතො න මුසා හණ්ණෙයා,
න භාණයෙ හණතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අභුතං පරිච්ඡයෙයා.
- 400 මජ්ඣඤ්ඤා පානං න සමාවරෙයා
ධම්මං ඉමං රොචයෙ යො ගහට්ඨො,
න පායයෙ පිබතං නානුජඤ්ඤා
උම්මාදනනතං ඉතී නං වීදිඪො.
- 401 මද හි පාපානී කරොනඪී බාලා
කරොනඪී වඤ්ඤාපි ජනෙ පමකො,
ඵතං අපුඤ්ඤායතනං විච්ඡයෙ
උම්මාදනං මොහනං බාලකනං.

1. න පෙසො- සීඝ්‍ර 1, 2.
2. සසනඪී- චූ.

- 402 පාණං න භානෙ න වදිත්තමාදියෙ
මුසා න භාසෙ න ච මජ්ජිමෙ සියා,
අබ්බභවවරියා වීරමෙය්‍ය මෙට්ඨනා
රතතිං න භුඤ්ජෙය්‍ය වීකාලභොජනං.
- 403 මාලං න ධාරෙ න ච ගන්ධමාවරෙ
මඤ්ඤා ජමායං ච සයෙථ සත්තෙ,
එතං හි අට්ඨධර්මිකමාහු පොසථං.
බුද්ධොන්දුකඛන්ධානා පකාසිතං.
- 404 තතො ච පකඛසසුපවසසුපොසථං
වාතුද්දසීං පඤ්ඤාදසීඤ්ඤා අට්ඨමිං,
පාටිභාරියපකඛඤ්ඤා පසන්තමානාසො
අට්ඨධර්මපෙතං සුසමන්තරූපං.
- 405 තතො ච පාතො උපවුඤ්ඤාපොසථො
අනෙත්ත පානෙන ච හික්ඛු සමිත්තං,
පසන්ත වීතෙතො අනුමොදමානො
යථාරහං සංවීභජෙථ වීඤ්ඤා.
- 406 ධම්මෙත මාතා පිතරො හරෙය්‍ය
පයොජයෙ ධම්මිකං සො වණිජ්ජං,
එතං ගිහී වත්තයං අපපමනො¹
සයං පභෙ නාම උපෙති දෙවෙති.

ධම්මක සුඤ්ඤාන නිවේදනං.

වුට්ඨාන දුතියො:

තසසලඤාන:

රතනං ආමගන්ධඤ්ඤා හිරිං මධ්‍යලවුක්ඛමිං,
සුච්චොමො කපිලංච පුන මුඛමණ්ඩම්මිකං.
ධම්මසුඤ්ඤා කිංසිලං උට්ඨානං අථ රාහුලො,
කප්පො ච පරිබ්බාජඤ්ඤා ධම්මකො ච පුත්‍රාපරං;
වුද්ධසෙත්තාති සුඤ්ඤාති වුට්ඨානාති වුච්චති.

1. වත්තසමපමනො--(මජ්ජිමං)

3. මහාවග්ගො

3-1

පබ්බජ්ජා සුත්තං

- 407 පබ්බජ්ජං කිංකරිසාමී යථා පබ්බජී වස්සුමා,
යථා විමංසමානො සො පබ්බජ්ජං සමරොවයි.
- 408 සම්මාදො' යං සරාවාසො රජසායනනං ඉති,
අබ්බොකාසො ච පබ්බජ්ජා ඉති දිංඛානා පබ්බජී.
- 409 පබ්බජ්ජානා කායෙන පාපං කලං විවජ්ජයි,
වව්දුච්චරිතං භික්ඛා ආජීවං පරිසොධයි.
- 410 අගමා රාජගහං චූඤ්ඤා මගධානං භිරිබ්බජං,
පිණ්ඩාය අභිභාරෙසි ආකී භුභුචරලකඛණො.
- 411 තමගුසා බිම්බිසාරො පාසාදසභීං පතිවකීනො,
දිස්වා ලකඛණසමපනතං ඉමමසං අභාසථ.
- 412 ඉමං භොනො භික්ඛාමෙථ අභිරුපො ඉභා සුචී,
චරණෙන වෙච සමපනොයා යුගමනතං ච පෙසඛති.
- 413 ඔක්ඛිකභවස්සු සතිමා නායං නීවා කුලාචීච,
රාජදුතා විධාවනඤ්ඤා කුභිං භික්ඛු ගමිසසති.
- 414 තෙ පෙසිතා රාජදුතා පිට්ඨිතො අනුබන්ධිසුං,
කුභිං ගමිසසති භික්ඛු කසථ වාසො භවිසසති.
- 415 සපදනං වරමානො ගුහනආරො සුසංවුතො,
විපං පතං අසුරෙසි සමපරානො පතිසානො.

- 416 පිණ්ඩවාරං වරිකානා¹ භික්ඛමම නගරා මුත්ති,
පණ්ඩවං අභිභාරෙසි එසං වාසො භවිසසති.
- 417 දිස්වාන වාසුපගතං කුතො² දුතා උපාවිසුං,
එකොව දුතො³ ආගන්ත්වා රාජිනො පටිවෙදයි.
- 418 එස භික්ඛු මහාරාජ පණ්ඩවසා පුරකඛතො,
නිසිකෙනා ව්‍යග්ගසමොව සිමොව ගිරිගබ්ගරෙ.
- 419 සුඛාන දුතවචනං භද්දයානෙන ඛක්ඛියො,
තරමානරුපො නියතාසී යෙන පණ්ඩවපඛඛතො.
- 420 ස යානභුමිං යාසිඛා යානා ඔරුක්ඛ ඛක්ඛියො,
පතතිකො උපසඩ්ධමම ආසජ්ජ තං උපාවිසී.
- 421 නිසජ්ජ රාජා සමමොදි කපං සාරාණියං තතො,
කපං සො චිතිසාරෙඛා ඉමමසං අභාසපං.
- 422 යුචා ව දහරො වාසී පටමුප්පතීනො සුසු,
වණ්ණාරොහෙන සමපනෙනා ජාතීමා වීය ඛක්ඛියො.
- 423 සොභයනො අණ්ණිකග්ගං නාගසංසපුරකඛතො,
දදුමි හොගෙ භුඤ්ජස්ස ජාතීං වකඛාහි පුච්ඡිතො,
- 424 උජුං ජානපදෙ රාජා හිමවනාසං පසානො,
ධනචිරියෙන සමපනෙනා කොසලෙසු නිකෙතිනො.
- 425 ආදිමමා නාම ගොසෙන්න සාකියා නාම ජාතියා,
තමසා කුලා පඛඛචිතොලභි රාජ න කාමෙ අභිපසායං.
- 426 කාමෙසවාදීනවං දිස්වා මනකඛමමං දඬු ඛෙමකො,
පධානායුගමීසසාමී එසං මෙ රජජතී⁴ මනොකී.

පබ්බජජාසුභතං නිට්ඨිතං.

1. සපිණ්ඩවාරං වරිකානා-මු	4. කොසලසභා:
2. තයො- මු 2.	5. රඤ්ජිතො- මු 1
3. කෙසු එකොව - මු 2.	රඤ්ජිතී-මු 2.

පධාන සුතනං

- 427 තං මං පධානපභිතඤ්ඤා නදිං නෙරඤ්ජරං පති,
විපරකකමම ක්කායනං යොගකෙබ්බසා පතඨියා.
- 428 නමුච්චි කරුණං වාචං භාසමානො උපාගමී,
කියො කමසි දුබ්බණ්ණො සනතීකෙ මරණං තච.
- 429 සහසසභාගො මරණසස එකංසො තච ජීවිතං,
ජීව භො¹ ජීවිතං සෙයොසා ජීවං පුඤ්ඤති කාහසි.
- 430 චරතො ච තෙ බුගමචරියං අභිභුක්ඤ්ඤා ජුභතො,
පහුතං වීයතෙ පුඤ්ඤං කිම්පධානෙන කාහසි.
- 431 දුගෙහො මගෙහො පධානාය දුක්ඤ්ඤො දුරභිසමභවො,
ඉමා භාථා භණං මාරො අට්ඨා බුද්ධසස සනතීකෙ.
- 432 තං තථාචාදීන් මාරං භගවා එතදබුච්චි,
පමකකඤ්ඤා පාපිම යෙනජෙන ඉධාගතො.
- 433 අණුමනෙතනපි පුඤ්ඤන අජො මයහං න විජජති,
යෙසං ච අජො පුඤ්ඤනං තෙ මාරො චතතුමරහති.
- 434 අතී සද්ධා තථා විරියං පඤ්ඤ ච මම විජජති,
එවං මං පභිතඤ්ඤාපි කිං ජීව මම දුච්ඡසි.
- 435 නදීනමපි යොතානි අයං වානො විසොසයෙ,
කිඤ්ඤ මෙ පභිතඤ්ඤා ලොභිතං නුපසුසයෙ.
- 436 ලොභිතෙ සුසසමානමහි පිත්තං සෙමභඤ්ඤා සුසසති,
මංසෙසු වීයමානෙසු භියොසා විත්තං පසිදති,
භියොසා සති ච පඤ්ඤ ච සමාධි මම තිට්ඨති.

1. ජීවමො-ඉ 1.

- 437 නසස මෙවං විහරතො පකතසුඛකමච්චෙදනං,
කාමො නාපෙකඛනෙ විකතං පසස සත්තසස සුඛනිං,
- 438 කාමා තෙ පඨමා සෙනා දුතියා අරතී වුච්චති,
තතියා බුප්පිපායා තෙ චතුස්සී තණ්හා පවුච්චති.
- 439 පඤ්ඤාමී ජීනමිඤ්ඤං තෙ ජලධා භීරු පවුච්චති,
සකතමී විවිකිච්චා තෙ මකෙඛා ඵමෙඛා තෙ අච්චිමී.¹
- 440 ලාභො සිලොකො සකකාරො මිච්චා ලද්ධො ච යො යසො,
යො චත්තානං සමුකකංසෙ පරෙ ච අච්චානති.
- 441 ඵසා නමුච්චි තෙ සෙනා කණ්හසසාභිප්පහාරිණි,
න තං අසුරො ජීනාතී ජෙත්වා ච ලභතෙ සුඛං.
- 442 ඵස මුඤ්ඤං පරිහරෙ ධිරස්සා මම ජීවිතං,
සඛිඤාමෙ මෙ මතං සෙයොගා යඤ්ඤා ජීවෙ පරාජිතො.
- 443 පගාලො ඵස්ස² න දිසසන්ති ඵකෙ සමණබ්බාහමණා,
තඤ්ඤා මඤ්ඤං න ජානන්ති යෙන ගච්චන්ති සුඛධමා.
- 444 සමන්තා ධජීනිං දිසවා යුත්තං මාරං සවාහිතිං,
යුඤ්ඤාය පච්චුග්ගච්චාමී මා මං ඨානා අචාචයි.
- 445 යනෙතතං නප්පසහති සෙනං ලොකො සදෙවකො,
තනෙත පඤ්ඤාය ගච්චාමී ආමං පත්තංච අසමනා.
- 446 වසිං කරිත්වා සංකප්පං සතිඤ්ඤා සුප්පතිඤ්ඤිතං,
රඤ්ඤා රඤ්ඤං විචරිසසං³ සාවකෙ විනයං පුට්ඨ.
- 447 තෙ අප්පමන්තා පහිතන්තා මම සාසනකාරකා,
අකාමසස තෙ ගමිසසන්ති යස්ච ගන්ත්වා න සොචරෙ.

- 1. අච්චිමී - මු 1.
- 2. පගාලොක - මු 2
- 3. විචරිසසං - මු 2.

- 448 සතච්ඡාදි හගච්ඡාදි අනුබන්ධි පද පදං,
ඛනාරං නාධිගච්ඡිසං සමබ්බද්ධසං සනීමනො.
- 449 මෙදච ඡුඡුච පාසාණං වායසො අනුපරියඟා,
අපෙඤ්ච මුද්ද වීරෙදම අපි අසාදනා සියා.
- 450 අලඤ්චා තඤ්ච අසාදං වායසෙතො අපකකම්,
කාකොච සෙලං ආසජ්ඡ නිබ්බිජ්ජාපෙම ගොතමං.
- 451 තසං සොකපරෙතසං වීණා කච්ඡා අභසංච,
තනො සො දුම්මනො යසෙඛා තපෙච්චනනරධායරාති.

පධානසුභාසිතං නිවර්තං.

3 - 3

සුභාසිත සුභාසිත

එවං මෙ සුභාසිතං ඵලං සමයං හගවා සාවස්ථියං වීරතී ජෙතවනෙ -පෙ- හගවා එතදවොච: චතුභි භික්ඛවෙ අඛෙතභි සමනනාගතා වාචා සුභාසිතා හොති න දුඛසාසිතා, අනච්ඡා ච අනනුච්ඡා ච වීඤ්ඤානං, කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභාසිතං යෙව භාසති නො දුඛසාසිතං ධම්මං යෙව භාසති නො අධම්මං, පියං යෙව භාසති නො අපපියං, සච්ච යෙව භාසති නො අලිකං. ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ චතුභි අඛෙතභි සමනනාගතා වාචා සුභාසිතා හොති න දුඛසාසිතා, අනච්ඡා ච අනනුච්ඡා ච වීඤ්ඤානන්ති. ඉදමවොච හගවා ඉදං චිත්වා සුගතො අරාපරං එතදවොච සඤ්චා;

- 452 සුභාසිතං උඤ්ඤාමාහු සතො
ධම්මං හණ්ණෙ නාධම්මං තං දුතියං,
පියං හණ්ණෙ නාපපියං තං තතියං
සච්චං හණ්ණෙ නාලිකං තං චතුඤ්ඤානති.

අප්ඵ ඛො ආයස්මා වංගීසො උපධායාසනා එකංසං විවරං කඤ්චා
යෙන භගවා තෙන ඤජ්චිං පණාමෙඤ්චා භගවතං එතදවොච: පටිභාති
මං භගවා පටිභාති මං භගවාති.

පටිභාතු තං වංගීසා'ති භගවා අවොච. අප්ඵ ඛො ආයස්මා වංගීසො
භගවතං සමමුඛා සාරුප්පාති ගාථාති අභිඤ්චි.

453 තමෙව භාසං භාසෙය්‍ය යායක්ඛාතං න තාපයෙ,
පරෙව න විහිංසෙය්‍ය සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

454 පියවාචමෙව භාසෙය්‍ය යා වාචා පතිතඤ්චිතා.
යං අනාද්‍ය පාපානි පරෙසං භාසතෙ පියං.

455 සච්චං වෙ අමතා වාචා එස ධමමො සනත්තනො,
සච්ච අඤ්චු ව ධමමෙ ව අභිභු සතෙතො පතිට්ඨිතා,

456 යං බුද්ධො භාසතී වාචං ධෙමං නිබ්බානපතඤ්චියා,
දුක්ඛසසතකකිරියාය සා වෙ වාචානමුක්ඛමාති.

සුභාසිතසුඤ්චි නිට්ඨිතං.

3-4

සුඤ්චිකභාරද්වාප සුඤ්චි

එවං මෙ සුඤ්චි: එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති සුඤ්චිකාය
නදියා තීරෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සුඤ්චිකභාරද්වාපො බ්‍රාහ්මණො
සුඤ්චිකාය නදියා තීරෙ අඤ්චිං ජුහති, අඤ්චිභුතං පරිවරති, අප්ඵ ඛො
සුඤ්චිකභාරද්වාපො බ්‍රාහ්මණො අඤ්චිං ජුහිතා අඤ්චිභුතං පරිවරිතා
උපධායාසනා සමනතා චතුදදියා අනුච්චොකෙසි කො නු ඛො ඉමං භවා-
සෙසං භුඤ්චියාති. අද්දසා ඛො සුඤ්චිකභාරද්වාපො බ්‍රාහ්මණො
භගවතං අච්චුරෙ අඤ්ඤතරංගම් රුක්ඛමුලෙ සසීසං පාරුතං නිසිතං
දිස්වාන වාමෙන හඤ්චෙන භවාසෙසං ගහෙතා දකඛණෙන හඤ්චෙන
කමණ්ඤ්චො ගහෙතා යෙන භගවා තෙනුපසඛංගම්,

අප්ඵලං භගවා සුඤ්ඤාන භාරදාජසා ආභමණසා පදසද්දනා සීසං වීවරි, අප්ඵලං භගො සුඤ්ඤානාදි මහාවග්ගො “මුණ්ඩා අයං භවං මුණ්ඩකො අයං භවන්ති” තතො ච පුන නිවත්තිකුකාමො අහොසි, අප්ඵලං භගො සුඤ්ඤානාදි මහාවග්ගො ඵලදහොසි,

මුණ්ඩාපි හි ඉධෙකච්ච ආභමණො භවන්ති යනනුනාහං උපසඛිකම්භා ජාතිං පුච්චසාහන්ති, අප්ඵලං භගො සුඤ්ඤානාදි මහාවග්ගො ආභමණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්භා, උපසඛිකම්භා භගවන්තං ඵලදවොච කීචචො භවන්ති, අප්ඵලං භගො සුඤ්ඤානාදි මහාවග්ගො ගාථාහි අඤ්ඤාසාමි.

457. න ආභමණො නො’ච්චි න රාජපුත්තො
න චෙසසායනො උද කොචී නො’ච්චි,
භොක්ඛං පරිඤ්ඤාය පුට්ඨජනානං
අකිඤ්ඤානො මනන වරාමී ලොකෙ.

458 සඛ්ඛාට්ඨාසී අගභො වරාමී
භිට්ඨික්ඛාකෙසො අභිනිඛ්ඛිතකො,
අලිඤ්ඤානො ඉධ මානචෙහි
අකථං මං ආභමණං පුච්චසී භොක්ඛපඤ්ඤාං.

459 පුච්චන්ති චෙ භො ආභමණො ආභමණෙහි
සභ ආභමණො නො භවන්ති ආභමණො,
චෙ නිං චුසී මඤ්ඤා චුසී අආභමණන්තං
සාවික්ඛිං පුච්චාමී තිපදං චතුච්චසතකකිරං.

460 කීං භික්ඛිතා ඉසයො මනුජා චත්තියා ආභමණො
දෙවනානං යඤ්ඤාමිකප්පං පුට්ඨ ඉධ ලොකෙ,
යදන්තඤ්ඤා චෙදඤ්ඤා යඤ්ඤා කාලෙ,
යසාහුතිං තස්සිඤ්ඤාති චුසී.

461 අද්ධා හි තසා හුත්ථිඤ්ඤා (ඉති ආභමණො)
යං තාදීසං චෙදඤ්ඤා අද්ධාමී,
තුම්භාදීසානං හි අද්ධානො
අද්ධාමී ජනො භුඤ්ඤාති පුරලාසං.

- 462 තසානිභ ත්වං චානිභං අසේන
අසීකො උපසංඝමිම පුච්ඡ,
සත්තං චිද්ධමං අභිසං භිරාසං
අපෙඨවිධං අභිච්ඤෙ සුමෙධං.
- 463 යඤ්ඤා රතාහං හො ගොතම
යඤ්ඤං යට්ඨ කාමො
නාහං පජානාමී අනුසාසතු මං හවි.
යඤ්ඤං ඉඤ්ඤං චුඤ්ඤං මෙතං.
- 464 තෙන හි ත්වං චානිභං ඔදහස්සු පසාකං
ධම්මං තෙ දෙසිසකාමී,
465 මා ජාතිං පුච්ඡී වරණස්සු පුච්ඡ
කඨා හවෙ ජායති ජාතවෙදේ,
නිවා කුලීනොපි මුතී ධිතිමා
ආජානියො හොති හිරිහිසෙධො.
- 466 සවෙචන දනෙතා දමසා උපෙතො
වෙදකතභු වුසිතචුඤ්ඤවරියො,
කාලෙන කමහි හව්‍යං පවෙචෙජ්
යො චානිභං චුඤ්ඤපෙධො¹ යජෙථ.
- 467 යෙ කාමෙ හිතො අගහා වරන්තී
සුඤ්ඤානතතා තසරං ව උජ්ජං,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙචෙජ්
යො චානිභං චුඤ්ඤපෙධො යජෙථ.
- 468 යෙ විතරුගා සුඤ්ඤානිකිඤ්ඤා
වඤ්ඤං ව රාහුඤ්ඤානං පමුඤ්ඤා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙචෙජ්
යො චානිභං චුඤ්ඤපෙධො යජෙථ.
- 469 අසජ්ජමානා විචරන්තී ලොකෙ
සද්ද සතා හිතො මමාධිතානී,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙචෙජ්
යො චානිභං චුඤ්ඤපෙධො යජෙථ.

1. සුඤ්ඤානෙධො - මජ්ඣං.

- 470 යෙ කාමෙ භික්ඛා අභිභ්වංගො
 යො වෙදී ජාතිමරණස්ස අත්තං.
 පරිනිබ්බුතො උදකරහදෙව සීතො
 තපාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 471 සමො සමෙති විසමෙති දුරෙ
 තපාගතො හොති අනන්තපඤ්ඤා,
 අනුපලිභෙතො ඉධ වා පුරං වා
 තපාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 472 යමිති න මායා වසතී න මානො
 යො චිතලොභො අමමො නිරාසො,
 පනුණ්ණ කොධො අභිනිබ්බුතංතො
 යො බ්‍රාහ්මණො සොකමලං අහාසී
 තපාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 473 නිවෙසනං යො මනසො අහාසී
 පරිඤ්ඤා යසස න සන්ති කෙවී,
 අනුපාදියානො ඉධ වා පුරං වා
 තපාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 474 සමාහිතො යො උදකාරි ඔසං
 ධම්මං වඤ්ඤාසී පරමාය දිට්ඨියා,
 ඛිණ්ණසවො අන්තිමදෙහධාරී
 තපාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 475 භවාසවා යසස වච්චරා ව
 විච්චිතා අසුභතා න සන්ති,
 ස වෙදග්ග සබ්බධි විපප්පුතො
 තපාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 476 සඛ්ඛාතිගො යසස න සන්ති සඛ්ඛා
 යො මානසනෙසු අමානසනො,
 දුක්ඛං උරිඤ්ඤාස සධෙත්තවත්ථිං
 තපාගතො අරහති පුරුලාසං.

- 477 ආසං අනිය්ඤාය විචේකදසී
 පරවේදියං දිට්ඨිමුපාතිවනො,
 ආරම්මණා යසස න සන්ති කෙවි
 තථාගතො අරහති පුරලාසං.

- 478 පරොවරා යසස සමෝච ධම්මා
 විධුපිතා අස්ගතා න සන්ති,
 සනො උපාදනධයෙ විමුක්ඛො
 තථාගතො අරහති පුරලාසං.

- 479 සංයොජනං ජාතිධයනදසී
 යොපානුදී රාගපථං අසෙසං,
 සුද්ධො නිද්දෙසො විමලො අකාමො¹
 තථාගතො අරහති පුරලාසං.

- 480 යො අභ්භතානානානං නානුපසසති
 සමාහිතො උප්ප්ඵගතො ධීතනො,
 ස වෙ අනපජො අඛිලො අකමෙඛො
 තථාගතො අරහති පුරලාසං.

- 481 මොහනතරා යසස න සන්ති කෙවි
 සධෙධසු ධමෙසු ව ඤ්ඤාදසී,
 සරීරඤ්ඤා අන්තීමං ධාරෙති
 පනො ව සමොධිමනුකරං සිවං
 ඵණාවතා යකඤ්ඤා සුඤ්ඤි
 තථාගතො අරහති පුරලාසං.

- 482 භුතං ව මයහං භුතමඤ්ඤා සවචං
 යං තාදිසං වෙදගුණං අලස්ථං,
 මුභො හි සකඛි පනිගණ්ඤාතු මෙ හගවා
 භුඤ්ඤා මෙ හගවා පුරලාසං.

1. අකාමො - මුක්ඛො.

- 483 ගාරාභිගීතං මෙ අභොජනෙයාං
සමපසන්නං බ්‍රාහ්මණං නෙස ධම්මො
ගාරාභිගීතං පනුදන්ති බුද්ධා
ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණං වුත්තීරෙසා.
- 484 අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසිං
විණාසවං කුක්කුලවට්ඨපසන්නං,
අනන්ත පානෙන උපට්ඨහස්ස
ධෙත්තං හි තං පුඤ්ඤපෙට්ඨෙස හොති.
- 485 සාධාහං හගවා තථා විජඤ්ඤා
යො දකඛිණං භුඤ්ඤයා මාදිසස්ස,
යං යඤ්ඤකාලෙ පරියෙසමානො
පප්පුයා තව සාසනං.
- 486 සාරඹ්‍යා යස්ස වීගතා වික්ඛං යස්ස අනාවලිං,
විපමුදෙත්තා ව කාමෙහි චිතං යස්ස පනුදිතං.
- 487 සීමනානං වීනෙතාරං ජාතිමරණකොවීදං,
මුනිං මොනෙයාසමපන්නං තාදිසං යඤ්ඤමාගතං
- 488 භුකුට්ඨං වීනයිත්වාන පඤ්ඤිකා නමස්සට,
පුපෙට්ඨ අනන්තපානෙන එවං ඉජ්ඣානති දකඛිණං.
- 489 බුද්ධො හවං අරහති පුරුෂාසං
පුඤ්ඤකෙවිත්තමනුත්තරං,
ආයාගො සබ්බලොකස්ස
භොතො දිත්තං මහපඨලනති.

අට වෛ සුඤ්චිතභාරදාජො බ්‍රාහ්මණො හගවිත්තං එතදවොච:
අභික්කන්නං භො ගොතම, අභික්කන්නං භො ගොතම, සෙයැථාපි භො
ගොතම භික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජයා, පටිච්ඡන්තං වා වීචරෙයා,
මුත්තස්ස වා මහං ආවිකෙඛියා, අත්තිකාරෙ වා තෙල පජේජාතං ධාරෙයා
වක්ඛමනෙතා රූපානි දකඛිත්තීති, එවමෙවං භොතා ගොතමෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හවිත්තං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාමිධම්මෙ ඤ්ඤා භික්ඛුසංඛ්ඤා. ලභෙය්‍යාහං භොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ
පට්ඨජ්ජං. ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති, අලකුච්චො සුඤ්චිතභාරදාජො
බ්‍රාහ්මණො -පෙ- අරහතං අහොසීති.

සුඤ්චිතභාරදාජසුඤ්චිතං නිවසීතං.

මාසසුන්තං

එවං මෙ සුන්තං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගීජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ ඛො මාසො මාණවො යෙන භගවා තෙත්‍රපසඬ්ඣම් උපසංකම්භා භගවතා සඬ්ඣං සච්චොදී, සච්චොදනීයං කථං සාරාණීයං.¹ විතීසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදී, ඒකමන්තං ක්‍රියන්තො ඛො මාසො මාණවො භගවන්තා එතදවොච:

අහං හි භො ගොතම, දයකො දනපතී වදඤ්ඤා යාවයොගො ධච්චෙන භොගෙ පරියෙසාම්, ධච්චෙන භොගෙ පරියෙසිඤා ධච්චලෙඤ්ඤි භොගෙහි ධම්මාධිගතෙහි ඒකසාපි දදම් දවීන්තමපි දදම් තිණ්ණමපි දදම් වතුන්තමපි දදම් පඤ්ඤාන්තමපි දදම් ජන්තමපි දදම් සත්තන්තමපි දදම් අට්ඨන්තමපි දදම් නවන්තමපි දදම් දසන්තමපි දදම් වීසායපි දදම් තිංසායපි දදම් වකාරිසායපි දදම් පඤ්ඤාසායපි දදම් සතසාපි දදම් හියොයාපි දදම්. කච්චාහං ගොතම එවං දදන්තො එවං යජන්තො බහුං පුඤ්ඤං පසවාමිති,

තගස ඤා මාණව, එවං දදන්තො එවං යජන්තො පරියෙසිඤා ධච්චලෙඤ්ඤි භොගෙහි ධම්මාධිගතෙහි එකසාපි දදති -පෙ- සතසාපි දදති හියොයාපි දදති බහුං පුඤ්ඤං පසවතිති.

අථ ඛො මාසො මාණවො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසී.

490 පුච්ඡාමහං ගොතමං වදඤ්ඤං (ඉති මාසො මාණවො) කාසායවාසීං අභිභං² වරන්තං යො යාවයොගො දනපතී ගහට්ඨො, පුඤ්ඤාඤ්ඤො යජති පුඤ්ඤපෙඛො දදං පරෙසං ඉධ අන්තපානං කඤ්චුතං යජමානසා සුජෙකං.

491 යො යාවයොගො දනපතී ගහට්ඨො (මාසානී භගවා), පුඤ්ඤාඤ්ඤො යජති පුඤ්ඤපෙඛො දදං පරෙසං ඉධ අන්තපානං ආරාධයෙ දකඤ්ඤො හි තාදී.

1. සාරණීයං - මජ්ඣ., ඉ 2
2. අභහං - ඉ 2.

- 492 යො යාවයොගො දන්තී ගහට්ඨො (ඉති මාසො මාණවො)
 පුඤ්ඤාදිකො ඤජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො,
 දදං පරෙසං ඉධ අනකපානං
 අකමාහි මෙ හගවා දකඛිණෙය්‍ය.
- 493 යෙ වෙ අසකො විචරන්ති ලොකෙ
 අකිඤ්ඤානා කෙවලිනො යතකො,
 කාලෙන තෙසං හව්‍යං පච්චෙඡ
 යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 494 යෙ සබ්බසංයොජනඛන්ධනච්ඡිද්‍ය
 දන්තා විමුක්ඛා අනීසා නිරාසා,
 කාලෙන තෙසු හව්‍යං පච්චෙඡ
 යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 495 යෙ සබ්බසංයොජනවිපච්චිකො
 දන්තා විමුක්ඛා අනීසා නිරාසා
 කාලෙන තෙසු හව්‍යං පච්චෙඡ
 යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 496 රාගඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා පභාස මොහං
 ඛිණාසවා වුසිතබ්‍රහ්මචරියා,
 කාලෙන තෙසු හව්‍යං පච්චෙඡ
 යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 497 යෙසු න මායා වසති න මානො
 යෙ චිතලොභා අමමා නිරසා,
 කාලෙන තෙසු හව්‍යං පච්චෙඡ
 යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 498 යෙ වෙ න තණ්හාසු උපාතිපකො
 චිතරෙය්‍ය ඔසං අමමා චරන්ති.
 කාලෙන තෙසු හව්‍යං පච්චෙඡ
 යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 499 යෙසං තණ්හා නත්ති කුභිඤ්ඤා ලොකෙ
 හවාහවාය ඉධ වා හුරං වා,
 කාලෙන තෙසු හව්‍යං පච්චෙඡ
 යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.

- 500 යෙ කාමෙ හිතා අභිතා¹ චරන්ති
සුසඤ්ඤතඤ්ඤා තසරංච උජ්ජිං.
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 501 යෙ චිතරාගා සුසමාහිතීන්ද්‍රියා
චන්දෙච රාහුග්ගහණා පමුක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 502 සමීතාවිනො චිතරාගා අකොපා
අයසං ගතී නත්ථී ඉධ වීජ්ජභාය,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 503 ජහිතා ජාතිමරණං අභසං
කථංකථං සබ්බමුපාතීවක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 504 යෙ අකකදීපා විචරන්ති ලොකෙ
අකීඤ්ඤතා සබ්බධි වීජ්ජමුක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 505 යෙ හෙත්ථ ජානන්ති යථා යථා ඉදං
අයමන්තිමා නත්ථී පුනඛ්ඛවොති,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 506 යො චෙදගු ක්කානරතො සතීමා
සමොධිපකො සරණං බහුනතං,
කාලෙන තමහී භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.

1. අග්ගා - ඉ 2

507. අඤ්ඤා අමොසා මම පුච්ඡනා අහු (ඉති මාසොමාණවො)
අකඛාසි මෙ භගවා දකඛිණෙයො,
ඛිං හෙසු ජානාසි යථා තථා ඉදං
තථා හි තෙ වීදිකො එස ධම්මො.

508. යො යාවයොගො දුතපති ගභට්ඨො
පුඤ්ඤාසීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො,
දදං පරෙසං ඉධ අනුපානං
අකඛාසි මෙ භගවා යඤ්ඤසම්පදං.

509. යජසු යජමානො මාසාති (භගවා)
යධ්ධසු ව චීරසාදෙහි වීරිතං,
ආරමිණං යජමානස්ස යඤ්ඤං
එසු පතිට්ඨාස ජහාති දෙසං.

510. සො විතරාගො පටිනෙයා දෙසං
මෙඤ්ඤං වීරිතං භාවයං අපමාණං,¹
රතතිඤ්ඤං සතතං අපමනෙසා
සඛාදිසා එරතෙ අපමඤ්ඤං.

511. කො සුඤ්ඤාති මුච්චති ඛණ්ඩාති ව
කෙනසතතා ගච්ඡති මුභමලොකං,
අජානනො මෙ මුනි මුඛි පුට්ඨො
භගවා හි මෙ සකඛි මුභමජ්ජ දිට්ඨො
තුචං හි නො මුභමසමොති සචං
කථං උපපජ්ජති මුභමලොකං ජුතිමා.

512. යො යජති තිව්ඨං පුඤ්ඤසම්පදං (මාසාති භගවා)
ආරාධයෙ දකඛිණෙයොති තාදී,
එවං යජිත්වා සම්මො යාවයොගො
උපපජ්ජති මුභමලොකස්සි මුඛි.

එවං වුඤ්ඤා මාසො මාණවො භගවන්තං එතද්ඨොව: අභිකකන්තං හො
ගොතමි - ටප- අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්තී.

මාගසුඤ්ඤා නිවර්තං.

1. භාවයමපමාණං - මජ්ඣං.

සභීය සුඛතං

එවිං මෙ සුඛං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලාඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සභීයසස පරිබොජකසස පුරාණසාලොභිතාය දෙවතාය පඤ්ඤා උද්දිට්ඨා භොනති, යො තෙ සභීය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො ව්‍යාකරොති, තස්ස සන්තිකෙ බ්‍රහ්මචරියං චරෙය්‍යාසීති.

අප් ඛො සභීයො පරිබොජකො තස්සා දෙවතාය සන්තිකෙ තෙ පඤ්ඤා උග්ගහෙත්වා යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සධිසීනො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසසීනො තිත්තරා සාධුසම්මතා බහුජනසස, සෙය්‍යථීදං: පුරණො කසසපො¹ මකබ්ලී ගොසාලො අජිතො කෙසකම්බලො පකුඛො කචවායනො සඤ්ජයො බෙලලට්ඨී පුතෙතා නිගණේයානාතපුතෙතා. තෙ උපසඩ්ධමිත්වා තෙ පඤ්ඤා පුට්ඨති, තෙ සභීයෙන පරිබොජකෙන පඤ්ඤා පුට්ඨා න සම්පායනති, අසම්පායනතා කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොන්ති, අපි ච සභීයඤ්ඤාච පරිබොජකං පටිපුට්ඨන්ති, අප් ඛො සභීයසස පරිබොජකසස එතදභොසී: යෙ ඛො තෙ භොතෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා සධිසීනො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසසීනො තිත්තරා සාධුසම්මතා බහුජනසස, සෙය්‍යථීදං: පුරණො කසසපො - පෙ - නිගණේයා නාතපුතෙතා. තෙ මයා පඤ්ඤා පුට්ඨා න සම්පායනති අසම්පායනතා කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොන්ති, අපි ච මමඤ්ඤාචෙත්ථ පටිපුට්ඨන්ති, යනනුනාහං භීතායාවතතිත්වා කාමෙ පරිභුඤ්ජෙය්‍යන්ති.

අප් ඛො සභීයසස පරිබොජකසස එතදභොසී: අයම්පි සමණො ගොතමො සධිසී වෙච ගණී ච ගණාවරියො ච ඤාතො යසසී තිත්තරො සාධුසම්මතො බහුජනසස, යනනුනාහං සමණං ගොතමං උපසඩ්ධමිත්වා ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨෙය්‍යන්ති.

1. පුරණකසපො - ඉ. 2.

අථ ඛො සභියස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතදභොධි: යෙපි ඛො තෙ භොතෙනා සමණධ්‍රාණමණං ජීණණං චූඤ්ඤා මහජ්ජුකා අඤ්ඤානා වයො අනුප්පන්නා ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සධ්ධිනො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිනො තීඤ්ඤා සාධුසමමතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථීදං: පුරණො කස්සපො - පෙ - නිගණේයා නාගපුත්තො තෙපි මයා පඤ්ඤා පුට්ඨා න සමායනති අසමායනතා කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොනති, අපි ච මඤ්ඤා වෙසු පටිපුච්ඡන්ති, කං පන මෙ සමණො ගොතමො ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො ව්‍යාකරිස්සති, සමණො හි ගොතමො දහරො වෙච ජාතියා නචො ච පබ්බජ්ජායාති. අථ ඛො සභියස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතදභොධි: සමණො ඛො දහරොති න පරිභොතඤ්ඤා දහරොපි වෙස සමණො ගොතමො මහිඤ්ඤා භොති මහානුභාවො, යනනුනාහං සමණං ගොතමං උපසඤ්ඤාමිත්වා ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨොයනති,

අථ ඛො සභියො පරිබ්බාජකො යෙන රාජගහං තෙත වාරිකං පකකාමී. අනුපුට්ඨෙන වාරිකං වරමානො යෙන රාජගහං වෙච්චනං කලුඤ්ඤානිවාපො, යෙන හගවා තෙතූපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවතා සඤ්ඤා සමමොදී, සමමොදනියං කථං සාරාණියං¹ චිතිසාරෙත්වා එකමනනං නිසීදී, එකමනනං නිසීනෙනා ඛො සභියො පරිබ්බාජකො හගවනං ගාථාය අජඤ්ඤාමි:

513. කඨඨි වෙච්චිච්ඡි ආගමං. (ඉති සභියො)
 පඤ්ඤා පුච්ඡිතුං අභිකඤ්ඤාමානො,
 තෙසනනකරො හවාහි පඤ්ඤා මෙ පුට්ඨො
 අනුපුට්ඨං අනුධම්මං ව්‍යාකරොහි මෙ.

514. දුරතො ආගතො සි සභියා (ති හගවා)
 පඤ්ඤා පුච්ඡිතුං අභිකඤ්ඤාමානො,
 තෙසනනකරො හවාමි පුට්ඨො
 අනුපුට්ඨං අනුධම්මං ව්‍යාකරොමි තෙ.

515. පුච්ඡ මං සභිය පඤ්ඤාං යං කිඤ්ඤා මනසිච්ඡසී,
 තස්ස තෙසෙච පඤ්ඤාස්ස අහං අනතං කරොමි තෙ'ති.

අථ ඛො සභියස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතදභොධි, අච්ඡරියං චත භො අබහුතං චත භො යං චතාහං අඤ්ඤාසු සමණධ්‍රාණමණස්ස ඔකාසකම්ම - මත්තම්භි නාඤ්ඤා, තං මෙ ඉදං සමණෙන ගොතමෙන ඔකාසකම්මං කතන්ති අත්තමනො පමොදිතො උදග්ගො පිතිසොමනස්සජානො හගවනං පඤ්ඤාං පුච්ඡි:

1. සාරාණියං - මජ්ඣ. ඉ. 3

- 516 කීං පකඤ්ඤානමාහු භික්ඛුනං (ඉති සභියො)
 සොරතං කෙන කථංඤා දනනමාහු,
 බුද්ධොති කථං පට්ඨවිති
 පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොති¹

- 517 පච්චේදන කතෙන අනන්තා (සභියාති භගවා)
 පරිබ්බානගතො චිති ඡාඡාකඛ්ඛො,
 විභවඤා භවඤා විපභාය
 වුසිතවා ඛිඤ්ඤානඛොවො ස භික්ඛු

- 518 සබ්බස්ම උපෙක්ඛකො² සතිමා
 න සො භිංසති කඤ්ඤී සබ්බලොකෙ,
 තිඤ්ඤා සමඤ්ඤා අනාවිලො
 උසස්ස යස්ස න සන්ති සොරතො සො.

- 519 යසසිඤ්ඤියාති භාවිතාති
 අජඤ්ඤා ඛිඤ්ඤා ව සබ්බලොකෙ,
 නිබ්බිජ්ඣා³ ඉමං පරඤා ලොකං
 කාලං කඛිති භාවිතො ස දනෙතා.

- 520 කප්පාති විවේශ්‍ය කෙවලාති
 සංසාරං උභයං වුත්ථපපාතං,
 විගතරජමනඛණං විසුඤ්ඤා
 පනනං ජාතිඝණං තමාහු බුද්ධාති.

අප්ඵ බො සභියො පරිබ්බාජකො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො
 අනුමොදිතො අනමනො පමොදිතො උදග්ගො පිතිසොමනසඤ්ඤාතො
 භගවතං උක්ඛං පඤ්ඤං පුළුච්ඡි:

- 521 කීං පකඤ්ඤානමාහු බ්‍රාහ්මණං (ඉති සභියො)
 සමණං කෙන කථංඤා නභාතකොති,
 නාගොති කථං පට්ඨවිති
 පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොති.

1. ව්‍යාකරොති - මජ්ඣ. 3. නිබ්බිජ්ඣා වු.1.
 2. උපෙක්ඛකො - වු. 2.

522 බාහිනා සබ්බපාපානි (සභියානි භගවා)
විමලො සාධු සමාහිතො, ධීතකො,
සංසාරමතිව ඛෙවලී සො
අසිතො තාදී පවුච්චතෙ බ්‍රාහ්මා.

523 සමීතාවි පභාය පුඤ්ඤපාපං
වීරජො ඤ්ඤානා ඉමං පරඤ්ඤා ලොකං,
ජාතීමරණං උපාතිවතො
සමණො තාදී පවුච්චතෙ තථත්තා.

524 නිනභායා¹ සබ්බපාපකානි
අජඛන්තං බහිද්ධා ච සබ්බලොකෙ,
දෙවමනුසෙසසු කප්පියෙසු
කපං නෙති තමාහු නභාතකොති.

525 ආඥා න කරොති කිඤ්චි ලොකෙ
සබ්බසංයොගෙ විසජ්ජ බන්ධනානි;
සබ්බස්ස න සජ්ජති විමුක්ඛො
නාගො තාදී පවුච්චතෙ² තථත්තාති.

අප් ඛො සභියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවන්තං උත්තරිං පඤ්ඤාං
අසුච්ඡි.

526 කං ඛෙත්තජිනං වදන්ති බුද්ධා (ඉති සභියො)
කුසලං කෙත කථංඤ්ඤා පණ්ඩිතොති,
ලුති නාම කථං පවුච්චති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොහි.

527 ඛෙත්තානි විවෙය්‍ය කෙවලානි (සභියානි භගවා)
දීඛං මානුසකඤ්ඤා බ්‍රහ්මඛෙත්තං,
සබ්බඛෙත්තමුලබන්ධනා පමුක්ඛො
ඛෙත්තජිනො තාදී පවුච්චතෙ තථත්තා.

528 කොසානි විවෙය්‍ය කෙවලානි
දීඛං මානුසකඤ්ඤා බ්‍රහ්මකොසං,
සබ්බකොසමුලබන්ධනා පමුක්ඛො
කුසලො තාදී පවුච්චතෙ තථත්තා.

1. නිනභාය ඉ, 1.

2. පවුච්චති - ඉ 1, 2.

529 තදුභයානි විවෙය්‍ය පණ්ඩරානි
අරඤ්ඤානං බහිද්ධා ව සුදධිපඤ්ඤා,
කණ්ණං සුඤ්ඤාමුපාතිවනො
පණ්ඩිතො තාදී පවුච්චතෙ තථන්තා.

530 අසනඤ්ඤා සනඤ්ඤා ඤානා ධම්මං
අරඤ්ඤානං බහිද්ධා ව සබ්බලොකෙ,
දෙවමනුසෙසහි පූජනීයො
සබ්බං ජාලමනිච්ච¹ සො මුනීති.

අථ ඛො සභියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවන්තං උත්තරි. පඤ්ඤං අපුච්ඡි.

531 කීං පතනිනමාහු වෙදගුං (ඉති සභියො)
අනුච්චිතං කෙන කථංඤා විරියවානි,
ආජානීයො කීන්ති නාම භොති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොහි.

532 වෙදහි විවෙය්‍ය කෙවලානි (සභියානි භගවා)
සමණානං යානිධස්සී² බ්‍රාහ්මණානං,
සබ්බ වෙදනාසු විතරාගො
සබ්බං වෙද මනිච්ච වෙදගු සො.

533 අනුච්ච ව පපඤ්ඤාතාමරුපං
අරඤ්ඤානං බහිද්ධා ව රොගමුලං,
සබ්බරොගමුලඛිනිනා පමුනො
අනුච්චිතො තාදී පවුච්චතෙ තථන්තා.

534 චිරතො ඉධ සබ්බපාපකෙහි
නිරයදුක්ඛමනිච්ච විරියවා සො,
සො විරියවා පධානවා
ධීරො තාදී පවුච්චතෙ තථන්තා.

535 යසසසු ලුතානි ඛන්ධනානි
අරඤ්ඤානං බහිද්ධා ව සබ්බමුලං,
සබ්බසබ්බමුලඛිනිනා පමුනො
ආජානීයො තාදී පවුච්චතෙ තථන්තා'ති.

1. සබ්බජාලමනිච්ච - මු. 2

2. යානි පස්සී - මු.

අපං ඛො සභියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවතො උක්ඛරිං පඤ්ඤං අපුළ්ඡි.

536 කිං පනතිනමාහු සොක්ඛියං (ඉති සභියො)
අරියං කෙන කප්ඤ්ච වරණවාති,
පරිබ්බාජකො කිත්ති නාම හොති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොති.

537 පුඤ්ඤා සබ්බධංඤ්ඤං අභිඤ්ඤාය ලොකෙ (සභියාති භගවා)
සාවජ්ජානවජ්ජං යදජී කිඤ්චි,
අභිභුං අකපංකරී වීච්චිකං
අනිසං සබ්බධිමාහු සොක්ඛියොති.

538 ජෙඤ්ඤා ආසවාති ආලයානී
විද්ධා සො න උපෙති ගෙහසෙය්‍යං
සඤ්ඤං තීවීධං පනුජ්ජ පඬිකං
කපපං තෙති තමාහු අරියොති.

539 යො ඉධ වරණෙසු පනතිපඤ්ඤා
කුසලො සබ්බද ආජාති ධම්මං,
සබ්බස්ස න සජ්ජති වීච්චිකො!
පච්චා යස්ස න සන්ති වරණවා සො.

540 දුක්ඛවෙපක්ඛං යදජී කම්මං
උඤ්චමධො තිරියඤ්චාපි මජ්ඣෙ,
පරිබ්බාජස්සීවා පරිඤ්ඤාවාරී
මායං මානමජ්ජාපි ලොභකොධං
පරියන්තමකාසී නාමරූපං
තං පරිබ්බාජකමාහු පනතිපඤ්ඤාති.

අපං ඛො සභියො පරිබ්බාජකො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිත්වා
අනුමොදිත්වා අත්තමනො පමුදිතො උදග්ගො පිතියොමනස්සජාතො
උච්චායාසනා ඵකංසං උක්ඛරාසඛිං කරිත්වා යෙන භගවා තෙන ඤ්ජුප්පි.
පණාමෙත්වා භගවතො සම්මුඛා සාරුප්පාහි භාජාහි අභිස්ථි:

1. වීච්චිකවීච්චිකං - මජ්ඣ.

- 541 යානි ච නිණි යානි ච සට්ඨි
සමණසපවාද සිතානි භුරිපඤ්ඤා,
සඤ්ඤාකඛරසඤ්ඤානිසිතානි
ඔසරණානි විනෙය්‍ය ඔසත්තමගා.
- 542 අත්තභු'සි පාරගු දුක්ඛසස
අරහාසි සමමාසමවුද්ධො ඛිණාසවං තං මඤ්ඤා,
ජුතිමා මුතිමා පහුතපඤ්ඤා,
දුක්ඛස්සත්තකර අතාරෙසි මං.
- 543 යං මෙ කංඛිතමඤ්ඤාසි
විචිකිච්ඡා මං තාරසි නමො තෙ
මුනි මොනපපෙඤ්ඤා පතතිපත්ත
අබ්චඤාදිවචනස්සු සොරතොසි.
- 544 යා මෙ කඛිඛා පුරෙ ආසි තං මෙ ව්‍යාකාසි වකඛුමා,
අද්ධා මුනිසි සමවුද්ධො තස්සී නිවරණා තව.
- 545 උපායාසා ච තෙ සබ්බෙ විද්ධස්සා විනලීකතා,
සිතිභුතො දමසසතො ධිතිමා සවචනිකකමො.
- 546 තස්ස තෙ නාග නාගස්ස මහාවීරස්ස භාසිතො,
සබ්බෙ දෙවානුමොදන්ති උභො නාරදපබ්බතා.
- 547 නමො තෙ පුරිසාඡඤ්ඤා නාමො තෙ පුරිසුඤ්ඤාම,
සදෙවකස්මිං ලොකස්මිං තස්සී තෙ පටිසුඤ්ඤාලො.
- 548 තුවං වුද්ධො තුවං සස්සා තුවං මාරාහිභු මුනි,
තුවං අනුසයෙ ඡෙත්වා තිණණිනා තාරෙසි'මං පඡං.
- 549 උපසි තෙ සමතිකකතනා ආසවා තෙ පදුලීතා,
සිහොසි අනුපාදනො පභීතභයභෙරවො.
- 550 පුණ්ඤ්ඤානං යථා වග්ගු තොයෙ න උපලිප්පති,
ඵවං පුඤ්ඤා ච පාපෙ ච උභයෙ ත්වං න ලීපසි,
පාදෙ වීර පසාරෙහි සභියො වත්ති සත්ථිතො'ති.

අථ ඛො සභියො පරිබ්බාජකො භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිතො භගවතං එතදවොච: අභිකකතං හො ගොතම - පෙ - ධම්මෙඤ භික්ඛු සඛිකඤච, ලභෙය්‍යාහං භනෙත, භගවතො සනතිකෙ පබ්බජ්. ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

යො ඛො සභිය, අඤ්ඤතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මී. ධම්මචිතයෙ ආකඛ්ඛිතා පබ්බජ්. ආකඛ්ඛිති උපසම්පදං යො වතනාරො මාසෙ පරිවසති, වතුනං මාසානං අවචයෙන ආරද්ධවිතතා භික්ඛු පබ්බාජෙත්ති උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛු භාවාය, අපිව මෙඤ් පුග්ගලචෙමනතා විදිතාති.

සච භනෙත, අඤ්ඤතිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මී. ධම්මචිතයෙ ආකඛ්ඛිතා පබ්බජ්. ආකඛ්ඛිතා උපසම්පදං වතනාරො මාසෙ පරිවසන්ති, වතුනං මාසානං අවචයෙන ආරද්ධවිතතා භික්ඛුපබ්බාජෙත්ති උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛුභාවාය, අහං වතනාරි වසානි පරිවසිසාමි, වතුනං වසානං අවචයෙන ආරද්ධවිතතා භික්ඛු පබ්බාජෙත්තු උපසම්පාදෙත්තු භික්ඛු-භාවායාති. අලඤ් ඛො සභියො පරිබ්බාජකො භගවතො සනතිකෙ පබ්බජ්. අලඤ් උපසම්පදං - පෙ - අඤ්ඤතරො ච ඛො පනායසාමා සභියො අරහතං අහොසීති.

සභියසුභ්බං නිට්ඨිතං.

3-7

සෙල සුභ්බං

එවං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා අඛිගුත්තරාපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙඤ්ඤාන සද්ධී. අඛිඤ්ඤෙසෙහි භික්ඛුසඛෙහි යෙන ආපණං නාම අඛිගුත්තරාපානං නිගමො තදවසරි, අප්පොසි ඛො කෙණියො ජරිලො සමණො බලී හො ගොතමො සක්ඛ්‍යපුත්තො සක්ඛ්‍යකුලා පබ්බජිතො අඛිගුත්තරාපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙඤ්ඤාන සද්ධිං අඛිඤ්ඤෙසෙහි භික්ඛුසඛෙහි ආපණං අනුප්පනො, තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අඛිගුත්තරො “ඉතිපි යො භගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්‍ජාවරණසම්පනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සකා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා”ති යො ඉමං ලොකං සද්දවකං සමාරකං සබ්බභවකං සසම්මණ්ඩාභවණං පජං සද්දෙවමනුසාං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙති, යො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාකං සබ්බාසුභ්බං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුණ්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, සාධු ඛො ජන තථාඋපානං අරහතං දසනං භොති’ති.

අථ ඛො කෙණ්ඩියො ජට්ටො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්චී, උපසඤ්චීචා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදී, සමෙමාදතීය; කථං සාරාණියං විතීසාරෙඤ්චා එකමන්තං නිසීදී, එකමන්තං නිසීන්තං ඛො කෙණ්ඩියං ජට්ටං භගවා ධම්මියා කථාය සන්දසෙසසී සමාදපෙසී සමුක්ඛෙපෙසී සමප්පංසෙසී.

අථ ඛො කෙණ්ඩියො ජට්ටො භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දසෙසීතො සමාදපිතො සමුක්ඛෙපිතො සමප්පංසිතො භගවන්තං එතදවොච: අධිවාසෙතු මෙ භවං ගොතමො ස්වාත්තාය භක්ඛං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤානාති, එවං චුක්ඛො භගවා කෙණ්ඩියං ජට්ටං එතදවොච: මහා ඛො කෙණ්ඩිය, භික්ඛුසඤ්ඤා අධිඤ්ඤෙසාති භික්ඛුසතාති, කුඤ්ඤා ඛො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිප්පසන්තොති. දුතීයමි ඛො කෙණ්ඩියො ජට්ටො භගවන්තං එතදවොච: කිඤ්ඤාපි හො ගොතම, මහා භික්ඛුසඤ්ඤා අධිඤ්ඤෙසාති භික්ඛුසතාති, අභඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණෙසු අභිප්පසන්තො, අධිවාසෙතු මෙ භවං ගොතමො ස්වාත්තාය භක්ඛං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤානාති, තතීයමි ඛො භගවා කෙණ්ඩියං ජට්ටං එතදවොච: මහා ඛො කෙණ්ඩිය, භික්ඛුසඤ්ඤා අධිඤ්ඤෙසාති භික්ඛුසතාති, කුඤ්ඤා ඛො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිප්පසන්තොති, තතීයමි ඛො කෙණ්ඩියො ජට්ටො භගවන්තං එතදවොච: කිඤ්ඤාපි හො ගොතම, මහා භික්ඛුසඤ්ඤා අධිඤ්ඤෙසාති භික්ඛුසතාති, අභඤ්ඤා ඛො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිප්පසන්තො, අධිවාසෙත්ථ මෙ භවං ගොතමො ස්වාත්තාය භක්ඛං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤානාති.

අධිවාසෙසී භගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො කෙණ්ඩියො ජට්ටො භගවතො අධිවාසනං විදිඤ්චා උට්ඨායාසනා යෙන සකො අසසමො තෙනුපසඤ්චී, උපසඤ්චීචා මිත්තා මච්චෙ ඤ්ඤානිසාලොහිතෙ ආමන්තෙසී: සුණ්ණතු මෙ භවන්තො මිත්තා මච්චා ඤ්ඤානිසාලොහිතා සමණො මෙ ගොතමො තිමන්තීතො ස්වාත්තාය භක්ඛං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤාන. යෙන මෙ කායවෙය්‍යාවට්ඨිකං කරෙය්‍යාදාති.

එවං හොති ඛො කෙණ්ඩියස්ස ජට්ටස්ස මිත්තාමච්චා ඤ්ඤානිසාලොහිතා කෙණ්ඩියස්ස ජට්ටස්ස පටිසසුඤ්චා අප්පෙකච්චෙ උද්ධනාති ඛණ්ණතී, අප්පෙකච්චෙ කඨ්ඨාති එලෙඤ්ඤාති, අප්පෙකච්චෙ භාජනාති ධොවන්තී, අප්පෙකච්චෙ උදකමණිකං පතිඨ්ඨාපෙත්තී, අප්පෙකච්චෙ ආසනාති පඤ්ඤපෙත්තී. කෙණ්ඩියො පන ජට්ටො සාමංයෙව මණ්ඩලමාලං පටියාදෙති.

තෙන ඛො පන සමයෙන සෙලො බ්‍රාහ්මණො ආපණං පට්ඨසති තිණණං වෙද්‍යං පාරගු සතිසණුට්ඨකෙට්ඨානාං සංඛාරපභේදනං ඉතිහාස-පඤ්චමානාං පදනො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමනාපුට්ඨසලකඛාණසු අනවයො තිණි මාණවකසතාති මනෙත වාවෙති, තෙන ඛො සමයෙන කෙණියෙ ජට්ඨෙ සෙලො බ්‍රාහ්මණො අභිප්පසන්නො හොති.

අප ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො තිණි මාණවකසතෙහි පට්ඨනො ජංඛාරාචාරං අනුච්චිකමමානො අනුච්චිරමානො යෙන කෙණියසස ජට්ඨසස අසකමො තෙත්‍රපසච්චි. අඤ්ඤා ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො කෙණියසසී. ජට්ඨෙ අප්පෙකවෙව උද්ධතාති ඛණනෙත -පෙ- අප්පෙකවෙව ආසනාති පඤ්ඤපෙතො කෙණියං පන ජට්ඨෙ සාමංයෙව මණඛලමාලං පට්ඨාදෙතං, දිස්වාන කෙණියං ජට්ඨෙ එතදවොච්.

කිංඤ්ඤා හොතො කෙණියසස ආවාහො වා හට්ඨසති, ච්චාහො වා හට්ඨසති, මහායඤ්ඤා වා පච්චුපච්චිනො, රාජා වා මාගධො සෙති. යො ඛිංසො ඛිංසො නිමන්තො ස්වාතනාය සද්ධිං ඛලකායෙනාති.

න මෙ පෙල, ආවාහො හට්ඨසති, නපි ච්චාහො හට්ඨසති නපි රාජා මාගධො සෙති. යො ඛිංසො ඛිංසො නිමන්තො ස්වාතනාය සද්ධිං ඛලකායෙන, අපි ච ඛො මෙ මහායඤ්ඤා පච්චුපච්චිනො අපි. සමණො ගොතමො සකාසුතො සකාසකුලා පච්චිපිතො අභ්‍යුත්තරාපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඤ්ඤා සද්ධිං අභ්‍යුත්තරාපෙසු භික්ඛුසතෙහි ආපණං අනුප්පන්නො, නං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණං කිත්තිසද්ද අභ්‍යුත්තරො -පෙ- බුද්ධො භගවාති. යො මෙ නිමන්තො ස්වාතනාය සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤානාති.

බුද්ධාති ඛො හො කෙණිය, වදෙසී? බුද්ධාති හො සෙල, වදෙසී, බුද්ධාති හො කෙණිය, වදෙසී? බුද්ධාති හො සෙල වදෙසීති.

අප්ඵ ඛො සෙලසු ඛ්‍රාහමණසු එතදහොසි: සොසොපි ඛො එසො දුලලහො ලොකසම්චයදිං බුද්ධොති. ආගතානි ඛො පන අසමාකං මනෙසු අමනිංස මහාපුරිසලකඛණානි යෙහි සමනනාගතසු මහාපුරිසසු දෙව ගතියො හවනති අනඤ්ඤ, සවෙ අගාරං අර්ඤ්ඤාවසති, රාජා හොති චකකචතඤ්ඤා ධම්මකො ධම්මරාජා වාතුරනෙහො විජිතාවි ජනපදඤ්ඤා-වරිසසුඤ්ඤා සකරතනං මනනාගතො. තසසිමානි සකරතනානි හවනති, සෙය්‍යථිදා: චකකරතනං හඤ්ඤාතනං අසරතනං මඤ්ඤාතනං ඉඤ්ඤාතනං ගහපතිරතනං පරිණායකරතනමෙව සකමං, පරොසහසාං ඛො පනසු පුඤ්ඤා හවනති සුරා වීරඤ්ඤා පරසෙනසමඤ්ඤා, ඤා ඉමං පඨවිං සාගරපරිසකා අදණ්ඤාතන අසඤ්ඤාතන ධම්මතන අභිවිජිය අර්ඤ්ඤාවසති. සවෙ ඛො පනාගාරසමා අනගාරියං පඤ්ඤාති අරහං හොති සමමාසමබුද්ධො ලොකෙ විචක්ඛන්තියද්දෙ.

කහං පන හො කෙණ්ඩිය, එතරහි සො හවං ගොතමො විහරති අරහං සමමා සමබුද්ධොති.

එවං චුතත කෙණ්ඩියො ජට්ටො දකඛණං බාහං පග්ගහෙතො සෙල-ඛ්‍රාහමණං එතදවොච: යෙනෙසා හො සෙල නිලචනරාජීනි,

අප්ඵ ඛො සෙලො ඛ්‍රාහමණො තිහි මාණවකසතෙහි සද්ධිං යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, අප්ඵඛො සෙලො ඛ්‍රාහමණො තෙ මාණවකෙ ආමනෙහි: අසසදද හොතො ආගච්ඡන්තු පදෙ පදං නිකඛිපනො, දුරාසද හි තෙ හගවනො සීහාව එකචරා, යද වාහං හොතො, සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං මනෙහයාං මා මෙ හොතො, අනතරතරා කථං ඔපාතෙථ, කථාපරියොසානං මෙ හවනො ආගමෙනතුති.

අප්ඵ ඛො සෙලො ඛ්‍රාහමණො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උප-සඤ්ඤාතනා හගවතා සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනියං කථං සාරාණියං¹ විනිසාරෙතො එකමනං නිසීදි, එකමනං නිසීතො ඛො සෙලො ඛ්‍රාහමණො හගවතො කායෙ ද්වන්ධංසමහාපුරිසලකඛණානි සමනෙසු², අද්දසා ඛො සෙලො ඛ්‍රාහමණො හගවතො කායෙ අමනිංස මහාපුරිස-ලකඛණානි යෙහුයොන ධ්වෙතො දෙව, ද්විසු මහාපුරිසලකඛණසු කඛති විචිකිච්ඡති නාධිමුච්චති න සමපසීදති, කොසොහිතෙ ව වස්ථුයො පහුතජිච්ඡතාය ව,

1. සාරණියං - මජ්ඣ., ඉ-2.
2. සමමනෙසු - මජ්ඣ., ඉ 2.

අප් ඛො භගවතො එතදහොසි: පසසති ඛො මෙ අයං සෙලො බ්‍රාහ්මණො ඛිනති-සමහාපුරිසලකඛණාති යෙභුයොන යපෙතො දෙඛ, ද්විසු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඛති වීචිතිච්ඡති නාධිච්චවති න සමපසිදති, කොසොභිතෙ ව ච්ඡගුයො පහුතථිඛාතාය වාති. අප් ඛො භගවා නපාරුපං ඉද්ධාභිසඛ්ඛාරං අභිසඛ්ඛාසි යථා අද්දස සෙලො බ්‍රාහ්මණො භගවතො කොසොභිතං ච්ඡගුයං, අප් ඛො භගවා ජිඛං තිනතාමෙඤා උහොපි කණ්ණසොතාති අනුමසි පරිමසි, උහොපි නාසිකසොතාති අනුමසි පිරිමසි, කෙට්ඨමසි ලොටමණඛලං ජිඛාය ජාදෙසි.

අප් ඛො සෙලස භ්‍රාහ්මණස ඵතදහොසි සචනනාගතො ඛො සමණො ගොතමො ඛිනති-සමහාපුරිසලකඛණෙහි පරිපුණෙණති නො අපරිපුණෙණති නො ව ඛො නං ජානාමි බුද්ධො වා නො වා, සුතං මෙ පන මෙතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහප්‍රකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං, යෙ තෙ භවන්ති අරහතො සමමාසද්බුද්ධා තෙ සකෙ වණෙණ භණ්ණමානෙ අත්තානං පාතුකරොහතිඪී, යහනනාහං සමණං ගොතමං සමුච්චා සාරුප්පාහි ගාථාහි අභිසච්චි, අප් ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො භගවතං සමුච්චා සාරුප්පාහි ගාථාහි අභිසච්චි.

551. පරිපුණ්ණකායො සුරුචි සුජාතො වාරුදසසතො,
සුවණ්ණවිචෙණ්ණාසි¹ භගවා සුසුකකදයොසි වීරියවා.

552. නරස භි සුජාතස යෙ භවන්ති වියඤ්ජනා
සධෙඛ තෙ තච කායසම් මහාපුරිසලකඛණා.

553. පසනකනතො සුමුච්චො බ්‍රහා උජු පතාපවා,
මරෙඤ්ඤ සමණසඛාසා ආදිවො' ව වීරොවසි.

554. කලොණ්දසාතො හිතඤ්ඤ කඤ්ඤනසනඪිභහනවො,
ඤ්ඤ තෙ සමණභාවෙන ඵච උත්තමවණ්ණිතො.

1. සුවණ්ණවිචෙණ්ණාසි - සිඳු 2.

- 555. රාජා අරහසී හවිතුං වකකවතති රථෙසභො,
වාතුරතොතා විජිතාවී ජලේසණ්ඛසස ඉසසරො.
- 556. ඛතතියා භොජරාජානො අනුසුඤ්ඤා හවතතී තෙ,
රාජාභිරාජා මනුජ්ඤෙ රජ්ජං කාරෙහි භොතම.
- 557. රාජාහමසී¹ සෙල (ඉති හගවා) ධම්මරාජා අනුඤ්ඤරො,
ධම්මෙත වකකං වතෙතමී වකකං අසාතිවතතියං.
- 558. සමබුද්ධා පටිජානාසී (ඉතිසෙලො ඩ්වාහමණො) ධම්මරාජා
අනුඤ්ඤරො,
ධම්මෙත වකකං වතෙතමී ඉති භාසසී ගොතම.
- 559. කොත්ථු සෙනාපතී භොතො සාවකො සන්ද්දසියො,
කො තෙ ඉමං අනුචතෙතති ධම්මවකකං පවතතිතං.
- 560. මයා පවතතිතං වකකං (සෙලාති හගවා) ධම්මවකකං අනුඤ්ඤරං,
සාරිඨුතො අනුචතෙතති අනුජානො තථාගතං.
- 561. අභිසෙඤ්ඤායං අභිසෙඤ්ඤාතං භාවෙතඛඛඤ්ඤා භාවිතං,
පහාතඛඛං පභීතං මෙ තස්මා බුද්ධොසී ඩ්වාහමණ.
- 562. විතයසසු මධි කඛඛං අධිචුචවසසු ඩ්වාහමණ,
දුලලහං දසසනං හොති සමබුද්ධානං අභිණ්ඤාසො.
- 563. සෙසං වො දුලලහො ලොකෙ පාතුභාවො අභිණ්ඤාසො,
සො'හං ඩ්වාහමණ සමබුද්ධො සලලකතො අනුඤ්ඤරො.
- 564. ඩ්වාහමණො අතිතුලො මාරසෙනසමඤ්ඤො,
සඛ්ඛාමිතෙත වසීකඤ්ඤා මොදමී අකුතොභගො.
- 565. ඉමං භොතොතා නියාමෙථ යථා භාසති විකඛුමා,
සලලකතො මහාවිරො සීහො ව නදතී වතෙ.

1. රාජාහමසී. - පිඬු 2.

- 566. බ්‍රහ්මභූතං අතිතුලං මාරසෙනපපමඤ්ඤං,
කො දිස්වා නපපසීදෙය්‍ය අපි කණ්ණාභිජාතිකො.
- 567. යො මං ඉච්ඡති අනේතු යො වා නිච්ඡති ගච්ඡතු,
ඉධාහං පඛඛජ්ජසාමී වරපඤ්ඤාසං සන්තිකෙ.
- 568. එතඤ්ඤා රුච්චති භොතො සමමාසමබුද්ධසාසනං,
මයමපි පඛඛජ්ජසාම වරපඤ්ඤාසං සන්තිකෙ.
- 569. බ්‍රාහ්මණා තිසතා ඉමෙ යාවනති පඤ්ඤාලිකතා,
බ්‍රහ්මචරියං චරියසාම හගවා තච සන්තිකෙ.
- 570. සවාසකානං බ්‍රහ්මචරියං (සෙලාති හගවා) සන්දිට්ඨකමකාලිකං,
යත් අමොසා පඛඛජ්ජා අපමනතසං සිකකතොති.

අලස්ථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො සපරිසො හගවතො සන්තිකෙ පඛඛජ්ජං අලස්ථ උපසමපදං. අපං ඛො කෙණ්ණියො ජට්ටො නසාරකතියා අච්චයෙන සකෙ අසසමෙ පණිතං බාදනීයං භොජනීයං පටියාදපෙතො හගවතො කාලං ආරොචාපෙසි, කාලො භො ගොතම නිට්ඨිතං හඤ්ඤානති.

අපං ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතො පත්තච්චරමාදය යෙන කෙණ්ණියං ජට්ටසං අසසමො තෙනුපසඛකමී. උපසඛකමීතො පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදී, සඤ්ඤං භික්ඛුසඛෙතො. අපං ඛො කෙණ්ණියො ජට්ටො බුද්ධ-පමුඛං භික්ඛුසඛං පණිතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහන්තො සත්තපෙසි සමච්චාරෙසි. අපං ඛො කෙණ්ණියො ජට්ටො හගවන්තො භුක්ඛාපිං ඔනීත-පත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගහෙතො එකමන්තො නිසීදී. එකමන්තො නිසිතනං ඛො කෙණ්ණියං ජට්ටං හගවා ඉමාති භාථාති අනුමොදී.

- 571. අභේගුත්තමුඛං යඤ්ඤා සාවිහති ඡන්දසො මුඛං,
රාජා මුඛං මත්තසානං නදීතං සාගරො මුඛං.
- 572. නකකන්තානං මුඛං චන්දො ආදිවෙචා තපතං මුඛං,
පුඤ්ඤං ආකඛමානානං සඛෙතා වෙ යජතං මුඛන්ති.

අපං ඛො භගවා කෙණ්ඩියං ජට්ඨං ඉමාහි භාජාහි අනුමොදිකා උච්ඡා-
යාසනා පකකාමී. අපං ඛො ආයසමා සෙලො පසරියො එකො වූපකටෙට්ඨා
අපපමකො ආනාපි පහිනකො විහරකො න වීරසෙව යසසථාය
කුලසුඤ්ඤා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජනාති. තදනුඤ්ඤා ඉහම-
වරියපරියොසානං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකකා උපසම්පජ්ජ
විහාසී.

ඛණ්ඩා ජාති වුසිතං ඉහමවරියං කතං කරණියං නාපරං
ඉඤ්ඤානායාති. අබසඤ්ඤාසී අඤ්ඤාතරො ච ඛො පනායුසමා සෙලො
සපරියො අරහතං අහොසී.

අපං ඛො ආයසමා සෙලො සපරියො යෙන භගවා තෙනුපසඛසමී.
උපසඛසමීකා එකංසං වීරං කකා යෙන භගවා තෙන ඤජ්ඨං පණාමෙකා
භගවතං භාජාහි අජ්ඣහාසී.

573. යං තං සරණමාගමම ඉතො අට්ඨමී වකඛුම,
සත්තරකෙනන භගවා දහමක නව සාසනෙ.

574. කුචං බුද්ධං කුචං සඤ්ඤා කුචං මාරාහිභු මුනී,
කුචං අනුසයෙ ජේකා තිණණා තාරෙසී'මං පජං.

575. උපධි තෙ සමතිකකතනා ආසවා තෙ පදලිතා,
සීහොසී අනුපාදනො පභිණ්ඩයභෙරවො.

576. හිසකවො තිසනා ඉමෙ කීට්ඨනති පඤ්ඤිකතා,
පාදෙ වීර පසාභෙහි නාගා වඤ්ඤා සඤ්ඤානොති.

සලලසුතතං

- 577. අනිමිත්තමනඤ්ඤානං මච්චානං ඉධ ජීවිතං,
කසිරඤ්ඤා පරිත්තඤ්ඤා තඤ්ඤා දුකෙඛන සඤ්ඤාතං.
- 578. නභි සො උපකකමො අභි යෙන ජාතා න මීයරෙ,
ජරමි පඤා මරණං එවංධමො හි පාණිනො.
- 579. එලානමීව පකක නා පාතො පතනතො භයං,
එවං ජාතානමච්චානං නිච්චං මරණතො භයං.
- 580. යථාපි කුමභකාරසා කතා මඤ්ඤිකභාජනා,
සංඛෙඛ භෙදනපරියනානා¹ එවං මච්චාන ජීවිතං.
- 581. දහරා ව මහනතා ව යෙ බාලා යෙ ව පණධිතා,
සංඛෙඛ මච්චවසං යනති සංඛෙඛ මච්චිපරායනා.
- 582. තෙසං මච්චපරෙතානං ගච්ඡතං පරලොකතො,
න පිතා තායතෙ පුත්තං ඤාතී වා පත ඤාතකො.
- 583. පෙකඛනං යෙව ඤාතීතං පසා ලාලපතං පුට්ඨ,
එකමෙකො ව මච්චානං ගොවජ්ඣො වීය නීයති.
- 584. එවමඛනාහතො ලොකො මච්චුනා ව ජරාය ව,
තසමා ධීරා න සොචනති විදිඤා ලොකපරියායං.
- 585. යසා මඤ්ඤං න ජානාසී ආගතසා ගතසා වා,
උභො අතෙත අසමපසා නිරතං පරිදෙවසී.
- 586. පරිදෙවසමානො වෙ කඤ්ඤි අත්ථං උදඛඛභෙ,
සමමුලොහා හිංසමඤ්ඤානං කඤ්ඤා වෙතං විචකඛණො.

1. භෙදපරියනා-මඡය.

- 587. නහි රුකෙන න සොකෙන සන්තිං පපොති වෙනසො,
ඝීයසපුපපජනෙ දුක්ඛං සරිරං උපහඤ්ඤති.
- 588. කියො විවණ්ණො හවති හිංසමඤ්ඤානමඤ්ඤානා,
න තෙන පෙනා පාලෙනති නිරුද්ධා පරිදෙවනා.
- 589. සොකමපපභං ජනානු භියොසා දුක්ඛං නිගව්ඡති,
අනුඤ්ඤානෙනා කාලකතං සොකසස වසමඤ්ඤානං.
- 590. අඤ්ඤාපි පසා ගමිනෙ යථාකමමුපගෙ නරෙ,
මච්චනො වසමාගමම ඵඤ්ඤෙන විධි පාඤ්ඤනා.
- 591. යෙන යෙන හි මඤ්ඤානති තතො තං හොති අඤ්ඤථා,
ඵනාදියො විනාහාවො පසා ලොකසස පරියායං.
- 592. අපි වෙ වසසතං ජීවෙ භියො වා පන මානවො,
ඤ්ඤාතිසඤ්ඤා විනා හොති ජානාති ඉධ ජීවිතං.
- 593. තඤ්ඤා අරහතො සුඤ්ඤා විනෙයා පරිදෙවිතං¹,
පෙනං කාලකතං දියවා න සො ලබ්භා මයා ඉති.
- 594. යථා සරණමාදිතං වාරිනා පරිනිබ්බුතො,
ඵවමුඛි ධිරො සපපඤ්ඤා පඤ්ඤිතො කුසලො නරො
බිපමුඤ්ඤාතිතං සොකං වානො තුලංච ඩංසයෙ.
- 595. පරිදෙවං පඤ්ඤානං දෙමනසාඤ්ඤා අත්තනො,
අත්තනො සුඤ්ඤාමොසානො අබ්බහෙ සලලමඤ්ඤානො.
- 596. අබ්බුඤ්ඤාසලලො අබ්බුතො සන්තිං පපුයා වෙනසො,
සබ්බසොකං අතිකතනො අසොකො හොති නිබ්බුතොති.

සලලසුඤ්ඤානං නිධර්මං.

1. පරිදෙවිතං-පු 2

ව්‍යවස්ථාපිතය

එවි. මෙ සුත. එක. සමය. හඟවා ඉච්ඡානඩගලෙ විහරනී ඉච්ඡා-
නඩගලවනසණ්ඛ, පනන බො පන සමයෙන සමෙහුලා අභිඤ්ඤා
බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ඉච්ඡානඩගලෙ පටිවසනනී, සෙය්‍යථිදා වඩිනී බ්‍රාහ්මණො
කාරුකෙබ්‍රාහ්මණො, පොකඛරසානී බ්‍රාහ්මණො ජානුසෙය්‍යානී බ්‍රාහ්මණො
කොදෙය්‍ය බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ-
මහාසාලා. අථ බො ව්‍යවස්ථාපිතාරචාර. න. මාණවන. ජබ්‍රාහ්මණ. අනු-
විධිමානානා¹ අනුච්චරමානානා² අයමනතරා කථා උදපාදී, කථ. භො
බ්‍රාහ්මණො හොතිනී.

භාරචාරො මාණවො එව මාහ: යනො බො හො උහනො සුචානො
හොති මානිනො ව පිනිනො ව සංසුඤ්ඤානිකො යාව සත්තමා පිනා-
මහසුගා අකඛිනො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන එනාවතා බො
බ්‍රාහ්මණො හොතිනී.

ව්‍යවස්ථාපිතො මාණවො එව මාහ: යනො බො හො සීලවා ව හොති
විනසමපනො ව එනාවතා බො බ්‍රාහ්මණො හොතිනී. නෙව බො
අසකඛි භාරචාරො මාණවො ව්‍යවස්ථාපිතො මාණවො සඤ්ඤාපෙතුං, න
අසකඛි ව්‍යවස්ථාපිතො මාණවො භාරචාර. මාණවඤ්ඤා සඤ්ඤාපෙතුං.

අථ බො ව්‍යවස්ථාපිතො මාණවො භාරචාර. මාණව. ආමනෙහි:
අයං බො භාරචාර සමණො ගොතමො සක්‍යපුනො සක්‍යකුලා පබ්බ-
ථිකො ඉච්ඡානඩගලෙ විහරනී ඉච්ඡානඩගලවනසණ්ඛ, නං බො පන
හවනං ගොතමං එවි. කල්‍යාණො කිත්ඨසද්දෙ අබ්‍රහ්මණො: ඉතිපි-
-පෙ- බුද්ධා හඟවානී. ආයාම හො භාරචාර, යෙන සමණො
ගොතමො තෙනුපසධිකමිසසාම, උපසධිකමිසසාම සමණං ගොතමං එතමස්ස
සුච්ඡිසසාම, යථා නො සමණො ගොතමො ව්‍යාකරිසසනී තථා නං
ධාරෙසසාමානී. එවං හොති බො භාරචාරො මාණවො ව්‍යවස්ථාපිතො
මාණවසස පච්චසෙය්‍යාසී.

අථ බො ව්‍යවස්ථාපිතාරචාරා මාණවා යෙන හඟවා තෙනුපසධිකමිසසාම.
උපසධිකමිසසාම හඟවතා සඤ්ඤා සමෙමාදීසු. සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං
වීනිසාරෙකා එකමනං නීසීදීසු, එකමනං නීසීදෙනො බො ව්‍යවස්ථාපිතො
මාණවො හඟවනං ගාථාය අජ්ඣනාසී.

1. අනුච්චරමානානා-මජ්ඣ. අනුච්චරමානානා-ඉ 2
2. අනුච්චරමානානා-මජ්ඣ.

- 597. අනුඤ්ඤතපටිඤ්ඤතා තෙට්ඨජා මයමසමි හො,
අහං පොඤ්ඤරසාතිසස තාරුඤ්ඤසා'යං මාණවො.
- 598. තෙට්ඨජානං යදකඛාතං නන්ථ කෙවලිනො'සමි සෙ,
පදකා'සමි ඡ්චයාකරණා ජසෙස ආචරියසාදිසා.
- 599. තෙසං නො ජාතිවාදසථී චිවාදෙ අඤ්ඤි ගොතම,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති භාරඤ්ඤාපො ඉති භාසති.
අහඤ්ඤි කම්මනා බ්‍රුමි ඵචං ජාතාහි වකඤ්ඤම.
- 600. තෙ න සකෙකාම සඤ්ඤපෙත්තුං අඤ්ඤමඤ්ඤං මයං උහො,
භගවතං පුච්ඡමාගමම සමබ්බුභං ඉති විසුඤ්ඤං.
- 601. වඤ්ඤං යථා ඛයාතීතං පෙචච පඤ්ඤලිකා ජනා,
වඤ්ඤමානා නමයසනති ඵචං ලොකසථී ගොතමං.
- 602. වකඤ්ඤං ලොකෙ සමුප්පන්නං මයං පුච්ඡාම ගොතමං,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති උදහු භවති කම්මනා;
අජානනං නො පබ්බුහි යථා ජානෙච්ච බ්‍රාහ්මණං.
- 603. තෙසං වොහං ව්‍යකඤ්ඤං (වාසෙට්ඨාති භගවා) අනුපුබ්බං
යථාතථං
ජාතිවිභාගං පාණානං අඤ්ඤමඤ්ඤ හි ජාතියො.
- 604. තිණරුඤ්ඤෙපි ජානාථ න වාපි පටිජානරෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤ හි ජාතියො.
- 605. තතො කීචෙ පටඤ්ඤෙ ව යාව කුඤ්ඤකිපිලලිකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤ හි ජාතියො.
- 606. වතුප්පදෙ පි ජානාථ බ්‍රුහ්මෙ ව මහලලකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤ හි ජාතියො.

- 607. පාදුරෙ'පි ජානාට උරගෙ දීසපිට්ඨිකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤ හි ජාතියො.
- 608. තතො මවෙජ'පි ජානාට ඔදකෙ වාරිගොවරෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤ හි ජාතියො.
- 609. තතො පකඛිපි ජානාට පත්තයානෙ විභඩගමෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤ හි ජාතියො.
- 610. යථා එතාසු ජාතීසු ලිඛං ජාතිමයං පුට්ඨ,
එවං තත්ථි මනුසෙසසු ලිඛං ජාතිමයං පුට්ඨ.
- 611. න කෙසෙහි න සීසෙන න කණ්ණෙහි න අකඛිති
න මුඛෙන න නාසාය න ඔට්ටෙහි හමුති වා.
- 612. න ගීවාය න අංසෙහි න උදරෙන න පිට්ඨියා,
න යොනියා න උරසා න සමාධෙ න මෙට්ඨෙන.
- 613. න හසෙහි න පාදෙහි නාඤ්ඤලිහි නාමෙහි වා,
න ජකාහි න උරුහි න වණ්ණෙන සරෙන වා.
ලිඛං ජාතිමයං නෙව යථා අඤ්ඤසු ජාතීසු.
- 614. පට්ඨකං ව සරීරෙසු මනුසෙසසෙවකං න විජ්ජති,
වොභාරඤ්ඤ මනුසෙසසු සමඤ්ඤය පවුරිති.
- 615. යො හි කොචි මනුසෙසසු ගොරකං උපථිවති,
එවං වාසෙට්ඨ ජානාහි කසකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
- 616. යො හි කොචි මනුසෙසසු පුට්ඨ සිප්පෙන ජිවති,
එවං වාසෙට්ඨ ජානාහි සිප්පිකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
- 617. යො හි කොචි මනුසෙසසු වොභාරං උපථිවති,
එවං වාසෙට්ඨ ජානාහි වාණිජො යො න බ්‍රාහ්මණො.

- 618. යො හි කොච්චි මනුසෙසසු පරපෙසෙත ජීවති,
එවං වාසෙධං ජානාහි පෙසසිකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
- 619. යො හි කොච්චි මනුසෙසසු අදිත්තං උපජීවති,
එවං වාසෙධං ජානාහි වොරො එසො න බ්‍රාහ්මණො.
- 620. යො හි කොච්චි මනුසෙසසු ඉක්කන්දං උපජීවති,
එවං වාසෙධං ජානාහි යොධාජීවො¹ න බ්‍රාහ්මණො.
- 621. යො හි කොච්චි මනුසෙසසු පොරොහිවෙවන ජීවති,
එවං වාසෙධං ජානාහි යාජකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
- 622. යො හි කොච්චි මනුසෙසසු ගාමං රඨංඤ්ඤා භුඤ්ජති,
එවං වාසෙධං ජානාහි රාජා එසො න බ්‍රාහ්මණො.
- 623. නවා' හං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රුමි යොතිජං මහතීසමභවං,
භොවාදි නාම සො භොති සවෙ භොති සකිඤ්ඤනො.
- 624. සබ්බසංයොජනං ජෙත්වා යො වෙ න පරිනසාති,
සබ්බාතිගං වීසංයුතං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
- 625. ජෙත්වා නඤ්ඤිං වරතඤ්ඤා සන්දනං සහනුකකමං,
උකඛිත්තපලිසං බුද්ධං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
- 626. අකෙකාසං වධබන්ධඤ්ඤා අදුට්ඨො යො තිතිසාති,
බහතීඛලං බලානිකං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
- 627. අකෙකාධනං වතවත්තං සීලවත්තං අනුසාදං,
දත්තං අනතිමසාරිරං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

1. සොචාජීවො - සිඉ 2

628 වාරි පොකඛරපකෙච ආරග්ගෙරිව සාසපො,
යො න ලීපති¹ කාමෙසු තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

629 යො දුක්ඛස්ස පජානාතී ඉධෙ'ව ඛයමක්ඛනො,
පනතභාරං විසංයුතං තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

630 ගමභීරපඤ්ඤං මෙධාචීං මග්ගාමග්ගස්ස නොචිදං,
උත්තමස්සං අනුඋපස්සං තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

631 අසංසට්ඨං ගහවේඨි අනාගාරෙහි වුභයං,
අනොකසාරිං අපච්ච්ඡං තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

632 භිධාය දණ්ඩං භූතෙසු තසෙසු ජාවරෙසු ව,
යො න භනති න සාතෙති තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

633 අචිරුඤ්ඤං චිරුඤ්ඤෙසු අක්ඛදණ්ඩෙසු භිඤ්ඤානං,
ආදනෙසු අනාදනං තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

634 යස්ස රාගො ව දෙසො ව මානො මසෙඛා ව පාතීනො,
සාසපොරිව ආරග්ගා තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

635 අකක්ඛයං විඤ්ඤපභිං ගිරං සචචං උදීරමෙ,
යාය නාභිසජෙ කඤ්ඤි තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

636 යො'ධ දීඤං ව රසං වා අණුං ජුලං සුභාසුභං,
ලොකෙ අදිනකං නාදියති තමහං බුමි බ්‍රාහ්මණං.

1. ලීපති- සිඳු 2

637 අසා යස න විජ්ජනී අසී. ලොකෙ පරමහි ව,
නිරාසයං විසංයුක්තං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

638 යසාලයා න විජ්ජනී අඤ්ඤාය අකථංකථී,
අමතොගධං අනුපසන්නං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

639 යොධ සුඤ්ඤං ව පාපඤ්ඤා උභොසංඛතං උපවචගා,
අසොකං වීරජං සුඤ්ඤං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

640 වජ්ජං ව විමලං සුඤ්ඤං විසසන්නමනාවිලං,
නන්දිභවපරිකම්භං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

641 යො ඉමං පලිපථං දුග්ගං සංසාරං මොහමච්චගා,
නිණ්ණො පාරගතො ක්කාධි අනෙජො අකථංකථී.
අනුපාදය නිබ්බුතො තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

642 යොධ කාමෙ පහජාන අනාගාරො පරිබ්බජෙ,
කාමභවපරිකම්භං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

643 යොධ තණ්හං පහජාන අනාගාරො පරිබ්බජෙ,
තණ්හභවපරිකම්භං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

644 හිජා මානුසකං යොගං දීඛං යොගං උපවචගා,
සබ්බයොගවිසංයුක්තං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

645 හිජා රතිඤ්ඤා අරතිඤ්ඤා සීතිගුතං භිරුපධිං,
සබ්බලොකාහිභුං වීරං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.

- 646 වුතීං යො වෙදී සත්තානං උපපත්තිඤ්ඤා සබ්බමයො,
අසක්ඛං සුගතං බුද්ධං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.
- 647 යසස ගතීං න ජානන්තී දෙවා ගතිබ්බමානුසා,
විණාසවං අරහන්තං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.
- 648 යසස පුරෙ ව පට්ඨාව මජ්ඣෙකෙ ව නත්තී කිඤ්ඤානං,
අකිඤ්ඤානං අනාදානං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.
- 649 උසහං පවරං වීරං මහෙසිං විජිතාවීනං,
අනෙජං නහාතකං බුද්ධං තමහං බුද්ධී මුඛමණං.
- 650 පුබ්බෙ නිවාසං යො වෙදී සඤ්ඤාපායඤ්ඤා පසස්සි,
අරො ජාතිකකයං පඤ්ඤා තමහං බුද්ධී මුඛමණං.
- 651 සමඤ්ඤා හෙසා ලොකස්මිං නාමගොක්ඛං පකප්පිතං¹
සමච්චවා සමුද්ගතං තස්ස තස්ස පකප්පිතං²
- 652 දීඤ්ඤාමනුසංසිතං දිලිඤ්ඤාමජානනං,
අජානන්තා තොපබුච්චන්තී ජාතියා හොති මුඛමණං.
- 653 න ජව්වා මුඛමණං හොති න ජව්වා හොති අමුඛමණං
කමමනා මුඛමණං හොති කමමනා හොති අමුඛමණං.
- 654 කසසකො කමමනා හොති ධිප්පිකො හොති කමමනා,
වාණිජො කමමනා හොති පෙසසිකො හොති කමමනා,
- 655 වොරොපි කමමනා හොති යොධාච්චොපි කමමනා,
යාජකො කමමනා හොති රාජාපි හොති කමමනා.

1, කපප්පිතං--සිච්ච
2, පකප්පිතං-තමහං බුද්ධී මුඛමණං--සිච්ච
3, නො--සිච්ච

- 656 එවමෙනං යථාභූතං කමමං පසසන්තී පණ්ඩිතා,
පට්ඨම සමුපසාදදසා¹ කමමට්ඨසාකකොච්ඡද.
- 657 කමමනා වහන්තී ලොකො කමමනා වහන්තී පජා,
කමමනිඛන්ධනා සත්තා රථසාණ්ඨව යායතො.
- 658 තපෙන බුභමවට්ඨයෙන සංයමෙන දමෙන ව,
එතෙන බ්‍රාහ්මණො හොති එතං බ්‍රාහ්මණමුඤ්ඤමං.
- 659 තීහි විජජාති සමපනෙතා සනෙතා ඛිණ්ණනඛතවො,
එවං වාසෙට්ඨ ජානාහී බුභමා සකෙකා විජානනන්තී.

එවං වුඤ්ඤ වාසෙට්ඨභාරදොජා මාණවා හගවන්තං එතදවොච්චි; අභිකක්කන්තං හො ගොතම -පෙ- එතෙ මයං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මෙඤ්ඤි භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා, උපාසකෙ නො හවං ගොතමො ධාරෙතු අජජනග්ගෙ පාණ්ණපෙනං² සරණං ගතෙති.

වාසෙට්ඨසුඤ්ඤානං නිට්ඨිතං.

3-10

කොකාලික සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකසස ආරාමෙ අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඛකමී, උපසඛකමීත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී, එකමන්තං භිසිනෙතා ඛො කොකාලිකො³ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච:

පාපිච්ඡා හනෙත සාට්ඨුතතමොගගලලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසංගතාති. එවං වුඤ්ඤ හගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච:

1. පට්ඨමසමුපසාද දසසා-මජ්ඣං.
2. පාණ්ණපෙන-මජ්ඣං.

3. කොකාලියො-චු.

මාහේවං කොකාලික මාහේවං කොකාලික, පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්තමොඤ්ඤානාදි වීතං, පෙසලා සාරිපුත්තමොඤ්ඤානාදි-

දුතියමි ඛො කොකාලිකො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: කිංඤ්ඤාපි මෙ හතෙත හගවා සද්ධායිකො පච්චයිකො, අථ ඛො පාපිච්චාව සාරිපුත්ත මොඤ්ඤානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගාමං¹

දුතියමි ඛො හගවා කොකාලිකං භික්ඛු එතදවොච: මාහේවං කොකාලික මාහේවං කොකාලික පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත මොඤ්ඤානාදි වීතං, පෙසලා සාරිපුත්තමොඤ්ඤානාදි.

තතියමි ඛො කොකාලිකො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: කිංඤ්ඤාපි මෙ හතෙත හගවා සද්ධායිකො පච්චයිකො, අථ ඛො පාපිච්චාව සාරිපුත්තමොඤ්ඤානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසංගතාති.

තතියමි ඛො හගවා කොකාලිකං භික්ඛු එතදවොච: මාහේවං කොකාලික මාහේවං කොකාලිකං පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුත්ත මොඤ්ඤානාදි වීතං, පෙසලා සාරිපුත්තමොඤ්ඤානාදි.

අථ ඛො කොකාලිකො භික්ඛු උච්චායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකඤ්ඤං කතා පකකාමී. අවිරපකකතනසා ව කොකාලිකසා භික්ඛුනො සාසපමත්තීහි පිළකාහි සබ්බො කායො චුරියො¹ අගොසී. සාසපමත්තීයො භුක්වා චුරිගමනකීයො අගෙසුං. චුරිගමනකීයො භුක්වා කළායමනකීයො අගෙසුං. කළායමනකීයො භුක්වා කොලඤ්ඤි මනකීයො අගෙසුං. කොලඤ්ඤිමනකීයො භුක්වා කොල මනකීයො අගෙසුං. කොල මනකීයො භුක්වා ආමලකමනකීයො අගෙසුං. ආමලකමනකීයො භුක්වා බෙලුච්චසලාචුකමනකීයො අගෙසුං. බෙලුච්චසලාචුකමනකීයො භුක්වා බිලල මනකීයො අගෙසුං. බිලලමනකීයො භුක්වා පභිජ්ජංසු, පුබ්බකඤ්ඤා ලොභිතකඤ්ඤා පගසරිංසු.

1. දුතියං-සී.ඉ.

අප් ඛො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආබාධෙන කාලමකාසී, කාලකතො ච ඛො කොකාලිකො භික්ඛු පදුමභිරයං උපපජ්ඣ¹ සාරිපුඤ්ඤ මොඤ්ඤානෙසු චිත්තං ආසාතෙත්වා.

අප් ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛනනාය රතනියා අභික්ඛනන වෘණණං කෙවලකපං ජෙතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන හගවා තෙනුප-සධකම්, උපසධකම්ඤා හගවනනං අභිවාදෙත්වා එකමනනං අධ්‍යාසී. එකමනනං ධීනො ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති හගවනනං උත්තරොච: කොකාලිකො හනෙන භික්ඛු කාලකතො. කාලකතො ච හනෙන කොකාලිකො භික්ඛු පදුමභිරයං උපපනො සාරිපුඤ්ඤ මොඤ්ඤානෙසු චිත්තං ආසාතෙත්වානී. ඉදමචොව බ්‍රහ්මා සහමපති, ඉදං වත්වා හගවනනං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා තඤ්චනතරධාසී.

අප් ඛො හගවා තසා රතනියා අවචයෙන භික්ඛු ආමනෙත්ඤී: ඉදං භික්ඛවෙ රතනීං බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛනනාය රතනියා -පෙ- ඉදමචොව භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වත්වා මං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා තඤ්චනතරධාසීනී.

එවං වුඤ්ඤ අඤ්ඤතරො භික්ඛු හගවනනං එත්තරොච: කීවදීසං නු ඛො හනෙන පදුමෙ නිරයෙ ආයුජ්ජමාණතී,

දීසං ඛො භික්ඛු පදුමෙ නිරයෙ ආයුජ්ජමාණං, තං න සුඤ්ඤං සම්බොදුං එත්තතානී වසානී ඉති වා එත්තකානී වසසතානී ඉති වා එත්තකානී වසසහසානී ඉති වා එත්තකානී වසසතසහසානී ඉතිවානී.

සක්කා පන හනෙන උපමං කාතුන්තී.

සක්කා භික්ඛුනි හගවා අචොච: සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති බාරිකො කොසලකො නිලවාහො තතො පුරියො වසසතසා වසසහසසා අවචයෙන එකමෙතං තිලං උඤ්ඤරොසා ඛිජ්ජතරං ඛො සො භික්ඛු චීසති බාරිකො කොසලකො නිලවාහො ඉචීනා උපක්කමෙන පරික්ඛයං පරියාදනං ගචෙජ්ජාය, තඤ්චෙව එකො අබ්බුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති අබ්බුද නිරයා එවමෙකො නිරබ්බුදෙ නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති නිරබ්බුද නිරයා එවමෙකො අබ්බො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති අබ්බො නිරයා එවමෙකො අහණො නිරයො,

1. උපපජ්-සී.ඉ

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අහභා නිරයා ඵවමෙකො අටථො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අටථා නිරයා ඵවමෙකො කුමුදෙ නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති කුමුදු නිරයා ඵවමෙකො යොගඤ්ඤො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති සොගඤ්ඤා නිරයා ඵවමෙකො උපපලකො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති උපපලකා නිරයා ඵවමෙකො පුණ්ඩරිකො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති පුණ්ඩරිකා නිරයා ඵවමෙකො පදුමො නිරයො. පදුමං ඛො පන භික්ඛු නිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උපපනෙකා සාරිපුඤ්ඤාමොඤ්ඤාප්පානෙසු විඤ්ඤා ආසාදෙකාති. ඉදමචොච භගවා, ඉදං චක්ඛා සුභතො අථාපරං එතදචොච සඤ්ඤා:

- 660 පුරිසස්ස භි ජාතස්ස කුඨාරී ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ඡීඤ්ඤා අඤ්ඤානං බාලො දුබ්බාසිතං භණං.
- 661 යො නිඤ්ඤා පසංසති තං වා නිඤ්ඤා යො පසංසියො,
විචිතාති මුඛෙන යො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න වීඤ්ඤාති.
- 662 අපමනො අයං කලි යො අකෙඛුසු ධන පරාජයො,
සබ්බස්සාපි සභාපි අඤ්ඤා අයමෙච මහනතතරො කලි,
යො සුභතෙසු මනං පදෙසයෙ.
- 663 සතං සහස්සානං නිරඛුද්දානං
ජතතිංසති පඤ්ඤා ච අඛුද්දති,
යමරියගරභී නිරයං උපෙති
වාචං මනඤ්ඤා පඤ්ඤාය පාපකං.
- 664 අභුතඛාදී නිරයං උපෙති
යො වාපි කඤ්ඤා න කරොමීති වාභ,
උභොපි තෙ පෙචච සමාභවතති
නිභීතකමො මනුජා පරසා.
- 665 යො අපදුබ්බස්ස නරස්ස දුස්සති
සුඤ්ඤා පොසස්ස අනඛණ්ණස්ස,
තමෙච බාලං පචෙචති පාපං
සුඛුමො රජො පටිචාතංච ඛිණ්ණො.

666 යො ලොභඉභෙණ අනුයුග්ගො
යො වච්ඡා පරිභාසති අභෙඤ්ඤ,
අසසඤ්ඤා කදරියො අවිදුඤ්ඤ
මධ්ජරී පෙසුනියස්ථිං අනුයුග්ගො.

667 මුඛදුග්ගච්ඡත අනරිය
භුනභු පාපක දුක්ඛකකාරී,
දුර්ග්ගක කලී අවජාත
මා බහුභාණිධ නොරධිකොසි.

668 රජමාකිරසි අභිතාය
සනෙත ගරභසි කිබ්බිසකාරී,
බහුති ච දුච්චරිතානි වරිඤ්ඤා
ගඤ්ඤිසි' ඛො පපතං වීරරතතං.

669 නහි නසසති කසසච්චි කලෙ.
ඉති හ තං ලභතෙ ව සුචාමි,
දුක්ඛං මජ්ඤ පරලොකෙ
අඤ්ඤති පසසති කිබ්බිසකාරී.

670 අයොසංකුසමාහතච්ඡානං
කීණධාරං අයසුලමුපෙති,
අථ තඤ්ඤායොගුලසනිහං
භොජනමජ්ඣී තථා පතීරුපං.

671 න හි වගගු වදන්ති වදන්තා
නාහිපවන්ති න තාණමුපෙන්නී,
අධ්ඤාතෙර සසඤ්ඤෙ සෙනති²
අඤ්ඤිනියමං ජලිතං පවිසන්ති.

672 ජාලෙන ව ඔනහියානා
තස්ස හනන්ති අයොමයකුටෙහි,
අකංච නිමිසමායන්ති
තං වීතතං හි යථා මහිකායො.

1. ගව්ඤ්ඤ-මජ්ඤ. 2. සයනති-මජ්ඤ.

- 673 අප් ලොභමයං පන කුමහිං
අගහිනියම ජලිතං පවිසනතී,
පව්වනතී හි තාසු වීරරතතං.
අගහිනියමාසු සමුපපිලවාසො.

- 674 අප් සුඛබ්බොග්ගිතමිසෙස
තස්ස කිං පව්වති කිඛ්ඛියකාරී,
යං යං දියතං අධිසෙති
තස්ස කිලියසති සමුද්දසමානො.

- 675 සුළුවාවසංචො සලිලකමී.
තස්ස කිං පව්වති කිඛ්ඛියකාරී,
ගනතුං න හි තීරමපජි
සබ්බසමාහි සමනකකපලො.

- 676 අසිප්පනවනං පන තිණ්ණං
තං පවිසනතී සමමච්ඡිදග්ගතො,
ජීවහං බලියෙත ගහෙතො
ආරජයා රජයා වීහනනතී.

- 677 අප් වෙතරණං පන දුග්ගං
තීණ්ණධාර ඉරධාරමුපෙතතී,
තස්ස මඤ්ඤ පපතනතී
පාපකරා පාපාහි කරිතො.

- 678 බොදනතී හි තස්ස රුද්දනෙක
යාමා සබ්බො කාකොලගණො ව,
සොණො සිගාලා පටිගිජ්ඣො
කුලලා වායසා ව විතුදනතී.

- 679 කිව්ඡා වතායං ඉධ වුතති
යං ජනො පඤ්ඤාති කිඛ්ඛියකාරී,
තස්සො ඉධ ජීවිතසෙසෙ
කිව්වකරො සියා නරො න පමජෙජ.

680 තෙ ගණිතා විදුහි තිලවාහා
යෙ පදුමෙ නිරයෙ උපනිතා,
නග්ගතාති හි කොටියො පඤ්ඤා භවන්ති
චොදස කොටි සතාහි සුඤ්ඤා.

681 යාව දුක්ඛා භිරයා ඉධ වුඤ්ඤා
තඤ්ඤාපි තාව චිරං වසිතඛං,
තඤ්ඤා සුචි පෙසල සාධු ගුණෙසු
වාචං මනං සතතං පරිරකෙඛති.

කොකාලිකසුඤ්ඤානං නිට්ඨිතං.

3 - 11

නාලක සුඤ්ඤානං

682 ආනන්දජාතෙ නිදසගණෙ පතීතෙ
සකකංච ඉඤ්ඤා සුචිවසනෙ ව දෙවෙ,
දුස්සං ගහෙකා අතිරිච ථොමයනෙත
අසිකො ඉසි අඤ්ඤා දිවාචිභාගෙ.

683 දිස්වාන දෙවෙ මුදිතමනෙ උදග්ගො
චිතති කරිකා ඉදමවොවාසි තඤ්ඤා,
කිං දෙවසඛෙකා අතිරිච කලාරුපො
දුස්සං ගහෙකා භමයථ කිං පච්චිච.

684 යදපි ආසි අසුරෙහි සඛනමො
ජයො සුරානා අසුරා පරාජිතා,
තදපි නෙතාදියො ලොමභංසනො
කිං අබ්භුතං දච්ඡු මරු පමොදිතා.

685 සෙලෙනති භායන්ති ව වාදයන්ති ව
භුජාහි පොඨෙත්ති ව නච්චයන්ති ව,
සුචජාමී වොභං මෙරුමුඤ්ඤාසිනෙ
ධුතාථ මෙ සංසයං බිසමාරිසා.

- 686 සො ඛොධිසඤ්ඤා රතනවරො අතුලොයා
මනුසාලොකෙ භිතසුඛතාය¹ ජාතො,
සකායාන ගාමෙ ජනපදෙ ලුමබ්නෙයෙහ
තෙනමහ තුට්ඨා අභිරිච්ච කලාරුපා.
- 687 සො සබ්බසතකුඤ්ඤාමො අඤ්ඤාපුඤ්ඤාලො
නරාසභො සබ්බපජානමුඤ්ඤාමො,
වනෙතසසඨි වකකං ඉසිච්චගෙය වනො
නදං ව සිභො බලවා මිගාභිභු.
- 688 තං සද්දං සුඤ්ඤා තුරිතමචංසරි සො
සුඤ්ඤාදනසස තද භවනං උපාගමි,
නිසජ්ජ තස්ථ ඉදමචොවාසි සකො
කුභිං කුමාරො අහමපි දච්ඡකාමො.
- 689 තතො කුමාරං ජලිතමිච සුච ඡණ්ණං
උකකාමුචෙ'ව සුකුසලසමපභවිතං,
දද්දුලලමානං සිරියා අනොමච ඡණ්ණං
දෙසසසු පුඤ්ඤා අසිතචගයසා සකායා.
- 690 දිසවා කුමාරං සිඛිමිච පජ්ජලඤ්ඤා
තාරාසභං ව නභසිගමං වීසුඤ්ඤා,
සුරියං තපඤ්ඤා සරදරිච්චනමුඤ්ඤා
ආනඤ්ඤාමො වීසුලමලස්ථ පිඨිං.
- 691 අනොකසාබ්ඤ්ඤා සභසාමඡණ්ඤාලං
ජනනං මරු ධාරසුමනනලිකෙඛ,
සුච ඡණ්ණදඡණ්ඤා විතීපතනනි වාමරා
න දිසසරෙ වාමරජනනගාභකා.
- 692 දිසවා ජට්ඨි කඡණ්ණසිරිචගෙයො ඉසි
සුච ඡණ්ණනෙකං වීය පඤ්ඤාකමඛලො,
ගෙයතඤ්ඤා ජනනං ධරියනනමුඤ්ඤා
උදඤ්ඤාවිඤ්ඤා සුමනො පටිග්ගභො.

1. සුඛතාය-මඡා

- 693 පටිග්ගහෙතො ජන සකාපුඤ්ඤාවං
 ජීර්ණකො¹ ලකඛණමනසාරගු,
 පසන්නවිනෝ ගිරමඛ්ඤදිරඨි
 අනුඤ්ඤායං දිපදනවුඤ්ඤාමො.

- 694 අඵන්නනො ගමනමනුඤ්ඤරනෝ
 අකලාරුපො ගලයති අසුඤ්ඤානි,
 දිස්වාන සකා ඉසිමවොච්චි රුදනං
 නෝ වෙ කුමාරෙ හවිසති අනතරායො.

- 695 දිස්වාන සකො ඉසිමවොච්ච අකලොය
 නාහං කුමාරෙ අභිතමනුඤ්ඤරාමි,
 න වාපි මස හවිසති අනතරායො
 න ඔරකොයං අධිමානසා හවාථ.

- 696 සමොධියග්ගං චුඨිසකොයං කුමාරො
 සො ධම්මවකකං පරමචුඨුඤ්ඤකි,
 වනෙකසකොයං බහුජනභිකානුකම්පි
 විඤ්ඤාසක හවිසති බුභවවරියං.

- 697 මමඤ්ඤා ආයු න විරම්භාවග්ගො
 අඵන්නරා මෙ හවිසති කාලකිරියා,
 සොහං න සොසො² අසමධුරස ධම්මං
 තෙනමති අවො ව්‍යසනගනො අසාවි.

- 698 සො සාකියානං චුඨුලං ජනෙතො පිති
 අනෙකපුරුභො නිරගමා බුභවාරි,
 සො හාගිනෙයාං සයමනුකම්පමානො
 සමාදපෙසි අසමධුරසකම්මෙම.

- 699 බුඤ්ඤාති සොසං යදපරකො දුඤ්ඤාසි
 සමොධිපනො විචරති ධම්මග්ගං,
 ගනාවන තත් සමයං පරිපුඤ්ඤානො
 වරසු තසං හගවති බුභවවරියං.

1. ජීර්ණකො-ඉඡනං.
 2. සුඤ්ඤා - සිඤ්ඤා.

700 තෙනානුසිට්ඨො භිතමනසෙන තාදිනා
අනාගතෙ පරමවිපුඤ්ඤසිනා,
සො නාළකො උපචිතපුඤ්ඤසඤ්ඤායො
ඒනං පතිකං පරිවසි රකඛිතිඤ්ඤායො.

701 සුඤ්ඤාන සොසං ඒනවිරවකච්ඡන්තනො
ගහඤ්ඤාන දීඨවා ඉසිතිසහං පසනෙතො,
මොනෙයායංසෙට්ඨං මුනිපවරං අපුඤ්ඤ
සමාගතෙ අසිතවහයසා සාසනෙති.

වජ්ජගාථා.

702 අඤ්ඤාතමතං වචනං අසිතසා යථාතථං
තං තං ගොතම පුච්ඡාම සබ්බධම්මානපාරගුං.

703 අනගාරියුපෙතසා භිකුච්චරියං ජිහිංසනො,¹
මුනි පබ්බුභි මෙ පුට්ඨො මොනෙයාං උක්කමං පදං.

704 මොනෙයාං තෙ උපඤ්ඤිසං (ඉති හගවා)
දුක්කරං දුරභිසම්භවං,
හඤ්ඤ තෙ නං පවකාමී සත්ථම්භස්ස දමෙතො හවි.

705 සමානභාගං² කුඛෙට්ඨං ගාමෙ අකකුට්ඨවිඤ්ඤං,
මනොපදෙසං රකෙඤ්ඤාසා සනෙතො අනුනතනො වරෙ.

706 උච්චාවචා භිච්ඡරනී දයෙ අභිසිඬුපමා,
නාරියො මුනිං පලොභෙතනී තා සු තං මා පලොභස්සං.

707 විරකො මෙට්ඨනා ධම්මා තිස්සා කාමෙ පරොවරෙ.
අචිරුඤ්ඤා අසාරකො පාඤ්ඤා නසථාවරෙ.

1. ජිහිංසනො - ජිහිංසා.
2. ගාමං - සිඬු. 1.

- 708 යථා අහං තථා එතෙ යථා එතෙ තථා අහං,
අකතානං උපමං කඤ්ඤා න භනෙය්‍ය න සාතමෙය.
- 709 භීතවා ඉච්ඡන්ති ලොභන්ති යත්ඤ්ඤා පුට්ඨජජනො,
චක්ඛුමා පටිපජේජය්‍ය තරෙය්‍ය නරකං ඉමං.
- 710 උංනුදරො මීතාභාරොඅපපිච්චර සසඤ්ඤොලුපො,
යචෙ ඉච්ඡාය භිච්ඡානො අනිච්ඡා හොති නිබ්බුතො.
- 711 සපිණ්ඩවාරං වරිඤ්චා චනත්තමභීභාරමෙ,
උපට්ඨිතො රුක්ඛමුලස්මිං ආසනුපගතො මුනි.
- 712 ස ක්කානපසුතො ධීරො චනත්ත රමිතො සියා,
ක්කායෙඨ රුක්ඛමුලස්මිං අකතානමභීතොසයං.
- 713 තතො රත්තා විචසනෙ භාමත්තමභීභාරමෙ,
අච්ඡානං නාභිනිඤ්ඤාය අභීභාරන්ති භාමතො.
- 714 න මුනී භාමමාගමම කුලෙසු සහසා චරෙ,
සාසෙසනං ජිනත්තකථො න වාවං පසුතං භණං.
- 715 අලක්ඛං යදිදං සාධු නාලක්ඛං කුසලං ඉති,
උභයෙනෙව ඤො තාදී රුක්ඛං ච උපනිවහති.
- 716 ස පක්ඛපාණි විචරන්තො අමුගො මුගසමිතො,
අපං දුතං න භීතමෙය්‍ය දුතාරං නාවඡානිය.

- 717 උච්චාවචා හි පටිපද සමණෙන පකාසිතා,
න පාරං දිගුණං යනති න ඉදං එකගුණං මුතං.
- 718 යස ච විසතා නත්ථී ජිනනාසාතසස භිකූනො,
කිච්චාකිච්චපහිතසස පරිලාභො න විජ්ජති.
- 719 මොනෙයාං තෙ උපඤ්ඤීයං (ඉති හගවා)
චූරධාරුපමො හවෙ,
ඵිභාය කාලුං ආහව්ව උදරෙ සඤ්ඤතො සියා.
- 720 අලීනචීකෙතා ච සියා න වාපි බහු විතතයෙ,
නිරාමගජෙධා අසිතො බ්‍රහ්මවරියපරායනො.
- 721 එකාසනසස සිකෙඛඵ සමණුපාසනසස ච,
එකනතං මොනමකඛාතං එකො වෙ අභිරචීයසති.
- 722 අඵ භාසිහි දසදිසා
සුචා ධීරානං නිග්ගොසං කුඛාසිතං කාමවාහීතං,
තතො හිරිඤ්ඤි සඳ්ධිඤ්ඤි හියො කුඛෙඛඵ මාමකො.
- 723 තං නදීහි විජානාඵ සොඤ්ඤසු පදරෙසු ච,
සණතතා යනති කුඤ්ඤාබ්භා තුණථී යාති මහොද්ධි.
- 724 යදුනකං තං සණති යං පුරං සතතමෙව තං,
අධිච්ඡුමහුපමො බාලො රහඳෙ පුරොච පණ්ඨිතො.
- 725 යං සමණො බහු භාසති උපෙතං අසුච්චංතිතං,
ජානං සො ධමමං දෙසෙති ජානං සො බහු භාසති.
- 726 යො ච ජානං සමං පුතෙතා ජානං න බහු භාසති,
ස මුනි මොනමරහති ස මුනි මොනමජ්ඣගාති.

නාලකසුඛතං නිවර්තං.

අවයතානුපසන්නා සුතතං

එවං මෙ සුතං එතං සමයං භගවා සාවස්ථීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතු පාසාදෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා තදුහුපොසපේ පනතරසෙ පුණ්ණාය පුණ්ණමාය රතතියා භික්ඛුසංඝපටිච්චිතො අබෙහාකාසෙ නිසිනො හොති. අප්ඵ ඛො භගවා තුණ්හීහුතං තුණ්හීහුතං භික්ඛුසංඝං අනුච්චොකෙඤ්චා භික්ඛු ආමනොසි.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ, තුසලා ධම්මා අරියා නියායානිකා සම්මොධ ගාමිනො, තෙසං වො භික්ඛවෙ, තුසලානං ධම්මානං අරියානං නියායානිකානං සම්මොධ-ගාමිනං කා උපතිසා සවණායාති. ඉති වෙ භික්ඛවෙ, පුළ්ඡිතාරො අසසු තෙ එවමස්ස චිච්චීයා: යාවදෙව අවයතානං ධම්මානං යථාහුතං ඤාණායාති,

කිංඤ්ච අවයතං වදෙඨ:

ඉදං දුක්ඛං, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති අයමෙකානුපසන්නා, අයං දුක්ඛ-නිරොධො, අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනීපටිපද්ද'ති අයං දුතියානුපසන්නා. එවං සමා අවයතානුපසන්නො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුතො අසමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො ඒතතං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛං දීවෙධව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමීතාති. ඉදමවොච භගවා ඉදං වඤ්චා සුගතො අථාපරං එතදවොච සඤ්චා:

727 යෙ දුක්ඛං නපපජානාති අථො දුක්ඛස්ස සමභවං
යත්ථ ච සබ්බමයා දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තඤ්ච මඤ්ඤං න ජානන්ති දුක්ඛුපසමගාමිනං.

728 වෙනොවිමුත්තීනා තෙ අපො-පඤ්ඤවිමුත්තියා,
අභබ්බං තෙ අත්තකිරියාය තෙ වෙ ජාතිජරුපගා

729 යෙ ව දුක්ඛං පජානන්ති අපො දුක්ඛස්ස සමභවං,
යත්ථ ව සබ්බසො දුක්ඛං අපසසං උපරුජ්ඣති,
තඤ්ඤා මඤ්ඤං පජානන්ති දුක්ඛුපසමගාමීනං.

730 වෙනොවිමුත්තීසමපන්නා අපො පඤ්ඤවිමුත්තියා,
භබ්බං තෙ අත්තකිරියාය න තෙ ජාතිජරුපගාති.

සියා අඤ්ඤානපි පරියායෙන සමමා ආයතනානුපසන්නාති, ඉති වෙ භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤතාරො අඤ්ඤ සියාතිසපු වචනියා, කථඤ්ඤ සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති. සබ්බං උපධිපච්චියාති, අයමෙකානුපසන්නා. උපධිනං ඤෙව අසෙසවීරාගනීරොධා නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුතීයානුපසන්නා. එවං සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

731 උපධිතිධානා පභවන්ති දුක්ඛා
යෙකෙච්චි ලොකස්මිං අනකරුපා,
යො වෙ අච්ඡා උපධිං කරොති,
පුනපුනං දුක්ඛමුපෙති මඤ්ඤ,
තස්මා පජානං උපධිං න කසිරා
දුක්ඛස්ස ජාතිපභවානුපසන්නී'ති.

සියා අඤ්ඤානපි පරියායෙන සමමා ආයතනානුපසන්නාති, ඉති වෙ භික්ඛවෙ, පුඤ්ඤතාරො අඤ්ඤ සියාතිසපු වචනියා, කථඤ්ඤ සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති, සබ්බං අච්ඡාපච්චියාති අයමෙකානුපසන්නා. අච්ඡාය ඤෙව අසෙසවීරාගනීරොධා නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුතීයානු-පසන්නා. එවං සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

732 ජාතිමරණසංසාරා යෙ වජ්ජනී පුනපුනා,
ඉත්ථාචඤ්ඤාපාභාවං අවිජ්ජායෙව සා ගති.

733 අවිජ්ජා හයං මහාමොහො යෙනිදං සංසිතං චිරං,
විජ්ජාගතාව යෙ සඤ්ඤානාගච්ඡන්ති¹ පුනබ්බවන්ති.

සියා අඤ්ඤානි -පෙ- කරුණු සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං සඤ්ඤානපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, සඤ්ඤානානංචෙව අපෙසස වීරාගනීරොධා නස්සී දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුක්ඛානුපස්සනා. එවං සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

734 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං සඤ්ඤානපච්චයා,
සඤ්ඤානානං තීරොධෙන නස්සී දුක්ඛස්ස සමහවොති.

735 එතමාදීනවං ඤ්ඤානා දුක්ඛං සඤ්ඤානපච්චයා,
සබ්බසඤ්ඤානපච්චයා සඤ්ඤානපච්චයා උපරොධනා,
එවං දුක්ඛස්සයො හොති එතං ඤ්ඤානා යථාතථං.

736 සමමද්දසා වෙදගුණො සමමදඤ්ඤානපච්චයා,
අභිභුයා චාරසංයොගං නාගච්ඡන්ති පුනබ්බවන්ති.

සියා අඤ්ඤානි -පෙ- කරුණු සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං වීඤ්ඤානපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, වීඤ්ඤානස්ස චෙව අපෙසසවීරාගනීරොධා නස්සී දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුක්ඛානුපස්සනා. එවං සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

737 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං වීඤ්ඤානපච්චයා,
වීඤ්ඤානස්ස තීරොධෙන නස්සී දුක්ඛස්ස සමහවො.

1. නමෙ ගච්ඡන්ති පුනබ්බවං. මරසං.

738 එතමාදිනවං ඤාතො දුක්ඛං විඤ්ඤාණපච්චයා,
විඤ්ඤාණපසමා භික්ඛු නිවජානො පරිනිබ්බුතො'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකො සියා: යං කිංකො දුක්ඛං සමෙහානි සබ්බං
එසසච්චයාති. අයමෙකානුපයනා, එසසංකො කෙච අසෙසචිරාග
නිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුතියානුපයනා. එවං සමමා -පෙ-
අපාපරං එතදවොච සකථා:

739 තෙසං එසසපරෙතානං භවසොතානුසාරිනං,
කුමමග්ගපට්ඨනතානං ආරා සංයොජනකම්මයො.

740 යෙ ච එසං පරිඤ්ඤාය අඤ්ඤාය උපසමෙ රතා¹,
තෙ චෙ එසසාභිසමයා නිවජාතා පරිනිබ්බුතා'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකො සියා: යං කිංකො දුක්ඛං සමෙහානි
සබ්බං වෙදනාපච්චයාති අයමෙකානුපයනා, වෙදනානං කෙච අසෙස-
චිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුතියානුපයනා. එවං
සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සකථා:

741 සුඛං වා යදි වා දුක්ඛං අදුක්ඛමසුඛං සහ
අජකිත්තකො ඛභිඤ්ඤා ච යං කිංකො අත්ථි වෙදිතං.

742 එවං දුක්ඛන්ති ඤාතො මොසධම්මං පලොකිතං²
චුස්ස චුස්ස වයං පසං එවං තත්ථි විජානාති³
වෙදනානං ඛයා භික්ඛු නිවජානො පරිනිබ්බුතො'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකො සියා: යං කිංකො දුක්ඛං සමෙහානි
සබ්බං තණ්හාපච්චයාති අයමෙකානුපයනා, තණ්හාය කෙච අසෙස
චිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුතියානුපයනා. එවං
සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සකථා:

1. අඤ්ඤානුපයමෙ - ම ඡ සං
3. විරජජ-පි 92

2. පලොකිතං ම ඡ සං.

743 තණ්හා දුක්ඛයො පුරිසො දීඤ්ඤාධාන සංසරං,
ඉක්ඛාචක්ඛාචාභාවං සංසාරං නාතිවක්ඛති.

744 එතමාදීනවං ඤාතො තණ්හාදුක්ඛස්ස සමභවං,
චිත්තණ්හා අනාදනො සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

සීයා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංඤා සීයා: යං කිඤ්ඤී දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං උපාදනපච්චයාති අයමෙකානුපසාදනා. උපාදනානං කෙච්ච අසෙස-විරාගනිරොධා නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුක්ඛයානුපසාදනා. එවං සමමා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

745 උපාදන පච්චයා භවො භූතො දුක්ඛං ගිගච්ඡති,
ජාතස්ස මරණං හොති එයො දුක්ඛස්ස සමභවො.

746 තස්මා උපාදනක්ඛයා සමෙදඤ්ඤාය පණ්ඩිතා,
ජාතික්ඛයං අභිඤ්ඤාය නාගච්ඡන්ති පුනඛ්භවන්ති,¹

සීයා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංඤා සීයා: යං කිඤ්ඤී දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආරම්භපච්චයාති අයමෙකානුපසාදනා, ආරම්භානං කෙච්ච අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුක්ඛයානු පසාදනා. එවං සමමා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

747 යං කිඤ්ඤී දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආරම්භපච්චයා,
ආරම්භානං නිරොධෙන නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවො.

748 එතමාදීන වං ඤාතො දුක්ඛං ආරම්භපච්චයා,
සබ්බාරම්භං පටිනිසංජ්ජ අනාරම්භවිමුක්ඛිතො.²

749 උච්ඡින්නභවිතණ්හස්ස සන්තච්ඡිතස්ස භික්ඛුතො,
චිතීඤ්ඤා ජාතිසංසාරො නත්ථී තස්ස පුනඛ්භවොති.

1. න ගච්ඡන්ති පුනඛ්භවං - මජ්ඣ.

2. අනාරම්භෙ වීම්භනිතො - ඉහුසු.

සියා අභෙදානුපි -ඉප- කරුණු සියා. යංකිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආභාරපච්චයාති අයමෙකානුපසඤ්ඤා, ආනාරානං නෙව ආසෙසච්චි-රාගනිරෝධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුක්ඛයානුපසඤ්ඤා. එවං සමමා -ඉප- අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

750 යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආභාරපච්චයා,
ආනාරානං නිරෝධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවො.

751 එතමාදීනවං ඤජො දුක්ඛං ආභාරපච්චයා,
සබ්බාභාරං පරිඤ්ඤය සබ්බාභාරමනිස්සිතො.

752 ආරොග්ගං සම්මදඤ්ඤය ආසවානං පරික්ඛයා,
සබ්බියං සෙච්චි ධම්මවෙධා සඤ්ඤා නොපෙති වෙදගුති.

සියා අභෙදානුපි -ඉප- කරුණු සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ඉඤ්ඤත්තපච්චයාති අයමෙකානුපසඤ්ඤා, ඉඤ්ඤතානං නෙව අසෙසච්චි-රාගනිරෝධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුක්ඛයානුපසඤ්ඤා එවං සමමා -ඉප- අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

753 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ඉඤ්ඤත්තපච්චයා,
ඉඤ්ඤතානං නිරෝධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවො,

754 එතමාදීනවං ඤජො දුක්ඛං ඉඤ්ඤත්තපච්චයා,
තස්මා හි එතං වොසසජ්ජ සබ්බාගෙ උපරුක්ඛිය,
අනෙපො අදුපාදනො සතො හිතඤ්ඤ පටිබ්බපෙති.

සියා අභෙදානුපි -ඉප- කරුණු සියා: නිසසිතස්ස වලිතං හොතිති අය මෙකානුපසඤ්ඤා, අභිස්සිතො න වලිතීති අයං දුක්ඛයානු පසඤ්ඤා. එවං සමමා -ඉප- අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

755 අනිසසිතො න වලිති නිසසිතො ච උපාදියං,
ඉත්ථාචඤ්ඤාචාභාවං සංසාරං නාතිවහ්නති.

756 එතමාදීනවං ඤාතා නියසයෙසු මහබ්ගයං,
අනියසිමනා අනුපාදනො සතො හීනඤ්ඤා පරිබ්බජෙති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: රුපෙහි හික්ඛවෙ ආරුප්පා¹
සත්තතරාති අයමෙකානුපස්සනා, ආරුප්පෙහි² නිරොධො සත්තතරොති අයං
දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සඤ්ඤා:

757 යෙ ව රුපුපගා සත්තා යෙ ව ආරුප්පවාසිනො³
නිරොධං අනුජානන්තා ආභන්තරො පුනබ්බවං.

758 යෙ ව රුපෙ පරිඤ්ඤාය අරුපෙසු සුසංඝට්ඨිතා,
නිරොධෙ යෙ විමුච්චන්ති තෙ ජාන මච්චු භාසිනොති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං හික්ඛවෙ සදෙවකස්ස
ලොකස්ස සමාරකස්ස සමුභමකස්ස සසාමඤ්ඤාභවණියා පජාය සදෙව
මනුස්සාය ඉදං සමුච්චන්ති උපනිජ්ඣාසිතං තද' මරියානං එතං මුසාති යථා
භූතං සමමසඤ්ඤාය සුද්ධං අයමෙකානුපස්සනා, යං හික්ඛවෙ සදෙවකස්ස
-පෙ- සදෙවමනුස්සාය ඉදං මුසාති උපනිජ්ඣාසිතං තදමරියානං එතං
සච්චන්ති යථාභූතං සමමසඤ්ඤාය සුද්ධං, අයං දුතියානුපස්සනා. එවං
සම්මා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සඤ්ඤා:

759 අනත්තනි අත්තමානිං පස්ස මලාකං සදෙවකං,
නිව්ච්චං නාමරුපස්මිං ඉදං සච්චන්ති මඤ්ඤාති.

760 යෙන යෙන හි මඤ්ඤානී තතො තං භොති අඤ්ඤාපා.
තං හි තස්ස මුසා භොති මොසධම්මං හි ඉත්තරං.

1. අරුපා-මජ්ඣං
2. අරුපෙහි-මජ්ඣං

3. අරුපවයාසිනො- ම.ජ.ස.

761 අමොසධමුචං නිබ්බානං තදරියා සච්චතො වීදුං
තෙ වෙ සච්චාභිසමයා නිව්ඡානා පරිනිබ්බතාති.

සියා අඤ්ඤානපි පරියායෙන සමුචා අමයනානුපසන්නාති, ඉති වෙ භික්ඛවෙ පුද්දිකාරො අසසු, සියාතිසු චචතියා. කථංඤ සියා: යං භික්ඛවෙ සදෙවකසස -පෙ- සදෙවමනුසසාය ඉදං දුක්ඛනති උපනිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං දුක්ඛනති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤය සුද්ධං අයමෙකානුපසන්නා, යං භික්ඛවෙ සදෙවකසස -පෙ- සදෙවමනුසසාය ඉදං දුක්ඛනති උපනිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං සුඛනති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤය සුද්ධං, අයං දුතියානුපසන්නා.

එවං සමුචා අමයනානුපසන්නො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමඤ්ඤ ආනාපිනො පභික්ඛසසු විහරතො දව්ඤ්ඤානං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛිං දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනාති. ඉදමවොව භගවා ඉදං චන්දා සුභතො අථාපරං එතදවොව සන්ථා:

762 රූපා සද්ද රසා ගන්ධා එසසා ධම්මොව කෙචලා,
ඉට්ඨා කන්තා මනාපාච යාවතන්ති චුචචති.

763 සදෙවකසස ලොකසස එතෙ වො සුඛසම්මතා,
යඤ්ඤ වෙ ඤ නිරුජ්ඣනති තං තෙසං දුක්ඛසම්මතං.

764 සුඛනති දිට්ඨමච්චියෙහි සකකායසසුපරොධනං,
පච්චනිකම්ඤං භොති සබ්බලොකෙන පසුතං.

765 යං පථෙ සුඛතො ආහු තදරියා ආහු දුක්ඛතො,
යං පථෙ දුක්ඛතො ආහු තදරියා සුඛතො වීදුං.

766 පසං ධම්මං දුරාජාතං සම්පවුලෙණස්ස අවිදුසු,
නිවුත්තානං තමො භොති අකංකාමො අපසන්නං.

767 සතඤ්ඤා වීචිටං භොති ආලොකො පසසතාමීච,
සනතීකෙ න චිජානන්ති මගා ධම්මස්ස'කොච්චිද,

768 භවරාගපරෙතෙහි භවසොකානුසාරිහි,
මාරධෙය්‍යානුපනෙතති නායං ධම්මො සුසම්බුධො.

769 කො නු අඤ්ඤානු මරියෙහි පදං සම්බුද්ධමරහති,
යං පදං සම්මදඤ්ඤය පරිනිබ්බන්ති අනාසවාති.

ඉදමචොච භගවා, අඤ්ඤානා තෙ හික්ඛා භගවතො භාසිතං අභි-
නන්දන්ති - ඉමස්මිං ධො පන චෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤාමානො සධ්ධිමත්තානාං
හික්ඛන්තං අනුපාදය ආසචෙහි විතතාති විමුච්චිංසුති.

ද්වයතානුපස්සනා සුඤ්ඤානං නිධයිතං.

තස්සුද්දන්තං :

සම්මං උපධි අවිජ්ජාච සඤ්ඤා වීඤ්ඤාණං පඤ්ඤාමං,
ඵසඤ්ඤාදන්තියා තණ්හා උපාදානාරම්භා ආහාරා;
ඉඤ්ඤාතං චලිතං රූපං සම්මං දුතෙඛන සොළසාති.

මහාවග්ගො තඤ්ඤො.

තස්සචග්ගෙසුද්දන්තං :

පඛන්දා ච පධානඤ්ඤා සුභාසිතඤ්ඤා පුරලාසං.
මාසසුඤ්ඤා සභිච්ඤාච සෙලො සභ්භං ච වුච්චති,
වාසෙච්ඤාචාපි කොතාලි නාලොකා ද්වයතානුපස්සනා,
ද්වාදසෙනාති සුඤ්ඤානාති මහාවග්ගොති වුච්චති.

4. අට්ඨකච්ඡෙයා

4 - 1

කාමසුතතං

- 770 කාමං කාමයමානසස්ස තස්ස වෙතං සමිජ්ඣති,
අඛා පිතිමනො හොති ලඛා මච්චො යදිච්ඡති.
- 771 තස්ස වෙ කාමයානසස්¹ ඡන්දජාතස්ස ජන්තුනො,
තෙ කාමා පරිභායනති සප්පච්ඡේධොව රුපති.
- 772 යො කාමෙ පරිවජේති සපසසෙඛව පද සිරො,
සො'මං² විසත්තිකං ලොකෙ සතො සමතිවත්ති.
- 773 ඛෙත්තං වජ්ඣං තීරණ්ණං වා ගවාසං³ දසපොරිසං.
ථීයො ඛජ්ඣ පුච්ඡකාමෙ යො නරො අනුගිජ්ඣති.
- 774 අබලා නං බලියනති මග්ගනෙත නං පරිසසයා,
තතො නං දුක්ඛමනෙති නාවං භික්ඛමිච්චාදකං.
- 775 තස්මා ජන්තු සද සතො කාමාති පරිවජ්ජයෙ,
තෙ පභාය තරෙ ඔසං නාවං සිඤ්චාච⁴ පාරගති.

කාමසුතතං නිට්ඨිතං.

1. කාමයමානසස්ස-සිඛු 2.

2. සොඉමං- සිඛු 2.

3. ගවසසං-චජසං.

4. සිඤ්චිතවා-සිඛු 2.

ගුහට්ඨකසුත්තං

- 776 සත්තං ගුහායං බහුනාහිජනතං
තිට්ඨං නෞරා මොහනංඤ්ඤං පගාලොකා,
දුරෙ විවේකා හි තථාවිට්ඨො සො
කාමා හි ලොකෙ න හි සුප්පහායා.
- 777 ඉව්ඡානිදනා හවිසාතබ්භා
තෙ දුප්පමුඤ්ඤා න හි අඤ්ඤාමොකකා,
පව්ඡා පුරෙ වාපි අපෙකම්මානා
ඉමෙ ව කාමෙ පුරිමෙ ව ජපං.
- 778 කාමෙසු ගිඤ්ඤා පසුතා පමුලකා
අවදනියා තෙ විසමෙ නිවිට්ඨා,
දුක්ඛපනිකා පරිදෙවයනති
කිං සු හවිසාම ඉතො චුතාසෙ.
- 779 තස්මා හි සිකෙඛථ ඉධෙව ජනතු
යං කිඤ්ඤි ජඤ්ඤා විසමනති ලොකෙ,
න තස්ස හෙතු විසමං වරෙය්‍ය
අප්පං හිදං ජිවිතං ආහු ධීරා.
- 780 පසාමි ලොකෙ පරිච්ඡාමානං
පජං ඉමං කණ්ඨාගතං හවෙසු,
භිනා නරා මච්චුමුඛෙ ලපනති
අචිතකණ්ඨා සෙ හවාහවෙසු.
- 781 මමාධිතෙ පසාථ ච්ඡාමානෙ
මචෙජව අප්පොදකෙ ඛිණ්ණසාතෙ,
එතමපි දිස්වා අමමො වරෙය්‍ය
හවෙසු ආසනතිමකුබ්බමානො.

782 උභොසු අතෙහසු විනෝයා ඡන්දං
එසං පරිඤ්ඤාය අනානුගිඤ්ඤා,
යදන්තගරභී තදකුඛමානෝ
න ලිපපති¹ දිට්ඨසුතෙසු ධිරො.

783 සඤ්ඤං පරිඤ්ඤාවිතරෙයා ඔසං
පරිභ්‍යහෙසු මුනි නොපලිකෙහා,
අබ්බුලහසලො වරං අපමනෙහා
නාසිංසති ලොකමීමං පරඤ්ඤාති.

ඉහට්ඨකපුතතං නිට්ඨිතං

4 - 3

දුට්ඨට්ඨක සුඤ්ඤානං

784 වදන්ති වෙ දුට්ඨමනාපි එකෙ
අපොපි වෙ සම්මනා වදන්ති,
වාදඤ්ඤා ජාතං මුනිනො උපෙති
තඤ්ඤා මුනි නත්ථි ධිලො කුභිඤ්ඤි.

785 සකං හි දිට්ඨිං කථමච්චයෙය්‍යා
ඡන්දනුනිතො රුචියා නිවිට්ඨො,
සයංසමන්තාති පකුඛමානෝ
යථා හි ජානෙය්‍යා තථා වදෙය්‍යා.

786 යො අත්තනො සිලට්ඨාති ජනකු
අනානුපුලෙඛා ච පරෙස² පාවා,³
අනරියධම්මං කුසලා නමාහු
යො ආකුමානං සයමෙව පාවා³

787 සතෙහා ච භික්ඛු අභිනිබ්බුතකෙහා
ඉති'හන්ති සිලෙසු අකඤ්ඤාමානෝ,
තමරියධම්මං කුසලා වදන්ති
යසසුසඤ්ඤා නත්ථි කුභිඤ්ඤි ලොකෙ

1. ලිපපති-සා: 2. පරස-සිඉ 1. 3. පාව-මජ්ඣං.

788 පකපපිතා සඛිඛතා යසස ධම්මො
පුරකඛතා සන්ති අව්චදතා,
යදුකන්ති පසසති ආනිසංසං
තං නිසසිතො කුප්පපච්චදස්නතී.

789 දිට්ඨිනිවෙසා න හි සොතිවක්ඛා
ධම්මෙසු නිවෙස්සා සමුග්ගහීතං,
නසො නරො තෙසු නිවෙසනෙසු
නිරසසති ආදිසතිච්ච¹ ධම්මං.

790 ධොනසස හි නත්ති කුභිඤ්ඤි ලොකෙ
පකපපිතා දිට්ඨි භවාභවෙසු,
මායඤ්ඤි මානඤ්ඤි පභාය ධොනො
සකෙන ගවෙස්සා අනුපයො සො.

791 උපයො හි ධම්මෙසු උපෙති වාදං
අනුපයං² කෙන කථං වදෙයා,
අඤ්ඤා නිරන්තං න හි තසස අත්ති
අධොසි සො දිට්ඨිමිධෙව සබ්බන්ති.

දුට්ඨට්ඨකසුඛතං නිවසිතං.

4 - 4

සුද්ධට්ඨකසුඛතං

792 පසාමි සුද්ධං පඤ්ඤං අරොගං
දිට්ඨින සංසුද්ධි නරසා භොති,
ඵනාභිජානං³ පඤ්ඤානි ඤෙඤා
සුද්ධානුපසසිති පච්චෙති ඤෙඤං.

1. ආදිසති ව-දිච්ච 1, 2, PTS
2. අනුපයං-දිච්ච 1, 2,

3. ඵනාභිජානං-මජ්ඣ.

793 දිට්ඨින වෙ සුඤ්චි නරසස හොති
ඤ්ඤෙන වා සො පජහාති දුක්ඛං,
අඤ්ඤෙන සො සුඤ්චිනි සොපධිකො
දිට්ඨි හි නං පාව තථාවදනං.

794 න බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤතො සුඤ්චිමාහ
දිට්ඨි සුතෙ සීලවතෙ මුතෙ වා,
පුඤ්ඤ ව පාපෙ ච අනුපලිකො
අභ්‍යඤ්ඤො නධිධ පකුඛමානො.

795 පුරිමං පභාය අපරං සිතාසෙ
ඵජානුභා තෙ න තරනති සබ්බං,
තෙ උග්ගභායනති තිරසස්ඤ්ඤා
කපිව සාඛං පමුඛං ගභාය.¹

796 සයං සමාදය වතානි ජනතු
උච්චාවචං ගච්ඡති සඤ්ඤසකො,
විද්ධා ච වෙදෙහි සමෙච ධර්මං
න උච්චාවචං ගච්ඡති භූරිපඤ්ඤ

797 ස සබ්බධම්මෙසු විසෙතිභුතො
යං කිඤ්චි දිට්ඨිං ච සුතං මුතං වා,
තමෙව දසසීං විච්චං චරන්තං
කෙහිධ ලොකසමීං විකප්පයයා.

1. පමුඤ්චං ගභායං-සී.මු 2.

798 න කසපයනති න පුරෙකඛරොනති
අවචනකසුදධිති න තෙ වදහති,
අදුනගඤ්ඤං ගචිතං වීසජ්ජ
ආසං න කුඛන්ති කුභිඤ්ඤෙ ලොකෙ.

799 සීමානිගො බ්‍රාහ්මණො තස්ස නත්ථි
ඤ්ඤා ව දිසවා ව සමුග්ගහිතං,
න රාගරාගී න විරාගරක්ඛො
තස්සිධ නත්ථි පරමුග්ගහිතනති.

සුඤ්ඤාවදානසුඤ්ඤානං නිවට්ඨිතං.

4 - 5

පරමවදාන සුඤ්ඤාන

800 පරමනති දිට්ඨිසු පරිබ්බසානො
යදුක්ඛරිං කුරුතෙ ජනතු ලොකෙ,
භීනාති අභ්‍යඤ්ඤා තතො සබ්බමාහ
තස්මා විවාදනි අවිතිවකො.

801 යදුක්ඛනි පස්සති ආනිසංසං
දිට්ඨි සුතෙ සීලවතෙ¹ මුතෙ වා,
තදෙඨ සො තත්ථ සමුග්ගහාය
නිභීනතො පස්සති සබ්බමඤ්ඤං.

802 තං වාපි ගඤ්ඤං කුසලා වදන්ති
යං නිසසිතො පස්සති භීනමඤ්ඤං,
තස්මා හි දිට්ඨිං ව සුතං මුතං වා
සීලබ්බතං භික්ඛු න නිසසයෙය්‍ය.

1. සීලබ්බතෙ-සී.ඉ

803 දිට්ඨිමපි ලොකස්මිං න කසයෙය්‍යා
ඤ්ඤෙන වා සීලවර්තන වාපි,
සමොක්ඛි අඤ්ඤානමනුපදෙනය්‍ය
භීනො න මඤ්ඤාථ වීසෙසි වාපි.

804 අඤ්ඤා පභාය අනුපාදියානො
ඤ්ඤෙපි සො ගිසසයං නො කරොති,
ස වෙ වීයකෙඤ්ඤා න වග්ගසාරී
දිට්ඨිමපි සො න පච්චෙති කිඤ්ඤි.

805 යසසුභයනෙහ පණ්ඩිත නස්සී
භවාභවාය ඉධවා හුරං වා,
නිවෙසනා තස්ස න සන්ති කෙච්චි
ධම්මෙසු ගිවෙජ්ජය්‍ය සමුග්ගනීතං.

806 තස්සිධ දිට්ඨො ව සුතෙ මුතෙ වා
පනපපිතා නස්සී අනුපි සඤ්ඤා,
තං බ්‍රාහ්මණං දිට්ඨිමනාදියානං
කෙතීධ ලොකස්මිං විකසයෙය්‍යා.

807 න කසයනති න පුරෙකඛරොන්ති
ධම්මාපි තෙසං න පටිච්ඡිතාසෙ
න බ්‍රාහ්මණො සීලවතෙන නෙයොයා
පාරංගතො න පච්චෙති තාදීති.

පරමට්ඨකසුභතං නිට්ඨිතං.

4 - 6

ජරා සුභතං

808 අපං වත ජීවිතං ඉදං
ඔරං වසසතාපි මීයති,
යො වෙපි අතිවච ජීවති
අථ ඛො යො ජරසාපි මීයති.

809 සොචනති ජනා මමාධිනෙ
න හි සත්තා නිවර්ත පරිඤ්ඤා,
විනාභාවං¹ සත්තමෙවිදං
ඉති දිස්වා නාගාරමාවසෙ.

810 මරණෙනපි තං පභීයති
යං පුරිසො මමිදනති² මඤ්ඤති,
එතං දිස්වානං³ පණ්ඩිතො
න මමකාය නමෙථ මාමකො.

811 සුපිනන යථාපි සඛතං
පටිබුද්ධො පුරිසො න පසසති,
එවමපි පියාසිතං ජනං
පෙතං කාලකතං න පසසති.

812 දිට්ඨාපි සුතාපි තෙ ජනා
යෙසං නාමමිදං පවුච්ඤති,
නාම මෙවාචසිසසති
අකෙඛයාං පෙතස්ස ජනතුතො.

813 සොකපරිදෙව මච්ඡරං
න ජහනති ගිඤ්ඤා මමාධිනෙ,
තස්මා මුනායො පරිඤ්ඤා
නිස්වා අවරිංසු ධෙමදස්සිතො.

814 පතිලීනවරස්ස හික්ඛුතො
භජමානස්ස විචිත්තමාසනං,
සාමග්ගියමාහු තස්ස තං
යො අකතානං භවතෙ න දස්සයෙ.

815 සබ්බස්ස මුනී අනිස්සිතො
න පියං කුඛකති නොපි අපපියං,
තස්මිං පරිදෙව මච්ඡරං
පමණණ වාරි යථා න ලීජනති.

1. විනාභාවං-සිඳු 2,
2. මමිදනති-සිඳු 2,

3. එවමපි, විදිසා-සිඳු 2,
එවං දිස්වානං- (නිදෙස)

- 816 උදබිඳු යථාපි පොකකිරෙ
පදුමෙ වාරි යථා න ලිඤ්ඤි,
එවං මුනි නො පලිඤ්ඤි
යද්දං දිට්ඨසුඤ්ඤං මුතෙසු වං
- 817 ධොනො න හි තෙන මඤ්ඤති
යද්දං දිට්ඨසුඤ්ඤං මුතෙසු වා,
නාඤ්ඤාන විසුඤ්ඤිමිච්ඡති
න හි සො රජ්ජති නො විරජ්ජතිති.

ජරාසුඤ්ඤං නිට්ඨිතං.

4-7

නිසසමෙකෙතයා සුඤ්ඤාන

- 818 මෙඋත්තමනුසුඤ්ඤානසා (ඉච්චායසමා- නිසෙසාමෙකෙතයො)
විසාතං මුහි මාරිස,
සුඤ්ඤාන තව සාසනං
විවෙකෙ සිකඤ්ඤාම සෙ.
- 819 මෙඋත්තමනුසුඤ්ඤානසා (මෙකෙතයානි හගවා)
මුසසනෙවාපි සාසනං,
මිච්ඡා ව පටිපජ්ජති
එතං තඤ්ඤං අනාරියං.
- 820 එකො පුඤ්ඤ වරිඤ්ඤාන
මෙඋත්තං යො භිසෙවති,
යානං හතං ව තං ලොකෙ
හීනමාහු පුඋත්තං.
- 821 යසො කිකකිඤ්ඤා යා පුඤ්ඤා
නායතෙ වා පි තසා සා,
එතඤ්ඤි දිඤ්ඤා සිකෙඤ්ඤා
මෙඋත්තං විසභාතවෙ.
- 822 සංකප්පෙහි පරෙකො සො
කපඤ්ඤා විය ඤායති,
සුඤ්ඤා පරෙසං නිගෙසාසං
මඤ්ඤා හොති කථාවිධො.

823 . අප සඤ්ඤානී කුරුකෙ
පරවාදෙහි වොදිකො,
එසබ්බසා මහාගෙධො
මොසවජ්ජං පගාහති.

824 පණ්ඩිතොති සමඤ්ඤානො
එකවරියං අධිට්ඨිතො,
අචාපි මෙඋත්තන සුඤ්ඤානො
මන්දෙව පරිඤ්ඤාති.

825 එතමාදීනවං ඤාතො
මුනි සුඤ්ඤානපරෙ ඉධ,
එකවරියං දඤ්ඤං කපිතො
න නිසෙවෙථ මෙඋත්තනං.

826 විවෙකං යෙව සිකෙකුරං
එතදරියනමුක්ඛං,
න තෙන සෙවෙධා මඤ්ඤාපං
ස වෙ නිබ්බානසන්තිකො.

827 රික්ඛසා මුනිනො වරතො
කාමෙසු අනපෙකච්ඡිතො
මසති ඉඤ්ඤාසා පිභයන්ති
කාමෙසු ගටිතා¹ පජාති.

තිසසමෙතෙතසාසුඤ්ඤානං නිට්ඨිතං.

4 - 8

පසුර සුඤ්ඤාන

828 ඉධෙව සුඤ්ඤානී වාදියන්ති²
නාඤ්ඤාසු ධමමෙසු විසුඤ්ඤාමාහු,
යං නිසසිතො තස්ස සුභං වදනා
පච්චෙකසච්චෙසු පුඤ්ඤා නිවිට්ඨා.

1. ගතිතා-මජ්ඣ. 2. වාදියන්ති-සීඉ 2, PTS

829 නෙ වාදකාමා පරිසං විගයහ
බාලං දහනති මිථු අඤ්ඤමඤ්ඤං,
වදනති නෙ අඤ්ඤසිතා කථොජ්ජං
පසංසකාමා කුසලා වදනා.

830 සුඤ්ඤා කථායං පරිසාය මජ්ඣෙක
පසංසමිච්ඡං විනිසාති හොති,
අප්පාහනස්මිං පන මඬකු හොති
තින්ද්‍රය සො කුසලි රක්ඛමෙසී.

831 යමසස වාදං පරිභින්නමාහු
අපාසදං පඤ්ඤාවිමංසකා සෙ,
පරිදෙවති සොවති භීතුවාදෙ
උපවචගා මනති අනුස්ථිතාති.

832 එතෙ විවාද සමමෙඤ්ඤ ජාතා
එතෙසු උගසාති තිසාති හොති,
එතෙසි දිස්වා විරමෙ කථොජ්ජං
න භඤ්ඤදක්ඛි පසංසලාභා.

833 පසංසිතො වා පන තස් හොති
අකකාය වාදං පරිසාය මජ්ඣෙක,
සො තං භසති උත්තමතිට්ඨ¹ තෙන
පප්පයා තමස්² යථාමතො අහු.

834 යා උත්තති සාසස විසාතභුමි
මානාතිමානං වදනෙ පනෙසො,
එතෙසි දිස්වා න විවාදයෙථ
න භී තෙන සුඤ්ඤං කුසලා වදනා.

835 සුඤ්ඤා යථා රාජබාදය පුට්ඨො
අභිගජ්ජමෙති පටිසුරමිච්ඡං,
යෙනෙව සො තෙන පලෙභි සුර
පුට්ඨෙව නස්සී යදිදං සුධාය.

1. සොභසති උත්තමති ච-සීඉ 2,

2. තං අස්මි-සීඉ 2.

836 යෙ දිට්ඨිමුඤ්ඤානා ව්වාදයන්¹
ඉදමෙව සච්චන්ති ව වාදයන්²,
තෙ කං වදස්සු න හි තෙධ අත්ථි
වාදමහි ජාතෙ පට්ඨෙතිකත්තා.

837 විසෙතිකත්වා පන යෙ වරන්ති
දිට්ඨිති දිට්ඨිං අවිරුජ්ඣමානා,
තෙසු කං කිං ලභෙමො පසුර
යෙසිධ නත්ථි පරමුඤ්ඤානං.

838 අථ කං පච්චිකකමාගමා
මනසා දිට්ඨිගතානි විතභයනො,
ධොනොන යුගං සමාගමා
න හි කං සකඛසි සමපයානවෙති.

පසුරසුඤ්ඤානං නිට්ඨන්තං.

4 - 9

මාගඤ්ඤාන සුඤ්ඤානං

839 දිසවාන නණ්ණං අරුතිං රභස්ඤ්ඤා
නානොසි ඡන්දෙ අපි මෙච්ඡනස්මිං,
කිමෙවිදං මුත්තකරිඤ්ඤාණං
පාදපි නං සමච්ඡිසිතුං න ඉච්ඡන්ති.

840 එතාදිසං චෙ රතනං න ඉච්ඡන්ති
නාරිං නරිඤ්ඤානි බහුහි පත්තං,
දිට්ඨිගතානං සිලවතානුච්චිතං
ඤ්ඤාපභවිකානු චරෙසි කිදිසං.

841 ඉදං වදමිති න නස්ස හොති (මාගඤ්ඤානං හතවා)
ධම්මෙසු නිච්ඡේදයා සමුගහතිතං.
පසසඤ්ඤා දිට්ඨිසු අනුඤ්ඤානාය
අජ්ඣන්තසන්තං පටිනං අදස්සා.

1. ව්වාදයන්ති - සිමු 2
2. වාදයන්ති - සිමු 2
3. අරුතිං ව රාභ-සාය,

4. දිට්ඨිගතං-මජ්ඣ-සිමු 2
5. සිලවතං නු ජිවිතං-මජ්ඣ-
සිලවතං නු ජිවිතං-සිමු 2

842 විනිව්චයා යානි ජකපපිතානි (ඉති මාගන්දියො)
 තෙ වෙ මුති බුද්ධි අනුඤ්ඤාය,
 අජ්ඣන්තසනතිකි යමෙතමසං
 කථං නු ධිරෙහි පච්චෙදිතං තං.

843 න දිට්ඨියා න සුතියා න ඤාණෙන (මාගන්දියානි භගවා)
 සීලබ්බතෙතොපි න සුඤ්ඤිමාහ,
 අදිට්ඨියා අසසුතියා අඤ්ඤා¹
 අසීලතා අබ්බතා නොපි තෙන
 එතෙ ව නිසසජ්ජ අනුඤ්ඤාය
 සනෙතා අනිසසාය භවං න ජපෙය.

844 නො වෙ කිර දිට්ඨියා න සුතියා න ඤාණෙන
 (ඉති මාගන්දියො)
 සීලබ්බතෙතොපි විසුද්ධිමාහ
 අදිට්ඨියා අසසුතියා අඤ්ඤා,
 අසීලතා අබ්බතා නොපි තෙන
 මඤ්ඤාමහං මොමුහමෙව ධම්මං
 දිට්ඨියා එතෙ පච්චෙදන්ති සුද්ධිං.

845 දිට්ඨිඤ්ඤා නිසසාය අනුපුච්ඡමානො (මාගන්දියානි භගවා)
 සමුඤ්ඤිතෙසු පමොහමාග
 ඉතො ව නාද්දකඛි අණුමපි සඤ්ඤා,
 තඤ්ඤා තුචං මොමුහතො දහාසි.

846 සමො වීභෙසි උද වා නිභීතො
 යො මඤ්ඤති යො විච්චෙදථ තෙන,
 තිසු වීධාසු අච්ඤමපමානො
 සමො වීසෙසිති න තඤ්ඤ හොති.

847 සඤ්ඤානි යො බ්‍රාහ්මණො කිං වචෙයා
 මුසානි වා යො විච්චෙදථ කෙන,
 යඤ්ඤිං සමං වීසමං වාපි නත්ථි
 ස කෙන වාදං පට්ඨසංගුපෙයා.

1. අඤ්ඤාණං-පිච්ච 2.

848 ඔක්කමහාය අනිකේතසාරී
ගාමේ අකුබ්බං මුනී සන්ථවානී,
කාමෙහි රිතේන අපුරෙකාරානො
කථං න විභාසා ජනෙන කඬිරා.

849 යෙහි විචිතො විචරෙය්‍ය ලොකෙ
න තාහි උභයෙ වදෙය්‍ය නාගො,
ඵලමඤ්ජං¹ කණ්ඩකං වාරිජං යථා
ජලෙන පඬෙකො ව නුපලිකං,
ඵවං මුනී සන්තිවාදෙ අභිද්දො
කාමෙ ව ලොකෙ ව අනුපලිකො.

850 න වෙදගු දිට්ඨියා න මුනියා
ස මානමෙහි න හි තමමයො සො,
න කම්මුනා නොපි සුතෙන නෙයො
අනුපනිකො ස² නිවෙසනෙසු.

851 සඤ්ඤා විරතාසා න සන්ති ගජා
පඤ්ඤා විමුක්තාසා න සන්ති මොහා,
සඤ්ඤා දිට්ඨිඤ්ඤා යෙ අභයගෙසු.
නෙ සඵවයනා³ විචරනී ලොකෙහි.

මාගන්දියසුඤ්ඤා නිට්ඨිතං.

4-10

පුරාණ සුඤ්ඤාන

852 කථංදසී කථංසිලො උපසංඝොති වුච්චිති,
තං මෙ ගොතම පමුඤ්ඤි පුච්ඡිතො උක්ඛමං නරං.

853 විතතණ්ඤා පුරා හෙද (ඉති හගවා) පුබ්බමතං මනිසීතො,
වෙමච්චෙත්ථ පසඬෙඤ්ඤායො තස්ස නත්ථි පුරෙකඛිතං.

1. ජලමඤ්ජං - පිඬු 2
2. සො - පිඬු 2.
3. සඵවයනා - ඤා.

- 854 අකෙකාධනො අසන්තාසී අච්ඤ්ඤා අකුකුචො,
මනනභාසී¹ අනුඤ්ඤානො ස චෙ වාචායනො මුනි.
- 855 නිරාසත්ති අනාගතෙ අනිතං නානුයොවති,
විචෙකදසී ඵසෙසසු දිට්ඨිසු ව න නියති.²
- 856 පතිලිනො අකුභකො අපිභාලු අච්චපරි,
අපගඛෙතො අපෙඤ්ඤානො පෙසුනෙයො ව නො යුතො.
- 857 සාතිසෙසු අනසසාවි අතිමානෙ ච නො යුතො,
සඤ්ඤා ව පච්ඡානවා න සඤ්ඤා න විරජ්ජති.
- 858 ලාභකමා න සිඤ්ඤා අලාභෙ න ච කුපති,
අච්චරඤ්ඤා ව න ඤ්ඤාය රසෙසු නානුගිජ්ජති.
- 859 උපෙකකො සද ඤ්ඤා න ලොකෙ මඤ්ඤානෙ සමං,
න විසෙසී න නිචෙයො නසස නො සන්ති උසසද.
- 860 යසස නියසයනා නන්ති ඤ්ඤා ධම්මං අනිසසිතො,
භවාඤ්ඤා ව භවාය වා න ඤ්ඤා යසස න විජ්ජති.
- 861 නං මුච්චි උපසනෙතාති කාමෙසු අනපෙකච්ඡානං,
ගඤ්ඤා නසස න විජ්ජනති අතාරි යො විසසතිකං.
- 862 න නසස සුඤ්ඤා පසචො ඛෙතො චන්ද්‍රං ව විජ්ජති³
අතො වාසි නිරතො වා⁴ න නසසි උපලඛනති

1. මහාභාසී - සා, PMS
 2. නියානි - සිවු 2
 3. වඤ්ඤා න විජ්ජති - සිවු 2,
 4. අතං වාසි නිරතං වා - සිවු 2,

863 යෙන නං වජ්ජි පුටුප්පනා අපො සමණධ්‍රාගමණා,
නං තස්ස අපුරෙකකිතා තස්මා වාදෙසු නෙ'ජති.

864 විතගෙධො අමච්ඡරී න උසෙසසු වදනෙ මුනි,
න සමෙසු න ඔමෙසු කප්පං නෙති අකප්පියො.

865 යසා ලොකෙ සකං නන්දී අසතා ව න යොවති,
ධමමෙසු ව න ගච්ඡති ස වෙ සනොති වුවවතීති.

පුරාණෙදසුඤ්ඤානං නිවසිතං.

4 - 11

කලහවිවාද සුඤ්ඤානං

866 කුතො පහුතා කලහා විවාද
පරිදෙවයොකා සහමච්ඡරා ව,
මානාතිමානා සහපෙසුතා ව
කුතො පහුතා තෙ තදිඛා මුඛි.

867 පියා පහුතා කලහා විවාද
පරිදෙවයොකා සහමච්ඡරා ව,
මානාතිමානා සහපෙසුතා ව
මච්ඡරියසුඤ්ඤානා කලහා විවාද
විවාදජාතෙසු ව පෙසුතාහි.

868 පියාසු ලොකස්මිං කුතොනිදනා
යෙ වාපි ලොහා විවරන්ති ලොකෙ,
ආසා ව නිට්ඨා ව කුතොනිදනා
යෙ සමපරායාය නරස්ස භොන්ති.

869 ජන්දනිදනානි පියානි ලොකෙ
යෙ වාපි ලොභා විචරතී ලොකෙ,
ආසා ව නිට්ඨා ව ඉතොනිදනා
යෙ සමපරායාය නරසස හොනති.

870 ජන්ද නු ලොකස්ථි. කුතොනිදනො
විනිච්ඡයා වාපි කුතොපභුතා,
කොධො මොසවජ්ජකඛි කථංකථා ව
යෙ වාපි ධම්මා සමභොන වුඤ්ඤානා.

871 සාතං අසානනති යමාහු ලොකෙ
තමුපතිසායාය පහොති ජන්ද,
රුපෙසු දිසො විභවං භවඤ්ඤා
විනිච්ඡයං කුරුතෙ¹ ජනතු ලොකෙ.

872 කොධො මොසවජ්ජකඛි කථංකථා ව
ඵතෙපි ධම්මා අයමෙව සමනන,
කථංකථී ඤ්ඤපථාය සිකෙඛ
ඤ්ඤා පවුඤ්ඤා සමභොන ධම්මා.

873 සාතං අසානකඛි කුතොනිදනා
කීස්ථි අසනෙන න භවතී හෙතෙ,
විභවං භවඤ්ඤාපි යමෙතමත්ථං
ඵතං මෙ පමුඤ්ඤි යතොනිදනං.

874 ඵසානිදනං සාතං අසානං
ඵසස අසනෙන න භවතී හෙතෙ,
විභවං භවඤ්ඤාපි යමෙතමත්ථං
ඵතං තෙ පමුඤ්ඤි ඉතොනිදනං.

1. කුඤ්ඤි - මජ්ඣ.

- 875 එසො නු ලොකභූමිං කුතොන්දිනො
පරිභහා වාපි කුතොපහුතා,
කිසථී අසනෙන න මමකමඤ්චී
කිසථී විභුතෙ න චුප්පනි එසො,
- 876 නාමඤ්ච රූපඤ්ච පට්ඨව එසො
ඉච්ඡාන්දිනාති පරිභහාති,
ඉච්ඡාය'සනතා¹ න මමක මඤ්චී²
රූපෙ විභුතෙ න චුප්පනි එසො.
- 877 කථං සමෙතස්ස විභොති රූපං
සුඛං දුඛං වාපි කථං විභොති,
එතං මෙ බුභි යථා විභොති
තං ජාතිස්සාමථී ඉති මෙ මනො අහු.
- 878 න සඤ්ඤාසඤ්ඤී න විසඤ්ඤාසඤ්ඤී
නොපි අසඤ්ඤී න විභුතසඤ්ඤී,
එවං සමෙතස්ස විභොති රූපං
සඤ්ඤාන්දිනා හි පපඤ්ඤාසඛ්ඛා,
- 879 යං තං අපුච්ඡිතං අකිත්තධි නො
අඤ්ඤං තං පුච්ඡාම තද්ධිතං බුභි,
එත්තාවතභො නු වදන්ති භෙතෙ
යකඛස්ස සුඛං ඉධ පඤ්ඤිතා පෙ
උදහු අඤ්ඤමපි වදන්ති එතො.
- 880 එත්තාවතභොමපි වදන්ති භෙතෙ
යකඛස්ස සුඛං ඉධ පඤ්ඤිතා සෙ,
තෙසං පුනොතෙ සමයං වදන්ති
අනුපාදිමෙසෙ කුසලා වදනා.
- 881 එතෙ ව ඤ්ඤා උපනිසීතාති
ඤ්ඤා මුනි නිසසෙසො සො විමංසී,
ඤ්ඤා විමුක්ඛො න විවාදමෙති
භවාභවාය න සමෙති ධිරොති.

කලහවිවාදසුඤ්ඤාන නිට්ඨිතං.

1. ඉච්ඡා න සනතා - පිඬු 2
2. මමකමඤ්චී - පිඬු 2

3. සං ජාතියාම - පිඬු 2

889 කසමා නු සච්චානි වදන්ති නානා
පචාදියා සෙ කුසලා වදනා,
සච්චානි සුඤ්ඤානි බුද්ධි නානා
උද්භු තෙ තකකමනුසරණී.

890 න හෙව සච්චානි බුද්ධි නානා
අඤ්ඤාන සඤ්ඤාන නිච්චානි ලොකෙ,
තකකඤ්ඤාන දිට්ඨිසු පකපාධිකා
සච්චං මුසානි අමයධම්මොහු.

891 දිට්ඨෙ සුතෙ සිලවතෙ මුතෙ වා
ඵතෙ ව නිසාය විමානදසී,
විනි වෙජ්ජෙ ධර්මා පහසමානො
බාලො පරො අකකුසලොති¹වාහ.

892 යෙනෙව බාලොති පරං දහානි
තෙනාකුමානං කුසලොති වාහ,
සයමහනා සො කුසලාවදනො²
අඤ්ඤං විමානෙති තපෙව පාවා.³

893 අනිසාරදිට්ඨියා⁴ සො සමතො
මානෙන මහෙතා පරිපුණ්ණමානී,
සයමෙව සාමං මනසාහිසිතො
දිට්ඨිහි සා තසු තථා සමහතා.

894 පරසු වෙ හි වචසා නිහිතො
කුමො සහ හොති නිහිතපඤ්ඤා,
අඵ වෙ සයං වෙදගු හොති ධීරො
න කොචි බාලො සමඤ්ඤා අත්ථි.

895 අඤ්ඤං ඉතො යාහිවදන්ති ධම්මං
අපරධා සුද්ධිමකවලි තෙ⁵
උච්චෙ තිථා සුඤ්ඤො වදන්ති
සන්දිට්ඨියාගෙන හි තෙහිරතො.⁶

1. අකුසලොති - සිමු 2.
2. කුසලො වදනො - සිමු 2.
3. පාව - මජ්ඣ.
4. අනිසාරං දිට්ඨියා - සිමු 2.
5. සුද්ධිමකවලිතො - සිමු 2.
6. තාහිරතො - සායා,

- 896 ඉඳෙව සුද්ධිං ඉතිවාදියන්ති
නාසෙඤ්ඤාසු ධම්මෙසු විසුද්ධිමාත්තු,
එවමපි තිස්සා පුට්ඨසා නිව්ට්ඨා
සකායනෙ තස් දඤං වදනා.
- 897 සකායනෙ වාපි දඤං වදනො
කමෙත්ථ බාලොති පරං දහෙය්‍ය,
සයමෙව සො මෙධගං ආවහෙය්‍ය
පරං වදං බාලමසුද්ධිධම්මං.
- 898 විනිව්ඡයෙ ධ්‍යායා සයං පමාය
උඤ්ඤං සො¹ ලොකස්මිං විවාදමති,
භික්ඛාන සබ්බානි විනිව්ඡයානි
න මෙධගං ඤාතො ජනතු ලොකෙති.

වුළුවිසුභ සුඤ්ඤාන නිවේදනං.

4 - 13

මහාවිසුභ සුඤ්ඤාන

- 899 යෙ කෙවි 'මෙ දිට්ඨි පරිබ්බසානා
ඉදමෙව සවිඤ්ඤා විවාදෙත්ති,¹
සබ්බෙව තෙ භික්ඛුමනානායන්ති
අරො පසංසම්පි ලභන්ති තස්.
- 900 අප්පං භි එතං න අලං සමාය
දුට්ඨෙ විවාදස්ස එලානි බ්‍රුමී,
එවමපි දිස්වා න විවාදෙයථ²
බෙමාභිපසං අවිවාදභුමී.
- 901 යා කාවමා සම්මුතියො පුට්ඨස්සා
සබ්බා'ව එතා න උපෙති විද්ධා,
අනුපයො සො උපයං කිමෙය්‍ය
දිට්ඨෙ සුතෙ ඛන්තිමනුබ්බමානො.

1. උදධංස - මසසං.
2. විවාදෙත්ති - පිඤ්ඤා.

3. විවාදෙත්ති - පි.ඉ.

- 902 සීලුක්ඛමා සඤ්ඤමොනාහු සුදධි-
චතං සමාදය උපට්ඨිතා සෙ,
ඉධෙ'ව සිකෙඛම අථසස සුදධිං
හවුපනීතා කුසලා වදනා.
- 903 සචෙ චුතො සීලචතතො¹ හොති
ස චෙධති² කමමං වීරාධයිතො,
ස ජපපති³ පඤ්ඤාතිධ සුදධිං
සඤා ච භීතො පචසං ඝරමහා.
- 904 සීලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං
කමමඤ්ඤි සාවචජනචජජමෙතං,
සුදධිං අසුදධිනති අපඤ්ඤානො
වීරතො චරෙ සනතිමනුඤ්ඤාහාය.
- 905 තමුපනිඤ්ඤාය ජිගුච්ඡිතං වා
අථවාපි දිඤ්ඤං ච සුතං මුතං වා,
උදධංසරා සුදධිමනුතඤ්ඤානති
අචීතතණ්ඤා සෙ හවාහචෙසු.
- 906 පඤ්ඤාමානසස භි ජපපිතානි
පචෙධිතං⁴ වාපි පකපපිතෙසු,
චුතුපපාතො ඉධ යසස නඤ්ඤී
ස කෙත චෙධෙය්‍යා කුභිංච⁵ ජපෙහ.
- 907 යමාහු ධම්මං පරමනති එකෙ
තමෙච භීතනති පනාහු අඤ්ඤා,
සචෙචා නු වාදෙ කතමො ඉමෙයාං
සබ්බෙච භි මෙ කුසලා වදනා.
- 908 සකං භි ධම්මං පරිපුණ්ණමාහු
අඤ්ඤාසස ධම්මං පන භීතමාහු,
එච්චි විඤ්ඤානා විවාදයනති
සකං සකං සමමුතිමාහු සචචං.

1. සීලබ්බතො - පිචු.
 2. පචෙධති - මජ්ඣ.
 3. ජපපති - මජ්ඣ.
 4. පචෙධිතං - මජ්ඣ.
 5. කුභිඤ්ඤි - මු 1, 2

- 909 පරසා වෙ වමහසිනෙන භීනො
න කොච්චි ධර්මෙසු වීසෙසි අසස,
පුච්චි භී අඤ්ඤාසස වදන්ති ධර්ම-
නිභීනතො සමති දඬං වදනා.
- 910 සධර්මපුජා ව¹ පනා තරෙච්ච
යථා පසංසන්නි² සකායනානි,
සබ්බෙච්ච වාදා³ තථීයා⁴ භවෙය්‍යං.
සුඛි භී තෙසං පට්ඨකතෙමච.
- 911 න බ්‍රාහ්මණසස පරනෙය්‍යමඤ්චී
ධර්මෙසු නිවෙජ්ජය්‍ය සමුක්ඛනිතං,
තස්මා වීවාදනි උපානීවකො
න භී සෙච්චිතො පසසති ධර්මමඤ්ඤා.
- 912 ජානාථී පසාථී තරෙච්ච එතං
දිට්ඨියා එකෙ පට්ඨනනී සුද්ධිං.
අද්දකථී වෙ කිමභී තුමසස තෙන
අතිසිංචා අඤ්ඤාන වදන්ති සුද්ධිං.
- 913 පසසා නරො දකඛිනී⁵ නාමරූපං
දිසවාන වා ඤ්ඤාසති තානි මෙච,
කාමං බහුං පසසතු අපසකං වා
න භී තෙන සුද්ධිං කුසලා වදන්ති.
- 914 නිවීසසවාදී න භී සුඛිනායො⁶
පකප්පිතං දිට්ඨි පුරෙකඛරානො,
යං නිසසීතො තස්ස සුභං වදනො,
සුද්ධිං වරෙද තස්ස තථරුසා සො.
- 915 න බ්‍රාහ්මණො කප්පමුපෙති සඛිං.
න දිට්ඨිසාරී තපි ඤ්ඤාභවන්ති
ඤ්ඤා වා ව සො සමමනීයො⁷ පුච්චස්සා
උපෙකඛති උග්ගණ්ඨනනී මඤ්ඤා.⁸

1. සද්ධර්මපුජා - මජ්ඣ. සද්ධර්ම පුජාව - මු 2	6. සුභිනායො - මු 1 සුඛිනායො - මු 2
2. තෙසං - මජ්ඣ.	7. සමමනීයො - මජ්ඣ.
3. සබ්බෙච්ච වාදා - මු 1, 2	8. උග්ගණ්ඨං තමඤ්ඤා - මු 1, 2
4. තථීයා - මු 1, 2	
5. දකඛිනී - මජ්ඣ.	

916 විසජ්ජ ගජානි මුනිධ ලොකෙ
විවාදජානෙසු න වග්ගසාරි,
සනො අසනෙසු උපෙකකිකො සො
අනුග්ගහො උග්ගණ්ඨනතිමසෙසු.¹

917 පුබ්බාසවෙ හිතා නවෙ අකුබ්බං
න ජඤ්ඤානොපි හිවිසුචාදී,
ස විපමුක්ඛො දිට්ඨිගතෙහි ධිරො
න ලිප්පති² ලොකෙ අනත්තගරහී.

918 ස සබ්බධම්මෙසු විසෙතිභුතො
යං කිංඤ්ඤි දිට්ඨං ව සුඤ්ඤං මුතං වා,
ස පනතභාරො මුනි විපසුඤ්ඤො
න කප්පියො නුපරතො න පඤ්ඤොති.

මහාවිදුහසුඤ්ඤානං නිවර්තං.

4 - 14

කුච්චක සුඤ්ඤානං

919 පුච්චාමි තං ආදිවච්චකුං³,
විවෙකං සන්තිපදංඤා මහෙස්සි,
කථං දිස්වා නිබ්බාති භික්ඛු
අනුපාදියානො ලොකස්මිං කිංඤ්ඤි.

920 මුලං පපඤ්ඤා සබ්බාස (ඉති හගවා)
මනො අස්මිති සබ්බ මුඤ්ඤා⁴,
යා කාවි තණ්හා අජ්ඣාතං
තාසං විනයා සද්ධා සනො සිකෙඛ.

921 යං කිංඤ්ඤි ධම්මමභිජ්ඣෙසු
අජ්ඣාතං අථවාපි බහිඤ්ඤා,
න තෙන මානං⁵ කුච්චෙථ
න භිසා නිබ්බුති සතං චුත්තා.

1. උග්ගණ්ඨනං නමසෙසු-පු 1,2
උග්ගණ්ඨනතිමසෙසු-මජ්ඣ.
2. ලිප්පති-මජ්ඣ.
3. ආදිවච්චකු-මජ්ඣ.
4. සබ්බමුඤ්ඤා-සා, PTS
5. ථාම--මජ්ඣ.

922 සෙසොයා න තෙන මඤ්ඤායා
නීවෙසොයා අථ වාපි සරිතකා,
ඵලොධා අනෙකරුපෙහි
නාතුමානං විකප්පයං නිවෙධං.

923 අඤ්ඤානමච උපසමෙ
න අඤ්ඤානො භික්ඛු සන්තීමෙසොයා,
අඤ්ඤානං උපසන්නසස
නස්සි අකතා¹ කුතො නිරතතා² වා.

924 මජ්ඣෙක යථා සමුද්දාසා
උභේ නො ජායති ධීතො හොති,
එවං ධීතො අනෙජසා
උසාදං භික්ඛු න කරෙයා කුභිඤ්ඤි.

925 අඤ්ඤානං විචචනකු
සකඛිධම්මං පරිසසයවිතයං,
පට්ඨපදං වදෙහි හද්දනෙක
පාතිමොකාං අථවාපි සමාධිං.

926 වකඛුභි නෙව ලොලාසා
භාමකථාය ආචරෙයා සොනං,
රසෙ ව නානුගිජ්ජෙයා
න ව මමායෙථ කීඤ්ඤි ලොකසමී.

927 එසෙසන යද ඵුලධසා
පට්ඨෙවං භික්ඛු න කරෙයා කුභිඤ්ඤි
භවං ව නාභිජජෙයා
භෙරවෙසු ව න සම්පවෙධෙයා.

928 අනන්තමථො පානානං
බාදනීයානං අථොපි වජානං,
ලභ්භා න සන්තීධිං කඨිරා
න ව පරිත්තසෙ තාති අලභමානො.

929 කොධී න පාදලොල'සා
වීරමෙ කුභකුච්චා³ නසමජ්ජයා,
අථ ආසනෙසු සයනෙසු
අසසද්දෙසු භික්ඛු විහරෙයා.

1. අතක--ඉ1, 2
2. නිරතක--ඉ1, 2
3. කුභකුච්ච--ඉ1, 2

- 930 නිද්දං න බහුලිකරෙය්‍ය
 ජාගරිං භජෙය්‍ය ආනාපී,
 තඤ්ඤං මායං භස්සං බිඬ්ඬං
 මෙට්ඨනං වීඨජනෙ සච්ඡෙසං.
- 931 ආට්ඨකං¹ සුඤ්ඤානං ලක්ඛණං
 නො වීදනෙ අපොපි නක්ඛන්තං,
 වීරුතඤ්ඤා භවතකරණං
 තික්ඛිව්‍යං මාමකො න සෙවෙය්‍ය.
- 932 තිඤ්ඤා නසවෙධෙය්‍ය
 න උතතමෙය්‍ය පසංසිතො භික්ඛු,
 ලොභං සභ මච්ඡරියෙන
 කොධං පෙසුනියඤ්ඤා පත්‍රදෙය්‍ය.
- 933 කයවිකකයෙ න තිවෙධෙය්‍ය
 උපවාදං භික්ඛු න කරෙය්‍ය කුභිඤ්ඤා,
 භාමෙ ච නාභිසජ්ජෙය්‍ය
 ලාභකම්මා ජනං න ලපයෙය්‍ය.
- 934 න ච කඤ්ඤා² සියා භික්ඛු
 න ච වාචං පයුතං භාසෙය්‍ය,
 පාභබ්භියං න සිකෙඛියා
 කථං වීභ්භාභිකං න කථෙය්‍ය.
- 935 මොසවජ්ජෙ න තියෙය්‍යථ³
 සමපජානො සධානී න කසිරා,
 අථ ජීවිතෙන පඤ්ඤාය
 සීලබ්බතෙන නාඤ්ඤාමතීමඤ්ඤා.
- 936 සුඤ්ඤා රුසිතො⁴ බහුං වාචං
 සමණානං පුට්ඨවචනානං,⁵
 ඵරුසෙන තෙ න පටිවජ්ජා
 න භි සනෙතා පටිසෙනිං කරොන්ති.

1. අට්ඨකං-ඉ
 2. කඤ්ඤා-ඉ 1, 2
 3. තියෙය්‍ය-ඉ 1
 4. දුසිතො - පුනී
 5. සමණානං වා පුට්ඨවචනානං-මඡසං.

937 එතඤ්ඤා ධර්ම මඤ්ඤාය
 විචිතං භික්ඛා සද්ධාසනො සිසෙඛ,
 සකඛිති නිබ්බුතං ඤාතවා
 සාසනෙ ගොතමස්ස නපමජෙජයා.

938 අභිභු භි සො අනභිභුතො
 සකඛිධර්මං අනිතිභමදස්සී,¹
 තස්මා භි තස්ස භගවතො සාසනෙ
 අපමනෙහා සද්ධානමසමනුසිසෙඛති.

තුවටකසුඤ්ඤානං නිධිතං.

4-15

අත්තදණ්ඩ සුඤ්ඤානං

939 අත්තදණ්ඩා භයං ජාතං ජනං පසුභං මෙධගං²
 සංවෙගං කිත්තධිස්සාමී යථා සංවිජිතං මයා.

940 එඤ්ඤානං පඤ්ඤා දිස්වා මචෙජ අප්පොදකෙ යථා,
 අඤ්ඤාමඤ්ඤාභි ව්‍යාරුඤ්ඤා දිස්වා මං භයමාපිසී.

941 සමනුමසාරො ලොකො දිසා සඤ්ඤා සමෙරිතා,
 ඉච්ඡා භවනමනනො නාඤ්ඤාසාසිං අනොසිතං.

942 ඔසානනෙච්ච ව්‍යාරුඤ්ඤා දිස්වා මෙ අරතී අහු,
 අපෙඤ්ඤා සලලං අඤ්ඤාභිං දුඤ්ඤාසං හදයනිසිතං.

943 යෙන සලලන ඔතිඤ්ඤා දිසා සඤ්ඤා විධාවති,
 තමෙච්ච සලලං අඤ්ඤාසන න ධාවති න සිද්ධති.

1. සකඛිධර්මමති තිභමදස්සී-මජ්ඣ.

2. මෙධගං-ඉ 1

- 944 තප්පි සිකුණානුගීයනී
යානි ලොකෙ ගච්ඡන්ති න තෙසු පසුතො සියා.
නිබ්බිජ්ඣ සබ්බසො කාමෙ
සිකෙඤ්ඤි නිබ්බාන මත්තනො.
- 945 සච්චො සියා අසභගඤ්ඤො අමායො ඊක්ඛපෙසුතො,
අකෙකාධනො ලොභපාපං චෙට්ඨිච්ඡං චිතරෙ මුනි.
- 946 නිඤ්ඤං තඤ්ඤං සහෙ චිතං පමාදෙන න සංවසෙ,
අනිමානෙ න නිවෙධියා භිබ්බානමනසො නරො.
- 947 මොසචජෙස්ස න නියොථ රුපෙ සෙසාහං න කුබ්බසෙ,
මානඤ්ඤි පරිජානෙයා සාහසා චිරකො චරෙ.
- 948 පුරාණං නාභිතඤ්ඤායා නචෙ බ්බන්ති න කුබ්බසෙ,
භීයමානෙ න සොචෙයා ආකාසං න සිකො සියා.
- 949 ගෙධං බුච්ඡි මහොසොති ආජවං බුච්ඡි ජසනං,
ආරමමණං පකසනං කාමපඤ්ඤා දුරච්ඡෙයො.
- 950 සච්චො අචොකකමො¹ මුනි ඵලෙ කිට්ඨති බ්බාභමණො,
සබ්බං සො² පච්චිසස්ස ස චෙ සනෙකාති වුච්ඡති.
- 951 සංචෙ චිද්ධා ස චෙදගු ඤ්ඤා ධර්මං අනිසසිතො,
සච්චො සො ලොකෙ ඉරියානො න පිගහති³ධ කසුචී.

1. අචොකකමං-නිදෙදස
2. සබ්බසො-සායා

952 යොධ කාමෙ අවුච්චරි සඛ්ඤා ලොකෙ දුරව්වයං,
න සො සොචති නාලෙකිති ජිත්තසොනො අබන්ධනො.

953 යං පුබ්බෙ තං විසොසෙහි පච්ඡා තෙ මාහු කිඤ්චනං,
මලෙකි වෙ නො ගහෙය්‍යයි උපසනොතො වරියසයි.

954 සබ්බසො නාමරූපසභීං යස නත්ථි මමායිනං,
අසතා ව සොචති ස වෙ ලොකෙ න ජියාති¹.

955 යස නත්ථි ඉදං මෙති පරෙසං වාපි කිඤ්චනං,
මමඤ්ඤං සො අසංවිඤ්ඤං නත්ථි මෙති න සොචති.

956 අනිච්ඡරි අනන්‍යභිදේධා අනෙපො සබ්බධි සමො,
තමානිසංසං පටුච්ඡි පුච්ඡිතො අවිකම්පිනං².

957 අනෙජසස විජානතො නත්ථි කාවි නිසඬිඛිති,
විරතො සො විශාරමහා බෙමං පසසති සබ්බධි.

958 න සමෙසු න ඔමෙසු න උසෙසු වදනෙ මුති,
සනොතො සො විතමමෙච්ඡරො නාදෙති න නිරසසතිති.

අත්තදණ්ඩසුඝනං නිට්ඨිතං.

1. ජියති-මජ්ඣං.
2. අවිකම්පිතං--ඉ 1

සාරිපුත්ත සුත්තං

- 959 න මෙ දිට්ඨො ඉතො පුබ්බෙ
නසුතො¹ උද කසුචි,
(ඉච්චායඤා සාරිපුත්තො)
එවං වග්ගවදෙ සඤ්ඤා
කුසිතා ගණිමාගතො.

- 960 සදෙවකසා ලොකසා යථා දියසති වකඛුමා,
සබ්බං තමං විනොදෙතා එකොව රතිමඡකිගා.

- 961 තං බුද්ධං අසිතං තාදිං අකුභං ගණිමාගතං,
බහුතනම්ඨ² බද්ධානං අඤ්ඤා පඤ්ඤාන ආගමං.

- 962 භික්ඛුනො විජ්ඣුච්ඡතො හජතො ඊතනමාසනං,
රුකඛුචුලං සුසානං වා පබ්බතානං ඥානසුචා.

- 963 උච්චාවචෙසු සයනෙසු කිවිතො තඤ්ඤා හෙරවා,
යෙහි භික්ඛු න වෙධෙයා නිගෙසාසෙ සයනාසනෙ.

- 964 කති පරිසසයා ලොකෙ ගච්ඡතො අගතං³ දිසං,
යෙ භික්ඛු අභිසංඝවෙ පනංගිහි ස්ඨනාසනෙ.

- 965 කතාසා වාපපට්ඨො⁴ අසුසු කතාසසසු ඉධ ගොචරා,
කාති සීලබ්බතානසු පභිතසනසා භික්ඛුනො.

- 1. නසුතො-මු 2
- 2. බහුතනම්ඨ-මඡස.
- 3. අගතං-මු 2
- 4. වාපපට්ඨො-මඡස.

966 කං සො සිකං සමාදය එකොදී නිපකො සතො,
කච්චාරො රජතසෙසව නිඤ්ඤමෙ මලමිත්තනො.

967 විජීඤ්ඤානසං යදිදං ඵාසු
(සාරිපුත්තානි භගවා)
රිත්තාසනං සයනං සෙවනො වෙ,
සමොධිකාමසං යථානුධම්මං
තං තෙ පවිඤ්ඤාමී යථා පජානං.

968 පඤ්ඤානං ධීරො භයානං න භාසෙ
භික්ඛු සදනා සපරියන්තවාරී,¹
ඩංසාධිපාතානං සිරිංසපානං²
මනුසසඵසඤානං චතුසදනං.

969 පරධම්මිකානම්භි න සත්තසෙසය
දීඤ්ඤානි තෙසං ඛණ්ණභරවාරී,
අභාසරානි අභිසම්භවෙය්‍ය
පරිසසයානි කුසලානු උසී.

970 ආනඤ්ඤානසං භුද්‍ය ඵුට්ඨො
සීතං අඤ්ඤානං³ අධිවාසයෙය්‍ය,
සො තෙහි ඵුට්ඨො ඛණ්ණා අනොකො
වීරියං පරකකම්ම දළභං කරෙය්‍ය.

971 ථෙය්‍යං න කරෙය්‍ය⁴ න මුසා භණ්ණෙය්‍ය
මෙත්තාය ඵෙසෙ තසථාවරානි,
යද වීලක්ඛං මනසො විජඤ්ඤා
කණ්ණසස පඤ්ඤානි විනොදෙය්‍ය.

972 කොධාතිමානසං වසං න භවෙජ්ජ
මුලම්භි තෙසං පලිඛණ්ණා නිවෙසී,
අභවසීයං වා පන අපසීයං වා
අද්ධා භවනෙතා අභිසම්භවෙය්‍ය.

1. සපරියන්තවාරී-මඡසං, මු 2
2. සරිසපානං-මඡසං
3. අඤ්ඤානං-මඡසං-
අභිඤ්ඤානං-මු 2
4. ත කාරෙ-මඡසං.

- 973 පඤ්ඤා පුරකකච්චා කල්යාණපිති
විකම්මෙහයා තානි පරිසසයානි,
අරතීඝ්ණහෙට්ඨසනමිහි පනෙන
චතුරො සහෙට්ඨ පරිදෙවධච්චෙ.
- 974 කිංසු අසිසසාමී කුචං වා අසිසසං
දුක්ඛං චත සෙසු කුචජ්ඣ සෙසසං,
එතෙ විතකෙකි පරිදෙවනෙයො
විතයෙට්ඨ සෙධො අනිකෙතසාරී.
- 975 අනතඤ්ඤා ලද්ධා වසනඤ්ඤා කාලෙ
මහතං සො ජඤ්ඤා ඉධ නොසනසුං,
සොතෙසු ඉතෙතො යතවාරී ගාමෙ
රුසිකොපි වාවං ඵරුසං න චජජා.
- 976 ඔකම්මෙහවකඤ්ඤා න ච පාදලොලො
කුමාරානුසුතො ඔසුජාගරසස,
උපෙට්ඨාරඛන සමාහිතතො
තකකා සයං කුසකුචචඤ්ඤාපඤ්ඤා.
- 977 චුදිතො වච්චි සුච්චානිනඤ්ඤා
සමුහමචාරිසු ඛිලං පභිඤ්ඤා,
වාවං පමුඤ්ඤා කුසලං නානිවෙලං
ජනවාදධමොය න වෙතයෙයා.
- 978 අථාපරං පඤ්ඤරජානි ලොකෙ
යෙසං සනිමා විකයාය සිකෙකි,
රුපෙසු සඤ්ඤසු අථො රසෙසු
ගඤ්ඤසු ඵෙසසු සහෙට්ඨ රාගං.
- 979 එතෙසු ධමමෙසු විනෙයා ජඤ්ඤා
හිතඤ්ඤා සනිමා සුච්චිකච්චිකො,
කාලෙන සො සමමො ධමමං උරිච්චිමංසමානො
ඵකොදිභුතො විතනෙ තමං සොනි.

සාරිපුත්තසුඛතං නිට්ඨිතං:
අට්ඨකච්චගෙගා චතුසො.

තසසුඤ්ඤානං:-

කාමභුතච්ච දුච්චාච සුච්චධං පරමා ජරා,
මෙතෙතොයො ච පසුරො ච මාගඤ්ඤා පුරාභෙදනං.
කල්පං දෙව ච චුභානි සුතරෙච භුච්චධං
අභ්‍යඤ්ඤං ඵෙරසුඛං ඵෙරපඤ්ඤන සොළස,
තානි එතානි සුඛානි සධ්ධානච්ච කච්චගිකානි.

පාරායනවග්ගො

වතපුභාරා

- 980 කොසලානං පුරා රණං ආගමා දකඛිණාපථං,
ආකිඤ්ඤාදං පත්ඨයානො මුහම්මො මත්තපාරගු.
- 981 සො අසාසකසා විසයෙ මුලකසා සමාසනො,
වසී ගොධාවරිකුලෙ උඤ්ජන ව ඵලෙන ව.
- 982 තසෙව ව උපනිකාය ගාමො ව විපුලො අහු,
තනො ජාතෙන ආයෙන මහායඤ්ඤමකප්පයි.
- 983 මහායඤ්ඤං යජිත්වාන පුන ජාවිසී අසුමං,
තඤ්ඤං පති පවිඤ්ඤාමි අඤ්ඤා ආගඤ්ඤි මුහම්මො.
- 984 උග්ගඨපාදෙ තසීතො පඩකදනො රජසසිරො,
සො ව නං උපසඩකඉම සතාති පඤ්ඤා යාවතී.
- 985 තමෙනං බාවරී දිසවා ආසනෙන භිමත්තසී,
සුඛඤ්ඤා කුසලං පුඤ්ඤං ඉදං වචනලබ්ථි.
- 986 යං ධො මමං දෙඤ්ඤාධමං සබ්බං විස්සජ්ජිතං මයා,
අනුජානාහි මෙ බුභෙම නත්ථි පඤ්ඤා සතාති මෙ.
- 987 සවෙ මෙ යාවමානසා හවං නානුපදසති,
සත්තමෙ දිවසෙ තුඤ්ඤං මුද්ධා ඵලං සත්තධා.
- 988 අභිසංඛරිත්වා කුහකො හෙරවං සො අකිත්තසී,
තසා තං වචනං සුත්වා බාවරී දුකඛිතො අහු.
- 989 උසුසුසති අනාභාරො සොකසුලුභමපිතො,
අපොපි ඵවං විත්තසා ක්ඛානො න රමති මනො.
- 990 උත්තං දුකඛිතං දිසවා දෙවතා අත්තාමීති,
බාවරීං උපසඩකඉම ඉදං වචනලබ්ථි.

- 991 න සො මුද්ධං පජ්ජානති කුභකො සො ධනස්සිකො,
මුද්ධනි මුද්ධාපාතෙ වා ඤාණං තස්ස න විජජති.
- 992 හොති වරහි ජානාති තං මෙ අකඛාහි පුළ්ඤ්ඤා,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතඤ්ඤා තං සුඤ්ඤාම වට්ඨවා තච.
- 993 අහං පෙතං න ජානාමි ඤාණං එස්ස න විජජති,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතෙ වා ජිනානං හෙස්ස¹ දස්සනං.
- 994 අථ ඛො වරහි ජානාති අස්මිං පුද්ධවි² මණ්ඩලෙ,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතඤ්ඤා තං මෙ අකඛාහි දෙවතෙ.
- 995 පුරා කපිලවස්මුඤ්ඤා නිකඛනොයා ලොකනායකො,
අපචෙවවා ඔකකාකරාජස්ස සක්ඛපුත්තො පහඤ්ඤරො.
- 996 සො හි බ්‍රාහ්මණ සමබුද්ධො සබ්බධම්මානපාරගු,
සබ්බාහිඤ්ඤාබලපත්තො සබ්බධම්මෙසු වකඛුමා.
ස්වකකම්මකම්මාපත්තො විමුත්තො උපධිකම්මා.
- 997 බුද්ධො සො හගවා ලොකෙ ධම්මං දෙසෙති වකඛුමා,
තං සං ගන්තවාන පුච්ඡස්ස සො තෙ තං ව්‍යාකරිස්සති.
- 998 සමබුද්ධොති වචො සුචා උදග්ගො බාවරි අහු,
සොකස්ස තනුකො ආසි පිතිස්සෙ විපුලං ලහි.
- 999 සො බාවරි අත්තමනො උදග්ගො
තං දෙවතං පුච්ඡති වෙදජානො,
කතමමහි භාමෙ නිගමෙහි වා පන
කතමමහි වා ජනපදෙ ලොකනාථො.
යස්ස ගන්තවානම්සෙසමු සමබුද්ධං දිපදුක්ඛමං.
- 1000 සාවස්සිං කොසලමඤ්ඤරෙ ජිනා
පහුතපඤ්ඤා වරහුරිමධස්සො,
සො සක්ඛපුත්තො විධුරො අනාසවො
මුද්ධාධිපාතස්ස වීදු නරාසගො.
- 1001 තතො ආමනහස්සි සිසෙස බ්‍රාහ්මණෙ මත්තපාරගෙ,
එථ මාණවා අකම්මස්සං සුඤ්ඤාථ වචනං මම.

1. මුද්ධං මුද්ධාධිපාතෙ ව ජිනානං හෙත-මු1 ස්‍යා ෦෦෦

2. පරිච්ඡෙද.

- 1002 යමෙකං සො දුරුභො ලොකෙ පාදාභාවො අභිඤ්ඤාසො,
සාච්ඡ ලොකමභි උපනෙතො සමබ්බො ඉති විඤ්ඤාතො
ධිසං ගතොන සාවස්ථං පසංවොදි පසුඤ්ඤාමං.
- 1003 කථං වරහි ජානෙමු දිසවා බුද්ධොති බ්‍රාහ්මණ,
අජානනං නො පබ්බුභි යථා ජානෙමු තං මයං.
- 1004 ආගතානි හි මනෙසු මහාපුරිසලකණං,
අභක්ඛිංසානි¹ ච ව්‍යාඛ්‍යාතා සමන්තා අනුපුට්ඨසො.
- 1005 යමෙකෙන භොහති ගනෙසු මහාපුරිසලකණං,
දුවෙව² තස්ස ගතියො තතියා හි න විජජති.
- 1006 සචෙ අගාරං අඤ්ඤාවසති³ විජෙය්‍ය පයවිං ඉමං.
අදණ්ණඛන අසඤ්ඤාන ධම්මෙන මනුසාසාති.
- 1007 සචෙ ච සො පබ්බජති අගාරා අනගාරියං,
විවහතච්ඡදෙද්⁴ සමබ්බො අරහා හවති අනුත්තරො.
- 1008 ජාතිං ගොත්තඤ්ඤා ලකණං මනෙහ සියෙහ පුනාපරෙ,
මුඤ්ඤං මුඤ්ඤාධිපාතඤ්ඤා මනසායෙව පුච්ඡෙථ.
- 1009 අනාවරණදසාවී යදි බුද්ධො හවිසසති,
මනසා පුච්ඡෙන පඤ්ඤා වාචාය විසසරෙසසති.
- 1010 බාවරිසස වචො සුඤ්ඤා සියො සොළස බ්‍රාහ්මණො,
අජිකො තිසසමෙතෙයො පු ඤ්ඤාකො අථ මෙකගු.
- 1011 ධොතකො උපසීචො ච නජෙඤ ච අථ හෙමකො,
තොදෙය්‍යකප්පා දුභයො ජතුකණ්ණි ච පණ්ඩිතො
- 1012 හද්දාච්චිධො උදෙයො ච පොසාලො වාපි බ්‍රාහ්මණො,
මොසරාජා ච මෙධාවි පිඛිතියො ච මහාඉසී.
- 1013 පචෙවකගණ්ණො සබ්බෙ සබ්බලොකස්ස විඤ්ඤාතා,
ඤ්ඤාධි ඤ්ඤාතරතා ධීරා පුබ්බවාසනවාසිතා.
- 1014 බාවරිං අභිවාදෙතො කතො ච නං පදකණ්ණං,
ජවාජිනධිරා සබ්බෙ පකකාමුං උත්තරාමුඛා.

1. අභක්ඛිංසා ච - මු
දෙවසෙව - මජ්ඣ. 3. ආවසති - මජ්ඣ.
4. විවහතච්ඡදෙ - මජ්ඣ.

- 1015 මුද්‍රකසා පතිට්ඨානං පුරිමං මාභිසාසනිං¹ තද,
උජෙජනිඤ්ඤාපි ගොනඤ්ඤං වේදිසං වනසව්ඤ්ඤං.
- 1016 කොසමබ්බිං වාපි සාකෙතං සාවඤ්ඤාපි පුරුහතමං,
සෙනව්‍යං² කපිලං වජ්ඣං කුසිනාරඤ්ඤං මජ්ඣිරං.
- 1017 පාවඤ්ඤා භොගනගරං වෙසාලිං මාගධං පුරං,
පාසාණකං චේතියඤ්ඤා රමණීයං මනොරමං.
- 1018 තසිතො වුද්ධං සීතං මහාලාභංව වාණිජො,
ජායං සමමාහිතකොච තුරිතා පබ්බතමාරුහුං.
- 1019 භගවා තමභි සමයෙ භික්ඛුසංඝපුරකානො,
භික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති සීභොව නදති වනො.
- 1020 අජිතො අද්දස සමබුද්ධං සතරංසිව්ච්ච භානුමං,
වජ්ඣං යථා පණ්ණරසෙ පරිපුරිං උපාගතං.
- 1021 අඵසා ගතො දීසවාන පරිපුරඤ්ඤා ව්‍යඤ්ඤානං,
ඵකමනාං සීතො හට්ඨො මනොපකොඤ්ඤා අපුච්චඵ.
- 1022 ආදිසා ජමමනං බුභි ගොතො බුභි සලකඤ්ඤං,
මනෙසු පාරමිං බුභි කති වාචෙති බුභමඤ්ඤො.
- 1023 වීසංවසාසනං ආයු සො ව ගොතොන බාවරි,
තිණසා⁴ ලකඤ්ඤා ගතො තිණං වෙදන පාරගු.
- 1024 ලකඤ්ඤා ඉතිහාසෙව සනිසණ්ඩුසකෙට්ඨො,
පඤ්ඤා සතාති වාචෙති සධම්මෙ පාරමිං ගතො.
- 1025 ලකඤ්ඤානං පච්චයං බාවරියාන නරුහතම,
තණ්ණවජ්ඣං⁵ පකාසෙභි මා නො කංඛාසිතං අහු.

1. පුරිමාභිසාසනිං - මජ්ඣං පුරං මාභිසාසනිං - සා.
 2. සෙනව්‍යං - මජ්ඣං.
 3. වජ්ඣං-පි-ව - පි.
 4. තිණසා - මජ්ඣං.
 5. කංඛවජ්ඣං - මජ්ඣං.

- 1026 මුඛං ජීවහාය ජාදෙති උණණසා හමුකතතරෙ,
කොසොහිතං වජ්ඣගාරං එට්ඨං ජානාහි මාණව.
- 1027 පුච්ඡං හි කිංඤ්ඤි අසුඤ්ඤානො සුඤ්ඤා පඤ්ඤා වියාකතෙ,
විචිතොති ජනො සබ්බො වෙදජාතො කතඤ්ඤි.
- 1028 කො නු දෙවෙ ව බ්‍රහ්මා වා ඉඤ්ජ වාපි සුඤ්ඤාපති,
මනසා පුඤ්ඤිතෙ පඤ්ඤා තමෙනං පටිභාසති.
- 1029 මුඛං මුඛාධිපාතඤ්ඤා ඛාවරි පරිපුච්ඡති,
තං ව්‍යාකරොහි භගවා කඛං විනය නො ඉසෙ.
- 1030 අවිජ්ජා මුඛාති ජානාහි විජ්ජා මුඛාධිපාතිනී,
සද්ධා සතිසමාධිහි ජන්දවිරියෙන සංයුතා.
- 1031 තතො වෙදෙන මහතා සත්ථමහිත්වාන මාණවො,
එකංසං අජිනං කතා පාදෙසු සිරසා පති.
- 1032 ඛාවරි බ්‍රාහ්මණො භොතො සහසීසෙහි මාරිස,
උදඤ්ඤවිතො සුමනො පාදෙ වන්ති වක්ඛම.
- 1033 සුඤ්ඤානො ඛාවරි භොතු සහසීසෙහි බ්‍රාහ්මණො,
කුඤ්ඤාපි සුඤ්ඤානො භොහි වීරං ජීවාහි මාණව.
- 1034 ඛාවරිසස ව කුයහං වා සබ්බසං සබ්බසංසයං,
කතාවකාසා පුච්ඡවෙහා යං කිංඤ්ඤි මහසිච්ඡරං.
- 1035 සමබ්බුද්ධෙන කමතාකායෙ නිසීදිත්වාන පඤ්ඤි,
අජිතො පටමං පඤ්ඤා තස්ස පුඤ්ඤි කථාගතං.

වජ්ඣගාරා නිව්ඤ්ඤා.

අප්‍රේත සුතතං¹

- 1036 කෙනසු නිවුනො ලොකො(ඉච්චා යසමා අප්‍රේතො)
කෙනසු නපකාසනී,
කිසාභිලෙපනං බුසි කිංසු තසස මහබ්භයං.
- 1037 අවිජ්ජාය නිවුනො ලොකො (අප්‍රේතාති භගවා.)
වේච්ච්ඡා පමාද නපකාසනී,
ජසාභිලෙපනං බුමී දුක්ඛමසස මහබ්භයං.
- 1038 සවනති සබ්බධි සොනා (ඉච්චා යසමා අප්‍රේතො)
සොනානං කිං නිචාරණං.
සොනානං සංවරං බුච්ඡි කෙන සොනා පිථියරෙ²
- 1039 යාති සොනාති ලොකසීං (අප්‍රේතාති භගවා)
සති තෙසං නිචාරණං,
සොනානං සංවරං බුමී පඤ්ඤයෙන පිථියරෙ²
- 1040 පඤ්ඤ වෙච්ච සති වෙච්ච (ඉච්චායසමා අප්‍රේතො.)
නාමරුපඤ්ච මාච්ඡි,
එතං මෙ පුට්ඨො පබුච්ඡි කඤ්ඤං උපරුඤ්චති
- 1011 යමෙනං පඤ්ඤං අපුච්ඡි අප්‍රේත නං වදමී තෙ,
යඤ්ඤ නාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුඤ්චති,
විඤ්ඤණසා නිරොධෙන එතෙනං උපරුඤ්චති.
- 1042 යෙ ච සඤ්ඤානධම්මා සෙ යෙ ච සෙඤ්ඤා පුඤ්ඤ ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පබුච්ඡි මාච්ඡි.
- 1043 කාමෙසු නාභිගිලේඛයා මනසා නාවිලො සියා,
කුසලො සබ්බධම්මානං සනො භික්ඛු පට්ඨිච්චෙති.

1. අප්‍රේතසුතතං පදමං.³

- 1. අප්‍රේතමාණව පුඤ්ඤා - ම. ඡ. සං.
- 2. පිඨියරෙ - ම. ඡ. සං.
- 3. අප්‍රේතමාණව පුඤ්ඤා ම. ඡ. සං.

5-2

කියසමෙතෙතයාසුතතං¹

- 1044 කොධ සංතුසිතො ලොකෙ (ඉච්චායසා කියස මෙතතයො.)
කසස නො සනති ඉඤ්ජතා,
කො උභත්තමභි ඤ්ඤාය මජ්ඣෙ මත්තා න ලීජනී,
තං බ්‍රාහ්මි මහාපුරිසොති කො ඉධ සිධ්ධන්ති මච්චගා?
- 1045 කාමෙසු බ්‍රහ්මචරියවා (මෙතෙතයාති භගවා)
චිත්තණො සද සතො,
ස ඤ්ඤාය නිබ්බුතො භික්ඛු
තසස නො සනති ඉඤ්ජතා.
- 1406 සො උභත්තමභි ඤ්ඤාය මජ්ඣෙ මත්තා න ලීජනී,
තං බ්‍රාහ්මි මහාපුරිසොති සොධි² සිධ්ධන්ති මච්චගාති.

කියසමෙතෙතයාසුතතං දුතියං².

5-3

පුණ්ණකසුතතං⁴

- 1047 අනෙජං මූල දසසාවිං (ඉච්චායසා පුණ්ණකො)
අත්ථි පඤ්ඤන ආගමං
කිං නිසසිතා ඉසයො මනුජා ඛන්තියා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
යඤ්ඤමකප්පයි සු පුට්ඨ ඉධ ලොකෙ පුච්ඡාමී තං භගවා
බ්‍රාහ්මිමෙතං.
- 1048 යෙ කෙවිමෙ ඉසයො මනුජා (පුණ්ණකාති භගවා)
ඛන්තියා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
යඤ්ඤමකප්පයි සු පුට්ඨ ඉධ ලොකෙ,
ආසිංමානා පුණ්ණක ඉසවහාවං
ජරං සිතා යඤ්ඤමකප්පයි සු.

- 1. කියසමෙතෙතයා මාණවපුච්ඡා - ම ජ ස.
- 2. කියස මෙතෙතයා මාණව පුච්ඡා - ම ජ ස.
- 3. සො ඉධ - ම ජ ස.
- 4. පුණ්ණක මාණව පුච්ඡා - ම ජ ස.

1049 යෙ කෙවි මෙ ඉසයො මනුජා (ඉට්ඨායස්මා පුණණකො)
 ඛන්තියා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
 යඤ්ඤමකප්පධිංසු පුටු ඉධ ලොකෙ
 කච්චිසසු තෙ හගවා යඤ්ඤපථෙ අපමන්තා
 ආතාරු ජාතිඤ්ඤ ජරං ච මාරිස
 පුට්ඨාමි තං හගවා බ්‍රුහි මෙතං.

1050 ආසිංසනනි¹ ථොමයනාති
 අභිජප්පනනි පුභනනී (පුණණකාති හගවා)
 කාමාභිජප්පනනි පටිට්ඨ ලාභං,
 තෙ යාජයොගා හවිරාගරන්තා
 නාතරිංසු ජාතිජරනනි බ්‍රුමි.

1051 තෙ ඉව නාතරිංසු යාජයොගා (ඉට්ඨායස්මා පුණණකො)
 යඤ්ඤභි ජාතිඤ්ඤ ජරඤ්ඤ මාරිස,
 අථ කො වරහි දෙව මනුසසලොකෙ
 අතාරි ජාතිඤ්ඤ ජරඤ්ඤ මාරිස
 පුට්ඨාමි තං හගවා බ්‍රුහි මෙතං.

1052 සඛ්ඛාය ලොකස්මිං පරොචරානි² (පුණණකාති හගවා)
 යසීඤ්ඤිතං නත්ති කුභිඤ්ඤි ලොකෙ,
 සතෙතා විට්ඨමො අනිසො නිරාසො
 අතාරි සො ජාතිජරනනි බ්‍රුමිති.

පුණණකසුඤ්ඤානං තනියං³.

5-4

මෙතකගුසුඤ්ඤානං⁴

1053 පුට්ඨාමි තං හගවා බ්‍රුහි මෙතං (ඉට්ඨායස්මා මෙතකගු)
 මඤ්ඤමි තං වෙදගුං භාජිතන්තා,
 කුටො නු දුක්ඛා සමුද්දගතා ඉමෙ
 යෙ කෙවි ලොකස්මිං අනෙකරුජා.

1. ආසිංසනනි - ම ජ සං.
 2. පරොචරානි - ම ජ සං.
 3. පුණණකමාණව පුට්ඨා තනියා
 4. මෙතකගුමාණව පුට්ඨා - ම ජ සං.

1054 දුක්ඛස්ස වෙ මං පභවං අපුච්ඡසි (මෙඤ්ඤති භගවා)
තං තෙ පච්ඤාමි යථා පජානං,
උපධිනිදුතා පභවන්ති දුක්ඛා
යෙ කෙච්චි ලොකස්මිං අනෙකරූපා.

1055 යො වෙ අවිද්ධා උපධිං කරොති
පුනපුනං දුක්ඛමුපෙති මජ්ඣෙ,
තස්මා හි ජානං උපධිං න කසිරා
දුක්ඛස්ස ජාතිපභවවානුපස්සි.

1056 යත්තං අපුච්ඡමභ අඤ්ඤාසී නො (ඉච්චායස්මාමෙඤ්ඤ)
අඤ්ඤං තං පුච්ඡාමි තදිඛඤ චුඤ්ඤි.
කථංඤා ධීරා විතරංග්හි ඔසං
ජාතිජරං සොකපරිද්දවඤ්ඤා,
තං මෙ මුනී සාධු වියාකරොහි
තථා හි තෙ විදිතො එස ධමමො

1057 කිඤ්ඤස්සාමි තෙ ධමමං (මෙඤ්ඤති භගවා)
දිට්ඨො ධමමෙ අනීතිහං,
යං විදිතො සතො වරං තරෙ ලොකෙ විසතතිකං.

1058 තඤ්ඤාහං අභිනන්දමි මහෙසි ධමමුඤ්ඤමං,
යං විදිතො සතො වරං තරෙ ලොකෙ විසතතිකං.

1059 යං කිඤ්ඤි සමපජානාසි (මෙඤ්ඤති භගවා)
උදධං අධො තිරියඤ්ඤාපි මජ්ඣෙක,
එතෙසු නන්දිඤ්ඤා නිවෙසනඤ්ඤා
පනුජ්ජ වීඤ්ඤාණං භවෙ න තිට්ඨය.

1060 එවංවිභාරි සතො අපමඤ්ඤා
චිත්ඤ්ඤ වරං හිත්වා මමාසිතාති,
ජාතිං ජරං සොකපරිද්දවඤ්ඤා
ඉධෙව විද්ධා පජගෙය්‍ය දුක්ඛං.

- 1061 එතාහිනඤ්ඤි වචො මහෙසීනො, (ඉච්චායසමා මේඤ්ඤ)
සුඤ්ඤනිතං ගොතම නුඤ්ඤං,
අඤ්ඤා හි හගවා පහාසී දුඤ්ඤං
තවා හි තෙ චිදිනො එස ධමමො.
- 1062 තෙ වාපි නුත පජභෙය්‍යු දුඤ්ඤං
යෙ තුං මුනි අච්ඤ්ඤං ඔච්චෙය්‍ය,
තං තං නමසාසමී සමෙච්ච නාග
අපෙච්ච මං හගවා අච්ඤ්ඤං ඔච්චෙය්‍ය.
- 1063 යං බ්‍රාහ්මණං චෙදගුං ආභිජ්ඤ්ඤා (මේඤ්ඤනි හගවා)
අඤ්ඤානං කාමභවෙ අසඤ්ඤං,
අඤ්ඤා හි යො ඔසමීමං අතාරි
තිඤ්ඤා ව පාරං අච්චො අකඤ්ඤා.
- 1064 චීදා ව යො චෙදගු නරො ඉධ
හවාභවෙ සඤ්ඤමීමං චීසජ්ඤ,
යො චීතතඤ්ඤා අභිඤ්ඤා නිරායො
අතාරි යො ජාති ජරනති බ්‍රුමීති

මේඤ්ඤමාණවසුභනං වතුඤ්ඤං¹.

5-5

ධොතකසුභනං²

- 1065 පුච්චාමී තං හගවා බ්‍රුහි මමනං (ඉච්චායසමා ධොතකො)
වාචාහිකඤ්ඤමී මහෙසී තුයහං,
තච සුඤ්ඤාන නිගෙකාසං
සිඤ්ඤා නිඤ්ඤාන මුතනො
- 1066 තෙන භාතසං කරොති (ධොතකානි හගවා)
ඉධෙච්ච නිපකො සතො,
ඉතො සුඤ්ඤාන නිපකාසං
සිඤ්ඤා නිඤ්ඤානමතනො

1 මේඤ්ඤ මාණවසුභනං වතුඤ්ඤං - ම. ජ. සං

2. ධොතකමාණව සුභනං - ම. ජ. සං

1067 පසාමභං දෙවමනුසස් ලොකෙ (ඉච්චායසමාධොතකො)
අකිඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණං දුරියමානං,
තං තං නමසසාමී සමනතචකඤ්ඤා
පමුඤ්ඤා මං සකක කථංකථාහි

1068 නාහං ගමීසසාමී¹ පමොචනාය (ධොතකාති හගවා)
කථංකථීං ධොතක කඤ්ඤී ලොකෙ,
ධිඤ්ඤා සෙට්ඨං ආජානමානො²
ඵචං තුචං ඔසමීමං තරෙසි.

1069 අනුසාය බ්‍රාහ්ම කරණායමානො (ඉච්චායසමා ධොතකා)
විචේකධිඤ්ඤං සමභං විජඤ්ඤං,
යථාහං ආකාසොච අච්චාපජ්ජමානො
ඉධෙච සනො අසිනො චරෙය්‍යං.

1070 කිත්තධිසසාමී තෙ සන්තීං (ධොතකාති හගවා)
දිච්චෙඨ ධම්මෙ අනීතිහං,
යං විදිච්චා සනො චරං තරෙ ලොකෙ විසන්තිකං.

1071 තං වාහං අභිනන්දමී ((ඉච්චායසමා ධොතකො)
මහෙසි සන්තීමුත්තමං,
යං විදිච්චා සනො චරං තරෙ ලොකෙ විසන්තිකං.

1072 යං කිඤ්ඤී සමපජානාසි (ධොතකාති හගවා)
උඤ්ඤං අධො තිරියඤ්ඤාපි මරෙඤ්ඤා:
ඵතං විදිච්චා සධොතාති ලොකෙ
හවාහවාය මාකාසි තණ්හන්ති.

ධොතකසුඤ්ඤානං පඤ්ඤාමං³.

1. සමීසසාමී-සා; සමීසාමී-ඉ.
2. අභිජානමානො - ම ජ ස.
3. ධොතක මාණව පුඤ්ඤා පඤ්ඤාමී - ම ජ ස.

උපසිවසුතනං¹

- 1073 එකො අහං සකක මහන්දමොසං (ඉච්චායසමා උපසිවො)
අනිසීතො නො විසහාමී තාරිතුං,
ආරමුණං බුහි සමන්තවකඛු
යං නිසීතො ඔසමීමං තරෙයාං.
- 1074 ආකිඤ්චඤ්ඤං පෙකඛමානො සතීමා (උපසිවාති හගවා)
නාජීති නිසාය තරඤ්ඤ ඔසං,
කාමෙ පහාය වීරනො කථාහි
තණ්හකඛයං නත්තමහාහිපසා².
- 1075 සධෙඛසු කාමෙසු යො වීතරාගො (ඉච්චායසමා උපසිවො)
ආකිඤ්චඤ්ඤං හිසීතො හිත්³ යඤ්ඤං.
සඤ්ඤ වීමොකෙඛ පරමෙ විමුක්තො
තිටෙඨ නු යො තස් අනානුයාසී⁴.
- 1076 සධෙඛසු කාමෙසු යො වීතරාගො (උපසිවාති හගවා)
ආකිඤ්චඤ්ඤං හිසීතො හිත්³ මඤ්ඤං.
සඤ්ඤ වීමොකෙඛ පරමෙ ධම්මුක්තො
තිටෙඨයා යො තස් අනානුයාසී.
- 1077 තීටෙඨ වෙ යො තස් අනානුයාසී (ඉච්චායසමා උපසිවො)
සුගමි වසානං සමන්තවකඛු,
තඤ්ච යො සිති සියා විමුක්තො
වචෙච විඤ්ඤණං තථා විධසා.
- 1078 අච්චි යථා වාතවෙදගත ඛින්නා (උපසිවාති හගවා)
අත්ථං පලෙති න උපෙති සඛ්ඛා,
එච්චි මුහි නාමකායා විමුක්තො
අත්ථං පලෙති න උපෙති සඛ්ඛා.

1. උපසිව මාණව පුඤ්ජා ම ජ ස.
2. රත්තමහාහිපසස - සා
3. හතා - ම ජ ස.
4. අනානුයාසි සා - ක:

1079 අත්ථංගතො සො උද වා සො නත්ථී (ඉට්ඨායසමා උපසිවො)
උද්භු වෙ සසන්තියා අරොගො,
තං මෙ මුනී සාධු වියාකරොහී
තථා හි තෙ විදිතො එස ධම්මො

1080 අත්ථංගතස්ස න පමාණමත්ථී (උපසිවාති භගවා)
යෙන නං වජ්ජං තං තස්ස නත්ථී,
සබ්බෙසු ධම්මෙසු සමුහතෙසු
සමුහතා වාදපථාපි සබ්බෙති

උපසිවසුඤ්ඤානං¹

5 - 7

නන්දසුඤ්ඤානං²

1081. සන්තී ලොකෙ මුනියො (ඉට්ඨායසමා නන්දො)
ඒනා වදන්තී තසිදං කථංසු'
ඤාණුපපන්නං නො මුනිං වදන්තී
උද්භු වෙ ජීවිතෙත්ථුපපන්නං.

1082. න දිට්ඨියා න සුතියා න ඤාණෙන³ (නන්දති භගවා)
මුනිධ නන්ද කුසලා වදන්තී,
විසෙතිකත්වා අනිසා නිරාසා
වරන්තී යෙ තෙ මුනියොති බ්‍රූමී.

1083. යෙ කෙවිමෙ සමණව්‍යාභමණා සෙ (ඉට්ඨායසමා නන්දො)
දිට්ඨන්ත සුතෙතාපි³ වදන්තී සුද්ධිං,
සිලබ්බතෙතාපි වදන්තී සුද්ධිං
අනෙකරූපෙන වදන්තී සුද්ධිං
කම්මිඤ්ඤ තෙ භගවා තත්ථ යථා වරන්තා
අතාරු ජාතිඤ්ඤ ජරඤ්ඤ මාරිස
සුච්ඡාමී තං භගවා බ්‍රූහි මෙතං.

1. උපසිව මාණව පුරිස් ජවධී - මජ්ඣ.
2. නන්දමාණවපුරිස් - මජ්ඣ.
3. දිට්ඨියා න සුතියා න ඤාණෙන න සිලබ්බතෙත-සී. ඉ.

- 1084. යෙ කෙවි¹ම සමණබ්‍රාහ්මණො යෙ (නන්දනී හගවා)
 දිවෙධන සුඤ්ඤානාපි¹ වදන්ති සුඤ්ඤිං.
 සීලබ්බනෙතාපි වදන්ති සුඤ්ඤිං.
 අනෙකරූපෙන වදන්ති සුඤ්ඤිං,
 කිංකරාපි තෙ තස් යථා වදන්ති
 නාතරි-සු ජාතිජරන්ති බ්‍රෑමී

- 1085. යෙ කෙවි²මෙ සමණබ්‍රාහ්මණො යෙ (ඉච්චායඤ්ඤා නන්දනු)
 දිවෙධන සුඤ්ඤානාපි¹ වදන්ති සුඤ්ඤිං.
 සීලබ්බනෙතාපි වදන්ති සුඤ්ඤිං.
 අනෙකරූපෙන වදන්ති සුඤ්ඤිං.

- 1086. තෙවෙ² මුනී බ්‍රෑමී අනොසනිණ්ණො
 අථ කො වරහි දෙවමනුසසලොකෙ,
 අනාපි ජාතිංකු ජරංකු මාරිස
 සුච්ඡාමී තං හගවා බ්‍රෑමී මෙතං.

- 1087. භාහං සබ්බෙ සමණබ්‍රාහ්මණො යෙ (නන්දනී හගවා)
 ජාතිජරාය හිවුතාති බ්‍රෑමී
 යෙ සුධං දිවං ව සුතං මුතං වා
 සීලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං.
 අනෙකරූපමපි පහාය සබ්බං,
 තණ්හං පරිඤ්ඤාය අනාසවා යෙ
 තෙ වෙ නරා ඔසනිණ්ණාති බ්‍රෑමී.

- 1088. එතාහි නන්දමී වචො මහෙසින්තො (ඉච්චායඤ්ඤා නන්දනු)
 සුඤ්ඤානං ගොතම නුපට්ඨිතං
 යෙ සුධං දිවං ව සුතං මුතං වා
 සීලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං,
 අනෙක රූපමපි පහාය සබ්බං
 තණ්හං පරිඤ්ඤාය අනාසවා යෙ
 අහමපි තෙ ඔසනිණ්ණාති බ්‍රෑමීති.

නන්දසුඤ්ඤානං සන්තමං³.

1. දිවෙධසුඤ්ඤානාපි-ම.ඡ.ස.
 2. ස වෙ - පිච්ච.
 3. නන්දමාණව පුච්ඡා සත්තමී

5 - 8

හෙමකසුතනං¹

- 1089. යෙ මෙ පුට්ඨෙ වියාකංසු (ඉච්චායජ්ඣා හෙමකො)
 හුරං ගොතම සාසනං,
 ඉච්චාසී ඉති භවිසසති
 සබ්බං තං ඉතිභීතිහං
 සබ්බං තං තකකච්චිඨනං
 නාහං තස්ස අභිරමී.
- 1090. තුඤ්ඤා මෙ ධම්මෙ මහබ්බාහි තඤ්ඤා නිශ්සාතනං මුත්ති,
 යං චිදිත්වා සතො වරං තරෙ ලොකෙ විසතතිකං.
- 1091. ඉධ දිට්ඨි සුත. මුත්ත විඤ්ඤාතෙසු පියඋපෙසු හෙමක,
 ජඤ්ජුරාග විනොදනං නිබ්බාණං පද මච්චුතං.
- 1092. එතදඤ්ඤාය යෙ සතා දිට්ඨධම්මාහිතිබ්බුතා,
 උපසන්නා ච තෙ සද්ධං තිණ්ණං ලොකෙ විසතතිකතති.

හෙමකසුතනං අට්ඨමං²

5 - 9

තොදෙය්‍ය සුතනං³

- 1093. යස්මිං කාමා න වසන්තී (ඉච්චායජ්ඣා තොදෙය්‍යා)
 තණ්හා යස්ස න විජ්ජති,
 කථංකථා ච යො තිණ්ණං විමොචො තස්ස කිදිසො.
- 1094. යස්මිං කාමා න වසන්තී (තොදෙය්‍යාති භගවා)
 තණ්හා යස්ස න විජ්ජති,
 කථංකථා ච යො තිණ්ණං විමොචො තස්ස නාපරො.

- 1. හෙමකමාණව පුත්‍රා-මජ්ඣ.
- 2. හෙමකමාණව පුත්‍රා අට්ඨමි.-මජ්ඣ.
- 3. තොදෙය්‍යමාණව පුත්‍රා

1095. නිරාසයො සො උද ආසසානො
පඤ්ඤාණවා සො උදපඤ්ඤකපපී,
මුනිං අහං සකක යථා විජ්ඣාදං
තං මෙ වියාවිකං සමනනවකඤ්ඤි.

1096. නිරාසයො සො න සො ආසසානො
පඤ්ඤාණවා සො න ච පඤ්ඤකපපී,
එවමපි තොදෙය්‍ය මුනිං විජාන
අකිඤ්චනං කාමහවෙ අසඤ්ඤනී.

තොදෙය්‍යසුඤ්ඤං නවමං¹

5 - 10

කපප සුඤ්ඤං

1097. මජ්ඣෙකි සරසමිං තිට්ඨතං (ඉට්ඨායසමා කපපසා.)
ඔසෙ ජාතෙ මහඛතයෙ,
ජරාමච්චුපරෙතානං දීපං පබ්බාහි මාරිසං;
කිඤ්ච මෙ දීපමකංහි යථාධිදං නාපරා සියා

1098. මජ්ඣෙකි සරසමිං තිට්ඨතං (කප්පාති භගවා)
ඔසෙ ජාතෙ මහඛතයෙ,
ජරාමච්චුපරෙතානං දීපං පබ්බාහි කප්පෙ තෙ.

1099. අකිඤ්චනං අනාදනං එතං දීපං අනාපරං,
තිබ්බානමිති තං බ්බාහි ජරාමච්චුපරිකංසං.

1100. එතදඤ්ඤාය යෙ සතා දිට්ඨධර්මොභිනිබ්බුතා,
න තෙ මාරවසානුභා න තෙ මාරසස පඤ්ඤති.

කපපසුඤ්ඤං දසමං².

1. තොදෙය්‍ය මාණවපුවජා නවමි - ම.ජ.ස.
2. කපපමාණව පුවජා

ජතුකණණියුතනං¹

1101. සුඤ්චාන'හං වීරං අකාමකාමීං (ඉච්චායසමා ජතුකණණි)
ඔසාතිගං පුච්ච මකාමමාගමං,
යනතිපදං බුභි සභාජනෙතත
යථාතච්ඡං භගවා බුභි චෙතං.

1102. භගවා හි කාමෙ අභිභුය්‍ය ඉරියති
ආදිච්චොච පඨවිං කෙසී තෙජසා,
පරිත්තපඤ්ඤාසය මෙ භූරිපඤ්ඤා,
ආවිකඛ ධම්මං යමහං වීජඤ්ඤං
ජාතිජරාය ඉධ වීජභානං.

1103. කාමෙසු වීනය ගෙධං (ජතුකණණිති භගවා)
තෙකඛම්මං දච්චු ඛෙමනො,
උග්ගභීතං හිරතතං වා මා තෙ වීජ්ජඤ්ඤා කීඤ්ඤනං.

1104. යං පුඛෙධ තං වියොසෙහි පච්ඡා තෙ මාහු කීඤ්ඤනං,
මජ්ඣෙ චෙ නො ගභෙසසසි උපසනො වරිසසසි.

1105. සඛෙධසො නාම රූපණීං වීතගෙධසස බ්‍රාහ්මණ,
ආසවාසන වීජ්ජඤ්ඤා යෙහි මච්චු වසං වජෙති.

ජතුකණණියුතනං එකාදසමං².

භද්‍රාචුච්චියුතනං

1106. ඔකං ජහං තණ්හපිඨිදං අනෙජං (ඉච්චායසමා භද්‍රාචුච්චියා)
නාදිං ජහං ඔසතිණණං විලුභතං,
කප්පං ජහං අභියාවෙ සුමෙධං
සුඤ්චාන නාගසස අපනම්සසනති ඉතො.

1. කපපමාණවපුච්ඡා දසමී-මජසං.
2. ජතුකණණියුතනං භද්‍රාචුච්චියා-මජසං.
3. ජ කණණියුතනං එකාදසමී-මජසං.

- 1107. නානා ජනා ජනපදෙහි සඛගතා
තව වීර වාක්‍යං අභිකඛ්ඛි මානා,
තෙසං තුවං සාධු වියාකරොහි
තථා හි තෙ වීදිතො එස ධම්මො.
- 1108. ආදනකණ්ණං විනයෙථ සඛං (භද්‍රාපුට්ඨානි භගවා)
උදධං අධො නිරියඤ්චාපි මජ්ඣෙ,
යං යං හි මලාඤ්ඤං උපාදියන්ති
තෙනෙව මාරො අකෙති ජනතුං.
- 1109. තඤ්ඤා පජානං න උපාදියෙථ
භික්ඛු සතො කිඤ්ඤානං සඛධම්මොකෙ,
ආදනසංකො ඉති පෙකම්මානො
පජං ඉමං මච්චුධම්මොස්ස විසංකාන්ති.

භද්‍රාපුට්ඨසුඤ්ඤානං දවාදසමං¹.

5 - 13

උදයසුඤ්ඤානං

- 1110. ක්ඛායිං වීරජමාසීනං (ඉච්චා යඤ්ඤා උදයො)
කතකිච්චං අනාසවං,
පාරගුං සඛධම්මොනං අඤ්ඤා පඤ්ඤානා ආගමං,
අඤ්ඤා විමොක්ඛං පට්ඨාහි අවිජජාය පභෙදනං.
- 1111. පභානං කාමච්ඡද්දානං (උදයානි භගවා)
දෙමනස්සාන චුභයං,
චීනස්ස ච පඤ්ඤානං කුඤ්ඤාචරානං නිචාරණං.
- 1112. උපෙච්චා සති සංසුදධං ධම්මතකකපුරෙජවං,
අඤ්ඤා විමොක්ඛං පට්ඨාහි අවිජජාය පභෙදනං.
- 1113. කිංසු සංයොජනො ලොකො (ඉච්චායඤ්ඤා උදයො)
කිංසු තස්ස විචාරණා,
කිංසුස්ස විපභානොන නිධානමිති චුච්චති.

- 1. භද්‍රාපුට්ඨමංඤ්චපුට්ඨං-මජ්ඣ.
- 2. භද්‍රාපුට්ඨමංඤ්චපුට්ඨං දවාදසි
- 3. උදය මංඤ්චපුට්ඨං-මජ්ඣ.

- 1114. නන්දී සංයොජනො ලොකො (උදයාති භගවා)
විතක්කස්ස විවාරණා,
තණ්හාය විපභානෙන නිබ්බානමීති වුච්චති.
- 1115. කථං සතස්ස වරතො (ඉච්චායස්මා උදයං)
විඤ්ඤාණං උපරුජ්ඣති,
භගවතනං පුච්චමාගමම තං සුඤ්ඤොම වචො තව:
- 1116. අජ්ඣන්තඤ්ඤා ඛණ්ඩා ව වෙදනං නාභිනන්දිතො,
එවං සතස්ස වරතො විඤ්ඤාණං උපරුජ්ඣතිති.

උදයසුඤ්ඤානං තෙරසමං¹:

5 - 14

පොසාලසුඤ්ඤානං²

- 1117. යො අතීතං ආදියති (ඉච්චායස්මා පොසාලො)
අනෙජො ජිනනසංසයො,
පාරගුං සබ්බධම්මානං අඤ්ඤානං ආගමං.
- 1118. විභූතරූපසඤ්ඤීස්ස සබ්බකායපභාසිනො
අජ්ඣන්තඤ්ඤා ඛණ්ඩා ව නන්දී කිඤ්චිති පසුතො,
ඤ්ඤාණං සකකානු පුච්චාමී කථං නෙය්‍යො තථා වීධො.
- 1119. විඤ්ඤාණංචීති යො සබ්බා (පොසාලාති භගවා)
අභිජානං තරාගතො
තිට්ඨන්තමෙනං ජානාති විමුක්තං තපපරායණං.
- 1120. ආකිඤ්ඤාඤ්ඤා සමභවං ඤ්ඤා නන්දී සංයොජනං ඉති,
එවමෙතං අභිඤ්ඤාය තතො තස්ස විපසානි:
එතං ඤ්ඤාණං තථං තස්ස මුඛමණ්ණං වුසිමකොති.

පොසාලසුඤ්ඤානං වුද්දසමං³.

- 1. උදයමාණව පුච්චා තෙරසි-මජ්ඣ.
- 2. පොසාලමාණව පුච්චා
- 3. පොසාලමාණව පුච්චා වුද්දසි.

5-15

මොසරාජ සූතකං

- 1121. දවාහං සකක අපුච්ඡිසකං (ඉට්වා යසමා මොසරාජා)¹
න මෙ ව්‍යාකාසි වකඛුමා,
යාව තනියඤ්ඤ දෙවිසි ව්‍යාකරොතීති මෙ සූතං.
- 1122. අයං ලොකො පරො ලොකො බ්‍රහ්මලොකො සදෙවකො,
දිට්ඨිං තෙ නාභිජානාති ගොතමස්ස යසසසීනො.
- 1123. එතං අභිකකනනදසාඨං අත්ථි පඤ්ඤන ආගමං,
කථං ලොකං අවෙකකිනං මච්චුරාජා න පසසති.
- 1124. සුඤ්ඤකො ලොකං අවෙකකිසු මොසරාජ සද සතො,
අනනානුදිට්ඨිං ඌහව්ව එවං මච්චුතරො සියා;
එවං ලොකං අවෙකකි'නනං මච්චුරාජා න පසසතිති.

මොසරාජසූතකං පණ්ණරසමං².

5-16

පිඩගීය සූතකං

- 1125. ජිණ්ණො හමසථි අබලො වීතවණ්ණො (ඉට්වා යසමා පිඩගීයො)³
නෙකතා න සුඤ්ඤා සවනං න ඵාසු,
මාහං නසසං මොච්චිහො අනතරාව
ආවිකකි ධම්මං යමහං විජඤ්ඤං
ජාතිජරාය ඉධ විපපහානං.
- 1126. දිසවාන රූපෙසු විහඤ්ඤමානො (පිඩගීයාති හගවා)
රූපහනී රූපෙසු ජනා පමකතා,
කසමා තුවං පිඩගීය අපමකතො
ජහස්ස රූපං අපුනානිභවාය.

1. මොසරාජ මාණව පුවතා
2. මොසරාජ මාණව පුවතා-පණ්ණරසි-ම. ජ. ස.
3. පිඩගීයමාණව පුවතා.

1127. දිසා වතසොං විදිසා වතසොං
 උඤ්ඤං අධො දසදිසා ඉමායො
 න තුඤ්ඤං අදිට්ඨං අසුඤ්ඤං මුඤ්ඤං වා,
 අරො අවිඤ්ඤාණං කිඤ්ඤි න මනී ලොකෙ
 ආචිකං ධම්මං යමහං විජ්ඤාං
 ජාති ජරාය ඉධ විපපහානං.

1128. තණ්හාධිපතෙන මනුජේ පෙකඛමානො (පිඩගියාති හගවා)
 සත්තා පජා තෙ ජරසා පරෙනෙ,
 තස්මා තුවං පිඩගිය අපමනෙහා
 ජහස්සු තණ්හං අපුනඛගවායාති.

පිඩගියසුඤ්ඤානං යොළුසමං².

ඉදමවොච හගවා මගධෙසු විහරන්තො පාසාණකෙ වෙතියෙ පරිවාරිකසොළසානං බ්‍රාහ්මණානං අජ්ඣිට්ඨො පුට්ඨො පුට්ඨො පඤ්ඤා ව්‍යාකාසී. එකමෙකස්ස වෙපි පඤ්ඤාසා අත්මඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජෙය්‍ය ගවෙජ්ජෙය්‍යව ජරා මරණස්සපාරං පාරඛ්ඤා මනීයා ඉමෙ ධම්මාති. තස්මා ඉමස්ස ධම්මපරියායස්ස පාරායනනෙව්‍යං අධි වචනං:

1129. අජිනො තිස්ස මෙතෙතෙය්‍යා පුණ්ණකො අථ මෙතතභු,
 ධොතකො උපසිවො ච නන්‍යෙ ච අථ භෙමකො.

1130. තොදෙය්‍යකප්පා දුභයො ජතුකණ්ඨි ච පණ්ඨිතො,
 හද්‍රාවුධො උදයො ච පොසාලො වාපි බ්‍රාහ්මණො,
 මොඝරාජා ච මෙධාවී පිඩගියොච මහාභුසී.

1131. එතෙ බුඤ්ඤං උපාගච්ඡං සමපන්න වරණං ඉසී.
 දුච්ඡන්තා නිපුණෙ පඤ්ඤා බුඤ්ඤසෙට්ඨං උපාගමිං.

1. පි.ගීයමාණව පුජා යො සි.
 2. ආරායනනෙව්‍යං-ම. ජ. සං

- 1132. තෙසං චුද්ධො ව්‍යාකාසි පඤ්ඤා පුච්චො යථාතථං,
පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන තොසෙසි බ්‍රාහ්මණෙ මුනී,
- 1133. තෙ තොසිතා චකඛුමතා චුද්ධනාදිච්චබ්‍රහ්මිනා,
බ්‍රහ්මචරියමචරිංසු වරපඤ්ඤාසා සන්තීකෙ.
- 1134. එකමෙකසා පඤ්ඤාසා යථා චුද්ධෙන දෙසිතං,
තථා යො පටිපජ්ජයා ගච්ඡ පාරං අපාරතො.
- 1135. අපාරා පරං ගච්ඡයා භාවෙනො මඤ්චුක්ඛමං,
මඤ්ඤා සො පාරං ගමනාය තඤ්චා පරායනං ඉති.

පාරායනානුගීතිගාථා

- 1136. පරායනමනුගාසිසං (ඉච්චා යඤ්චා පිඩභියො)
යථාද්දකඛි තථා අකඛාසි,
විමලො භූරිමෙධසො,
නිකකාමො නිබ්බන්‍ධො¹ නාගො
කිසස හෙතු මුසා හණො.
- 1137. පභීන මල මොහසා මානමකඛපභාසිනො,
හන්‍යහං කිකකධිසසාමී ගිරං වණ්ණපසංභිතං.
- 1138. තමොනුදෙ චුද්ධො සමනනචකඛු
ලොකනනගු සබ්බහවාතිවනො,
අනාසචො සබ්බදුක්ඛපභීනො
සච්චවනයො බ්‍රහ්ම උපාසිතො මෙ.
- 1139. ද්විජො යථා කුබ්බනකං පහාය
බහුපථලං කානනං ආවසෙය්‍යා,
එවංපහං අපපදසො පහාය
මහොදධිං හංසරිවජ්ඣපනො²
- 1140. යෙ මෙ පුච්චෙ ව්‍යාකංසු
හුරං ගොතමයාසනා,
ඉච්චාසි ඉති හවීසකි,
සබ්බනනං ඉතීභීතිහං
සබ්බනනං තකඛච්චිතං.

1. නිබ්බන්‍ධො-මු.
2. හංසොරිවජ්ඣපනො-ම. ජ. ස.

1141. එකො තමනුදසීනො ජුත්ඛා ඥො පභංකරො,
ගොතමො භුරිපඤ්ඤාණො ගොතමො භුරිමෙධසො.

1142. යො මෙ ධම්මදෙසෙසී සඤ්චිකමකාලිකං,
තණ්හකකියමනීතිකං යසස නඤ්ච උපමා කච්චි.

1143. කිංඤ්ඤ තඛා විපචසසී මුහුඤ්ඤාමපි පිධගිය,
ගොතමා භුරිපඤ්ඤාණා ගොතමා භුරිමෙධසා.

1144. යො තෙ ධම්මදෙසෙසී සඤ්චිකමකාලිකං,
තණ්හකකියමනීතිකං යසස නඤ්ච උපමා කච්චි.

1145. නාභං තඛා* විපචසාමී මුහුඤ්ඤාමපි බ්‍රාහ්මණ,
ගොතමා භුරිපඤ්ඤාණා ගොතමා භුරිමෙධසා.

1146. යො මෙ ධම්මදෙසෙසී සඤ්චිකමකාලිකං,
තණ්හකකියමනීතිකං යසස නඤ්ච උපමා කච්චි.

1147. පසසාමී නං මනසා චකඤ්ඤා ච
රතනී දීචං බ්‍රාහ්මණ අභ්‍යමකො.
නමසාමානො විවසෙමී රතනී
තෙනෙව මඤ්ඤාමී අච්චපචාසං.

1148. සඤ්චා ච පිතී ච මනො සතී ච
නාපෙතනී මෙ ගොතමසාසනඛා,
යං අං දීසං චජනී භුරිපඤ්ඤා
ස තෙන තෙනෙව නතො භමසී.

1149. ජීණ්ණසස මෙ දුඛලොචකසස
තෙනෙව කායො න පලෙඤ්ඤි තඤ්ච,
සඛකපප්පකතාය² චජාමී නිචචං
මනො හි මෙ බ්‍රාහ්මණ තෙන සුඤ්ඤා

1150. පඤ්ඤා සයානො පරිච්ඡෙදානො දීපා දීපං උපපලවීං,
අච්චද්දසාසිං සමබුද්ධං ඔසති ඤ්ණමනාසචං.

*තඛා-මු 1 නමසාමානො පීඨ.

2. සනකාය-මජ්ඣ.

- 1151. යථා අහු වකකලී මුත්තසද්ධො
 හද්දාද්ධො ආලවී ගොතමො ව,
 එවමෙව තමෙ පවුකඤ්ඤ සද්ධං
 ගමියසී තං පිට්ඨිය මච්චුධෙය්‍යසා පාරං.
- 1152. එස භියෙය්‍යා පසීදම් සුඤ්ඤාන මුත්තො වචො,
 වීචකතච්ඡදෙද සමච්චුද්ධො අබ්බො පටිභානවා.
- 1153. අධිදෙවෙ අභිකුඤ්ඤ සඛං වෙදී පරොවරං,
 පඤ්ඤානනකකරො සප්ථා කඛිඛිතං පටිච්චානතං.
- 1154. අසංචිරං අසඤ්ඤාපං යසා නතී උපමා කචචී,
 අද්ධා භවිසසාමී න මෙඤ්ඤ කඛිඛා එවං පධාරෙභී-
 අධිමුත්තවිකතනනී.

පාඨානපාදනපාදන නිවර්තනො.

සුඤ්ඤානපාදන පාදනො.

සුභනතිපාචන

ගාථාදීපාද සුවි

අ	පිටප්පිටකයා	අ	පිටප්පිටකයා
අකකකසං විඤ්ඤපනි.	194	අට්ඨානනං සබ්බභිකාරකසස	16
අකිඤ්ඤනං අනාදනං	336	අට්ඨිතභාරුසංයුතො	60
අකිඤ්ඤී විචචවකඤ්ඤ	290	අඤ්ඤමහෙතනපි පුඤ්ඤන	126
අකෙකාධනං චතවනං	192	අකිසාරදිට්ඨියා සො සමනො	280
අකෙකාධනො අසනනාසී	270	අතීතයොඛනො පොසො	34
අකෙකාධනො විගතඛිලො'		අතීතෙසු අනාගතෙසු වාපි	112
හමඤ්ඤී 6		අතතදණ්ඩා භයං ජාතං	294
අකෙකාසං වධධකං ච	192	අතතවෙතනහතො'හමඤ්ඤී	8
අකකාතාරං පවිතාරං	50	අතතං පභාය අනුපාදියානො	254
අගමා රාජගහං බුද්ධො	122	අත්ථාගතසස න පමාණමඤ්ඤී	330
අග්ගිභුක්තමුඛා යඤ්ඤ	178	අත්ථාගතො සො උදවා සො	
අච්චි යථා වාතවෙගෙන ඛින්නා	328	නඤ්ඤී 330	
අච්චි ච්ඡික නණ්ණං ඉධ		අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො	58
නාමරූපෙ 106		අත්ථි වසා අත්ථි ධෙනුපා	8
අජිතො අද්දස සමබුද්ධං	312	අත්ථි සඤ්ඤා තථා විරියං	126
අජිතො කීසසමෙතෙතෙයො	346	අථ ඛො වරහි ජානාති	308
අජ්ජ පණ්ණරසො උපොසපො	46	අථතනො	
අජ්ජකතමෙව උපසමෙ	290	ගමනමනුසාරතො	216
අජ්ජකතං ච බහිද්ධා ච	342	අථ තං පවීතකකමාගමා	264
අඤ්ඤානු තමනා සමයා	90	අථ පුබ්බලොහිතමිසො	210
අඤ්ඤං ඉතො යාහිවදන්ති		අථ භාසිහි දසදිසා	222
ධමමං 280		අථ ලොභමයං පන කුමිහි.	210
අඤ්ඤානමෙතං වචනං	218	අථ වෙතරණං පන දුග්ගං	210
අඤ්ඤාය පදං සමෙච්ච ධමමං	112	අථ සත්ථානි කුරුතෙ	260
අඤ්ඤාය ලොකං පරමඤ්ඤාසී	66	අථසස ගතො දිසාවන	312
අඤ්ඤාය සබ්බානි නිවෙසනානි	61	අථසස නච්චි සොතෙහි	60
අඤ්ඤාන ච කෙවලිතං		අථසස පුසිරං සීසං	360
මහෙසී 26, 142		අථා'පරං පඤ්ඤරජානී ලොකෙ	304
අඤ්ඤාපි පසස ගමිතො	184	අද්දස හගවා ආදි.	106
අඤ්ඤාචාර්යං ච ඤානි	88	අඤ්ඤා අමොසං මම පුච්ඡනා	
		අනු 150	

ගාථාදීපාද සූචි

අ	පිටුවකිකා	අ	පිටුවකිකා
අදා පසංසා ව සභාසමුපදං	14	අබ්බුලාසලොලා අසිතො	184
අදා හි තසස රුතමිජෙකඛ	134	අබ්භවවරියං පරිවජ්ජයෙය්‍යා	118
අදා හි භගවා තමෙව එතං	112	අභිකෙසුසය්‍යං අභිකෙසුතං	176
අධිදෙවෙ අභි කුසුස	352	අභිභූ හි සො අනභිභූකො	294
අනගාරිසුපෙතසස	118	අභිස ඛබිරිචා කුභකො	306
අනඛනනි අඛනමානී	236	අභුතවාදී තිරියං උපෙති	206
අනකියං පියං වාවං	78	අමොසධමමං නිබ්බානං	238
අනාවරණදසාචී	310	අයං ලොකො පරො ලොකො	344
අනිමිතං ව භාවෙහි	102	අයං හි ධමමො නිපුණො	
අනිමිතමනකුසුතං	182	සුඛො ව	114
අනිසිතො න වලනී	234	අයොසමප්පසමාභතධ්‍යානං	208
අනුකුසුතපටිකුසුතා	188	අලසං යදිදං සාධු	220
අනුච්චරි අනනුගිදො	198	අලදා තසස අසාදං	130
අනුච්චව පපඤ්චනාමරූපං	160	අලිනවිනො ව සියා	222
අනුසාස ඔමෙභ		අවජ්ඣා බ්‍රාහමණා ආසුං	88
කරුණාසමානො	326	අවජ්ජාය නිවුතො ලොකො	316
අනන්තසාඛං ව සභසමණ්ඛලං	214	අවජ්ජා මුද්ධානී ජානාහි	314
අනෙජ්ජස විජානනො	298	අවජ්ජා භ'යං මහාමොහො	228
අනෙජං මූලදසසාවී	318	අවිරුද්ධං විරුද්ධසු	194
අනොමනාමං නිපුණසුදසසිං	54	අසජ්ජමානා විවරනනී ලොකෙ	136
අනනගු'සි පාරගු දුකඛසස	164	අසනං ව සතං ව කුඤ්චා	160
අනනපුරො දරපුරො	60	අසනං යොධ පබ්‍රැනී	40
අනකමකසා න විජ්ජරෙ	6	අසනනසස පියා හොනනී	32
අනනං ව ලදා වසනං ව		අසංසච්චං ගභටෙඨහි	194
කාලෙ	304	අසංහීරං අසංකුසං	352
අනන්ද ඛලද වෙතං	90	අසිපතනවනං පන කිණං	210
අනනානමෙථො පානානං	290	අසෙවනා ව බාලානං	80
අපාරා පාරං ගවෙජ්ජය්‍යා	348	අසමා වුභො දුරවිහාරවුතනිතො	66
අපි වෙ වසසසනං ජීවෙ	184	අභමෙතං න ජානාමී	312
අපහොගො මහාතණ්ඛා	36	ආකිකුඤ්ඤං පෙකඛමානො	328
අපමනො අයං කලී	206	ආකිකුඤ්ඤ සමභවං කුඤ්චා	342
අපං වත ජීවිකං ඉදං	251	ආගඤ්ඤි තෙ සනභීකෙ	
අපං හි එතං න අලං සමාය	282	නාගරාජා	114
අබලානං බලියනනී	242		

ගාථාදීපාද සූචි

අ	පිටුවකො
ආගතානී හි මනෙහසු	310
ආග්. න කරොති කිඤ්චි	
ලොකෙ	158
ආනඛක ඵසොන චුදය චුටෙයා	302
ආඵබ්බණං සුපිනං ලකඛණං	292
ආදනනණ්ණං චිතයෙඵ සබ්බං	340
ආදිව්වා නාම ගොතෙනන	124
ආදිසක ජනමනං මුඤ්චි	312
ආනන්දජාතෙ නිදසගණො	
පනීතෙ	212
ආමනනනා හොති සභායමථෙඤ්ඤි	12
ආයං අනිසසාය විචෙකදසසී	140
ආරතිවීරති පාපා	80
ආරඤ්චිරියො පරමස්පඤ්ඤියා	20
ආරොග්ගං සමුදෙඤ්ඤිය	234
ආසවබ්බිණො පහීනමානො	110
ආසා යසස න විජ්ජනති	196
ආසිංසනති ටොමයනති	
අභිජසනති	320

ඉ

ඉඛක අඤ්ඤපි පුච්ඡසු	58
ඉච්චතමස්. හගවා පුනපුනං	78
ඉච්ඡාතිදනා හවසාතබ්බා	244
ඉති හෙතං විජානාම	32, 34, 36
ඉත්ථිකොනො සුරාධුකොනො	34
ඉත්ථිසොණනී. විකරණං	36
ඉදං වදමිති නතසස හොති	264
ඉධ දිට්ඨසුතමුත්ථිඤ්ඤතෙසු	334
ඉධෙව සුඤ්චිං ඉති	
වාදියනති	260, 282
ඉමං හොතොනා නිසාමෙඵ	122, 176
ඉමෙ දසසතා යකඛා	54
ඉසයො පුබ්බකා ආසු	88

උ

	පිටුවකො
උඤ්චපාදෙ තසිතො	306
උච්චාවචා නිච්ඡරනති	218
උච්චාවචා හි පච්ඡද	222
උච්චාවචෙසු සයනෙසු	300
උච්ඡන්නා හවතණ්ණසස	232
උජුං ජනපදෙ රාජා	124
උච්චභඵ නිසීදඵ	98
උත්තං දුක්ඛිතං දිසවා	306
උදබ්බිඤ්ඤ යථාපි පොකඛරෙ	258
උපධි තෙ සමතිකකභාතා	164, 180
උපධිතිදනා පහවනති දුක්ඛා	226
උපයො හි ධම්මෙසු	
උපෙතිවාදං	248
උපාදනපච්චයා හවො	232
උපායාසා ච තෙ සබ්බෙ	164
උපෙකඛකො සද සකො	270
උපෙබ්බා සති සංසුඤ්චං	340
උභොසු අනෙකසු විනෙයා	
ජන්දං	246
උසභං පචරං ධීරං	198
උසභොරීච ජෙඤ්ඤා බන්ධනාති	10
උසසුසති අනාභාරො	306
උනුදරො මිතාභාරො	220

එ

එකජං වා දවීජං වා පි	38
එකමෙකසස පඤ්ඤසස	348
එකං හි සච්චං න දුකියමස්ථි	278
එකං චරනනං මුනිං අප්පමකං	64
එකාසනසස සිකෙඛඵ	222
එකො අභං සකක	
මහනනමොහං	328
එකො තමනුදසීතො	350

ශාථාදිපාද සූචි

එ	පිටුව්ඛ්‍යා
එකො පුබෙබ වරිඤාන	258
එණි ජඛ්‍යං කිසං වීරුං	50
එතඤ්ඤා ධම්මමඤ්ඤා	294
එතඤ්ඤා රුච්චති ගොනො	178
එතදඤ්ඤා යෙ ස්තා	334, 336
එතමාදීනවං ඤ්ඤා	228, 230, 232 234, 236, 260
එතං අභිකක්‍යනදසුඤ්ඤා	344
එතං ලොකස්ස භියායානං	52
එතාදීසං වෙ රතනං න ඉච්ඡති	264
එතාදීසානි කඤ්ඤා	82
එතාදීසෙන කාමෙන	62
එතාභිනන්දනම් වචො	
මහෙසිනො	324, 332
එතාවතඤ්ඤානි වදන්ති හෙකෙ	276
එතෙ ව ඤ්ඤා උපතිස්සිතානි	276
එතෙ ව පච්චිජ්ඣං යො	
ගහට්ඨො	30
එතෙ පරාභවෙ ලොකෙ	36
එතෙ බුද්ධං උපාගච්ඡං	346
එතෙ විවාද සමමෙඤ්ඤා ජාතා	262
එතෙසු ගිඤ්ඤා විරුද්ධානිපාතිනො	76
එතෙසු ධම්මෙසු විනෙයා	
ජන්දං	304
එවමඤ්ඤාහනො ලොකො	182
එවමෙනං යථාභූතං	200
එවමෙසා කසි කට්ඨා	24
එවමෙසො අනුධම්මො	94
එවමපි විභංගා විවාදියනි	278
එවමපි සො වෙදගු භාවිතකො	96
එවං දුක්ඛානි ඤ්ඤානා	230
එවං දුක්ඛයෙන සභා මමස්ස	14
එවං ධම්මෙ විවාපනො	94
එවං චිත්තාරි සතො අප්පමනො	322

එ	පිටුව්ඛ්‍යා
එස භික්ඛු මහාරාජ	124
එස භියොසා පසිදුම්	352
එසමුඤ්ඤං පරිභරෙ	128
එස සුඤ්ඤා පසිදුම්	106
එසා නමුච්චි තෙ සෙනා	128
එසො අධම්මො දණ්ඩානං	92

ඔ	
ඔකං ජහං තණ්හවජ්ඣං අනෙජං	338
ඔකං පභාය අනිකෙතසාරි	268
ඔකඛිතං වක්ඛු න ව පාදලොලො	18, 304
ඔකඛිතචක්ඛු සතිමා	122
ඔරොපයිඤ්ඤා ගිභිඛාඤ්ඤානානි	14
ඔසානෙකෙව ව්‍යාරුද්ධො	294
ඔභාරයිඤ්ඤා ගිභිඛාඤ්ඤානානි	18

ක	
කච්චි වෙච්චිකිච්චි අගමං	154
කච්චි අදීඤ්ඤා නාදියති	48
කච්චි අභිණ්ඤාසංචාසා	100
කච්චි මනො සුපඤ්ඤිකො	46
කච්චි මුසා න භණ්ඨි	48
කච්චි විජජාය සමපනො	50
කතමං තං උපාදානං	52
කති පරිසුසායා ලොකෙ	300
කථං කථං දිට්ඨිපරිබ්බසානා	278
කථං චරභි ජානෙමු	310
කථංදස්සි කථංසිලො	268
කථං නු දන්ති පුච්චෙජ්ජායං	58
කථං සතස්ස චරතො	342
කථං සමෙතස්ස විගොතිරුපං	276
කථං සුතරති ඕසං	56
කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤා	58

ගාථාදීපාද සුවි

ක	පිටුවකිනා
කපපාති විවේයා කෙවලාති	156
කමමනා වහනති ලොකො	200
කයවිකකයෙ න තිවේයයා	292
කරණිය මත් කුසලෙන	44
කලහාහිරතො හිකඛු	86
කලාණදසසනො හිකඛු	174
කසමා නු සච්චානි වදනති	
නානා	280
කසමා පජානං න උපාදියෙථ	340
කසසකො කමමනා නොති	198
කසසකො පච්ජානාසි	24
කං ඛෙතනජිනං වදනති බුද්ධා	158
කං මග්ගජිනං වදනති බුද්ධා	28
කං සො සිකකං සමාදය	302
කාමං කාමයමානසං	242
කාමා තෙ පඨමා සෙනා	128
කාමා හී විත්තා මධුරා මනොරමා	16
කාමෙසු ගිද්ධා පසුතා පමුලනා	244
කාමෙසු නාහිගිරේකියා	316
කාමෙසු බුහුවරියවා	318
කාමෙසු විනය ගෙධං	338
කාමෙසොදීනවං දිසවා	124
කායගුණො වච්ඡිගුණො	24
කාලෙන ගවේජ ගරුනං	
සකාසං	98
කි වජා වතායං ඉධි වුත්ති	210
කිඤ්චාපි සො කමමං කරොති	
පාපකං	70
කිත්තසිසාමි තෙ ධමමං	322
කිනත්තා නමො විපවසසි	350
කියො විවඤ්ඤා භවති	184
කීසමීං ලොකො සමුප්පනො	50

ක	පිටුවකිනා
කීං නිසසිතා ඉසයො මනුජා	
ඛනතියා	134
කීං පතනිනමාහු බ්‍රාහ්මණං	156
කීං පතනිනමාහු හිකඛුනං	156
කීං පතනිනමාහු වෙදගුං	160
කීං පතනිනමාහු සොතනියං	162
කීං සීලො කීං සමාචාරො	96
කීං සු අසිසාමී කුචං වා	
අසිසං	304
කීං සු සංයොජනො ලොකො	340
කීං සුධි චිත්තං පුරිසසං සෙට්ඨං	56
කුතො පහුතා කලහා විවාද	272
කෙනසසු නිවුතො ලොකො	316
කොධනො උපනාහී ව	38
කොධසනකුසිනො ලොකෙ	318
කොධාතිමානසං වසං න	
ගවේජ	302
කොධො මදෙ ථමේසා පච්චුච්ඡ	
පනා ව	76
කොධො මොසවජ්ජං ව	
කථංකථා ව	274
කො නු අඤ්ඤා මරියෙහි	240
කො නු දෙවො ව බුහමා වා	314
කොනු සෙනාපතී භොතො	176
කොසමිං වාපි සාකෙතං	342
කොසලානං පුරා රමමා	306
කොසානි විවේයා කෙවලාති	158
කො සුජකිති මුච්චති ඛජකිති ව	150
කොසුධි තරති ඔසං	52
කායසසු ව්‍යාපථයො අසසු	300
ඛ	
ඛනතියා බුහමඛද්දු ව	94
ඛනතියා නොජරාජානො	176

ගාථාදීපාද සූචි

ඛ	පිටුවකිනා
බනනී ව සොවවසසනා	82
බයං විරාගං අමතං පණිතං	68
බාදනතී හං සුවාණා ව	62
බාදනතී හි තස් රුදනෙන	210
බිඩධං රතීං කාමසුඛං ව	
ලොකෙ	18
බිඩධා රතී හොති සභාය	
මරෙකි	12
බිසං ගිරං ඵරය වගභවගභුං	104
බීණං පුරාණං නවං නන්ති	
සමභවං	72
බීලා හිබාතා අසමභවෙධි	8
බුද්ධං ව බාලං උපසෙවමානො	94
බෙකො වස්සීං තීරණං වා	242
බෙකානි විවෙය්‍ය කෙවලාහි	158

ඟ	
ගමහීරපණ්ණං නිපුණස් දස්සං	52
ගමහීරපණ්ණං මෙධාවීං	194
ගහඋධවකං පන වො වදුමී	118
ගාථාහිතං මෙ අහොජනෙය්‍යං	
	26, 142
ගාමෙ වා යදී වා රණෙසු	38
ගාරවො ව හිවානො ව	80
ගාවො සයනඤ්ච වස්ඤ්ච	92
ඉඵකුපො යථා අසක	86
ගෙධං බුමී මහොසොති	296
ගොපී ව අහං ව අසභවා	10
ගොපී මම අසභවා අලොලා	8
ගොමණ්ඩලපරිබ්බුභං	90

ච	
වකඛුං ලොකෙ සමුප්පන්නං	188
වකඛුහි නොව ලොලසා	290

ච	පිටුවකිනා
වතුසදෙ'පි ජානාථ	188
වතුරො සමණාන පඤ්චමස්සී	28
වඤං යථා බයානීතං	188
වඤංව විමලං සුඤ්ඤං	196
වරතො ව තෙ බ්‍රහ්මවරියං	126
වරං වා යදීවා තිට්ඨං	60
වාතුදදියො අපටියො ව හොති	14
විකං මම අසභවා විමුක්ඛං	8
විවරෙ පිණ්ඩපාතෙ ව	100
වුතීං යො වෙදී සකානා	198
වුදිනො වච්චි සතිමාහිනෙසු	304
වෙනොවිමුක්ඛසමභනා	226
වෙනො විමුක්ඛහීනා තෙ	226
වොරොපි කමමනා හොති	198

ඡ	
ඡදනං කත්තාන සුඛකතානං	30
ඡන්දනිදනානි පියාහි ලොකෙ	274
ඡන්දරාගවිරතො සො	62
ඡන්දෙ නු ලොකස්සීං කුතො	
නිදනො	274
ඡසසු ලොකො සමුප්පන්නො	52
ඡන්දෙව නො විචිකිච්ඡං බුමි	
මෙතං	104
ඡෙත්වා ආසවාහි ආලයාහි	162
ඡෙත්වා නඤ්ඤිං වරතතං ව	192

ඣ	
ඡහිත්වා ඡාති මරණං අසෙසං	148
ඡාතිස්ඤ්ඤො ධනස්ඤ්ඤො	34
ඡාතිමරණ සංසාරං	228
ඡාතිං ගොතතං ව ලකඛණං	310
ඡානාමී පසාමී තරෙඵ ඵතං	286
ඡාලෙන ව ඔනහියානා	208

ගාථාදිපාද සූචි

ජ	පිටියකිකා	ත	පිටියකිකා
ජිණ්ණසස මෙ දුබ්බලාමකසස	350	තදම්බි කකාන නිසම්ම ධිරො	94
ජිණ්ණො හමසම් අබලො		තදම්නාපි විජානාථ	42
වීනවණ්ණො	344	තදුභයානි විවෙය්‍ය පණ්ණිරානි	160
ක		තපෙන බුභමචරියෙන	200
කායං වීරජමාසිනං	340	තපො ච බුභමචරියං ච	82
කායානි න පාදලොලසස	290	තමඤ්ඤා ඛිණ්ණිසාරො	122
ක		තමුපනිසසාය ජිගුජ්ජනං චා	284
කං චාභං අභිනන්දුමි	322	තමෙනං බාවරී දිසවා	306
තණ්ඩුලං සයනං වසං	90	තමෙච භාසං භාසෙය්‍ය	132
තණ්ඨකකියං පසුභං අප්පමනෙතා	20	තමොනුදෙ බුද්ධො-	
		සමන්තචකඤ්ඤ	348
තණ්ඨා දුතියො පුරියො	232	තයො රොගා පුරෙ ආසුං	92
තණ්ඨාධිපනෙන මනුජෙ පෙකධ		තසිතො වුදකං සිතං	312
මානො	346	තඤ්ඤා අරහතො සුඤ්ඤා	184
තනො අදිනනං පරිචජෙජය්‍ය	118	තඤ්ඤා උපාදනකකියා	232
තනො ආමන්තසී සියො	308	තඤ්ඤා ජනතු සද්ධ සතො	242
තනො කීටෙ පටබ්බෙ ච	188	තඤ්ඤානිහ තං--	
තනො කුමාරං ජලිතංච		බ්‍රාහ්මණ අජෙන්න	136
සුචිණ්ණං	214	තඤ්ඤා හි පිණ්ණං-	
තනො ච දෙවා පිතරො	92	සයනාසනෙ ච	116
තනො ච පකායපුපචසසු		තඤ්ඤා හවෙ සප්පුරිසං හජෙථ	96
පොසථං	120	තඤ්ඤා හි භුතා-	
තනො ච පානො උපචුක්ඛි		නිසාමෙථ සබ්බෙ	68
පොසථො	120	තඤ්ඤා හි සිකෙඛිථ-	
තනො ච රාජා සක්ඤ්ඤානො	92	ඉඛෙච ජනතු	244
තනො පලාපෙ චාහෙථ	86	තසස වෙ කාමයානසස	242
තනො පකඤ්ඤි පි ජානාථ	190	තසස මෙචං විහරතො	128
තනො මචෙජපි ජානාථ	190	තසස සොකපරෙතසස	130
තනො රත්තා විචසනො	220	තසස තෙ නාග නාගසස	164
තනො වෙදෙන මහතා	314	තසසං ජජුං පරිදෙචං පදෙසං	98
තස සිකානුගීයන්තී	296	තසසීධ දිට්ඨෙ ච-	
තථෙච ධම්මං අවිභාවයිකා	96	සුතෙ මුතෙ චා	254
		තසෙසච උපනිසසාය	306
		තසෙසසො දුලලහො ලොකෙ	310

ගාථාදීපාද සූචි

ක	පිටුවකිකා
කං වාහං අභිනන්දුම්	326
කං කථාවාදිනං මාරං	126
කං නදීභි විජානාථ	222
කං බුද්ධං අසිතං නාදිං	300
කං බ්‍රාහ්මී උපසන්නොති	270
කං මං පධානපභිතතනං	126
කං වා'පි ගඤ්ඤං කුසලා වදන්ති	252
කං සඤ්ඤං සුඤ්ඤං -	
කුරිතමවානරි සො	214
කං සාගතං සකක මයමපි	
සනෙඛ	104
කිට්ඨං වරං නිසින්නො වා	46
කිට්ඨෙව සො තප්ප	
අනාත්‍රයාධි	328
කිණුරුකෙකපි ජානාථ	188
කිභි විජජාභි සමපන්නො	200
කුචං බුද්ධො කුචං සඤ්ඤං	164, 180
කුචං හි ලොකස්ස සදෙවකස්ස	112
කෙ අසමකතා පභිතතනා	128
කෙ ගණිතා විදුභි තිලවාහා	212
කෙ ව තප්ප ධනං ලඤ්ඤං	92
කෙ ව පාපෙසු ධම්මෙසු	42
කෙ වාපි නුන් පජගෙය්‍යු දුකඛං	324
කෙ තප්ප මනෙත ගඤ්ඤං	92
කෙ තොසිතා වකඛුමතා	348
කෙ න සකෙකාම සකඤ්ඤපෙතුං	188
කෙන භාතස්ස කරොභි	324
කෙන හි කුං බ්‍රාහ්මණ	
ඔද්දහස්ස සොනං	136
කෙනාත්‍රසිට්ඨො භිතමනසෙන	
තාදිනා	218
කෙ පෙසිතා රාජදුතා	122
කෙ මයං විවරිස්සාම	54
කෙ වාදකාමා ජරිස්සං විගයහ	262

ක	පිටුවකිකා
කෙවිජ්ජානං යදකඛානං	188
කෙ වෙ නාතරිංසු යාජයොගා	320
කෙසං ආසි විපලායො	90
කෙසං නො ජාතිවාදස්මිං	188
කෙසං ඵස්සපරෙතානං	230
කෙසං බුද්ධො වියාකාසි	348
කෙසං මච්චුපරෙතානං	182
කෙසං වොහං ව්‍යාබ්සං	188
කොදෙය්‍යකස්සා දුගයො	346
කං ව මෙ ධම්මෙකඛාභි	334

ඵ

ඵඨං න කරෙය්‍යං න මුසා	
හණෙය්‍ය	302

ද

දගරා ව මහතො ව	182
දනං ව ධම්මවරියා ව	80
දිඨ්ඨාපි සුතාපි තෙ ජනා	256
දිට්ඨා ව යෙව අද්දිට්ඨා	44
දිට්ඨිං ව නිස්සාය	
අනුපුප්පමානො	266
දිට්ඨිනිවෙසා න හි ස්වාතිවකතා	248
දිට්ඨිමපි ලොකස්මිං න	
කස්සයෙය්‍ය	254
දිට්ඨිවිසුකානි උපාතිවනො	16
දිට්ඨිං ව අනුපගමම සීලවා	46
දිට්ඨෙත වෙ සුද්ධි නරස්ස	
හොති	250
දිට්ඨෙ සුතෙ සීලවතෙ	
මුතෙ වා	280
දිපාදකො යං අසුචි	62
දිසා වතසෙසා විදිසා වතසෙසා	346
දිස්වා කුමාරං සිබ්බිව	
පජ්ජලනං	214

ගාථාදිපාද සූචි

ද	පිටුවකිකා	න	පිටුවකිකා
දිසවා ජට්ඨි කණ්ණසිරිවකයෝ		න කෙසෙහි න සීසෙන	190
	ඉසි 214	න කකිකතානං මුඛං වජ්ජෙ	178
දිසවාන නණ්ණං අරතීං රගං ච	264	න ගීවාය න අංසෙහි	190
දිසවාන දෙවෙ මුද්දිනමනෙ		න ච කක්ඛිකො සියා හිකඛු	292
	උදංගෙ 212	න ච බුද්ධං සමාවරෙ	44
දිසවාන රුපෙසු විහංගොමානෙ	314	න වාහමෙතං තථීයනති මුඛී	278
දිසවාන වාසුපගතං	124	න වාහං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මී	192
දිසවාන සකො ඉති මවොච		න ජව්වා බ්‍රාහ්මණො හොති	198
	අකලො 216	න ජව්වා වසලො හොති	42
දිසවා සුවණ්ණසස පහසසරාති	14	න තස සුතො පසවො	270
දීසරත්තමනුසසීතං	198	නඤ්චි වසා නඤ්චි ධෙත්‍රපා	8
දුක්ඛවෙපකකං යදඤ්චි කමමං	162	න දිට්ඨියා න සුඤ්ඤියා න ඤාණෙන	266, 330
දුක්ඛසං වෙ මං පහචං අපුච්ඡසී	322	නදීනමි සොනානි	126
දුගෙහා මගෙහා පධානාය	126	න නං ජාති ගිවාරෙති	42
දුසංඛගා පබ්බජිතාපි එකෙ	14	නඤ්චි පුත්තෙහි පුත්තිමා	10
දුරතො ආගතොසි සභිය	154	නඤ්චිසංයොජනො ලොකො	342
දුවාහං සකකං අපුච්ඡසං	344	න පරො පරං භිකුඛෙඛථ	46
ද්වීජො යථා කුඛිකතකං පභාය	348	න පසු බ්‍රාහ්මණානාසුං	88
		න පාද න වීයාණෙන	92
ධ		න බ්‍රාහ්මණසස පරතෙය්‍යමඤ්චී	286
ධමමචරියං බ්‍රහ්මචරියං	84	න බ්‍රාහ්මණා අඤ්ඤමගමුං	88
ධමමාරාමො ධමමරතො	98	න බ්‍රාහ්මණා කප්පමුපෙති	
ධමමෙ ව යෙ අරියසවෙදිනෙ		සඛිං 286	
	රතා 98	න බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤං	
ධමමෙන මානා පිතරො		සුඤ්ඤිමාහ 250	
	හරෙය්‍ය 120	න බ්‍රාහ්මණො නොමිති න	
ධිරා ච පජේජාතකරා හවන්ති	104	රාජපුත්තො 134	
ධොතකො උපසිච්චො ච	310	න මච්ඡමංසං නානාසකතං	76
ධොතසං හි නඤ්චී කුභිංචි		න මුච්චී කරුණං වාචං	126
	ලොකෙ 248	න මුනි ගාමමාගමම	220
ධොනො න හි තෙන මඤ්ඤතී	258	න මෙ දිට්ඨො ඉතො පුඛෙඛ	300
		නමො තෙ පුරිසාජඤ්ඤ	164
න		නරසං හි සුජාතසං	174
න ආමග්ගො මම කප්පමෙති	74		
න කප්පයන්ති න			
	පුරෙකඛරොනති 252, 254		

ගාථාදීපාද සූචි

න	පිටියඛකා
න වෙදගු දිවසීයා න මුතියා	268
න වෙ විකාලෙ විවරෙයා	
හිකවු	116
න සඤ්ඤාසඤ්ඤී න	
විසඤ්ඤාසඤ්ඤී	276
න සමේසු න ධමෙසු	298
න සො අදිකතං ආදියනි	48
න සො උපධිසු සාරමෙති	108
න සො මිතො යො සද	
අපමනො	78
න සො මුඛං පජානාති	308
න සො රජුති කාමෙසු	48
න හසෙති න පාදෙති	190
න හි නසසති කසසවි කමමං	208
න හි රුමෙණ්ණෙන සොකෙන	184
න හි වගගු වදනති වදනතා	208
න හි සො උපකකමො අසී	182
නහෙව සම්මානි බහුනි නානා	280
නාගොව යුථානි විවජුඤ්ඤා	16
නානා ජනා ජනපදෙති සඛනතා	340
නානා රතෙහි වසෙති	88
නාමඤ්ඤා රුපඤ්ඤා පටිච්ච ඵසසා	276
නාහං අභිණ්ණ සංවාසා	100
නාහං තමිතා විපච්චසාමි	350
නාහං භතකොසමි කසසවි	8
නාහං සබ්බං	
සමණ්ණාභවණංසෙ	332
නාහං සහිසසාමි පමොවනාය	326
නිග්ගොධකපො ඉති තසස	
නාමං	104
නිද්දං තැදිං සහෙ ටීනං	296
නිද්දං න බහුලීකරෙයා	292
නිද්දසීලී සහාසීලී	32
නිධාය දණ්ඩං භුතෙසු	194
නිද්දය නපච්චෙධෙයා	292
නිභ්බාසඤ්ඤා ඵලඤ්ඤා පුරායනො	10

න	පිටියඛකා
නිනභාය සබ්බපාපානි	158
නිමිතං පටිච්චජෙජති	102
නිරාසනති අනාගතෙ	270
නිරාසසො යො උද	
ආසසානො	336
නිලෙලාලුපො තිකකුහො	
තිපපිපාසො	16
තිවිසසවාදී න හි සුබ්බිනායො	286
තිවෙසනං යො මනසො	
අභාසි	138
තිවෙසනානි රමොති	92
තිසජු රාජා සමමොදී	124
නො වෙ කිර දිවසීයා න සුතියා	
න ඤ්ඤෙන	266
නො වෙ ලහෙථ භිපකං සභායං	14
නො වෙ හි ජාතු පුරිසො	
කිලෙසෙ	104
ප	
පකපපිතා සඛිකා යසස	
ධමො	248
පකකාදනො දුද්ධබිරොහමසමි	6
පබ්බස සයානො පටිච්චද	
මානො	350
පභාමා ඵසු න දිසසනති	128
පට්චිකං ව සරිරෙසු	190
පට්චිකගණෙනො සබ්බං	310
පජෙජන කතෙන අභනනා	156
පඤ්ඤාමගුණො ලොකෙ	52
පඤ්ඤාමගුණෙ හිතා	100
පඤ්ඤානං ධිරො භයානං න	
භායෙ	302
පඤ්ඤාමි ටීනමිඛං කෙ	128
පඤ්ඤා පුරකකිතා	
කලායාණපිති	304

භාෂාදීපාද සූචි

ප	පිටියකො
පඤ්ඤා වෙව් යනී වෙව්	316
පඤ්ඤාබලං සීලවතුපපනනං	64
පචිඤ්ඤාහෙතො පන	සකාසපුඤ්ඤා 216
පච්චප්පානං	කොනමරිඤ්ඤාමානො 20
පඤ්ඤාතොති සමඤ්ඤාතො	260
පතිරුපකාරී ධූරව්වා	58
පතිරුපදෙසවාසො ව	80
පතිලීනවරසස භික්ඛුනො	256
පතිලීනො අකුභකො	270
පත්ඤාමානසස හි ජපපිතාති	284
පබ්බජ්ජං කිත්තධිසසාමී	122
පබ්බජ්ජාන කායෙන	122
පමාදෙ රජො පමාදෙ	100
පරධම්මිකානමපි න සනතසෙය්‍යා	302
පරමනති දිට්ඨිසු පරිබ්බසානො	252
පරමං පරමනති යොධි ඤාතො	30
පරසස වෙ වම්භධිතෙන හීනො	286
පරසස වෙ හි වචසා නිභීනො	280
පරසස වෙ ධම්මමනානුජානං	278
පරාභවනනං පුරිසං	32
පරිදෙව්ඤාමානො වෙ	182
පරිදෙවං පජපසඤ්ඤා	184
පරිපුණ්ණකායො සුරුචී	174
පරොවරා යසස සමෙව ධම්මො	140
පරොවරං අරියධම්මං විදිතො	106
පච්චෙකරසං පිතො	78
පසතතනෙකො සුමුඛො	174
පසංසිතො වා පන තත්ථ හොති	262
පසස ධම්මං දුරාරානං	240
පසසං නරො දකඛිති නාමරුපං	286
පසසාමහං දෙවමනුසස ලොකෙ	326

ප	පිටියකො
පසසාමී නං මනසා වක්ඛුනා ව	350
පසසාමී ලොකෙ පරිච්ඡාමානං	244
පසසාමී සුඤ්ඤා පරමං අරොගං	248
පහානං කාමච්ඡඤ්ඤා	340
පහාය පඤ්ඤාවරණාති	වෙතසො 20
පභීන ජාති මරණං අසෙසං	106
පභීන මලමොහසස	348
පභුනච්ඤො පුරිසො	34
පාණං නහානෙන න ව	සාතයෙය්‍යා 118
පාණං නහානෙන න ව දිනන	මාදියෙ 120
පාණාතිපාතො වධවෙඡද	බන්ධනං 74
පාදුරෙපි ජානාථ	190
පාපං සහායං පරිච්ඡේදෙථ	16
පාමුඡකරණං ධානං	78
පාරායනමනුගාධිසසං	348
පාවඤ්ඤා හොගනගරං	312
පිණ්ඩවාරං වරිතාන	124
පිණ්ඩඤ්ඤා භික්ඛු සමයෙන	ලඤා 116
පිණ්ඩං විහාරං සයනාසනඤ්ඤා	116
පියවාචමෙව භාසෙය්‍යා	132
පියා පභුතා කලහා විවාද	272
පියා සු ලොකසමී කුතො	නිදනා 272
පුච්ඡනති වෙ හො බ්‍රාහ්මණා	බ්‍රාහ්මණෙහි 134
පුච්ඡ මං සභිය පඤ්ඤා	154
පුච්ඡං හි කිඤ්ඤි අසුණතො	314
පුච්ඡාමහං ගොතමං වදඤ්ඤා	144
පුච්ඡාමී කං ආදිවචබන්ධුං	288

ගාථාදීපාද සූචි

ප	පිටියඛතා
පුවජාමි තං ගොතම හුරිපඤ්ඤා	112
පුවජාමි තං හගවා බ්‍රාහ්මි මෙතං	320
පුවජාමි මුනිං පඤ්ඤාපඤ්ඤා	28, 108
පුවජාමි සඤ්ඤාං අනොම	
පඤ්ඤාං	102
පුණ්ඩරිකං යථා වගගු	164
පුත්තඤ්ඤා දුරං පිතරඤ්ඤා මාතරං	18
පුබ්බාසවෙ හිත්වා නවෙ අකුබ්බං	
	288
පුබ්බෙ හිවාසං යො වෙදී	198
පුරා කපිලවස්සුමානා	308
පුරාණං නාහිනඤ්ඤායා	296
පුරිමං පහාය අපරං සිතා සෙ	250
පුරිසස්ස හි ජාතස්ස	206
පුළුවාවසිතෙ සලිලස්මිං	210
පෙක්ඛනං යෙව ඤාතීනං	182

ඵ

ඵඤ්ඤාමානං පජං දිසවා	294
ඵලානමිව පක්ඛානං	182
ඵස්සනිදනං සාතං අසාතං	274
ඵසෙසන යද පුට්ඨස්ස	290
ඵසෙසා තු ලොකස්මිං කුතො	
නිදනො	276
ඵට්ඨස්ස ලොකධම්මෙහි	82

ඛ

ඛද්ධා හි හිසි සුසඛිතා	6
ඛත්තසුත්තං ධම්මධරං හජෙථ	18
ඛත්ත දෙවා මත්තස්සා ව	80
ඛාවරි බ්‍රාහ්මණො භොතො	314
ඛාවරිස්ස වචො සුඤ්ඤා	310
ඛාවරිස්ස ව කුඤ්ඤා වා	314

ඛ

	පිටියඛතා
ඛාවරිං අභිවාදෙත්වා	310
ඛාහිත්වා සබ්බපාපාහි	158
ඛාත්තසච්චං ව සිසං ව	80
ඛුද්ධො හවිං අරහති පුරුලාසං	142
ඛුද්ධොති සොසං යදපරතො	
සුඤ්ඤාසි	216
ඛුද්ධො සො හගවා ලොකෙ	308
ඛුඤ්ඤාචරියඤ්ඤා සිලඤ්ඤා	90
ඛුඤ්ඤාහුතං අතිතුලං	178
ඛුඤ්ඤාහුතො අතිතුලො	176
ඛුඤ්ඤා නියතා ඉමෙ	178

භ

භජ්ජනී සෙවනනි ව කාරණස්සා	22
භද්‍රාචුඛො උදයො ව	310
භවරාගපරෙතෙහි	240
භගවා තඛහි සමයො	312
භගවාහි කාමෙ අභිභුයා ඉරියති	338
භවාහවෙ යස්ස වච්චරා ව	138
භික්ඛවො තිසතා ඉමෙ	180
භික්ඛුතො විජිගුච්ඡානො	300
භුකුට්ඨං විනාසිත්වාන	142
භොති වරහි ජානාති	308

ඞ

ඞජ්ජඤ්ඤා පානං න සමාවරොයා	118
ඞජෙකි යථා සමුද්දස්ස	290
ඞජෙකි සරස්මිං තීට්ඨතං	336
ඞද හි පාපාති කරොතති බාලා	118
ඞනො වස්ස සුපණ්ණිතො	48
ඞමඤ්ඤා ආයු න	
විරමිධාවසෙසො	216
ඞමාසිතෙ පස්සථ වඤ්ඤානො	244
ඞයා පවත්තනං වක්ඛා	176

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාල සමාජ සේවක සංගමයේ සභාපතිවරයාගේ වාර්ෂික වාර්තාව

ම

පිටුවකි

ය

පිටුවකි

මරණෝත්සව නං පහිසනී	256
මහායාගයාගේ සේවකයා	306
මා ජාති. පුළුල් වරණයකට පුවත්	136
මාතෘ පිතු උපදේශනා	80
මාතෘ සභා නිය. පුතන.	46
මාල. න ධාරණ න ව	
ගනිමාවරණ 120	
මිඟුණ අරඹයා මහි සභා අභියෝග 12	
මිඟුණ හඳුනා කලාපය	100
මිඟුණ සුභභේද	
අනුකම්පනාගො 12	
මුද්‍රණවිභාග අනුරූප	208
මුද්‍ර. ජීවිතය ජාලය	314
මුද්‍ර. මුද්‍රාධිපානක	314
මුද්‍ර. වරණ. වරණ. මෙදුනසා 66	
මුද්‍ර. ව සො න හඟනී	48
මුද්‍ර. පසකට සබ්‍රාය	288
මෙහෙයකට සබ්‍රායකමි.	46
මෙහෙය උපදේශනා කරුණ.	
විමුක්ත. 22	
මෙදුනමනුසුභකස	258
මෙදුන මණ. ව පාසාණ.	130
මොනෙයා. තෙ උපදේශන.	218
	222
මොසවපේ න නියෝජ 292, 296	
මොහනනරා සස න සනි	
කෙටි 140	

ය

සභා ඉද. නභා එන.	62
සභා එනාසු ජාතිසු	190
සභා නරො ආපග. මනරිත්‍රා	96
සභාපි කුමනකාරස	182
සභාපි නාව. දෙමාමාරුනිත්‍රා	96
සභා මාතෘපිතා හානා	90
සභාවාදී නභාකාරී	106
සභා සරණමාදින.	184
සභාවිච්චි පදවි. සිතො සියා	70
සභාවිච්චි මරණකො	
සෙසතො වා 66	
සභාවිච්චි පසනි ආනිසංස.	252
සභාවිච්චි. මුහුණවරිය. අවාරි	106
සභාවිච්චි මාතෘ සුකන. සුනිච්චි. 74	
සභාවිච්චි සො මනො සෙති	62
සභාවිච්චි ආසි අසුරෙහි සබ්‍රාය	212
සභාවිච්චි. නං සඟනී	222
සභාවිච්චි. නසසහනී	128
සභාවිච්චි වාද. පරිහිනමාහු	262
සභාවිච්චි ධර්ම. පරමනි එකෙ	284
සභාවිච්චි සභාව. තථියනි එකෙ	278
සභාවිච්චි. පසන. අපුළු	316
සභාවිච්චි මායා වසනි න මාතෘ	138
සභාවිච්චි කිකිණි යා පුච්චි	258
සභාවිච්චි ධර්ම. පුරිසො විජයසු 94	
සභාවිච්චි. කාමා න වසනි	334
සභාවිච්චි. න ජානානී	198
සභාවිච්චි ව විසනා නසී	222
සභාවිච්චි දරථජා න සනි කෙටි	6
සභාවිච්චි නසී ඉද. මෙති	298
සභාවිච්චි කියසනා නසී	270
සභාවිච්චි. න සනි කොපා	4
සභාවිච්චි පුර ව පච්චා ව	198
සභාවිච්චි මනො න ජානාසි	182

ගාථාදීපාද සූචී

ය	පිටුවසංඛ්‍යා
යසස මඩකලා සමුහනා	108
යසස රාගො ව දෙයො ව	194
යසස වනථපා න සනති කෙවී	6
යසස විතකකා විධුපිතා	4
යසස ලොකෙ සකං නත්ථී	272
යසසසසු ලුහානි බන්ධනානි	160
යසසානුසයා න සනති කෙවී	4,110
යසසාලයා න විජජනති	196
යසසිඤ්ඤානි භාවිතානි	156
යසසුභයනෙක ජණ්ඨි ධ නත්ථී	254
යසෙසකෙ වතුරො ධම්මා	58
යසෙසකෙ භොනති ගනෙහසු	310
යං එවිරූපං ජානාථ	86
යං කි ඤ්ඤී දුක්ඛං සමොනාති	228,232
යං කි ඤ්ඤී ධම්මමභිජඤ්ඤා	288
යං කි ඤ්ඤී විතං ඉධ වා හුරං වා	68
යං කි ඤ්ඤී සමපජානාසි	322, 326
යං තං අපුළුඡ්ඡන අකිත්තයි නො	276
යං තං සරණමාගමම	178
යං තෙසං පකතං ආසි	88
යං පරෙ සුඛතො ආහු	238
යං පුඛෙඛ තං විසොසෙභි	298, 338
යං බුද්ධියෙදෙධා පරිව ඤ්ඤයි	සූචී 68
යං බුද්ධො භාසති වාවං	132
යං බ්‍රාහ්මණං වෙදගුං	
ආභිජඤ්ඤා	324
යං මෙ කඩඛිතමඤ්ඤාසි	164
යං සමණො බහු භාසති	222
යා උනනති සාසස විසානභුථී	262
යා කාවීචා සමමුනියො පුච්ඡජා	282
යානි ව තීණි යානි ව සට්ඨි	164
යානි සොනානි ලොකසම්මං	316
යානීධි භුතානි සමාගතානි	68,72

ය	පිටුවසංඛ්‍යා
යා මෙ කඩ්ඛා පුරෙ ආසි	164
යාය දෙවා මනුසසා ව	100
යාව දුක්ඛා නිරයා ඉධ වුක්ඛා	212
යුක්කො කථායං පරිසාය	
මජ්ඣෙක	262
යුවා ව දහරො වාසි	124
යෙ අත්තදීපා විවරනති	
ලොකෙ	148
යෙ අරියසට්ඨානි විභාවයනති	70
යෙ ඉධ කාමෙසු අසඤ්ඤාතා	
ජනා	74
යෙ ඉධ පාණෙසු අසඤ්ඤාතා	
ජනා	76
යෙ කාමෙ හිත්වා අභිභුසාවාරි	138
යෙ කාමෙ හිත්වා අගභා	
වරනති	136, 148
යෙ කෙවිගන්ථා ඉධ	
මොභමඤ්ඤා	104
යෙ කෙවී පාණභුතත්ථී	44
යෙ කෙවී මෙ ඉසයො	
මනුජා	318, 320
යෙ කෙවීමෙ තිත්ථියා වාදසීලා	114
යෙ කෙවීමෙ දිට්ඨි	
පරිබ්බසානො	282
යෙ කෙවීමෙ සමණබ්‍රාහ්මණා	
සෙ	330, 332
යෙ ව අසනනා විවරනති	146
යෙ ව දුක්ඛං පජානනති	226
යෙ ව එසසං පටිඤ්ඤාය	230
යෙ ව රූපුපගා සධනා	236
යෙ ව රූපෙ පරිඤ්ඤාය	236
යෙ ව සඤ්ඤාතධම්මා සෙ	316
යෙ දිට්ඨිමුඤ්ඤානා විවාදයනති	264
යෙ දුක්ඛං නපජානනති	224

ගාලාදිපාද සූචි

ය	පිටුවකිනා
යෙන නං වර්ජ් පුටුජ්ජනා	272
යෙන යෙන හි මඤ්ඤානී	184, 236
යෙන සමුප්පන ඔතිණේණා	294
යෙ නං පජානනනී යතො	
නිදනං	84
යෙනො ඛාලොකී පරං දහානී	280
යෙ පාපසීලා ඉණසාතසුචකා	76
යෙ පුග්ගලා අට්ඨ සතං පසඤ්ඤා	68
යෙ මෙ පුට්ඨෙ ව්‍යාකංසු	334, 348
යෙ වීතරාගා සුසමාහිනිජ්ජියා	136
	148
යෙ ලුඛසා දරුණා පිට්ඨිමංසිකා	74
යෙ සබ්බසංයොජන	
වීපමුක්ඛා	146
යෙ සබ්බසංයොජන	
බන්ධනච්ඡේද	146
යෙසං තණ්හා නත්ථි කුභි ඤ්ඤි	
ලොකෙ	146
යෙසං වො දුප්පලොහා ලොකෙ	176
යෙසු න මායා වසනී න මානො	146
යෙ සුප්පසුක්ඛා මනසා	
දලෙහන	70
යෙහි විචිකො විචරෙය්‍ය	
ලොකෙ	268
යෙ හෙඤ්ජානනනී යථා	
යථා ඉදං	148
යො අක්ඛනාක්ඛානං නානුපසසී	140
යො අක්ඛනො සීලවකානි	
ජනතු	246
යො අක්ඛනෙතු න පරහෙතු	38
යො අනිකං ආදියනී	342
යො අඤ්ඤා පුට්ඨිකො සනො	40
යො ආරාදුට්ඨස්ස නරණ්ණදුස්සනී	206

ය	පිටුවකිනා
යො ඉධ වරණෙසු	
පක්ඛිපකො	162
යො ඉමං පලිපථං දුග්ගං	196
යො උප්පතිනං විනෙති කොධං	2
යො කඤ්ඤා පාපකං කම්මං	40
යො කාමෙ පටිවජ්ජෙති	242
යො ගාහණෙ	
ඵලෙහාරිවාහිජායනී	61
යො ව ජානං සමං යුක්තො	222
යො චක්ඛානං සමුක්ඛංසෙ	40
යො ජාතමුච්ඡේජ්ජ න	
රොපයෙය්‍ය	62
යො ඤ්ඤිතං සමානං වා	38
යො තඤ්ඤාමුච්ඡේද අසෙසං	2
යො තිණ්ණකථංකථො	
වීසලො	30
යො කෙ ධම්මෙදෙසෙසී	350
යො දුක්ඛස්ස පජානානී	194
යොධ කාමෙ අච්චතරී	298
යොධ කාමෙ පහඤ්ඤාන	196
යොධ තණ්හං පහඤ්ඤාන	196
යොධ දීපං වරසං වා	194
යොධ පුඤ්ඤං ව පාපං ව	196
යො ධම්මෙපදෙ සුභාසිකෙ	30
යො නාවලිසාරී න පච්චසාරී	4
යො නාරකභගමා භවෙසු සාරං	2
යො නිජ්ජියං පසංසනී	206
යො නිවරණෙ පභාය පඤ්ඤා	6
යො නෙසං පරමො ආසී	90
යො මුඛං පටිභාසනී	40
යො මුඛමණං වා	
සමණං වා	32, 40
යො මං ඉච්ඡති අකොතු	178

ගාරාදිපාද සූචි

ය	පිටුවකි
යො මාතරං වා පිතරං වා	32, 38, 40
යො මානමුදබ්බධි අසෙසං	2
යො මෙ ධම්ම මදෙසෙසි	350
යො යජති තිවිධං පුඤ්ඤසම්පදං	150
යො යාවයොගො දනපතී	
ගහටෙයා	144, 146, 150
යො රාගමුදච්ඡිද අසෙසං	2
යො ලොහගුණෙ අනුයුක්ඛො	208
යො වජ්ජති මං න උත්තමෙයා	110
යො විතරාගො පවිතෙයා	
දෙසං	150
යො වෙ අනරහා සනෙතා	40
යො වෙ අභිද්ධා උපධිං	
කරොති	322
යො වෙ කිඤ්චිසබ්බමානා	38
යො වෙ ධීතකොතා තසරං ව	
උජ්ජිං	66
යො වෙදගු ක්කානරතො සතීමා	148
යො වෙ න තණ්හාසු	
උපාතිවකොතො	146
යො වෙ පරකුලං ගතොතා	40
යො වෙ මුඛරජානිකා	84
යො සඤ්ඤතකොතා න කරොති	
පාපං	66
යො හතභී පරිරුක්ඛති	38
යො හවෙ ඉණමාදය	38
යො හි කොච්චි මනුසෙසසු	190, 192

ර

රජමාකිරසි අභිතාය	208
රතී ව ගණෙධා ව උපද්දවො ව	16
රජෙ වාජඤ්ඤසංයුක්තො	90
රාගඤ්ඤ දෙසඤ්ඤ පභාය මොහං	
	22, 146

ර

පිටුවකි	ර
108	රාගං විතයෙට් මානුසෙසු
84	රාගො ව දෙසො ව
	ඉතො නිදනා
84	රාගො ව දෙසො ව
	කුතොනිදනා
176	රාජා අරහසි හවිතුං
114	රාජාපි තං වෙසැවණො
	කුචෙරො
176	රාජාහමසථී සෙල
260	රිත්තස මුනිනො වරතො
116	රූපා ව සද්ද ව රසා ව ගඤ්ඤා
238	රූපා සද්ද රසා ගඤ්ඤා
20	රූපෙසු ගෙධං අකරං
	අලොලො
40	රොසකො කැරියො ව

ල

312	ලසකණානං පච්චයං
312	ලසකණෙ ඉතිහාසෙ ව
270	ලාභකමානා න සිකති
10	ලාභො වත නො අනාපකො
128	ලාභො සිලොකො සකකාරො
110	ලොහඤ්ඤ හවඤ්ඤ විසභාය
126	ලොභිතෙ සුසාමානමිහි

ව

108	වචසා මනසා කම්මනා ව
246	වදනති වෙ දුට්ඨමනාපි එකෙ
72	වෙනාපගුණෙ යථා පුඤ්ඤතගෙ
	වරො වරඤ්ඤ වරද
72	වරාහරො
128	වසිං කරිකා සඤ්ඤා
12	වංසො විසාලොව යථා
	ඒසකො
116	වාදං හි එකෙ පටිසෙතියනි

ව	පිටුවකිසා
වාරි පොකරපනෙව	194
විජිතවිජයානසා යදිදං ඵාසු	302
විජයාය වෙව සමපනො	50
විකුණුණට්ඨිනියො සබ්බො	342
විකුණුණසාරානි සුභාසිනානි	98
විඤ්චා ව යො වෙදගු නරො ඉධ	324
විනයසු මයි කඛිං	176
විනිවජයෙ ධනා සයං පමාය	282
විනිවජයා යානි පකප්පිනානි	266
විනිපාතං සමාපනො	86
විජිට්ඨි කඤ්චාන පෙසුනාහි	108
විජිට්ඨිකඤ්චාන සුඛං දුබ්බං	20
විභූතරූපසඤ්ඤියා	342
විරතො කාමසඤ්ඤය	52
විරතො ඉධ සබ්බපාපකානි	160
විරතො මෙජුතා ධම්මා	218
විජියං මෙ ධුරධොරණං	24
විවෙකං යෙව සිකෙඛා	260
විසජ්ජ ගන්තානි මුතීධ ලොකෙ	238
විසෙතිකඤ්චා පන යෙ වරන්ති	264
විනෙසං භාවනතොනං	86
විනගෙධො අමවජරී	272
විතතණ්ඤා පුරාණෙද	268
විසං වසසනං ආසු	312
වෙදනි විවෙයා කෙවලානි	160

ස

සකං හි දිට්ඨිං කප්මචචයෙයා	246
සකං හි ධම්මං පරිපුණ්ණමාහු	284
සකායනෙවාපි දළ්ඨං වදනො	282
සකායපඤ්චි පරෙතො යො	258
සකියාය ලොකසමිං පරොවරානි	320
සකියාය වජ්ඣනි පහාය ඛිජං	64
සකියානිභො යසස න සන්තී සකියා	138

ස	පිටුවකිසා
සබ්බො ඵයො උරිණමෙත්ථ	
යොඛාං	18
සබ්බාච්චාසී අගභො වරාමී	134
සවෙපී යොසලලුප යාවකෙන	116
සවෙ මුනි මුඤ්චි	
අනොසනිමණ්ණො	332
සවෙ ලභට්ඨ නිපකං සහායං	14
සවෙ වුතො සීලවකතො	
භොනි	284
සවෙ අගාරං අජ්ඣාචසනී	310
සවෙ මෙ යාවමානසා	306
සවචනති යො බ්‍රාහ්මණො කිං	
වදෙයා	266
සවචං වෙ අමතා වාචා	132
සවචා අවොකකම්ම මුනි	296
සවෙචන දනො දමසා	
උපෙනො	136
සවෙචා සියා අපගගෙහො	296
සකායපසුතො ධීරො	220
සඤ්ඤං පරිඤ්ඤා විතරෙයා	
ඔසං	246
සඤ්ඤා විරතනසා න සන්තී	
ගන්තා	268
සඤ්ඤාජනං ජාතිධයනාදසී	140
සනං ව විවචං භොනි	240
සනං සහසානං තීරබ්බුදනං	206
සනනවසානි ගගවිතං	130
සනො ගුහායං බහුනාහි	
ජනො	244
සදෙවකසා ලොකසා	238, 300
සද්ධිභානො අරහතං	58
සද්ධා ව පිනී ව මනො සනී ව	350
සද්ධා ඛිජං තපොවුට්ඨි	24
සද්ධාය තරනී ඔසං	58

ගාථාදීපාද සූචි

ස	පිටුවකිනා
සද්ධිධ වික්කං පුරිසසස පොඨං	56
සදොස සුතවා නියාමදසසී	110
සධම්මපුජා ව පනා තරෙච	286
සන්ති ලොකෙ මුනගො	330
සත්තුසසකො ච සුභරො ච	44
සනෙතා ච හිතඛු	
අහිනිඤ්චුතකො	246
සත්ථවාතො භයං ජාතං	62
සත්ඤ්ඤිකාන සංයොජනානි	18
සත්ඤ්ඤියා වෙච නවෙචදතා	278
සප්පකපාණී විචරනො	220
සපදනං වරමානො	122
ස පිණ්ඩවාරං වරිකා	220
සබ්බසු උපෙකකිකො සතීමා	156
සබ්බසු මුනි අනිසසිතො	256
සබ්බද ජීලසම්පනො	52
සබ්බසායොජනං ජෙකා	192
සබ්බං තුචං ඤාණමවෙචච	
ධම්මං	114
සබ්බසො නාමරූපසම්	298, 338
සබ්බාහිභුං සබ්බවිදුං සුමෙධං	64
සබ්බෙ'පිමෙ හිකඛවො	
නිසිනකා	114
සබ්බෙ සමග්ගා භුක්තාන	86
සබ්බෙසු කාමෙසු සො	
චිතරාගො	328
සබ්බෙසු භුතෙසු නිධාය	
දණ්ඩං	12
සභග්ගතො වා පරිසග්ගතො	
වා	118
සමඤ්ඤ භෙසා ලොකසමී	198
සමනමසාරො ලොකො	294
සමනතා ධර්මිං දිසවා	108
සමානභාගං කුබ්බච	218

ස	පිටුවකිනා
සමාහිතො යො උදකාරි ඔසං	138
සමිතාවිතො චිතරාගා	
අකොපා	148
සමිතාවි පභාය පුඤ්ඤපාපං	158
සමො විසෙසී උදවා	
විභිතො	266
සමො සමෙහි විසමෙහි දුරෙ	138
සමපනනවෙය්‍යාකරණං	
තවෙදං	106
සමපනො මුනිතො වික්කං	58
සමොධො'යං සරාවාසො	122
සමබුද්ධො කතොකාසො	314
සමබුද්ධොති වචො සුක්ඛා	308
සමබුද්ධො පටිජානාසී	176
සමෙබ්බාධියග්ගං චුසසිතායං	
කුමාරො	216
සමමද්දසා වෙදභුතො	228
සයං සමාදය වතානි ජනකු	250
ස යානභුමී යාධිකා	124
සචන්ති සබ්බධි සොකා	316
ස වෙ විදවා ස වෙදභු	296
ස සබ්බධමෙමසු	
විසෙතිභුතො	250, 288
සභඤ්ඤාගො මරණසා	126
සභාවසා දසසනසම්පදය	70
සංචුතො පානිමොකකිසමී	100
සංසග්ගාරාගසා භවන්ති සෙනහා	12
සංසුද්ධපිතො විචක්ඛවජඤ්ඤ	110
සාතං අසාතඤ්ඤි කුතො නිදනා	
	274
සාතිසෙසු අනසාචී	270
සාධාභං භගවා තථා විජඤ්ඤං	142
සාමාකවිඬභුලක චිතකානි ව	74
සාරමිතා යසා විගතා	142

ගාථාදීපාද-සූචි

ස	පිටපටිකා
සාරුප්පමභ්‍රාතො විදිකා	110
සාව තීයං කොසල මන්දිරෙ ජිනො	308
සිඛි යථා නිලගීචො විහඛ්‍යමො	66
සිඛ්‍යානිකාය බෙලසා	60
සිතඤ්ච උණඤ්ච බුදුං පිපාසං	16
සිමනතානං විනෙතාරං	142
සිමාතිගො බ්‍රාහ්මණො තසා	
නත්ථි	252
සිලබ්‍ධතං වාපි පභාය සබ්බං	284
සිලුභ්‍යමා සඤ්ඤමෙනානු	
සුඤ්ඤි	284
සිහංවෙකචරං නාගං	50
සීහො යථා දුට්ඨි පසංගා	22
සීහො ව සද්දෙසු	
අසනනසනො	20
සුඛන්තී දිට්ඨිමිච්චෙති	238
සුඛං වා යදි වා දුක්ඛං	230
සුඛිනො බාවරි හොතු	314
සුබ්‍රමාලා මහාකායා	90
සුඤ්ඤනො ලොකං	
අවෙකඛසසු	344
සුණංප මෙ භික්ඛවො	
සාවයාමී වො	114
සුත්වාන සොසං ජිනවරවකක-	
මඤ්ඤො	218
සුත්වාන දුතචචනං	124
සුත්වාන බුද්ධචචනං	62
සුත්වාන බුද්ධසා සුභාසිතං පදං	78
සුත්වානහං චීර අකාමකාමී	338
සුත්වා රුඤ්ඤො බහුං ද්‍රවං	292
සුත්වා සබ්බධම්මං අභිඤ්ඤාය	162
සුද්දිට්ඨං වත නො අජඪ	51
සුද්ධා සුද්දෙහි සංවාසං	86
සුපිනෙන යථාපි සඛ්‍යතං	256
සුභාසිතං උඤ්ඤමලානු සනො	130
සුච්ඡානො භවං හොති	32
සුරො යථා රාජධාදය දුට්ඨො	262

ස	පිටපටිකා
සෙයො න තෙන මඤ්ඤායා	290
සෙලෙනති ගායන්ති ව	
වාදයන්ති	212
සෙහි දුට්ඨි සනතුට්ඨො	34
සො අසසකසා වීසයෙ	306
සො අහං විචරිසාමී	58
සො උගනනමභිඤ්ඤාය	318
සොකපරිදෙවමච්චරං	256
සොකමසාඤ්ඤං ජනතු	184
සොචති පුනෙහි පුනතිමා	10
සොචන්ති ජනා මමාසිනෙ	256
සොනෙසු ගුණො විදිතින්ද්‍රියො	
චරෙ	76
සො දෙවයානමාරුඤ්ඤා	42
සො බාවරි අනතමනො	
උදග්ගො	308
සො බොධිසතො රතනචරො	
අතුලො	214
සොභසනො අභිකඤ්ඤා	124
සො යසං පරමං පනො	42
සො සබ්බසතතුභ්‍යමො	
අග්ගපුග්ගලො	214
සො සාකීයානං විපුලං ජනෙත්වා	
පිතිං	216
සො හි බ්‍රාහ්මණ සම්බුද්ධො	308
සොඤ්ඤං අනතසමභුතා	84
සොකඛානං බ්‍රහ්මචරියං	178

හ

හිත්වා ඉච්ඡඤ්ච ලොහඤ්ච	220
හිත්වාන පියඤ්ච අපට්ඨඤ්ච	103
හිත්වා මානුසකං හොගං	196
හිත්වා රතීඤ්ච අරතීඤ්ච	196
හිරිං තරන්තං චීච්චචමානං	78
හුතඤ්ච මඤ්ඤං හුතමත්ථි සච්චං	140

සුභවනිපාන

සඤ්ඤානාම සූචි

අ			ඔ
අඤ්ඤාලව	102	ඔක්කාක	92, 308
අඤ්ඤාකභාරදාජ	36		
අඤ්ඤාකරාජ	166	ක	
අජිත	310, 312, 314, 346	කණක	106
අජිතකෙසකමචල	152	කණ්ණසිරි	214
අටට	206	කපිලවත්ථි	308, 312
අනාථපිණ්ඩික	30, 36, 80, 86	කප්පායන	106
	112, 200	කලඤ්ඤානිථාප	152
අබබ	204	කසිභාරදාජ	22
අබ්බුද	204	කසප	74
අසිත	212	කුද්ද	206
අහහ	204	කුසිණුරා	312
ආදිට්ඨ	124	කෙතිය	166
ආපණ	166	කොකාලික	200
ආලවක	54	කොසමභි	312
ආලවි	54, 102, 352	කොසල	124, 132, 306, 308
		කොසලක	86, 204
ඉ		ඟ	
ඉච්ඡානඛණ්ඩ	186	ඟයා	82
ඉඤ්ඤ	92, 94, 212, 314	ඟිජ්ඣකුට	144
		ඟිරිබච්ඡ	122
උ		ඟොනම	24, 38, 46, 50, 60, 88,
උජ්ජේනි	312		94, 112, 130, 142, 144,
උදය	310, 346		150, 152, 166, 176, 186,
උපසිච්ච	310, 316		218, 332, 346, 350, 352
උප්පලක	206	ඟොදවරි	306
		ඟොනඤ්ඤ	312
එ		ච	
එකනාල	22		
එරාවණ	114	චබ්බි	186

සංස්කෘත-සූචි

	ජ		ජ	
ජතුක ණණ	310, 346		ජබ්බත	164
ජලබ්බ ණණ	176		ජද්දම	204
			ජාචා	312
	ජ		ජාසාණන වෙතිය	312, 346
ජාණ්ණසොනී	186		ජිඛිතිය	310, 344, 346, 350, 352
ජෙතවන	30, 36, 80, 86, 112, 130, 200		ජුණ්ණරීක	206
			ජුණ්ණක	310, 346, 318
	ච		ජුඛාරාම	224
චංඛිතමණ්ණ	92			
	ත		ජුරණකසස	152
තාරුකඩ	186		ජොකබ්බසාති	186
තීර්ණමෙවෙකයා	310, 346		ජොසාල	310, 346
තොදෙයාකප්ප	310			
දකඛිණාගිරි	22		ඛ	
දකඛිණාපර	306		ඛාවරී	306, 310, 314
	ධ		ඛිඛිසාර	122, 170
ධනිය	10			
ධර්මක	112		භ	
ධොතක	310, 346		භද්දාච්ච	310, 346, 352
	න		භාරආජ	186, 200
නඤ්ඤ	310, 330, 346		භොගනගර	312
නලුච්චි	126		ම	
නාරද	164		මකඛලිට්ඨොසාල	152
නාලක	218		මගධ	22, 346
නිගණ්ණසානපුත්ත	152		මභී	6
භිග්ගොධකප්ප	102		මාගධ	312
භිරබ්බුද	201		මාස	144, 150
භෙරඤ්ජරා	126		මාතඛක	42
	ප		මාර	340
පකුධ කච්චායන	152		මාගිසාති	312
පණ්ණව	124		මීගාරමාතුපාසාද	224
පණ්ණකම්බල	214		මුලක	212, 306
පභිට්ඨාන	312		මෙත්තගු	310, 346
			මෙරු	212

සංඝයානාම - සූචි

	ම		ස
මොහොල්ලාන	200, 314, 316	සකක	104 200, 212,
මොසරාජ	310, 344, 346		326, 328, 344
		සකාය	170, 183, 214, 216
		සඤ්ජය බෙල්ලට්ඨිපුත	152
		සභිය	152, 164
රාජගභ	122, 144, 152	සහමපති	204
රාහුල	102	සාකිය	124, 216
		සානක	312
		සාරිපුත	176, 200
ලුඛිනි	114	සාවතී	30, 36, 80, 86, 112, 130,
			200, 224, 308, 312
		සුජමපති	314
		සුඤ්ඤාන	214
චකකලී	352	සුඤ්ඤික භාරදොජ	132
චඩගීස	102, 122	සුඤ්ඤිකා	132
චනසවහය	312	සූචිලොම	82
චාසෙටය	186, 200	සෙනවිය	312
චෙතරණි	210	සෙල	170
චෙදිස	312	සොගන්ධික	206
චෙසාලී	312	සොපාක	42
චෙසඤ්ඤ	114		
චෙසසායන	134	හිමවනතු	124
චෙළවන	152	හෙමක	310, 316

සුභනතිපාන

විසෙසපදනුකකමනිකා

	අ		අ
අකකකසං	194	අචාරිසුං	88
අකකුමානො	246	අචිරුපසමපනෙතා	28
අකලුරුපො	216	අජචේ	14
අකාමො	140	අජංඛගමා	2
අකාමකාමී	338	අජංඛනචිනති	52, 116
අකාලචාරි	116	අජංඛනං	4
අකුසකුචෙව්වා	270	අජංඛන සනති	264
අකකුට්ඨවජ්ඣිතං	218	අජංඛපනෙතා	348
අකකුසලො	278	අජංඛායක කුලෙ	42
අකකාධිනො	6	අජෙකින කුජ්ජං	74
අකකාතාරං	50	අකකුමොකඛා	244
අකකාති	30	අකකුසිතා	262
අකකිඤ්චකො	60	අකකුඤ්ඤපකඛා	104
අකකිසසා	308	අකකුඤ්ඤ වීමොකඛං	340
අකකඛයාං	256	අචට්ටො	206
අකකඛසු	206	අචට්ටා	216
අච්ච	164	අචට්ඨානං	16
අගභො	134	අච්චිකකාන	94
අගිභං	144	අච්චකුමගුපමො	222
අග්ගනො	66	අච්චකඤ්ඤං	124
අඤ්චිසමං	208	අච්චකපුලා	44
අඤ්චිසුච්චමෙ	218	අච්චකමෙමො	94
අග්ගිච්චකමුඛා	178	අතාරු	320
අග්ගිච්චකං	126, 132	අතිකක නතා	48
අසාවි	216	අතිකකම නති	82
අච්චගමා	4	අතිචට්	112, 158
අච්ච නතා සුද්ධි	252	අතිකරිය	66
අච්චවෙයයා	246	අතිකාමයං	64
අච්චසාරි	4	අතිකුලො	176
අච්චරු	88	අතිමකකුඤ්ඤති	34

විසෙසාදනු කකමනිකා

අ		අ	
අතිමංශෙඤ්ඵ	46	අනවජ්ජ භොජී	14
අතිසාරදිට්ඨියා	280	අනවජ්ජා	130
අතිසිකා	236	අනවසසුතො	18
අතීතයොඛනො	34	අනසනං	92
අතුලොභා	23, 214	අනසසාචී	270
අත්තදණ්ඩා	294	අනාභාරො	194
අත්තදණ්ඩසු	194	අනානුගීඥො	30
අත්තදස්	88	අනානුපුට්ඨො	246
අත්තවෙතන භතො	8	අනාරම්භවිමුක්ඛිනො	232
අත්තසම්මතං	84	අනාලම්භ	52
අත්තානුදිට්ඨිං	814	අනාවරණදසාචී	310
අස්කුසලො	44	අනාසයානො	110
අස්ඛදා	114	අනිකෙතසාරී	268
අස්	12	අනිට්ඨුරී	298
අස්ඨංගතසස	330	අනිමිතනං	162, 182
අද්ධිකායො	92	අනියසාය	140
අද්දසාම	10	අනියො	6
අද්දිට්ඨො	44	අනීතිහං	294
අධිමානසා	216	අනුගාධිසං	318
අධිමුච්චසසු	176	අනුගිණ්ඨිනි	242
අධොසි	248	අනුගිරානනී	296
අනගාරිපුට්ඨපත සස	2, 8	අනුඤ්ඤාය	234
අනඤ්ඤතෙයොසා	16, 108	අනුඤ්ඤතපච්ඡඤ්ඤා	188
අනඤ්ඤපොසි	20	අනුතීරෙ	6
අනඤ්ඤනං	182	අනුච්චානා	32
අනතිමානී	44	අනිකෙතං	62
අනත්තගරභී	288	අනුච්චුතනෙතා	184
අනස්ඤ්ඤා	16	අනුච්චුතනානී	262
අනනුගීඥො	44	අනුධම්මං	154
අනනුච්ජ්ජා	130	අනුක්ඛනො	216
අනනිණ්ඨිතං	12	අනුපරියගා	130
අනඤ්ඤා	78	අනුසාවෙච්චයා	62
අනරභා	40	අනුබ්භිංසු	122
අනලංකරිකා	18	අනුරොධවීරොධවීජ්ජනං	108
අනවජ්ජපදනී	30	අනුච්චිතං	160

විෂයසපද්‍රැක්ෂකමනිකා

අ			අ	
අනුවිලෝකකසි	132	අඛුද්‍ර	204	
අනුසයා	4	අඛුද්‍රමහසලලා	184	
අනුසාදං	192	අඛහසනං	104	
අනුපයො	248	අඛහප්‍රිත්‍තං	214	
අනෙකසාධං	214	අඛහාහපනා	182	
අනෙජං	30	අඛහුදිරසී	216	
අනොකසාරී	194	අඛහොකාසො	122	
අනොමනාමං	46, 54	අඛිකකනතදසාරී	314	
අනොම පඤ්ඤං	102	අඛිජට්ඨනී	208	
අනොමච ඡාඡං	214	අඛිජනෙතා	244	
අනොසිතං	294	අඛිජපෙපයා	290	
අත්තගු	162	අඛිජකායිංසු	90	
අත්තපුරො	60	අඛිඡකසංවාසා	100	
අත්තරතො	4	අඛිධානානී	70	
අත්තරධායථ	130	අඛිනිඛුන්තෙතො	134	
අත්ඨකමකසා	6	අඛිනිඛිජජයාථ	86	
අනානසනී	282	අඛිනිඛුන්තෙතො	102	
අපකසසථ	86	අඛිසහාරීනී	128	
අපච්ඡෙතා	100	අඛිතුයාචාරී	22, 138	
අපච්චො	308	අඛිලෙපනං	316	
අපනමීසසනී	338	අඛිච්ඡෙද	136	
අපනාමෙසි	82	අඛිසඛ්ඛාසි	174	
අපච්ඡෙදා	62	අඛිසජජනා	14	
අපාහතසමී	262	අඛිසජජයා	292	
අපිහාදු	270	අඛිසජජ	194	
අපුඤ්ඤායනනං	118	අඛිසමෙච්ච	44	
අපුනඛහවාය	314, 84	අඛිසමහවීඤ්ඤා	16	
අපුරෙකඛිරානො	268	අනිසමහවෙ	300	
අපෙචා	12	අඛිහාරං	220	
අපගගඛෙතා	44	අඛිහාරෙසි	122, 124	
අපට්ටිසො	14	අඛොජනෙයා	26	
අපනිට්ඨෙඨ	52	අමඤ්ඤීංසු	88	
අපපදසෙස	318	අමතපථලා	24	
අපනිගෙසාසං	100	අමතථලං	24	
අධමො	204	අමනොගධං	194	

විසෙසපද්‍රව්‍යකතමනිකා

අ		අ	
අමමා	146	අසමනා	128
අමරා	76	අසභාවා	8
අමුගො	220	අසාදනා	130
අයසුලං	208	අභගො	204
අයොසඤ්ඤ සමාහතටයානං	208	අභාසි	138
අරිඤ්චානො	20		
අරිසගරහී	206	ආ	
අරියො	36, 162	ආකඛබ්බි	56
අරෙ. සනෙයො	66	ආකී ඡාඡවරලකබ්බො	122
අලිකං	130	ආකී ඡාඡඤ්ඤං	306
අලිසමානො	20	ආගඤ්ඤං	42
අලිනච්චෙක්ඛා	20, 222	ආසාතෙඤ්ඤා	204
අලොලා	8	ආජවං	296
අච්ඡානකී	40	ආජානමානො	326
අච්ඡන්දියා	244	ආජාතියො	136
අච්චංසිරා	76	ආතංකච්චෙක්ඛන	302
අච්චංසිරි	214	ආතුමානං	246, 290
අච්චකපී	270	ආදනගඤ්ඤං	252
අච්චෙඤ්ඤං	12	ආදනතඤ්ඤං	340
අච්චදනා	248	ආදන සංඝො	340
අච්චධංගො	96	ආදනෙසු	108
අච්චාකකච්ච	296	ආදිච්ච ඛණ්ඩසා	16
අච්චානං	220	ආදිසනී	248
අසජ්ජමානො	12	ආදෙකී	38, 298
අසමුද්ධරංස	216	ආනතභරිකං	68
අසමච්චොධි	8	ආනන්දජාතෙ	212
අසමඛාධං	46	ආභගං	96
අසමභුතනෙක්ඛා	118	ආභිජ්ඣඤ්ඤං	324
අසංචිඤ්ඤං	298	ආමගඤ්ඤා	74
අසංහීරං	352	ආමතනා	12
අසිපතච්චනං	220	ආමලකමඤ්ඤියො	202
අසිසාචී	304	ආයාගො	142
අසුච්චකච්චිසිනා	74	ආයුභති	64
අසුමරා	128	ආරජයා	210
අසාමානා	74	ආරමභවමයා	232
		ආරමභානං	232

විෂයසහදනුකක්ෂිතිකා

ආ		ඊ	
ආරා	48	ඊසා	24
ආරුපා	236		
ආලයානි	162	උ	
ආචරණානි වෙනසො	20	උච්චාවච.	250
ආච්ඡරොමි	28	උදබබ්බි	2
ආසයානො	336	උදරපුරො	60
ආසවානි	162	උද වා	60
ආහච්ච	222	උදග්ගච්ඡෙතො	214
ආහාරපච්චයා	234	උදග්ගෙත	212
ආහිතො	6	උදච්ඡිද	2
ආහුති	36	උදබබ්බෙත	182
		උදුම්බරෙසු	2
ඉ		උද්දිට්ඨා	102
ඉබ්බ	58, 272, 28	උද්ධනානි	168
ඉච්ඡානිදානා	244	උද්ධුමානො	62
ඉජෙඤ්ඤ	134	උපච්චිත	192
ඉඤ්ඤා	60	උපඤ්ඤිසං	218
ඉඤ්ඤා	318	උපට්ඨිතා	46,228
ඉඤ්ඤතපපච්චයා	234	උපධිතිදානා	226,322
ඉඤ්ඤානසුචනා	76	උපධිති	10
ඉතරිතරෙත	14	උපධිසු	108
ඉතිනිතිකං	334	උපනාමෙසි	82
ඉතොරු	84	උපනාභි	38
ඉත්තරං	236	උපනිජ්ඣායිතං	236
ඉත්ථානාචඤ්ඤාපාභාදිං	232	උපනිඤ්ඤානෙ	66
ඉත්ථිසොභං	36	උපනියා	224
ඉඤ්ඤාභිසම්බාරං	174	උපපට්ඨි.	350
ඉරියානො	296	උපයො	248
ඉරියති	338	උපරුක්ඛිය	234
ඉසිතිසභං	218	උපරුක්ඛෙ	288
ඉසිසත්ථ	106	උපරොධනා	228
ඉසිච්චසෙ	214	උපසෙචනා	76
ඉසෙ	314	උපානිච්ඡෙතො	16,140,146,158,286
ඉසසථං	192	උපාදානකම්මො	140
		උපාදානං	52
		උපාවිසුං	124

විසෙසපදනුකකමිතිකා

උ		ඔ	
උපෙති	66	ඔකං	268
උපෙසං	10	ඔකඛිකතවකඛු	18
උපාතිතං	2	ඔගාහනෙ	64
උපාලකො	206	ඔසතිණං	54
උපාතසුපිනා	103	ඔසතකං	161
උභතකං	318	ඔසං	6
උච්චාදනං	118	ඔසාතිගං	338
උයසුතා	76	ඔතාරං	130
උරගො	2	ඔපිලාපෙසී	26
උසභො	8,10	ඔමෙසු	272
උසුසකං	94	ඔනභීයාන	208
උසාදං	290	ඔරකෙ	216
උසාදු	156,240,276	ඔරපාරං	2
උසුසකඛි	306	ඔරං	6
උසෙසු	272	ඔරොපඤ්චා	14
		ඔසධෙභි	2
		ඔසරණාති	164
		ඔසසජනති	84
		ඔභාරඤ්චා	18
		ක	
උභදුරො	220		
උභී	290	කඛි ඉද්දං	30
උභව්ව	314	කඛොධිතං	312
		කඛිඛිතං	164
		කට්ඨ	6
		කණ්ණාභි ජාතීකො	178
		කථං කථා	274, 326
		කට්ඨාජජං	262
		කප්පයනති	252
		කප්පං	286
		කප්පාති	156
		කප්පියො	288
		කමණ්ණලො	132
		කමොනං	52
		කමනිඛිකානා	200
		කමමවිපාකකොවිදු	200
ඌ			
ඌකජං	38		
ඌකාසනසා	222		
ඌජති	272		
ඌජං	234		
ඌජානුගා	250		
ඌජිජඛ්ඛං	50		
ඌකො	130		
ඌධිසථ	90		
ඌරස	104		
ඌරසිතං	96		

විෂයපදකකමනිකා

ක		ක	
කම්මනෙතා	22	කුඹාදානනා	92
කමාරපුතෙතන	14	කෙට්ටි	26, 188
කයවිකකයෙ	292	කොධනො	38
කරුණං	126	කොධපඤ්ඤාණො	32
කලහාභිරමනා	86	නොමාරං	88
කලිං	206	කොසානි	158
කලයරුපො	212	කොලඤ්චිමනිකියො	202
කලයාණදසසනො	174	කොලමනිකියො	202
කසලිචුං	86	කොවිළාරො	14
කසසු	24		
කසිරං	182	ඛ	
කසකකො	24	ඛණ්ඩවිසාණකපෙසා	12
කලායමනිකියො	202	ඛණ්ඩු	96
කංසපානියං	24	ඛනනා	58
කාකොලගණා	210	ඛණ්ඩා	84
කාමකාරො	106	ඛයානීනං	188
කාමයමානසස	242	ඛරාජිනානි	76
කාමයානසස	242	ඛිඩ්ඩං	18
කාමවාහිනං	222	ඛිඩ්ඩා	12, 292
කාමා	16	ඛිණ්ඩාපපථො	48
කායගුණෙතා	24	ඛියමානෙසු	126
කායට්ඨයාච්චිකං	168	ඛිලා	8, 246
කාරණචුචං	86	ඛෙතනාජිනං	158
කාසායවාසිං	144	ඛෙතනානි	158
කිඤ්චිකමනමයනා	38	චුපපිපාසා	128
කිඤ්චිකමං	38, 40	ඛෙතනචුලඛකිනා	158
කිඛිසකාරි	208		
කිමි	62	ඟ	
කුකාකුචචචුපසනං	26	ඟඤ්ඤි	208
කුකකුච්චියං	304	ඟණවසිකො	86
කුචි	6	ඟණනා	212
කුඨාරි	206	ඟණ්ඩා	16
කුනොජා	84	ඟනයොඛිනං	32
කුඛකි	50	ඟණිනි	58
කුඛකනකං	318	ඟණකරණං	292
කුචුදෙ	206	ඟණසෙයාං	10

විසෙසපදනුකකමනිකා

ග		ච	
ගලයන්	216	වාතුද්දියො	14
ගවමසනි	8	වාමරජකතගාහකා	214
ගළො	18	වාමරා	214
ගාථාභිභීත	26, 142	වාරු දසකතො	174
ගාමකථාය	290	විච්චිථායති	26
ගාභණේ	64	විට්ඨිථායති	26
ගිද්ධිමානා	98	වීක්ඛ සිඛකතො	90
ගිනි	6	වුස්ථාමානො	38
ගිර	216	වෙතො විමුක්ඛිභීනා	224
ගිරිගඛණරෙ	124	ජ	
ගිහිධජඛනානි	14	ජදනා	30
ගිහිවාඤ්ඤානානි	14	ජන්දගු	288
ගුක්ඛාභාරො	122	ජන්දජාතසස	242
ගුක්ඛිජ්ජියො	18	ජන්දනුනීතො	246
ගෙධං	20	ජනනා	6
ගොක්ඛජ්ජෙධා	34	ජසු	52
ගොක්ඛජඤ්ඤා	134	ජීනනතලො	220
ගොධරණියො	8	ජීනනසංසයො	342
ගොපි	8	ජීගතයොතසස	222
ගොමණඛල පරිබුද්ධො	90	ජීනගොසොතො	298
ගොරකඛං	190	ජ	
ගොවජෙඤ්ඤා	182	ජඤ්ඤා	40
ඝ		ජවා ජලලං	76
ඝච්චනි	106	ජවාජීනධරා	310
ඝච්චාභිතතො	312	ජලුසණඛසස	176
ඝරාවාසො	122	ජමමනං	312
ඝාසෙසනං	220	ජරසා	254
ච		ජරාමච්චපරිකඛයං	236
චක්ඛං	214	ජවං	66
චක්ඛුම	16	ජහානි	2
චරණ	122, 120	ජා	
චරභි	308	ජාතිමය නාදසසී	64
චරාමසෙ	10	ජාතිස්ථෙධා	34
චලිතං	234	ජාතිමයං	188

විසෙසපදනුකකමනිකා

ජ		ත	
ජාතිමරණසංසාරං	228	තචං	2
ජාතිමරණසක	10	තණතච්ඡිදං	338
ජාතිවාදසමී	188	තණතං	2
ජානපඤ්ඤ	124	තණතාධිපතො	316
		තණනානිගසාතනං	334
		තථියං	278, 286
ඡ		තඤ්ඤිං	292, 296
ඡීගිංසකො	216	තදමිනාපි	42
ඡීයාති	298	තමනුදසිනො	350
		තපො	24
ඡී		තමමයො	268
ඡීවිතසංබයමහි	22	තරමානරුපො	124
ඡීවිතසෙසෙ	210	තසරං	66, 148
		තසා	44
ඡු		තාදිනො	46, 48
ඡුතිමා	164	තාදී	30
ඡුහනි	132	තාරයෙකුං	96
ඡුහතො	126	කාරාසභං	214
		තිණණකථංකමො	6, 30
ඡො		තිණඤ්ඤා	208
ඡොතිමනො	104	තිට්ඨා	280
		තිදසගණො	212
ඡු		තිඤ්ඤරුක්ඛිං	34
ඡුඤ්ඤපථනනං	330	තිලවාහ	204, 212
		තුමසක	286
ඨ		තුමො	280
ඨාපෙනි	36	තෙජී	338
		තෙජීජජා	188
ඨි			
ඨිකමනො	66, 108		
ඨි			
ඨිංසසිරිංසපෙ	16	ථමකං	98
ඨිංසාධිපාතානං	302	ථලං	10
		ථාමබ්බපථනො	20
ත		ථාවරා	44
තකකචචඪනං	334	ථුකුං	66
තකකං	64, 280	ථුනනනි	278
තගස	144	ථොමයනො	212
තචමංසාවලෙපනො	60		

විෂයසපදකකමනිකා

ද			ද
දකබ්ණාගිරිසමී	22	දුසසං	212
දද්දුපලමානා	214	දුසසංඛගහා	14
දමසානෙකා	164	දුරවිහාරවුනනිනො	66
දමා	58	දෙවිසි	443
දමායා	136	ද්වයතානා	224
දරථජා	6	ද්වයතානුපසසනා	226
දසසනාසමපනෙතා	36	ද්වාරහතනං	88
දහගති	262, 278	ද්විජං	38
දලකධම්මදසසි	104		
දලහනිකකමො	20	ධ	
දලහපරකකමො	90	ධබ්බං	84
දයබලී	22	ධජීනි	128
දනපති	146	ධනසුඥො	34
දමා	8	ධමෙවරියං	84
දයෙ	218	ධම්මතකකපුරෙජවං	340
දුරපොසි	66	ධම්මෙනො	50
දලයිකා	10	ධම්මදෙසසි	32
දිට්ඨධම්මාභිනිබ්බුතා	334	ධම්මධරං	18
දිට්ඨපදසස	70	ධම්මපදෙ	30
දිට්ඨිනිවෙසා	248	ධම්මසංකොපවාදං	28
දිට්ඨිපරිබ්බසානා	278, 282	ධම්මසසාපීං	98
දිට්ඨිවිසුකානි	16	ධරියනනං	214
දීපදුකමං	28	ධංසුනි	212
දිට්ඨි පථෙ	52	ධානියං	88
දිවසසඝනෙතො	26	ධාරයුං	214
දිවා විහාරෙ	212	ධුනාථ	212
දිව්‍යාරතනි	46	ධුරධොරග්ගං	24
දීසපිට්ඨිකෙ	190	ධෙතුපා	8
දුග්ගවා	42	ධොනං	106, 248
දුට්ඨමනා	246		
දුනතරං	50	න	
දුඤ්චිපො	6	නංඛග්ගං	292
දුප්පමුඤ්චා	244	නගගියං	76
දුඛලොමකසස	350	නඛගලං	24
දුඛිසොධො	86	නවවයනනි	212
දුරනකයා	74	නාසීකදිට්ඨි	74
		නාසීකො	292

විසේයපදනුකකමනිකා

ප			ප
පතනිනං	156	පරිගහනා	138, 276
පතනිපතනා	70, 162	පරිගනෙසු	246
පතයසි	6	පච්චරති	132
පදකා	188	පරිජානානි	78
පදුමනිරයං	204, 206	පරිතසැති	192
පදුමී	16	පරිකතපඤ්ඤා	116
පඞ්ගු	336	පරිකතසෙ	290
පධානපහිතකතං	126	පරිදෙවනෙයො	304
පධානවා	20	පරිපුච්ඡයානො	216
පනුජජ	108	පරිපුච්ඡකායො	174
පනුදන්ති	26	පරිඵ්ඤාමානො	244
පනුතකමකාමො	138	පරිබ්බජෙයා	108
පනතහාරො	288	පරිබ්බසානො	252
පපඤ්චනාමරූපං	160	පරිබ්බාජං	40
පපඤ්චසබ්බා	276, 288	පච්චාරිතං	8
පපඤ්චි	4	පරියාදනං	204
පච්චුහති	40	පරිරූපකිති	38
පහසසරානි	14	පරිච්චි	218
පමකකඤ්චු	126	පරිසසයච්චනයං	290
පමාදනුපතීනො	100	පරිචෙයනා	22
පමුඤ්චසපු සඞ්චං	352	පරිසසයා	242
පමොචනං	24	පරිසසයානං	14
පයුතං	292	පරිභීරනි	62
පරදනතුපච්චී	66	පරොචර-	106, 140, 218, 320
පරධමමිකානං	302	පච්චකාරං	50
පරපෙසෙක	192	පචාදියා	280
පරපාණරොධාය	66	පච්චෙකරසං	78
පරමඤ්චකිනං	66	පචෙධිතං	284
පරමඤ්චපතනියා	20	පචෙඤ්චෙයො	8
පරමච්චිසුඤ්චකි	216	පලාපො	30, 86
පරමං	30	පලිපථං	194
පරචෙදියං	140	පලෙති	328
පරාභවකතං	32	පලොකිතං	230
පරිකිසුති	260	පසුතො	124
පරිකඤ්චයං	204	පසංසාවහනං	78
පරිකඤ්චයානො	112		

විසෙසපදනුකකමනිකා

ප		පි	
පසාදෙහි	202	පිළකාහි	202
පසුතං	16	පිතා	78
පහුතපඤ්ඤ- පහුතවිකො	208, 108, 164 34	පුගාලවෙමකතා	166
පහුතා	272	පුච්ඡනා	150
පභොති	12	පුඤ්ඤයමපදං	150
පච්චෙද්ද	302	පුච්ඡං	32
පච්චෙද්දං	40	පුණ්ඩරිකො	206
පානබ්බියං	292	පුච්ඡජා	286
පාවනා	24	පුච්ඡසො	280
පාවිජ්ජිකා	76	පුච්ච්චිමණ්ඩලෙ	308
පාවිභාරියපකං	120	පුනානිභාවො	148
පාතරාසං	116	පුබ්බවාසනවාසිතා	310
පාතිමොක්ඛසමී	100	පුබ්බාසවෙ	288
පාතිනො	194	පුරකානො	60
පාදලොලා	18, 290	පුරිසතත	208
පාදුදරෙ	190	පුරෙකඛරොනතී	252
පනනභාරං	194	පුළුච්චසපේ	210
පාපමකඛී	38	පුතිලනං	10
පාපිවෙජා	200	පුරජාසං	134
පාමුජ්ජකරණං	78	පෙකඛිති	122
පායයෙ	118	පෙකඛිමානො	12
පාරගනො	6	පෙසුනියඤ්ඤි	208
පාරගංගායං	56	පෙසුනියං	292
පාරගා	10	පෙසුනෙයාය	270
පාරගු	164	පෙසුසිකො	192, 198
පාරායනං	348	පොකඛරපනෙත	194
පාරිජකො	18	පොරොහිට්ඨං	192
පාව	250		
පාවා	246	ඵ	
පිට්ඨිමංසිකා	74	ඵඤ්ඤෙත	184
පිණ්ඩවාරං	121	ඵසුයෙ	16
පිථියෙර	316	ඵසෙසතුං	118
පියවිසායොගං	12	ඵලං	24
පියායිතං	256	ඵසුසිතභොගා	72
		ඵචායානතී	212

විසෙසපදනු කකමර් කා

බ		භ	
බන්ධව්‍යානි	18	භාසිභ්	222
බලානීකං	192	භීසපුප්ඵං	2
බලියනතී	242	භීසි	6
බහුප්ඵලං	318	භීරු	228
බහුසුභ්‍යං	18	භුජානි	212
බහුලීකරෙය්‍ය	292	භුමානි	68
බාලකතං	118	භුකුචී	68
බීජුසුරෙත	104	භුතෙසු	12
බීලලවනකියො	202	භුතානි	68
බෙලුවසලාචුකමකරියො	202	භුනහු	208
බොධිසතො	214	භුරිපඤ්ඤාණො	350
බ්‍යාරොසනා	46	භුරිමධිණො	318
චුභා	122	භෙදනපරියනා	182
චුභමකොස	158	භෙරවෙසු	290
චුභමබෙතං	158		
චුභමචරියං	10,84,178	ම	
චුභමබන්ධු	74	මගො	84,278
චුභමං නිධිං	88	මග්ගකඛාසි	28
චුභමා	90,150	මග්ගජිනො	28
චුභමණ ධමමං	86	මග්ගදුසි	2
		මග්ගදෙසකො	28
භ		මඛකලානි	88
භතනකා	8	මච්චුතරො	310
භතියා	8	මච්චුමධියො	340
භග්ගයානෙනා	124	මච්චුපරෙතානං	182
භමයථ	212	මච්චුපාසා	50
භමුභී	190	මච්චො	242
භවරාගපරෙතෙහි	240	මණ්ඩලමාලං	168
භවයොත	230,244	මනකඤ්ඤා	100
භවාභවතං	4	මනකිකභාජනා	182
භවුපනීතා	284	මනකියභවං	192
භවෙසු	2	මඤ්ඤනො	242
භසසප්‍රියසයො	76	මං නාපදෙසං	218
භසාං	292	මනොජට්ඨා	52
භාණ්දෙය	118	මනකබන්ධුනො	42
		මනකිභාණි	270

විසෙයපදනුකකමනිකා

ම		මෙ	
මනකා	48,318	මෙදවණණ	130
මනකාහුනි	76	මෙධග	282,294
මසුලුබහස	60	මෙරුමුඳුවාසිනො	212
මමකකාය	256	මොනපපේසු	164
මරු	212,214	මොන	222
මහාපුරිසලකඩණ	174	මොනෙයා	218
මහාමුනි	10	මොමුනො	314
මහොසො	2	මොසධමම	230
මානසකෙනසු	138	මොසවජ	260,292
මාන	2	මොහධමෙලන	86
මානානුසය	102	මොහන	118
මානාභිසමයා	102	මොහනකරා	140
මානුසියා	68	මොහමනා	104
මාමකො	256		
මායාකත	98	ය	
මායාවී	30	යකපෙලසස	60
මීභාභිහු	214	යකකසස	140
මීතාහාරො	220	යකඤ	90
මීකතදුහො	74	යතවාටී	304
මීතනානි	58	යතකො	66
මීථු	262	යනො	24
මුඛදුග්ගවිහුන	208	යථාකරො	118
මුඛරජානිකො	84	යථාතථ	188
මුග්ගමනනියො	202	යථාතථිය	110
මුඤ්ජමයා	8	යථාභිරනො	16
මුඤ්ජ	128	යථොධිකානි	18
මුණ්ඩක	36	යදඤ්චික	106
මුණ්ඩිය	76	යාවයොගො	150
මුනිමා	164	යාජකා	92,192
මුත්තපෙකෙබ්බා	104	යාජයොගා	320
මුත්තසදොධා	352	යාසිඤා	124
මුඳ්ඛපානෙ	308	යුගනංගල	24
මුසුනෙ	258	යුග	24
මුග්ගසමමකො	220	යුගමනා	122
මුලා	4	යෙනිච්ඡක	12
		යොගකෙබ්බසස	126

විසෙසපදනුකකමනිකා

යො		උ	
යොගකෙකිමාධිවිභනා:	24	ලාලපත.	182
යොගං	196	ලිප්පති	164
යොනනා	24	ලුතානි	160
යොධාජීවො	192, 198	ලුඛසා	74
යොනිජ.	192	ලොකපරියායං	182
		ලොමභංසනො	212
		ච	
රකඛිතමානසානො	18	චකා	62
රජීසකරො	306	චග්ගගනෙසු	110
රතනවරො	214	චග්ගසාරී	110, 254
රතී	16	චග්ගචග්ගං	104
රථෙසභො	176	චග්ගචග්ගෙ	300
රත්ඛං	78, 262	චචිගුකෙනා	24
රසකකා	44	චජ්ජ	272
රාගරාගී	252	චණ්ඩකං	32
රාගං	2	චණ්ණරොහෙන	124
රාජඛාදය	262	චණ්ණපසංහිතං	348
රාජාභිරාජා	176	චජ්ජනා	60
රාහුග්ගභණා	136	චදඤ්ඤා	144
දිඤ්ඤාති	48	චනථජා	6
රික්කපෙසුනො	296	චමනෙ	60
රික්කං	300	චමායිනෙන	286
රික්කෙනන	96	චරඤ්ඤා	72
රුනෙනන	184	චරක්කං	192
රුසනී	242	චරදෙ	72
රුසිනො	292	චරාභරො	72
රුඤ්ඤානිණෙ	6	චසලක	36
රොගමුලා	160	චසලකරණෙ	36
රොවෙතී	32	චසා	8
රොසෙතී	40	චසසනො	10
		චසුක්කමං	84
		චංසකලිරො	12
		චංසො	12
		චාචාපරියතනං	64
		උ	
ලකඛිණමනනපාරගු	216		
ලපයෙයාන	292		
ලාභකමනා	270, 292		

විෂයසපදනුකකමනිකා

වෘ		වි	
වාචාභිලාපො	14	විධුෂිතා	4
වාචායනො	270	විධුමො	320
වාචපෙය්‍යං	92	විනයසසු	176
වාදසීලා	144	විනයිකාන	142
වාදියන්ති	260	විනලීකතා	164
වාට්ඨිකු	116	විනිසාති	262
වාසුපගතං	124	විනිපාතං	86
වාහෙථ	86	විනිබන්ධාය	6
විතපපෙය්‍ය	250	විනිලකො	62
විකිරණං	36	විනෙති	2
විගතබිලො	6	විනෙය්‍ය	6
විගතමිඥො	46	විඤ්ඤ	58
විගයහ	2	විපනනදිට්ඨි	38
විසාතභූමි	262	විපරකකමම	126
විවිකිච්චයානා	104	විප්ප්පිකකාන	20, 108
විවිනං	2	විප්පවසසි	350
විවාරණා	342	විප්පාපිනං	216
විවිකිච්චති	170	විභාවයන්ති	70
විච්චුච්චනො	170	විභුතරූපසඤ්ඤිසා	342
විච්චුච්චමානං	78	විභුත සඤ්ඤී	276
විච්චිකිඤ්ඤො	76	විභුතෙ	276
විජ්ජරෙ	6	විභුසනට්ඨානා	18
විජ්ජාවරණපරිපෙට්ඨි	88	විභොති	276
විජ්ජාවරණ සමපනනං	50	විමානදසසි	280
විජ්ජාය	50	විමානෙති	280
විජ්ජිකු	338	විය ඤ්ඤානා	174
විඤ්ඤපතිං	194	වියතෙතසු	254
විඤ්ඤනසමාධිසාරං	98	විශාපනෙතා	94
විඤ්ඤනසාරානි	98	විශාරමභා	298
විතතිං	212	විරාගරකෙතා	252
විතකකා	4	විරාජයෙ	62
විතථං	4	විරාධිකා	284
විතනිං	212	විරුතං	292
විදගෙ	292	විරුඤ්ඤාතිපාතිනො	76
විදිකා	162	විරුපරුපොන	16
		විච්චවකඤ්ඤ	290

විෂයසංදර්ශනකමනිකා

වි		වෙ	
විවරනී	216	වෙමරේකඩ	268
විවසනෙ	220	වෙව්වජ	296
විසඤ්ඤසඤ්ඤී	276	වෙව්වජා	316
විසටං	2	වෙසයායනො	134
විසතා	222	වොභාරකුටා	76
විසත්තා	84	වොභාරං	190
විසතනිකං	322	ව්‍යකඛිසං	188
විසතො	12	ව්‍යග්ගුසභො	124
විසමෙ	16	උයපනුජ්ජ	20
විසලො	6, 30	ව්‍යප්පයො	300
විසෙතිකඤ්ඤා	264	ව්‍යප්පං -	50, 300
විසෙතිභූතො	250, 288	ව්‍යසනගතො	216
විසෙසී	266	ව්‍යාරුඤ්ඤි	294
විසොසයිඤ්ඤා	2	ස	
විසොසයෙ	128	සකායනානී	286
විසොසෙහී	298	සකිංචනො	192
විසච්චනො	62	සකුන්තමංසෙහී	74
විභානෙ	104	සකකතී	96
විභසාභිරතො	84	සකකතා	44
විතදෙසො	4	සකබ්බි	264
විතතණ්ණං	28	සකඛ්ඛිමං	294
විතමොභො	4	සකඛිනන්	8
විතරුගො	4	සකඛිපුට්ඨො	8
විතලොභො	4	සකකපා	48
විතවෙණ්ණො	314	සකිංච	64
විනිපතනානි	214	සකිංචකධමෙමො	20
විනිවනෙතා	4	සකිංචාකුං	204
විසතිධාරිකො	204	සකිංචය	64
වුත්තීරෙසා	26	සකිංචර නිරොධ ඤාණ	
වුඤ්ඤාපවාසී	96	කුසලො	110
වෙවිකිවච්ඡි	154	සකෙඛියාකාරො	106
වෙතරණිං	210	සකෙඛිකාරකස	16
වෙදභුං	160	සකගතා	256
වෙදනී	160	සකගුලිං	160
වෙහුතියං	48	සකගතිකසභාචො	116

විසෙසපදනුකකමනිකා

ස	ස		
සඛයා	194, 250, 324	සඤ්ජනා	192
සඛයා	116, 138	සඤ්චිච්චරාගෙන	280
සඛයානිගං	192	සඤ්චිසෙඵ	110
සඛයානිගො	76	සඤ්චිපායනි	26
සඛෙයා	18	සපදනවාටි	20
සඛකච්චමානානි	14	සපදනං	122
සඛකාච්ච රජුපවාහනං	116	සපරිභ්භතෙන	118
සඛකාච්චවාසී	134	සපරියනඤ්චාරි	302
සච්චනිකකමො	164	සපච්චසං	2
සච්චලනො	246	සඛකායපරිනාධිනො	342
සජනනී	116	සඛකොසමුලඛනිනා	158
සජනායධනධඤ්ඤ	88	සඛකයොගච්චසංයුක්තං	196
සඤ්ජාත ඛජෙයා	16	සඛකලොකභිභුං	196
සඤ්ජානන පභෙතො	18	සඛකසඤ්ඤප්පන	
සඤ්ඤකඛරසඤ්ඤනිසීතො	164	ඛනිනච්චිද	146
සඤ්ඤතභෙතො	66	සඛකසඤ්ඤප්පනානිගො	52
සඤ්ඤභෙතො	92	සඛකසත්තුභවතමො	214
සඤ්ඤමෙන	284	සභාසීච්චි	32
සඤ්ඤසඤ්ඤ	276	සභොජනො	34
සඤ්ඤසභෙතො	250	සමච්චිදගතනා	210
සඤ්ඤං	162	සමච්චක	36, 82
සඤ්ඤාතිං	34	සමච්චසච්චාදිනානි	164
සඤ්ඤාවිමොකඛ	328	සමච්චුපාසනසභ	222
සඤ්ඤාභි	292	සයතකකපච්චා	210
සඤ්ඤානා	222	සමානභාගං	218
සනිමං	64	සමානවාසො	6
සනානි	260	සමානියා	8
සනුද්දච්චියො	176	සමාය	282
සඤ්ඤා	24	සමාරම්භා	92
සඤ්ඤාපකකං	88	සමිතාවිනො	148
සධම්මපුජා	286	සමුක්කංසො	40
සනතනනො	132	සමුච්චුපඤ්ඤසං	106
සනනිසොරච්චසමාධි	98	සමුද්දනපරයා	116
සනඤ්ඤිතො	318	සමුච්චිලවාසො	210
සනච්ච-	12, 50, 268	සමුභතාසො	4
සනච්චානො	62	සමෙරිතා	294

විසෙසපදනුකකමනිකා

ස		ස	
සමපට්ඨපායනි	26	සංසිතං	228
සමපනනං	50	සංසිතපකෙතා	14
සමපායනං	152	සංසුඤ්චාරණො	50
සමඵපෙසා	82	සභාය සමපදං	14
සමඵ්ඵසමානො	210	සභෙය්‍යුං	6
සමබ්බාධෙ	190		
සමබ්බුද්ධිං	240	සා	
සමබ්බාධිභාමිනො	224	සාඛගණො	86
සමභවෙසි	44	සාතං	274
සමච්ඡිකියො	286	සාතියෙසු	270
සමච්ඡදයනනි	116	සාදගොසු	194
සමමසිතා	20	සාදුනි	34
සමමාපාසං	92	සාධුච්ඡාරිං	14
සමමිච්ඡෙසුඤ්චි	60	සාලසිකං විමුක්තිං	16
සමමුක්තිං	284	සාමානවිචගුලකච්ඡිතකානි	74
සයානො	46	සාරථිනං	28
සරිකෙඛා	290	සාරථගක කකසකසාවමුච්ඡං	98
සරිතං	2	සාරුප්පාභි	132
සලිලච්ඡවාරි	18	සාවිකනි	134, 178
සලිලකකෙතා	176	සාසපමකනිභි	202
සලිලවිඤ්ඤා	242	සාසපො	194
සලිලවිඤ්ඤානං	98	සාහසා	296
සලිලභුකචුක්ඛි	44		
සලිලං	16, 294	සි	
සචිභුසයං	292	සිඛි.	214
සසුං	40	සිඛානානිකාය	60
සහසා මණ්ඩලං	214	සිත්වා	242
සභිතා	14	සිනෙහං	64
සභිරඤ්ඤා	34	සිඛබනිං	318
සංකප්පසකතා	350	සීසසරං	2
සංයතකතා	88	සීමකරං	142
සංයොජනියෙභි	108	සිමානිගො	252
සංචාසියා	8	සිලවතුපපනනං	64
සංචිජිත	294	සිලුකමා	284
සංසග්ගරාත් සස	12	සුකුසලසමපභවං	214
		සුචුමාලා	90

විසෙසපදනුකකමනිකා

සු		සෙ	
සුවිටසනෙ	212	සෙරිතං	12
සුඤ්චසංකප්පා	160	සෙලෙනඤ්චී	212
සුපඤ්චිනො	46	සොකමලං	138
සුපිතෙන	98	සොධ්‍යං	18
සුපපහාතං	57	සොගඤ්චිකො	206
සුපභායා	644	සොතාවධානුපනිසුපපනො	96
සුඛතානං	30	සොතෙභි	60
සුඛිනියො	282	සොතනියං	162
සුමෙධං	64, 338	සොසානං	80
සුසිට්ඨං	54	සොරච්චං	24
සුරුචී	174	සොරතා	92, 164
සුව ඡාඡාද ඡාඡා	214	සොච්චසුඤ්චා	82
සුව ඡාඡාද නෙඤ්චි	214	සොසං	216
සුවාණං	62	සෙනහථං	12
සුවාචී	208	සෙනහථා	84
සුවිකපිතා	4	සෙනහ ඥෙසං	20
සුවිකපපිතෙන	104	සෙනහනව්‍යං	12
සුවීජානො	32	සෙනහා	12
සුචුට්ඨිතං	54	සවාතිට්ඨතා	248
සුස චිකිතා	6		
සුස ඡාඡානං	8		
සුසිරං	60	හ	
සුසුකකදයො	174	හවා සෙසං	132
සුසුසමානා	114	හවා	136, 146
සුහජෙජ	12	හාපෙචී	12
සුඤ්ච	44	භිතලිනසෙන	218
		භිතසුඛතාය	214
සෙ		භිරිභීසෙධො	136
සෙධා	316	භීලෙයා	220
සෙදජලච්චිකා	60	හුරං	68, 146, 334
සෙන	40	හෙතුකපපා	6